Susan Sontag

Yeniden Doğan

Günlükler ve Defterler, 1947-1963

Yayına hazırlayan: David Rieff

Türkçesi: Begüm Kovulmaz

agorakitaplığı

agorakitaplığı

400

SUSAN SONTAG

1933, New York doğumlu. Arizona ve Los Angeles'da büyüdü, henüz on beş yaşındayken Berkeley Üniversitesi'ne kabul edildi. Daha sonra Chicago Üni - versitesi'nden mezun olup, Harvard'da doktora yaptı. İlk romanı *The Benefactor*'ı 1960'lı yıllarda kaleme aldı, daha sonra *Ölüm Tüneli*'ni yazdı. Dünyaca tanınmış bir eleştirmen, öykü-roman yazarı ve sinemacı olarak, pornografik edebiyat, faşist estetik, fotoğrafçılık, AIDS, devrim ve kamp yaşamı gibi konularda çeşitli dergilerde yazıları yayınlandı. 11 Eylül olaylarından sonra kaleme aldığı "Katiller Korkak Değildi" başlıklı makalesi ABD'de önce yayınlanmadı ve hararetli bir tartışmaya yol açtı. Türkçe'de *Alice Yatakta* (Nisan, 1999), *Ben Vesaire* (Can, 1999), *Yanardağ Sevgilim* (Can, 2000), *Amerika'da* (Everest, 2003), *Başkalarının Acısına Bakmak* (Agora Kitaplığı, 2004), *Metafor Olarak Hastalık: AIDS ve Metaforları* (Agora Kitaplığı, 2005), *Ölüm Tüneli* (Agora Kitaplığı, 2006), *Başkalarının Esiri* (Agora Kitaplığı, 2006) ve *Fotoğraf Üzerine* (Agora Kitaplığı, 2008) adlı kitapları yayınlandı, çeşitli makaleleriyle yazılarından oluşan bir seçki (*Sanatçı: Örnek Bir Çilekeş*, Metis 1991) hazırlandı. 2004 yılı Aralık ayında hayata gözlerini yuman Sontag, Paris'te Montparnasse mezarlığına gömüldü.

BEGÜM KOVULMAZ

1977. Adana doğumlu. Halen Bilgi Üniversitesi Sinema-TV Bölümü'nde yüksek lisans yapıyor. Angela Carter, Rudyard Kipling, Dermot Healy, Neval el-Saadavi, Alfred Kubin, Aleksandar Hemon, Hamid Dabaşi ve Iain Bam - forth gibi yazarların kitaplarını Türkçe'ye kazandırdı.

Susan Sontag

YENİDEN DOĞAN

Günlükler ve Defterler, 1947-1963

Yayına hazırlayan: David Rieff

Türkçesi: Begüm Kovulmaz

a

agorakitaplığı

Biyografi 9

Yeniden Doğan

Susan Sontag

Yayına hazırlayan: David Rieff

Eserin özgün adı:
Reborn - Journals and Notebooks, 1947-1963
Farrar Straus Giroux, New York, 2008

İngilizce'den çeviren: Begüm Kovulmaz
Kapak tasarım - mizanpaj: Sibel Yurt
Son okuma: Eylem Asrav Akınhay

© 2008; The Estate of Susan Sontag
© 2013; bu kitabın yayın hakları
Agora Kitaplığı'na aittir.

Birinci Basım: Haziran 2013

ISBN: 979-605-103-197-2

Baskı ve Cilt: Ceylan Matbaası
Güven İş Merkezi, B Blok, No 318
Topkapı/İstanbul
Tel: (0212) 613 10 79

AGORA KİTAPLIĞI
Sertifika no: 12761
Kuloğlu Mah. Turnacıbaşı Cad.
No: 54, Çukurcuma-Beyoğlu/İSTANBUL
Tel: (0212) 243 96 26 - (0212) 251 37 04 Fax: (0212) 243 96 28
www.agorakitapligi.com
e- posta: agora@agorakitapligi.com

İÇİNDEKİLER

Önsöz *(David Rieff)* vii

Yeniden Doğan 1

ÖNSÖZ

Yaşayanların ölenler hakkında söylediği en aptalca şeyler - den biridir, "filanca kişi böyle olsun isterdi" cümlesi. Oysa bu, ne kadar iyi niyetle söylenmiş olursa olsun, en iyimser görüş - le bir tahmindir, sıklıkla da kibri ifade eder. Çünkü ölenin böyle bir isteği olup olmayacağını bilmeye imkân yoktur. Do - layısıyla, Susan Sontag'ın üç cilt halinde yayımlanacak günlük- lerinin ilki olan *Yeniden Doğan* için ne söylenirse söylensin, kesinlikle kendisinin yayına hazırlayacağı şekilde basılmaya- cak bu kitap. Aslında annem günlüklerini yayınlamak ister miydi, onu bile bilmek mümkün değil. Bu günlükleri yayınla - ma ve seçkiyi derleme kararı bana aittir. Sansür söz konusu ol- masa bile, böyle bir girişimin edebi tehlikeleri ve ahlâki risk - leri ortada. *Caveat lector*: Okur dikkatli olmalıdır.

Aslında benim vermek istediğim bir karar değildi bu. Fakat annem, yarım kalan, gözden geçirilmemiş yazı ve kâğıtlarını ne yapacağımız konusunda hiçbir talimat bırakmadan öldü. Çalışmalarına büyük özen gösteren, az bildiği dillerdeki çevirileri bile titizlikle gözden geçiren, bütün dünyadan yayıncılar ve dergiler hakkında bilinçli ve nihai görüşleri olan birinin karakterine aykırı görülebilir bu. Fakat myelodisplastik sendromun, yani 28 Aralık 2004'te hayata gözlerini yummasına sebep olan kan kanseri türünün bütün öldürücülüğüne rağmen, ölümünden birkaç hafta öncesine dek hastalığı atlatacağına inanmaya devam etti. Dolayısıyla, -ölümü daha fazla kabullenen birinin yapacağı gibi- kendisi artık hayatta olmadığı zaman çalışmalarınm ne yapılması gerektiğini söylemek yerine, hevesle işinin başına dönmekten, hastaneden çıkınca yazacaklarından söz etti.

Bana göre, istediği gibi ölmek onun kesinlikle hakkıydı. Hayatta kalma mücadelesi verirken ne bana ne gelecek kuşaklara bir borcu vardı. Fakat bunun amaçlanmadık sonuçları da oldu – en önemlilerinden biri, geride bıraktığı yazıların nasıl yayınlanacağı yönündeki kararın bana kalmasıydı. Ölümünden iki yıl sonra *At the Same Time* adı altında yayınlanan makaleleri konusunda seçenekler az çok belliydi. Annem hayatta olsa yeniden yayınlanmadan önce bütün makaleleri gözden geçirirdi elbette, fakat bunlar zaten sağlığında yayınlanmış ya da konferanslarında kullanmış olduğu metinlerdi. Bu yazılar konusunda niyeti belliydi.

Elinizdeki günlüklerse bambaşka bir mesele. Onları yalnızca kendisi için yazdı. Yeniyetmeliğinden hayatının son yıllarına dek aralıksız günlük tuttu, fakat son yıllarında, bilgisayar ve e-postaya duyduğu ilgi, günlük tutma düzenini olumsuz

yönde etkiledi. Bu günlüklerin tek bir satırının bile yayınlanmasına izin vermedi, günlük tutan bazı yazarların yaptığı gibi bunları arkadaşlarına da okumadı. Fakat yakınları günlüklerden haberdardı; defterleri doldurduktan sonra yatak odasındaki gömme dolaba, diğer defterlerin yanma koyduğunu, aile fotoğrafları ve çocukluğundan kalma andaçlar gibi başka değerli ve mahrem eşyasıyla birlikte sakladığını bilirlerdi.

2004 yılı baharında son kez hastalandığında, bu defterlerden dolapta yaklaşık yüz tane biriktirmişti. Ölümünden sonraki yıl son asistanı Anne Jump, en yakın arkadaşı Paolo Dilonardo ve ben eşyalarını düzenlerken başka defterler de bulduk. Defterlerde ne yazdığını bilmiyordum. Annemle onlar hakkında yalnızca bir kez konuşmuştuk. Hasta olduğunda, kan kanserini de daha önce atlattığı iki kanser gibi alt edeceği düşüncesi henüz içinde uyanmamıştı. O dönemde, bana bu konuda tek bir cümle fısıldadı: "Günlükler nerede, biliyorsun." Onları ne yapmamı istediği konusunda hiçbir şey söylemedi.

Tabii ki bu konuda kesin bir şey söyleyemem, ancak bana kalsa günlükleri yayınlamadan önce uzun süre bekler, belki de onları hiç yayınlamazdım. Hatta birkaç kere onları yakardım diye düşündüğüm bile oldu. Tabii bu bir fanteziden ibaretti. Zaten günlüklerin bana ait olmadığı bir gerçek. Annem hâlâ hayattayken bütün kâğıtlarıyla belgelerini UCLA kütüphanesine satmıştı ve anlaşmaya göre ölümü halinde günlükler de kâğıtları ve kitaplarıyla birlikte oraya gidecekti, öyle de oldu. Annemin yaptığı anlaşma bu belgelere ulaşımı ciddi anlamda kısıtlamadığından, kısa süre sonra kararın benim adıma verildiğini hissetmeye başladım. Defterleri ya ben düzenleyip yayına hazırlayacaktım, ya da bir başkası. Dolayısıyla, harekete geçmek bana daha makul göründü.

Yine de hâlâ kuşkularım var. Bu günlüklerin ifşa edici olduğunu söylemek bile hafif kalır. Annemin keskin yargılarının çoğunu eklemeyi uygun gördüm. O büyük bir 'yargıcı' idi. Fakat kişiliğinin bu yönünü ortaya çıkarmak -gerçi bu günlükler o tür ifşalarla dolu- kaçınılmaz olarak okurun *onu* yargılamasına sebep oluyor. Bundaki temel açmazlardan biri şu: Annem, en azından hayatının son yıllarında, kendini bu şekilde ortaya koymaktan hoşlanan biri değildi. Özellikle kendi homoseksüelliğini inkâr etmese de tartışmaz, kendi tutkularını açıklamazdı. Dolayısıyla, kararımın onun mahremiyetine müdahale anlamına geldiği kesin. Dürüst olmak gerekirse, durum bu.

Oysa günlükler onun ergenlik çağında kendi cinselliğini keşfiyle başlıyor ve Berkeley, University of California'daki ilk deneyimleriyle, gençliğindeki en önemli iki ilişkiyle devam ediyor – ilki Cal'de birinci sınıfta tanıştığı, daha sonra 1957'de birlikte Paris'te yaşayacağı, burada H. kısaltmasıyla geçen kadın; ikincisi de annemin aynı yıl Paris'te tanıştığı, oyun yazarı Maria Irene Fornes (Fornes'le H. önceden sevgiliydiler). Fornes'le 1959-1963 yılları arasında birlikte olan annem, ABD'ye döndükten sonra babamdan boşandı ve Manhattan'a taşındı.

Günlüklerini yayınlama kararını aldıktan sonra annemi belli bir biçimde göstermek amacıyla, cinsellik konusunda açıksözlülüğünü gizlemek ya da birisi hakkındaki ters yorumlarını sansürlemek için günlükten bölüm çıkarmak gibi bir niyetim yoktu, fakat bazı özel kişilerin adlarını gizlemeyi yerinde buldum. Yine de, seçkiyi oluştururken şunun farkındaydım: Bu günlükleri çekici kılan şey, Susan Sontag'ı, olmak istediği kişiyi ve edinmek istediği benliği, özbilinçli ve kararlı bir şekilde yaratan bir genç kız olarak sunuşuydu. İşte bu yüzden bu cilde *Yeniden Doğan* adını vermeyi seçtim. "Yeniden Doğan", ilk defter -

lerden birinin iç kapağına yazılmış bir cümleden alıntıydı ve annemin çocukluğundan itibaren yaşadığı hayatın özetiydi.

Onun kuşağından hiçbir Amerikalı yazar, Avrupa beğenileriyle annem kadar özdeşleştirilmemiştir. John Updike, yazarlık kariyerinin başlangıcında memleketi "Shillington'ı [Pennsylvania] anlattığı"nı söyler. Oysa annemin aynı şekilde 'Tucson'u ya da 'Sherman Oaks, California'yı anlattığını söylediğini hayal etmek imkânsız. Onun, kuşağının Yahudi-Amerikalı yazarları gibi esinlenmek için çocukluğuna, toplumsal ya da etnik kökenine döndüğünü söylemek daha da imkânsız. Annemin öyküsü ("Yeniden Doğan" başlığının uygunluğunu pekiştiren şekilde) bunun tam tersi. Bir anlamda, Lucien de Rubempré'ninkinin aynısı – taşradan gelip başkentte önemli biri olmak isteyen hırslı gencin öyküsü.

Tabii annem karakter, ruh durumu ya da amaçları açısından Rubempré'ye hiç benzemiyordu. Bir kere, kayırılmak istemiyordu. Aksine, kendi yıldızına inanıyordu. Yeniyetmeliğinin başından beri özel yetenekleri olduğuna, verebilecek bir şeyleri olduğuna inanıyordu. Eğitimini sürekli derinleştirip geliştirme yönündeki şiddetli ve asla sonlanmayan arzusu -günlüklerde büyük yer tutan bu çabasını bu seçkiye de aynı ölçüde yansıtmaya çalıştım-, bir anlamda bu benlik algısının somutlaşmasıydı. Hayran olduğu yazarlar, ressamlar ve müzisyenlere layık olmak istiyordu. Bu anlamda, Isaac Babel'in düsturu "Her şeyi bilinelisin", Susan Sontag'ın düsturu da olabilirdi.

Bugün bunun tam aksini düşünüyoruz. Kendine inanmak dünyada başarılı olanların benliğinde değişmez bir sabitliktir, fakat bu özgüvenin biçimini kültür belirler ve kültür de dönemden döneme büyük değişiklik gösterir. Bana kalırsa, anneminki bir on dokuzuncu yüzyıl bilinciydi ve bu

günlüklerin sadece kendine eğilen tonu o büyük, bencil 'başaranlar'ın tonundan bir şeyler de içermektedir –bu bakımdan aklıma gelen ilk isim, Carlyle. Bu, hırs ve tutkuların yirmi birinci yüzyıl başında kendini ifade ediş biçiminden oldukça uzaktır. İroni arayan okur burada onu andırır bir şey bulamayacak. Annem bunun kesinlikle farkındaydı. Elias Canetti hakkındaki makalesinde -bu yazının, Walter Benjamin'in üzerine yazdığı makaleyle birlikte otobiyografiye en çok yaklaştığı yazı olduğu görüşündeyim- Canetti'nin şu görüşünü beğeniyle alıntılamıştı: "Birinin Shakespeare'e 'Gevşe biraz!' dediğini hayal etmeye çalışıyorum da."

Dolayısıyla, yeniden, "Okur dikkatli olsun" diyorum. Bu günlükte sanat bir ölüm kalım meselesi; ironi bir erdem değil kusur, ciddiyet en büyük değer. Annem bu kişisel özellikleri erken yaşta sergilemeye başladı. Ve kendisini de aynı şekilde gevşetmeye çalışan pek çok insanla karşılaştı. Cömert ve geleneksel bir adam olan savaş kahramanı üvey babasının kendisine o kadar fazla kitap okumamasını, yoksa koca bulamayacağını söylediğini anlatırdı. Bunun kendinden emin ve incelikli bir başka versiyonu, Oxford'daki öğretmeni felsefeci Stuart Hampshire'ın bir yorumuydu. Annemin anlattığına göre, bir seferinde ders sırasında sabrını yitirip, "Ah siz Amerikalılar," demiş Hampshire, "Çok ciddisiniz... tıpkı Almanlar gibi". Hampshire bunu iltifat olarak söylememiş ama annem onur madalyası gibi taşırdı bu lafı.

Bütün bunlar okura annemin 'doğal bir Avrupalı' olduğunu düşündürebilir: Isaiah Berlin, 'doğal' Amerikalılar olan Avrupalılar ve 'doğal' Avrupalılar olan Amerikahların varlığından söz etmişti. Ama bu saptamanın annem için geçerli olduğunu sanmıyorum aslında. Ona göre, Amerikan edebiyatı Avru-

pa'nın büyük edebiyatlarının -hepsinden önce de Alman edebiyatının- mahallelerinden biriydi, fakat onun büyük ihtimalle en kuvvetli inancı, kendini yeniden inşa edebileceği, hepimizin kendimizi yeniden inşa edebileceğimiz, geçmişin ve arka planın geride bırakılabileceği ya da irade aracılığıyla dönüştürülebileceği düşüncesiydi; tabii kişinin iradesi varsa. Bu da Fitzgerald'ın "Amerikan hayatlarında ikinci perde yoktur" görüşünün vücuda gelişi değildir de nedir? Dediğim gibi, annem hâlâ, ölüm döşeği olduğuna bir türlü inanmadığı ölüm döşeğinde yatarken, tedavi sayesinde biraz zaman kazandıktan sonra yaşayacağı birinci perdeyi planlıyordu.

Tabii annem bu açıdan olağanüstü tutarlıydı. Günlüklerini okurken bana en çarpıcı gelen şeylerden biri, gençliğinden yaşlılığına kendisi ve dünya karşısında aynı savaşları vermesidir. Sanatta ustalaşma duygusu, kendi yargılarının doğruluğuna duyduğu nefes kesici güven, olağanüstü hırsı -her müzik parçasını dinleme, her sanat eserini görme, bütün büyük edebiyat eserlerini bilme isteği- en başından beri, okumak istediği kitapları listeleyip okudukça üstünü çizdiği günlerden beri var. Başarısızlık duygusu, aşka, hatta erosa uygun olmadığı duygusu da öyle. Zihni konusunda ne kadar dinginse, bedeni konusunda o kadar rahatsız.

Bu da beni ifade edemediğim kadar üzüyor. Annem çok gençken Yunanistan'a gitmiş. Burada, güney Peloponnesus'ta bir amfitiyatroda *Medea*'yı izlemiş. Bu deneyim onu derinden etkilemiş, çünkü Medea çocuklarını öldürmek üzereyken, seyircilerden bazıları, "Hayır, yapma Medea!" diye haykırmaya başlamışlar. "Bu insanlar bir sanat eseri seyretme duygusundan yoksundu!" dedi bana sayısız kez. "Hepsi gerçekti onların gözünde!"

Yani, bu günlükler de gerçek. Onları okurken öyle kaygılanıyorum ki, 1950'lerin ortasındaki o Yunan seyirciler gibi tepki veriyorum. Şöyle haykırmak istiyorum: "Kendinden o kadar emin olma" ya da "O kadına dikkat et, seni sevmiyor". Fakat tabii ki çok geç kalıyorum: Oyun çoktan oynandı, baş karakter ve hepsi olmasa da yan karakterlerin çoğu yok oldu gitti.

Geriye acı ve hırs kaldı. Bu günlükler ikisi arasında gidip geliyor. Annem bu defterlerin ifşa edilmesini ister miydi? Yine belirtiyorum ki, bunların yayınlanmasına izin vermek bir yana, içinde bana acı veren şeyler olmasına, bilmemeyi, başkalarının da bilmemesini tercih edeceğim şeyler olmasına rağmen, günlükleri şahsen yayına hazırlamamın arkasında nesnel sebepler bulunuyor.

Bildiğim tek şey şu: Annem hem okur hem yazar olarak günlükleri ve mektupları çok severdi – ne kadar mahrem olursa o kadar iyiydi onun nezdinde. Dolayısıyla, yazar Susan Sontag benim yaptığımı onaylardı. En azından umudum bu yönde.

David Rieff

1947

23 Kasım 1947

İnanıyorum ki:

a) Kişisel bir tanrı ya da ölümden sonra hayat yoktur

b) Dünya üzerinde arzulanmaya değer en önemli şey, kendine karşı dürüstlük özgürlüğüdür, yani doğruluktur

c) İnsanları birbirinden farklı kılan tek şey, akıllarıdır

d) Bir eylemde bulunmanın tek ölçütü, bireyi mutlu ya da mutsuz etmedeki nihai etkisidir

e) Bir insanı hayatından yoksun bırakmak her koşulda yanlıştır

['f ve 'g' maddeleri eksik]

h) Dahası, inanıyorum ki ('g'nin yanı sıra) ideal bir devlet, kamu hizmet kuruluşlarım, bankaları, madenleri + ulaşımı ve sanat ödeneklerini yöneten, engelliler ve yaşlıları destekleyici düzenlemeler yapan, vatandaşlarına tatminkâr bir asgari ücret veren, güçlü bir merkezi yönetimdir. Meşru+gayri meşru ayrımı yapmadan bütün hamile kadınların bakımını üstlenir.

1948

13 Nisan

Düşünceler, hayatın hizasını bozuyor

29 Temmuz

... Yaşça genç olmak ve hayatın ıstırabına, ivediliğine ansızın uyanmak nedir peki?

Takip etmeyenlerin yankılarının günün birinde size ulaşmasıdır, sendeleyerek cangıldan çıkmak, uçuruma yuvarlanmaktır:

İsyankârların kusurlarına körlüktür, çocukluktaki varoluşun bütün zıtlıklarını acıyla, tümden, derinden arzulamaktır. Tez -

canlılıktır, hemen kendini küçümseme seli altına gömülüp kalan azgın hevestir...

Her dil sürçmesiyle küçük düşmektir, yarın konuşulacakları prova ederek ve dün konuşulanlar için kendine işkence çektirerek uykusuz geceler geçirmektir... eller arasında eğik başlıtır... "tanrım, tanrım"dır... (ama küçük harfle elbette, çünkü tanrı yok)

Sinizmin doğuşudur, her düşünce, sözcük ve eylemin derinlemesine kurcalanmasıdır. ("Ah, kusursuz biçimde, tümüyle içtenlik!") Gerekçelerin insafsızca acı acı sorgulanmasıdır...

Harekete geçiriciyi keşfetmektir, onu *[yazı burada sona eriyor]*

19 Ağustos

Eskiden bana ezici bir yük gibi gelen şey ansızın yer değiştirdi, şaşırtıcı bir manevra yaparak kaçmaya çalışan ayaklarımın altına savruldu ve beni engelleyip yoran emici bir güce dönüştü. Boyun eğmeye nasıl da özlem duyuyorum! Kendimi annemle babamın hayatının akla yatkınlığına ikna edebilsem tüy gibi hafiflerdim! Bir yıl boyunca yalnızca onları ve arkadaşlarını görsem kendimden feragat eder miydim – teslim olur muydum? Acaba 'aklım' *başkalarının* hoşnutsuzluk kaynaklarında sık sık yenilenip canlanmaya mı ihtiyaç duyuyor, yoksa bununla mı hayatta kalıyor? Şu yeminlerime sadık kalabilsem! Çünkü ayak sürüdüğümü, tereddüt ettiğimi hissedebiliyorum – hatta belli ânlarda üniversiteye yatılı gitmeyip evde kalma fikrini kabullendiğim bile oluyor.

Tek düşünebildiğim annem; ne kadar güzel, teni nasıl da pürüzsüz, beni nasıl seviyor. Geçen gece nasıl sarsıla sarsıla ağladı – yan odadaki babam duymasın istiyordu, sanki bastırmaya çalıştığı gözyaşları değildi de kuvvetli bir hıçkırığa tutulmuştu – insanın kısır ilişkilere girmesi, daha doğrusu kendini gelenekler yüzünden pasiflikle kısır ilişkilere sürüklenmeye bırakması ne büyük korkaklık – nasıl kof, kasvetli, bedbaht hayatlar sürüyorlar –

Canını nasıl daha fazla yakarım, annem bunca mağlupken, o *asla* direnmezken?

Kendime nasıl yardım ederim, kendimi nasıl zalimleştiririm?

1 Eylül

'Küpüne düşmek' deyişi ne anlama geliyor?

Atılan taşlardan bir dağ.

[Rilke'nin] *Duino Ağıtları*'nın [Stephen] Spendor çevirisini derhal oku.

Yeniden Gide'e gömdüm kendimi – ne berraklık, ne duyarhlık! Asıl kıyas kabul etmez olan, adamın kendisi – bütün kurmaca yazını önemsiz gibi, oysa [Mann'ın] *Büyülü Dağ*'ı hayat boyu okunacak bir roman.

Biliyorum! *Büyülü Dağ* okuduğum en iyi roman. Bu eserle ye - niden ve şevkle tanışmanın tatlılığının, duyduğum huzurlu ve düşünsel derinlikli hazzın eşi benzeri yok. Fakat salt duygusal etki için, *fiziksel* haz duyumsamak için, hızla alınan nefesler

ve çabucak harcanan hayatlar için – aceleyle, aceleyle – hayat bilgisi için – yok yok, bu değil – yaşama bilgisi için – ben [Romain Rolland'ın] *Jean-Christophe*'unu seçerdim. Fakat o yalnız bir kere okunmalı.

•

... "Öldüğümde, dilerim desinler ki arkamdan:
"Kan kırmızıydı günahları ama okundu kitapları.""

(Hilaire Belloc)

•

Bütün akşamüstü Gide'e gömüldüm ve [orkestra şefi Fritz] Busch'un yönettiği *Don Giovanni*'nin (Glyndebourne festivali) kaydını dinledim. Aryaların çoğunu (ruhu esneten ne tatlılık - tır o!) yeniden, yeniden çaldım ("Mi tradi quell' alma ingrata" ve "Fuggi, crudele, fuggi"). Onları sürekli dinleyebilsem ne kadar dirençli, dingin olurdum!

Akşam saatlerimi Nat'le *[Nathan Sontag, SS'ın üvey babası]* harcadım. Bana direksiyon dersi verdi, sonra ona eşlik ettim ve kanlı gürültülü bir Technicolor filmden keyif alıyormuş gi - bi yaptım.

Son cümleyi yazdıktan sonra yeniden okudum ve silmeyi düşündüm. Ama olduğu gibi bırakmalıyım. – Varoluşumun yalnızca tatmin edici yönlerini kaydetmenin faydası yok – (Zaten böyle ânlar o kadar ender ki!) Bugünü mide bulandırıcı bir şe - kilde nasıl boşa harcadığımı bütünüyle yazıya dökeyim ki kendime karşı yumuşak davranıp yarınlarımdan taviz verme-yeyim.

2 Eylül

Mildred'la *[Mildred Sontag, kızlık soyadı Jacobson, SS'ın annesi]* gözyaşları içinde bir tartışma (kahretsin!). Dedi ki, "Nat'le evlendiğime sevinmelisin. Yoksa Chicago'ya gidemezdin, hiç kuşkun olmasın! Bu konudaki mutsuzluğumu sana tarif edemem ama yine de mutsuzluğum için sana kendimi affettirmem gerek."

Belki de sevinmeliyim!!!

10 Eylül

[SS'ın André Gide'in Günlükler'*inin baskısının ikinci cildinin iç kapağına yazılmış ve tarih atılmış]*

Bunu okumayı, satın aldığım gün sabah 2.30'da bitirdim –

Daha yavaş okumalıydım, defalarca yeniden okumalıyım – Gide'le aramızda öyle kusursuz bir entelektüel uyum var ki onun dünyaya getirdiği her düşünceye uygun doğum sancısını ben çekiyorum! Dolayısıyla, içimden geçenler "Bu düşüncenin berraklığı ne kadar olağanüstü değil", şöyle: "Dur! Bu kadar hızlı düşünemem! Veya daha doğrusu, bu kadar hızlı büyüyemem!"

Çünkü, bu kitabı yalnızca okumuyor, bizzat yaratıyorum – bu benzersiz ve olağanüstü deneyim, geçen korkunç aylar boyunca aklımı tıkayan karışıklık ve kısırlığın çoğundan arındırdı beni –

19 Aralık

Okumaın gereken öyle çok roman, oyun, öykü var ki – İşte bazıları:

Kalpazanlar – Gide
Ahlâksız –
Lafcadio'nun Maceraları –
Corydon – Gide

Katran – Sherwood Anderson
The Island Within – Ludwig Lewisohn
Tapınak – William Faulkner
Esther Waters – George Moore
Bir Yazarın Günlüğü– Dostoyevski
Tersine – Huysmans
Le Disciple – Paul Bourget
Sanin – Mikhail Artsybashev
Johnny Silahını Kaptı – Dalton Trumbo
Forsyte Sagası – Galsworthy
The Egoist – George Meredith
Kavşakların Diana'sı –
Richard Feverel'in Çilesi –

Dante, Ariostoteles, Tasso, Tibullus, Heine, Puşkin, Rimbaud, Verlaine, Apollinaire şiirleri

Synge, O'Neil, Calderon, Shaw, Hellman oyunları...

[liste beş sayfa daha sürüyor, yüzden fazla eser adı var]

•

... Şiir kesin, yoğun, somut, anlamlı, ritmik, formel, karmaşık olmalı

... O halde sanat, salt akıldan bağımsızlık için aralıksız çabalamaktır...

... Dil yalnızca bir araç değil, başlı başına amaçtır...

... Özenle yönlendirilmiş engin aklının berraklığıyla, Gerard Hopkins sözcükleri kullanarak yıkıntı halindeki coşkulu imgelerden bir dünya inşa etti.

Acımasız sağduyusunu ustalıkla kullandı, hayatı ve sanatının katı tinselliğiyle kendini etten savundu fakat eserler yarattı; kendi sınırlı kapsamı içinde eşi benzeri görülmemiş tazelikte eserler. Ruhunun ıstıraplı meseleleri üzerine...

25 Aralık

Hayatım boyunca dinlediğim en güzel müzik eserlerinden birine kendimi tamamen teslim etmiş durumdayım – Vivaldi Si Minör p[iyano] f[orte] konçertosunun Cetra-Soria kaydı, Ma - rio Salerno'yla –

Müzik sanatların en harikuladesi ve canlısı – ayrıca en soyut, en kusursuz, en saf ve duygusalı. Bedenimle dinliyorum, bedenim bu müziğin barındırdığı tutku ve dokunaklılığa karşılık vererek sancıyor. İlk bölümün ikinci kısmında melodi dünyası anidden ışıldayarak çağlayan gibi dökülmeye başladığında – sersemletici bir huysuzluğun takip ettiği – tahammül edilmez acıyı fiziksel 'ben' duyumsuyor – ikinci bölümün özlemine kendimi her kaptırdığımda et ve kemik azar azar ölüyor –

Aklımı yitirmeme az kaldı. Bazen – düşünüyorum da – (bu sözcükleri nasıl da kasten yazıyorum) – bugün Noel olduğu -

nu nasıl kesinlikle biliyorsam umutsuz ve sınırsız bir uçuru - mun kıyısında sendelediğimi de aynı biçimde duyumsadığım belli uçucu ânlar var (ah, öyle çabuk geçiyorlar ki) –

Soruyorum, nedir beni düzensizliğe sürükleyen? Kendime nasıl teşhis koyabilirim? En acil duyduğum, en ıstıraplı bir *fiziksel aşk* ve düşünsel dostluk ihtiyacı – henüz çok gencim ve cinsel tutkularının huzursuzluk verici yanlarını yaşım ilerledikçe aşarım – *açıkçası, umurumda değil aslında. [SS sayfanın kenarına 31 Mayıs 1949 tarihini atıp şu sözcükleri eklemiş: "Zaten umursamamalısın."]* İhtiyacım o kadar kuvvetli ki ve zaınan, benim saplantıma göre, öyle kısa ki –

Büyük ihtimalle ileride dönüp baktığım zaman kahkahalarla güleceğim şeyler bunlar. Eskiden nasıl da dehşetli, nevrotik bir dindardım, ileride Katolik olacağını düşünürdüm, işte şimdi de lezbiyen eğilimlerin olduğunu hissediyorum (bunu nasıl gönülsüzce yazıyorum) –

Güneş sistemini düşünmemeliyim – sonsuz uzayla sınırsız ışık yılının yoğurduğu sayısız galaksi – başımı kaldırıp gökyüzüne bir ândan fazla bakmamalıyım – ölümü, sonsuzluğu dü - şünmemeliyim – bunları yapmamalıyım, yapmazsam aklımın elle tutulabilir bir şey gibi – aklımdan da fazlası gibi – bütün ruhum gibi – beni harekete geçiren ve 'benliğimi' oluşturan asıl, karşılık vermeye hevesli arzu gibi – geldiği korkunç ânla - rı yaşamam – Bunların hepsi belirgin bir biçim ve boyut alıyor – bedenim dediğim yapının bünyesine sığmayacak kadar geniş – Bütün bu itmeler, çekmeler – yıllar ve güçlükler (şimdi du - yumsuyorum) ta ki yumruklarımı sıkana kadar – yükseliyorum – kim hareketsiz kalabilir – her kas acı içinde – sınırsızlıkta kendini inşa etmeye çalışıyor – haykırmak istiyorum –

midem sıkıştırılıyor sanki – bacaklarım, ayaklarım, ayak parmaklarım ağrıyana kadar esniyor.

Bu zavallı kabuğu parçalayıp çıkmaya giderek yaklaşıyorum – biliyorum artık – sonsuzluğu derin derin düşünmek – akılca zorlanmak beni soyutlamanın basit duygusallığının tam aksini kullanarak dehşeti hafifletmeye yönlendiriyor. *Ve çıkışı bilmediğimi anlamasına rağmen, iblisin biri yine de eziyet ediyor bana – acı ve öfke kaynatıyor içimde – korkarak, titreyerek – (büküldüm, yıkıldım – bitap düştüm): dizginlenemez arzunun spazmları ele geçirdi aklımı –*

31 Aralık

Bu defterleri baştan okudum da. Ne kadar bunaltıcı ve tekdüzeler! Kendim için aralıksız tuttuğum bu yastan hiç kaçamayacak mıyım? Bütün varlığım öyle gergin – öyle beklenti dolu ki...

1949

25 Ocak

Yurtta yer bulabilirsem bu sömestr CAL'e gideceğim.

11 Şubat

[SS, Los Angeles'taki aile evinden ayrılmadan hemen önce, Berkeley'ye başlama kararı hakkında yazıyor.]

... Duygusal açıdan kalmak istiyordum. Düşünsel açıdan, gitmek istiyordum. Her zamanki gibi, kendimi cezalandırmaktan hoşlandığım belliydi.

19 Şubat

[SS 'Cal'e, Berkeley, University of California'ya geliyor. On altısına basalı fazla olmadı.]

İşte buradayım.

Hiçbir şey değişmedi; anlaşılan asıl sorun uygun ortamı bulmak değil, kendimi bulmaktı – özgüven ve kişisel bütünlüktü aradığım.

Burada, evdekinden mutlu değilim – ...

... Yazmak istiyorum – *Entelektüel bir çevrede yaşamak istiyorum* – Bol bol müzik dinleyebileceğim bir kültür merkezinde yaşamak istiyorum – bütün bunlar ve fazlası, ama... en önemlisi, üniversite hocalığının benim ihtiyaçlarıma en uygun meslek olması... *[Hocalık hakkındaki yorumunun yanına SS sonra, "Aman tanrım!" notunu eklemiş.]*

1 Mart

Ses Sese Karşı'yı bugün satın aldım ve bitirmek için altı saat aralıksız okudum. [Aldous] Huxley'nin dili o kadar enfes bir biçimde kendinden emin ki – gözlemleri kusursuz ve keskin, tabii kişi uygarlığımızın boşluğunun ustalıkla açığa vurulmasını göze alabiliyorsa. Kitap nefes kesiciydi – ama benim embriyonik eleştirel becerilerimin takdiri bu. Okuyup bitirdikten

sonra üstüme çöken kaçınılmaz buhran bile mest etti beni, sebebi basit; ustalıkla kısır bir galeyana getirildim!

Hayatımın bu döneminde virtüözlük beni her şeyden fazla etkiliyor. Teknik, düzenleme, sözel beceri her şeyden güçlü hitap ediyor bana. Zalimce gerçekçi yorum (Huxley, Rochefoucauld) – alaycı karikatür ya da Thomas Mann'ın *Der Zauberberg* ve *[Der] Tod in Venedig*'indeki [*Büyülü Dağ* ve *Venedik'te Ölüm*] uzun, duygu yüklü felsefi anlatım... Ne kadar dar görüşlüyüm –

•

"Benim için mesele, mesafeli bir entelektüel şüpheciliği her yönüyle uyumlu bir hayat yoluna dönüştürmek"
(*Ses Sese Karşı*)

2 Nisan

Âşık olmaya âşık oldum! – Irene'i görmediğim zaman hakkında düşünebildiğim her şey, *[Irene Lyons, H.'ın sevgilisi, SS ile sevgili olurlar ve Irene onun 1957-1963 tarihli günlüklerinde önemli rol oynar]* kendimi zapt etmek için hayal edebildiğim bütün düşünsel kalkanlar, karşısında duyduğum acı + engellenmişliğin hüsranıyla yok olup gidiyor. Böyle tümden redde - dilmek hiç ama hiç kolay değil –

6 Nisan

Bunları yazmayı başarmak için zamansal + düşünsel açıdan olup bitenden mümkün mertebe uzaklaşmam gerekti.

Bildiklerim öyle çirkin – ve anlatılamayacağı için öyle dayanılmaz ki – Denedim! Karşılık vermek istedim! Ona karşı fiziksel çekim duymayı var gücümle istedim, en azından biseksüelliğimi kanıtlamayı istedim – *[Satır kenarına 11 Mayıs tarihini atan SS şunu eklemiş: "Ne aptalca bir düşünce! – 'en azından biseksüel'miş!'"]*

... Bir erkekle fiziksel ilişki kurmayı düşününce hissettiğim, yalnızca alçalma ve aşağılanma. Onu ilk öptüğümde – upuzun bir öpücüktü – Açıkça şöyle düşündüm: "Bu muymuş yani? – Ne kadar aptalca" – Denedim! Gerçekten denedim – ama şimdi asla olamayacağını biliyorum – Saklanmak istiyorum – Ah, Peter'ın hayatını da altüst ettim –

Adı James Rowland Lucas – Jim – ve Cuma gecesiydi, 11 Mayıs – San Francisco'da Mozart konserine gitmeyi tasarladığım gece.

•

Ne yapacağım ben? *[SS sonradan sayfa kenarına tarihsiz bir not eklemiş: "Keyfine bakacaksın, elbette."]*

[1949 yılı Nisan ayında yazıldığı kesin,
fakat deftere tarih atılmamış]

Hafta sonu eve gitmek olağanüstü bir deneyimdi. Düşünsel açıdan kusurlu bulduğum şeylerden duygusal açıdan da bağımsızlaştığımı duyumsadım. Sanırım anneme bağımlılığımdan/sevgimden en sonunda kurtuldum. İçimde hiçbir şey uyandırmadı, acıma bile – yalnızca can sıkıntısı. Ev bu denli küçük, ev ahalisi bu denli donuk tabiatlı ve sıradan gelmemiş -

ti bana hiç, onlara kıyasla kendi canlılığım bunaltıcıydı. Burada *[Berkeley'de]* en azından yapmacıksız yalnızlığımda bazı hazlar ve telafi yöntemleri keşfettim – müzik, kitaplar, yüksek sesle şiir okumak. Kimseye rol kesmeme gerek yok, vaktimi istediğim gibi değerlendirebilirim. Evdeyse çeşit çeşit numaralar, dostluk ayinleri – korkunç bir zaman kaybı. Bu yaz zamanımı özenli kullanmalıyım, çünkü yapılacak şey çok –

Chicago'ya kabul edilmezsem *[SS, University of California'da bir dönem geçirdikten sonra, College of the University of Chicago'ya geçmek için başvuruda bulunmuştu]* ve sonrasında kışın Cal'e dönmeyi planladığıma göre, yaz boyunca burada kalırım. Olmadı, bu dersleri UCLA'da sekiz haftalık dönemde tamamlarım.

2.00-5.00 saatleri arasında her gün yazı yazıp dışarıda, açık havada çalışırım, akşamları ayırabildiğim her saati de öyle geçiririm – sessiz, nazik, etliye sütlüye karışmadan!

8 Nisan

Bu akşamüstü, Anais Nin'in "Sanat ve Sanatçının İşlevi" adlı konuşmasını dinledim: hayret verici biri – perilere benziyor, sanki başka bir dünyadan gelmiş – minyon, bedeni oranlı, saçları koyu renk, tenini çok solgun gösteren ağır bir makyaj yapmıştı – büyük, sorgulayan gözleri, çıkaramadığım belirgin bir aksanı vardı – konuşması fazla vurgulu – her heceyi dilinin ucu ve dişleriyle parlatıp cilalıyor – sanki dokunsan dağılıp gümüşi toza dönüşecek gibi. *[SS, sonradan sayfa kenarına şu notu eklemiş: "H. da oradaydı."]*

Nin'in sanat teorisi aşırı soyuttu (bilinçdışının keşfi, otomatik-yazı, mekanik-uygarlığımıza-isyan) – analisti Otto Rank'miş.

14 Nisan

Dün [Djuna Barnes'ın] *Geceyi Anlat Bana*'sını okudum. Müt - hiş bir düzyazı ustası – Ben de öyle yazmak istiyorum – zengin ve ritmik – simgesi dil olan bir estetik deneyime hem yapı hem kaynak işlevi gören o mitik belirsizliklere uyan, ağır, tınlayan bir düzyazı –

[Dostoyevski'nin] *Karamazov Kardeşler*'inin büyük bölümünü okudum ve ansızın kendimi çıldıracak kadar kirli hisset - tim. Üç mektup yazdım, Peter ve Audrey'le ilişkilerimi tama - men bitirdim ve geçmişe duyduğum tiksintiyi anneme yarı ilan ettim –

•

Ah, demek Irene de –

Dürüst olmak gerekirse, haklı ve takdire değer –

•

Yalnızlıktan ve ondan iyisini bulabileceğimi hayal bile edeme-diğim için kendimi Peter'a duygusal yakınlık duymaya ikna ettiğimi düşününce! Ya Audrey'le yaşadığım bütün o karışık-lıklar – Şu Irene onurlu davranıp beni reddetse – Ben de en azından (ilk kez) açık yüreklilikle davranabilirim –

[7 Mayıs-31 Mayıs tarihli defterin iç kapağına, SS büyük harflerle şunu yazmış: "BU DEFTERDE ANLATILAN ZAMAN ZARFINDA, BEN YENİDEN DOĞDUM."]

17 Mayıs

Bugün [Herman Hesse'nin] *Demian*'ını bitirdim ve her şeyi hesaba katınca, büyük düş kırıklığına uğradım. Romanda enfes paragraflar var, Sinclair'in ilk ergenliğini anlatan baştaki birkaç bölüm de güzel... Ama ilerleyen bölümlerindeki asık suratlı aşırı doğalcılık, baştaki gerçekçi anlatımdan sonra şok etkisi yapıyor. Karşı çıktığım Romantik ton değil de (zaten Werther'i [Goethe, *Genç Werther'in Acıları*] çok sevmiştim) Hesse'nin (başka türlü ifade edemem) kavrayışında - ki çocuksuluk...

Rudolf Steiner'in *The Theory of Knowledge Implicit in Goethe's World Conception*'ına [Goethe'nin Dünya Anlayışına İçkin Bilgi Teorisi) başlıyorum. Düşünceleri hiç zorlanmadan takip edebiliyorum, bu yüzden kendimden kuşkulanmaya başladım, iyice yavaş okuyorum...

Son haftalarda (yoksa bunu not etmiş miydim?) [Goethe'nin] *Faust*'unun Bayard Taylor [çevrisinin] birinci bölümünü, [Christopher] Marlowe'un [*Doktor*] *Faustus*'unu ve Mann'ın romanını okudum –

Goethe'den müthiş etkilendim ama onu anlamama zaman var – oysa Marlowe neredeyse *benim* – çünkü ona aylarımı verdim, tekrar tekrar okudum, pasajların çoğunu yüksek

sesle yeniden söyledim. Faust'un son monologunu geçen hafta en az on kez yüksek sesle okumuşumdur. Kıyas kabul etmez...

Önceki defterlerden birinde bir yerlerde Mann'ın [*Doktor*] *Fa - ustus*'unun beni düş kırıklığına uğrattığını itiraf etmiştim... Bu yorum, benim eleştirel duyarlılığımın niteliğini gösteren apaçık ve benzersiz bir kanıt! Büyük, doyurucu bir eser, hâkim olmak için defalarca okumam gerekecek...

Önemli olduğunu düşündüğüm şeylerden parçalar okuyorum ve değerlendirmelerim beni şaşkına çeviriyor. Dün epey [Gerard Manley] Hopkins okudum ve her zamanki kadar hayran kalmadım ona – özellikle "Leaden Echo" [Kurşun Yankı] ve "Golden Echo" [Altın Yankı] şiirleri düş kırıklığıydı –

Yüksek sesle okumak o kadar güzel ki – Dante'yi ve [T.S.] Eliot'ı yeniden ve [hiç azalmayan bir hazla] okuyorum (el - bette)...

Bu yaz Aristoteles, Yeats, Hardy ve Henry James üzerine yoğunlaşmak istiyorum...

18 Mayıs

Aptallığımdan hiç ders almayacağım! Bugün Browning'in dramatik monologları üzerine bir ders-okuma izledim... Brow - ning hakkında nasıl cahilmişim ve züppece düşünüyormuşum! – Bu yaz çalışacağım bir yazar daha...

23 Mayıs

[Neredeyse otuz sayfa uzunluğundaki bu kayıt, SS'ın Berkeley'deki hayatında H.'la tanışması ve onun aracılığıyla San Francisco'daki gey hayatına katılmaya başlamasıyla bitecek bir dönemi özetliyor.]

Bu hafta sonu, en büyük mutsuzluğumun: bedenle akıl arasındaki, son iki yıldır beni diken üstünde tutan acılı ikiliğin güzel örneklerle bezeli bir özetiydi ve bence, kısmen de çözümüydü: Hayatımın belki en önemli (gelecekte de bütün kişiliğimi etkileyecek olması açısından önemli) zaman dilimiydi.

Cuma gecesi Al'le birlikte *[SS'ın notu: Allan Cox]* Johns Hopkins'ten gelen misafir felsefe profesörü George Boas'ın "Sanatta Anlam" başlıklı makalesini dinlemeye gittim. Aristoteles döneminden bugüne başlıca eleştiri teorilerinin kusurlarını teşhir eden ama bu zekice ve kısır hata çeşitlemesi kavrayışı dışında elle tutulur bir şey inşa edemeyen, laf kalabalığıyla dolu ve bundan dolayı eğlenceli bir sunumdu. Çok ilginç şeyler vardı: sanatın evrimini *törensel olan* ile *doğaçlama yapılan* arasındaki dalgalanma üzerinden tarif ettiği – fazlasıyla kullanılan Klasik - Romantik karşıtlığının kulağa hoş gelen bir yeniden ifadesi... Bazı Aristotelesçi eleştirmenlere de taş attı. Aristoteles'in Shakespeare hakkında hiçbir şey bilmediği gerçeğini bir türlü kabullenemeyen, dolayısıyla *Hamlet*'in trajedi olmayı nasıl başardığını bir türlü anlayamayan (gerçek trajedi = Aristoteles'in çizdiği sınırlar) ama içten içe onun trajedi olduğunu hisseden ya da *Hamlet* nasıl oluyorsa Aristotelesçi bir trajediymiş gibi yapan eleştirmenlere giydirdi...

Al ve onunla aramdaki ilişki, akla sığınıp inzivaya çekilme özlemimin, hayatla ilgili bütün korkularının ve engellenmişliklerimin parlak bir örneği gerçekten. Yirmi iki yaşında, eski ticaret filosu çalışanı – renk körü olduğundan orduya gireme-miş – klasik anlamda çok yakışıklı – uzun boylu, kıvırcık kahverengi saçlı, çekici bir biçimde geniş burun delikleri hariç yüz hatları kusursuz – elleri güzel... On sekiz yaşında Cal'e başlamak için Berkeley'ye gelene dek bütün hayatını doğduğu küçük kasabada (Santa Ana) geçirmiş, denize açıldığı için üniversite eğitimi üç yıl kesintiye uğramış. Üçüncü sınıfta, anadalı kimya ama asıl ilgi alanları matematikle edebiyat. Yazmak istiyor ama cesaret edemiyor çünkü sonucun berbat olacağından korkuyor – muhtemelen haklı da. Matematiği çok iyi, cesaretini toplayabilirse bu dersle felsefeye giriş yapmayı deneyecek. Luteryen-Cermen bir aileden geliyor – hakiki bir Ortaçağ aklı onunki: bunaltıcı alçakgönüllülüğü ve günah anlayışı, bilgi ve *soyutlama* sevgisi, bedenini en çok önem atfettiği şeye, yani aklına bütünüyle tabi kılması. Yakın zamanda buluştuğumuz bir gece, sırf kendini disiplin altına almak için bütün gün hiçbir şey yemediğini itiraf etti. Bence müthiş *kapasiteli* bir aklı var – hayatımda tanıdığım en nitelikli entelektüellerden biri – Bâkir olduğunu düşünmek saçma tabii, fakat çoğunlukla son derece ölçülüdür eminim, ender olarak şeytana uyduğu zamanlarda vicdan azabından sürünüyordur...

Onunla dönem başında tanıştım. Önce bir plak konserinde (*Don Giovanni*) fark ettim, sonra da burada, yurtta gördüm. Havadan sudan konuştuk, başka konserlerde karşılaştık ve haftalar boyunca sessizce bana bakıp durduktan sonra bir gün cesaretini toplayıp bir konsere (kilisede [Bach'ın] *Magnifi-*

cat'ına) davet etti. O günden sonra burada katıldığım birkaç kültürel etkinliğin hepsine onunla gittim ve aramızdaki ilişki ne kadar ruhsuz olursa olsun farklı biriyle zaman geçirmek, Irene'le yaşadıklarımın küçültücü sonuçlarından uzaklaşmamı sağladı, kafamı dağıttı. Al'i fiziksel açıdan çekici bulmadım asla, yanında rahat etmemin iki sebebi vardı: Aklına gerçekten saygı duyuyordum ve ondan bir şeyler öğrenmek, müzikten, edebiyat ve felsefeden konuşmak istiyordum; ayrıca fiziksel bir girişimde bulunması için aradan haftalar geçmesi gerektiğini biliyordum, üstelik ileride böyle bir şey olursa kendimi kolayca geri çekebilecektim. Gerçi henüz el ele bile tutuşmadık! Yanında *gerçekten* rahattım – ama olumlu ve canlıydım diyemem. *Korkunç* olan şu ki, bu cuma gecesi, onunlayken duyduğum entelektüel doygunluğun -ki bu aslında basitçe acının yokluğuydu- iyiliğine, hatta en yüksek doygunluk olduğuna ikna ediyordum kendimi az kalsın. Boas'ın konuşmasından sonra bir saat kahve içip lafladık, arkasından yürüyerek iki üç saat sohbet ettik.

Bach'ın kantatlarından Mann'ın *Faustus*'una, yararcılıktan hiperbolik fonksiyonlara, Cal İşçi Okulu'ndan Einstein'ın uzay bükülmesi teorisine her konuyu tartıştık. Asıl matematik felsefesi büyüleyiciydi. Konuşurken alçakgönüllülüğünü ve rahat hayat kavrayışını -ölmekten korkmuyor, çünkü hayatının, insan hayatının önemsizliğinin farkında- gerçek anlamıyla paylaşıyordum. İkimiz de ustalıkla konuştuk ve bana her şey açık ve belirgin göründü, çünkü o ânda, hiç reddetmediğim kadar fazla şeyi reddetmiştim: aylak aylak dolaşmak, tembellik, güneş, seks, yemek, uyku, müzik, hepsini, tümüyle... Öğretmenlik yapma kararının doğruluğuna, makul ve akılca sin -

dirilmiş deneyimler hariç hiçbir şeyin aslında değer taşımadığına emindim... Basitçe, hiçbir şeyin fazla önemi yoktu aslında. O ânda, ölmekten birazcık korkuyordum... İnsanın hayatta her zaman en kötüyü -hayat dediğimiz de uzun bir alçaklık ve bayağılıktan başka neydi zaten- beklemesi gerektiğinden konuştuk; kişi itiraz etmemeli, gerekli sosyal sorumlulukları üstlenmeli fakat kendini geri çekmeli, karışmamalı ve en kötüyü beklerken belki de birkaç saniyelik mutlulukla yetinmeli: hayatı 'koşullu' kabul etmemeli, benim söylediğim buydu... Ne alabiliyorsan al – hiçbirinin önemi yok... Buna inandım!... Bu bana iyi geldi... Irene de uzak göründü... Al'i (zoraki dostluğumuzla birlikte) yurdun girişinde bırakıp uyumak için yukarı çıkarken gerçekten huzurluydum...

Her şeye rağmen hayata karşı -kendi tutkusuzluğuna karşı- kazanabilirdim – ve hepsinden elimi çekerdim – "elini çeker, imzalar, mühürler, Tanrı'ya havale ederdim... " *[SS burada, Gerard Manley Hopkins'in diyalog şiiri "Kurşun Yankı ve Altın Yankı"dan yarı alıntıladığı satırı değiştirerek yazıyor.]*

Cumartesi sabahı, saat 10'daki "[Samuel] Johnson Dönemi" dersine yetişmek için her zamanki gibi 9.30'da kalktım. Dönem başında programımı doldururken fark etmiştim bu dersi, salı-cumartesi saat 10.00'daydı ama hafta içi saat 10.00'da beş saat Fransızca alıyordum. Dönemin bitmesine yakın – mart sonunda – Kampüs Ders Kitabı Değişimi ofisinde çalışan H. adlı kızla konuşmaya başladım. Onunla sohbet ederken olağanüstü rahattım – (Bir yabancıyla ilk karşılaşmamda genellikle başarabiliyorum bunu.) – Johnson dersinin ne kadar iyi olduğunu anlattı, ben de yalnızca cumartesileri derse girmeye başladım ve neler neler öğrendim – ah, 18. yüzyılın *olağanüstü*

ıvır zıvırına fanatikçe yoğunlaşmak! Dersi veren Mr. Bronson korkunç derecede uygar bir adam, T.S. Eliot'a benziyor, İngiliz aksanı, soğuk bir mizahı anlayışı var, alçak sesle konuşuyor, sessizce hareket ediyor... (Boswell'in topa tutulmasının açıkça bir felaket olduğu görüşünde, vs...)

... H. oldukça uzun boylu – yaklaşık bir seksen – güzel değil ama çekici. Gülümsemesi çok hoş ve onunla konuşur konuşmaz fark ettim ki, harika ve benzersiz bir biçimde hayat dolu... Johnson dersine gitmeye başladıktan sonra her cumartesi öğleden sonra onunla konuşuyordum, bazen de kitapçıda. Tatilden önce, arkadaşlarından birinin odasında 'etnik bir akşam yemeği'ne davet etti beni... Arkadaşı katlanılmaz, (gülümseyen cinsten) edepsiz bir eşcinseldi... Annesi ona biraz füme balık, eritilmiş kaz yağı ve matsa göndermiş! Oradaki birkaç diğer Berkeley bohemi bayık tiplerdi, ben de sersemce davrandım – alaycı-entelektüel-züppe pozumu takındım ve bunun sürekli bilincindeydim... H. bana San Francisco'daki en ilginç insanlarla barlarda tanışacağımı ve bir gün beni de götüreceğini söyledi... Geçen perşembe, ayın 19'unda (Fransız şiir kitapları için) kitapçıya gittiğimde teklifini yineledi, tabii ben de kabul ettim ve cumartesi gecesi için sözleştik... Johnson dersine geldim, sabah 2.30'a kadar dönmeyeceğim diye imza attım, kampüs cumartesileri o saatte kapanıyor. Dersten sonra, pazar günü A. adlı arkadaşının yaşadığı Sausalito'ya davet etti beni...

... Davetine hayret ettim – tabii o da hemen pişman oldu davet ettiği için, ama sonra geri alma fırsatı sunduğumda teklifini tekrarladı. Orada ayrıldık; o işe gitti, ben de öğle yemeğine...

... Akşamüstünü Cal Salonu'nda üç tane tek perdelik öğrenci prodüksiyonunu izleyerek öldürdüm, 5.30 sularında kitapçıya geldim. Yürüyerek odasına gittik, o üstünü değiştirip levis'ını giyerken ben de onun *Steppenwolf* [Herman Hesse] kopyası - nın ilk sayfalarını okudum... San Francisco'ya giden F trenine bindik, yanında çok rahattım. Ona Irene'den söz etmeden du- ramayacağımı fark ettim. Anlatırken, dünyasının Irene ve Al'in iffetle, akılla dolu dünyasına taban tabana zıtlığını fark ettim! Bunu da söyledim ama anlattıklarıma verdiği tepki dü- şündüğümden öyle farklıydı ki... O kadar saçmaydı ki gül- mekten alamadım kendimi! Irene için kaltağın teki dedi – ba- na ne kadar çirkin olduğumu söylediğinde ağza alınmaz bir karşılık yapıştırmalıymışım, böylece o tepeden bakan ahlâkçı tavırlarını kenara bırakmak zorunda kalırmış, belli ki dar gö- rüşlü, duyarsız, kof biriymiş... Belli açılardan -o anda yalnızca kısmen- H.'ın haklı olduğunu düşündüm... Korkunç olmadı- ğımı... Ayrıca günahkârlık bilincinden kurtulmaya öyle ihtiya - cım var ki... Doyurucu, ucuz yemek için bir Çin lokantasına gittik... Yemeğimizi bitirmek üzereyken, A.'yla kocası B. geldi- ler... [sonra] dördümüz oradan Mona's denen bara geçtik. İçe - ride çoğunluk lezbiyen çiftlerdi... sahnede straplez gece elbi- sesi giymiş upuzun, güzel bir sarışın vardı, dikkat çekecek öl - çüde güçlü sesinden işkillendim ama yine de H. gülümseyerek bana onun erkek olduğunu *söylemek* zorunda kaldı... İki şar- kıcı daha vardı – dev bir kadın – gördüğüm en şişman kadın- lardan biri – her yönde sonsuza dek genişliyordu sanki – bir de esmer, yüz hatları İtalyanları andıran orta boylu bir adam – bu noktada artık çevreme dikkatli baktığımdan kadın olduğu- nu anladım...

Müzik kutusu plak çalarken A.'yla B., bir iki kere de B.'yle H. dans ettiler. H.'la ilk dans edişimde kazık gibiydim, ayağına basıp durdum... İkincisinde rahattım, kendimi iyi hissetmeye başladım...

Birer bira içip çıktık, A.'yla B. yanımızdan ayrıldılar – onlarla bir saat sonra, saat 12.30'da Paper Doll adlı mekânda buluşacaktık... Ama H. önce sokağın aşağısındaki 12 Adler denen bara gitmek istedi (sahibi Henri bere takıyor), orada tanıdığı sayısız tipten biri de Otto adında, altmış yaşlarında, uçarı bir adanıdı. H. onu da davet etti, çünkü bana sonradan söylediğine göre bu adam bütün içkileri ısmarlarmış. Paper Doll'a gittik ve saat 2.00'de kapanana dek orada oturduk. B.'yle A. 1.15 sularında geldiler... Mekânda gösteri yoktu, yalnızca tuşlara gürültüyle vuran ve ısrarla "İyi ki Doğdun" gibi basit şarkılar söyleyen Madeleine adlı bir piyanist! İkiye çeyrek kala programı bitti ve H.'la yeniden dans ettim... Otto'yla dördümüzden başka bizimle birlikte oturan (ve birlikte olmayan) iki kişi vardı – anlaşılan P.D.'un üst katında oturan John Denver adında genç bir adaın ve Roberta adında kokoş, güzel bir kız –

İçki servisi yapan kadınlar enfesti – Mona's'taki gibi burada da hepsi erkek giysileri içindeydi. Görevini yerine getiren Otto masayı dört kez içkiyle donattı... ve ruhumu daraltı – o gece - ki hedefi bendim anlaşılan, gevezelik etti durdu ama aldırmadım... Oradan çıkınca, B.'nin bütün gece şehirde kalacağını öğrendim... Arabanın anahtarını A.'ya vermeyi unutup yanı - mızdan ayrıldı, A. onun peşinden gidince H.'la ben arabanın arka koltuğuna oturduk + el ele tutuştuk... Zil zurna sarhoştu, oysa ben önüme konan her kadehi devirmeme rağmen cin gi - biydim, ama rahat, keyifliydim...

Sausalito'ya giderken Golden Gate Köprüsü'nden geçiliyor. A.'yla H. yanımda oturup sarmaş dolaş öpüşürlerken ben körfezi seyrettim ve içimin ısındığını, yaşadığımı duyumsadım...

...H.'la [sonunda] Tin Angel'ın arka tarafındaki dar bir karyo - lada uyumaya gittik...

Belki de sarhoştum aslında, çünkü H. benimle sevişmeye başladığında her şey o kadar güzeldi ki... Yatağa girdiğimizde saat 4.00'ü geçiyordu, bir süre sohbet ettik... H. beni ilk öptüğünde yine kaskatıydım ama bu sefer sebebi (Jim'le öpüştüğüm zamanki gibi) bundan hoşlanmamam değil, ne yapacağımı bilememdi... Dişlerinin minesini sayemde kaybettiğini söyleyip benimle şakalaştı – bir süre konuştuk ve tam da onu arzuladığının bilincine vardığım ânda, o da bunun farkına vardı...

Karın boşluğumda sımsıkı duran, içimi kanırtan her şey onunla mücadeleye girince yok oldu, bedeninin ağırlığını üstümde hissedince, ağzıyla ellerinin okşayışı altında...

O zaman her şeyi anladım, hâlâ da unutmuş değilim...

... Peki şimdi neyim? Bunu yazarken? Bütünüyle farklı birinden azı değil... Bu hafta sonu yaşadıklarımın zamanlaması daha kusursuz olamazdı – Teslim olmaktan *tümüyle vazgeçmeye o kadar yakındım ki*. Cinsellik anlayışım bambaşka – tanrıya şükür! – Bireyin doluluğunun ifadesi olarak biseksüellik, ayrıca bekâretin 'doğru kişi'yle karşılaşana dek idealleştirilmesi gibi kavramlarla cinsel deneyimi sınırlayan, onu bedensellikten uzaklaştırmaya çalışan – evet– sapkınlığın açıkyüreklilikle reddedilişi, aşksız, salt fiziksel hazzın, hafifmeşrepliğin toptan yasaklanmasına karşı çıkış...

Artık kendi yeterliliğim hakkında biraz bir şey öğrendim... Hayatta ne yapmak istediğimi biliyorum, aslında öyle basit ki, gerçi eskiden anlamam zordu. Bir sürü insanla sevişmek istiyorum – Yaşamak istiyorum ve ölmekten nefret ediyorum – Öğretmenlik falan *yapmayacağım*, lisans diplomamı aldıktan sonra yüksek öğrenime devam da etmeyeceğim... Aklımın bana hükmetmesine izin vermek gibi bir niyetim yok, hem şu hayatta yapmak istediğim son şey bilgiye ya da bilgili insanlara tapınmak! Talep ettiğim temel duyarlılığın yansımasını taşımadığı sürece *kimsenin* bilgi birikimi umurumda değil... Her şeyi yapmayı amaçlıyorum ben... deneyimi tek bir yöntemle değerlendireceğim – bana haz mı veriyor acı mı? Acı vereni reddetme konusunda aşırı temkinli davranacağım. Her yerde hazzı arayacağım ve bulacağım, çünkü o her yerde! Kendimi bütünüyle adayacağım şeyse... *her şeyin önemi var*! Yalnızca vazgeçme, geri çekilme gücümden vazgeçiyorum: aynılığın ve aklın onaylanışından feragat ediyorum. Yaşıyorum... Güzelim... başka ne isterim?

24 Mayıs

Artık bildiklerimden vazgeçmem mümkün değil, hiç sanmam... Eski halime döneceğimden korkmuştum ama yeniden rutine sıkışıp kalınama rağmen o esrime halinden sonra doğruluğundan emin oldum cevap hâlâ yerli yerinde... Irene'i seyrediyorum, kafa karışıklığı ve benden sakınmasıyla o kadar ortada ki... ağzı incecik... Ne çok eksiği var, her zaman ne kadar mutsuz olacak, gerçekten üzücü... Onu sevmeyi bırakmış değilim – yalnızca önemini tümüyle yitirdi, dünyamın beni H.'a

borçlu bırakarak şahane bir biçimde genişlemesi üzerine gölgede kaldı... Yaptığım üç beş tane doğru seçim var zaten, hem çoğu yanlış sebeplerle doğruydu... Örneğin, Irene'e yazdığım mektup doğruları söylüyordu ama kurduğum o süslü cümlelerin gerçek anlamlarını kastetmemiştim...

Bedenini sevmek ve onu kullanmayı bilmek, bu en önemlisi... Bunu yapabilirim, biliyorum, çünkü artık özgürüm...

25 Mayıs

Bugün bir şey düşündüm – öyle ortada ki aslında, her zamanki gibi apaçık ortada! Birdenbire anlamanın saçmalığından başım döndü, sinirlerim boşaldı: İstediğim *her şeyi* yapmaktan beni alıkoyan hiçbir şey, hiçbir şey yok, benden başka... Kalkıp gitmemi engelleyecek ne var? Yalnızca çevremin *öz*-dayatmalı baskıları, bana her zaman öyle güçlü geldiler ki onların kutsallığını bozmayı düşünmeye yeltenmedim bile... Oysa aslında, beni durduran nedir ki? Ailemle ilgili korkularının mı – özellikle annemle? Güvenceyi ve mülkiyeti bırakamamak mı? Evet, ikisi de, ama beni tutan gerçekler yalnızca bunlar... Üniversite nedir? Orada hiçbir şey öğrenemem, çünkü bilmek istediklerimi biriktirebilirim, şimdiye dek hep öyle yaptım, tek başıma, gerisi angarya... Üniversite güvenlik demek, çünkü yapması kolay, güvenli olan şey... Anneme gelince, açıkçası umurunda değil – Onu görmek istemiyorum – Eşya sevgisi – kitaplar ve plaklar – bu ikisi son birkaç yıldır içimde ağırlaşan yüklerdi – ama kâğıtlarımı, defterlerimi ve birkaç kitabı küçük bir kutuya koyup başka bir şehirdeki bir depoya göndermeme, üzerime birkaç gömlek ve levis'ımı geçirdikten, paltomun cebine bir çift yedek

çorap, biraz da para tıktıktan -ve dünyaya Byrone'vari bir not bıraktıktan- sonra kapıdan çıkmama, otobüse atlayıp nereye istersem gitmeme ne engel olabilir, ne? İlk seferinde polis beni yakalayıp perişan haldeki ailemin kucağına geri yollar elbette, fakat gönderildiğimin ertesi günü çıkıp gidersem ve yeniden eve yollandığım takdirde aynısını tekrarlarsam beni rahat bırakırlardı – *Ne istersem yapabilirim!* O zaman, kendimle şöyle bir anlaşma yapıyorum – Chicago'ya kabul edilmezsem, bu yaz aynen yukarıda tasarladığım şekilde evden ayrılacağım. Kabul edilirsem, gelecek yıl gideceğim ve bir şekilde tatmin olmazsam – orada gerektiği kadar kullanılmazsam, hemen ayrılacağım – Tanrım, hayat muazzam!

26 Mayıs

Yeni gözlerimle çevremde olan biteni tekrar inceliyorum da, akademik hayatın içine kayıp gitmeye ne kadar yaklaştığımı fark edince korkuyorum. Hiç çaba gerektirmezdi... yalnızca iyi notlar almaya devam et – (İngilizce'ye devam ederdim sanıyorum – Felsefenin gerektirdiği matematik becerisi bende yok) – lisansüstü için okulda kal, öğretim görevlisi ol, kimsenin ilgilenmediği kıyıda köşede kalmış konularda birkaç makale yaz ve altmış yaşında çirkin ve saygın, üstüne bir de profesör ol. Bugün kütüphanede İngiliz edebiyatı bölümünün yayınlarına bakıyordum – uzun (yüzlerce sayfa uzunluğunda) monografiler gördüm, çoğu şöyle başlıklar taşıyordu: Voltaire'de 'Tu' ve 'Vous' Kullanımı, Fenimer Cooper'ın Toplumsal Eleştirisi, Bret Harte'nin California Gazete+Dergilerinde yayınlanan yazılarının kaynak dizini (1859-1891)...

Aman tanrım! Kendimi az kalsın nelere maruz bırakıyormuşum?!

27 Mayıs

Bugün biraz gerileme -kafa karışıklığı- yaşadım ama sonunda olanların hikmetini fark edebildim... korku, korku... Irene'den söz ediyorum elbette: ne kadar çocuksu biri, gerçi benim toyluğumun da affedilecek yanı yok hani! Beni tümüyle reddettiğini düşündüğüm sürece her şey yolundaydı... Sonra, dün akşam felsefe dersine gitmeden önce yanıma geldi ve seni bir gün daha yakından tanımaya karar verdim (!) dedi...

28 Mayıs

AYDA 765 DOLAR BURSLA CHICAGO'YA KABUL EDİLDİM

•

Dün gece A., Tin Angel'ı açtı, H. da beni davet etti. Sarhoş olana dek her şey iç karartıcı geldi – Hemen kafayı tütsüleyen H. geceyi geçen yıl boyunca yattığı (ve şimdi hoşlanmadığı) bütün kadınlara isterik biçimde cana yakın davranarak geçirdi, sanki o gece hepsi oraya toplanmıştı... Mary'nin eski kız arkadaşı da oradaydı, sürekli soınurtuyordu... B.'yle A. her zamanki gibi zil zurna sarhoş oldular, sonra da camlardan birini kırdılar... Bu sabah neler konuştuklarını tahmin

edebiliyorum!... Milyonlarca başka kişiden sonra H. sonunda benimle öpüşüp koklaşmaya başladı, en hafif deyimiyle eğlenmekten kendimi kaybettim... (H. haykırarak şunları söyledikten sonra: "Yalnızca on altı yaşında – inanılmaz, değil mi? Ben onun ilk sevgilisiyim") tipin biri beni 'kurtarma'ya geldi... H. beni ona itti ("Biraz da heteroseksüel deneyim kazan, Sue") ve bir de baktım ki dans edip öpüşüyor koklaşıyoruz... *[SS sayfanın kenarına "Tim Martin" notunu eklemiş.]* Bana hoşça bir iltifat etti, hatta oldukça samimiydi sanırım, gerçi arkasından tanrıya inanıp inanmadığımı sorduğunda gözüne yumruğu çakmalıydım... Ama yapmadım, kahretsin, ona telefon numaramı verdim – yoksa beni rahat bırakmayacaktı – ve kulübün ön tarafına geçtim. Üç kadınla aynı masada buldum kendimi: biri C. adında, otuz dört yaşlarında, H.'ın sürekli tekrar ettiğine göre pek 'seçkin', doğma büyüme Californiah bir avukattı, düzenli aralıklarla belirgin hale gelip sonra bilinçdışında kaybolup giden sahte bir İngiliz aksanı ve Crosley marka bir arabası vardı... H., sonunda C. bir tabanca getirip ikisini de vuracağını söyleyene dek onunla iki ay birlikte yaşadığını anlattı... Diğer iki kadın Floransa ve Roma adlı bir çiftti... H.'ın Floransa'yla ilişkisi olmuş... Bir an geldi, C. kahkahalarla gülmeye koyulup her şeyin *Geceyi Anlat Bana*'nın bir parodisine benzediğini fark edip etmediğimizi sordu... Öyleydi elbette, ben bunu önceden sayısız kez düşünüp eğlenmiştim...

[Bu paragrafın ortasına denk gelen, boş bırakılmış bir sayfaya SS şöyle yazmış: "Moll Flanders'ı *oku.*"*]*

30 Mayıs

İster klişe olsun ister çocuksu, [Ömer Hayyam'ın] *Rubailer*'in - den bazı dörtlükleri kopyalama isteğime karşı koyamayacağım çünkü duygularının coşkunluğunu kusursuz biçimde anlatı- yorlar...

31 Mayıs

4. deftere kopyaladığım Lucretius alıntılarını da yeniden oku- dum – "Hayat devam ediyor yaşamaya... Hayatlar, hayatlar, ha- yatlar ölen."

Bundan önceki defterleri ara ara yeniden okumak benim için iyi oluyor – Geçen Noel günü yazdığım şu cümleleri not edi- yorum: *Ve çıkışı bilmediğimi anlamasına rağmen, iblisin biri yi- ne de eziyet ediyor bana – acı ve öfke kaynatıyor içimde – korka - rak, titreyerek – (büküldüm, yıkıldım - bitap düştüm): dizginle - nemez arzunun spazmları ele geçirdi aklımı –*

O zamandan bu yana çok köprüler geçtim – 'bırakma'yı öğren- dim – bir ânı dolu, geniş biçimde sahiplenmeyi öğrendim – kendimi kabullenmeyi, evet ya, kendimden hazzetmeyi –

Önemli olan, hiçbir şeyi reddetmemek – Cal'e gelmeyi nasıl da ölçüp biçmiştim! Bu yeni deneyimi reddetmeyi değerlendirdi - ğim ânları düşünüyorum da! Ne (gerçi ben bunu asla bilemez- dim ama!) korkunç olurdu –

Chicago'da ne yapacağımı oraya gittiğim zaman gerçekten öğreneceğim – Hayatın bana gelmesini beklemek yerine dı -

şarı çıkıp deneyim edinmeye kendim çaba göstererek doğru bir başlangıç yapacağım. Bunu artık yapabilirim çünkü Büyük Bariyer *-bedenimin kutsallığına dair o his-* yok oldu. Ben her zaman şehvet doluydum – şimdiki gibi – ama kendi yoluma kavramsal engeller koyuyordum... Sınırsız tutkumu gizliden gizliye duyumsuyordum fakat hiçbir çıkış yeterince ilgi çekici ya da uygun değildi –

En büyük hazzı tamamen fiziksel temeller üzerinde, 'düşünsel yakınlık' vs.'ye ihtiyaç duymadan yaşama becerisine artık sahibim – gerçi düşünsel yakınlık da arzulanacak şey...

Irene beni yıkmaya öyle yakındı ki – lezbiyenliğimle ilgili her zaman duyduğum başlangıç aşamasındaki suçluluğu koyulaştırarak – kendimi bana çirkin gösterdi –

Şimdi gerçeği biliyorum – sevmek ne kadar iyi ve doğru – Bir bakıma, yaşama izni verildi bana...

Her şey şu ândan sonra başlıyor – *Yeniden doğdum*

4 Haziran

Şostakoviç Piyano Konçertosu
Skriyabin Prelüdleri
Franck Re Minör Senfonisi
Profokyev 5. Senfonisi

[Bach'ın] Si Minör Missa'sı

Müzikle seks! Ne kadar entelektüel!

6 Haziran

Cumartesi akşamı H.'la Sausalito'ya gittim... İçmediğim zaman kendimi aptal ve hantal hissediyorum orada... A.'yla H. sürek - li birlikteydiler... içerek kendilerini iyiden iyiye çirkinleştiren bir sürü insan oradaydı, D. de aralarındaydı... 10.30 sularında birlikte S[an] F[rancisco]'ya gittik ve hayatımda ilk defa bu kadar sarhoş oldum... Tin Angel'da kalmaya bir saniye daha dayanamayacaktım, ne yaptığımı H. hiç umursamıyordu, biliyordum... Önce D.'nin sürekli takıldığı 299'a gittik, sonra 12 Adler'e geçtik ve Bruce Boyd'la karşılaştık, Bruce bizi Red Lizard adlı eşcinsel barına götürdü, Walpurgisnacht'tan [Cadılar Gecesi] çıkma bir yerdi ve en sonunda bir de baktık, PD'dayız elbette... D. aralıksız konuştu... kendini 'kötücül' hissediyor... "New England'hyım"

D. (Ogunquit, Maine)

"On yedi yaşında seksin nasıl bir şey olduğunu öğren - mek istedim, bir bara gidip denizcinin birini kaldırdım (kızıl saçlıydı) ve tecavüze uğradım, her anlamıyla ger - çek bir tecavüzdü... Tanrım! Haftalarca oturamadım! Bebeğim olacak diye ödüm patladı..."

marihuana

bir süre sanatoryumda

'sinir krizi'

başarıyı ölç – "sen bilmezsin, gençsin, hâlâ öğrencisin" –

bu yaz okul tiyatrosunda işletmecilik öğrenmek – Tin Angel – Donanma? – Sonbaharda New York'ta televiz - yon işi

[...] "Sana yalan söylemedim – H. – beni büyülüyor"

•

Onun kaldığı yere gittik, Tin Angel'la aynı sokakta karşı sırada – Lincoln Oteli'nde bir oda, yatağa yığıldık, uyuduk. Ertesi akşamüstü H., "dün gece kaçırdığı fırsat için üzgün olduğu"nu söylüyordu...

Her zamankinden depresif, bitkinim

Homoseksüel = gey

Heteroseksüel = *jam* (Doğu Sahili), *straight* (Batı)

[Sonraki sayfaya sıkıştırılmış]

H.
M. Benjamin (eliyle)
305 West 69. Cadde
New York 23

11 Haziran

H. dün New York'a gitti... Geçen hafta Irene'le geçti. Tanrım, amma sorunlu! Bana böyle açılmasına şaşırdım... bütün bu düşünceler, konuşmalar!... İnsanlar hayatlarına neler yapıyor, *ben sınırlayıcı insanlara âşık olmak istemiyorum*... Irene kendi - siyle, kendinden talep ettikleriyle nasıl başa çıkacağını bilmiyor... Geçmiş hayatının 'ortalamalığı'ndan söz etti – iyi notlar alamamış, vs. – bir eski sevgilisinin evlenmek üzere olduğunu haber almış... çok insanın ihanetine uğramış...

13 Haziran

Dört gün sonra Los Angeles'a *[annesiyle üvey babasının evine]* döneceğim için geçen beş ayı değerlendirmek ve özetlemek istiyorum... Irene'le o kadar sık zaman geçirmek bana biraz sekte vurdu... yalnızlığım beni hiç çaba harcamadan yeniveriyor, onu (tamamen değilse de bir şekilde) rahatlatacak kalıplara giriveriyorum. *Ben sonsuzum* – bunu asla unutmamalıyım... arzu ve duyarlılık istiyorum, her ikisini de... H.'la birlikteyken şimdiye dek kimsenin yanında olmadığım kadar canlı ve hoşnuttum... Bunu asla yadsımamalıyım... Ânlarımı eksik yaşamak yerine şiddet ve aşırılık konusunda hata yapmak isterim...

19 Haziran

... Sanki hiç olmamış gibi –

Hep aynı yerde yaşanmış olmasındansa kişinin asla geri dönemeyeceği belli bir coğrafi bölgeyle sınırlanmış olması, geçmişi daha da bir geçmiş yapmaz.

Fakat yine de hissettiğim bu sefil boşluk – sanki hiç gitmemişim, geçen beş ay hiç yaşanmamış, Irene'i hiç tanımamışım, ona âşık olmamışım, H. sayesinde seksi keşfetmemişim, kendimi keşfetmemişim (ettim mi gerçekten?) – Sanki hiçbiri yaşanmamış gibi...

26 Haziran

Kişi çevresinde bir tuhaflık, yenilik öğesi duyumsadığında zaman nasıl yavaş geçiyor... Cal'deki ilk haftalarım da öyleydi,

sonra yeniden, bu geçen hafta – evdeki ilk haftam – sonsuzluk gibiydi...

[tarihsiz, büyük ihtimalle Temmuz ayı başları]

Bu yaz UCLA'da sınavsız takip edilebilen ders yok – Kovulana kadar dört gün gittim – Zaten (biri hariç: Meyerhoff Felsefesi 21) dersler ortalamaydı –

Artık bir sosyal güvenlik kartım ve America Republic Indemnity'de – Bob'un ofisi – evrak görevlisi olarak bir işim var. Ayda 125 dolar, haftada beş gün, Pazartesi başlıyorum –

Şu ara [Oswald Spengler'm] *Batı'nın Çöküşü*'nü okuyorum... Goethe'nin dünyası. Kavrayış, yeniden... Evrensel Bitki. Çok güzel –

Spengler'den bazı Goethe alıntıları:

> *"Hayatta önemli olan hayatın kendisidir, sonuçlarından biri değil."*
>
> "İnsan mı? Bu bir soyutlama. Her zaman insan, yalnızca insan vardı, her zaman da olacaktır." (Luden'e)
>
> ...
>
> "İşlev, doğru anlaşılırsa, eylem olarak değerlendirilen varlıktır."

[Tarihsiz, büyük ihtimalle Temmuz ayı ortası ya da sonu]

... Bir öykü fikri:

sigorta ofisi

personel müdürü – Jack Trater – biseksüel – mutsuz, başkalarını hor görme + kendini üstün bulma onu zehirlemiş – Cliff'e iş atıyor – ayrıca Scott'ın evrak müdürlüğünden aniden sigorta komisyonculuğuna terfi etmesi (şimdi Jack Paris'in işi) – Ve Jack Paris'in beklentisi –

bütün ofisin terfileri onun iyi niyetine bağlı

Dehşet.

29 Haziran

Eınir: Gide'in *Dünya Nimetleri*'ni oku.

Yine kederli antitez:

Mişkin:

Düsturu: "stabo" – ("Sağlam duracağım")

Albert Schweitzer'ın 'hayata saygısı' tatmin edici biçim - de ifade edilmiş, Mişkin-Christian-Alyoşa mitinin o cazip özünde tam da bu var – sevgi + pasifizm –

Öyle kusursuz ve erişilebilir bir sancak ki! Bir uzgörü!

Kişinin zaten katlanmaya mecbur olduğu acının

gerekçelendirilişi ve yüceltilişi

Medea:

Düsturu: "Wolle die Wandlung" – Rilke ("Bütün değişimleri arzula")

Eşcinselliğimin onaylanışı – köksüz, hummalı bir hayat – mutsuzluğumdan, geçmiş, bugün ve geleceğimden bir

dram yarat – onu tasarla - "ritim, denge, çeşitlilikte birlik ve birikimli hareket"

•

Keats:

"Kalbin duygusal eğilimlerinin kutsallığıyla, düş gücünün hakikatinden başka hiçbir şeyden emin değilim"

"Düşünceden ziyade duyumla dolu bir hayat için ah"

3 Ağustos

"Tutku, kişisel beğeniyi felç ediyor"

•

Baştan sona anlayabiliyorum. Yenik düşmek öyle kolay ki bu düzene:

Gündüzleri beyaz yakalı bir işçi – sekreterlik – daktilograf muhasebeci, Berlands'ta müdür yardımcısı

Geceleri barlarda

Yalnızlık çekiyor– seks istiyor

Doğru cinsiyetten, kabul edilebilir özellikler taşıyan herkes uyar, çirkin olmasın ve beni sevsin + sadık olsun...

•

Gey jargonu:

gey
"gey oğlan"

“gey kız”
“gey çocuklar”

straight (doğu)
jam (batı)
normal (turist)

“o *straight*”
“o çok *jam*”
“*jam* bir hayatım var”
“*jam* bir arkadaşım”
“normallik yapıyorum”

“*drag* [kadın cinsiyet rollerine göre giyinen erkek]”
“*drag* olmak”
“*drag* takılmak”
“*drag* partisi”

Gey:

“86”, “beni 86’ladı”, “86’landım” (dışarı attırmak, [bar - dan çıkarttırmak])

‘swishly’ davranmak, “bu gece swish takılıyorum” (efe - mine)

“Ona hastayım –” (Onun için çıldırıyorum)

‘head’, ‘john’ (tuvalet)

B.İ. (boktan işler)

‘takılmak’, ‘iş kovalamak’ (bir gecelik ilişki)

‘ticari takılmak’, ‘ticari takılıyorum’ (para için)

‘önden gitmek’ (ereksiyon olmak)

'civciv' (bir gecelik ilişkide bulunulan kadın – yalnızca seks için – olayda para yok)

'daından düşmek' (regl olmak)...

•

Patty: "Sen gerçek misin", "Gerçeği gelene kadar idare edeRim", gerçek = gey

Her yıl Chicago'nun güney yakasında zencilerin 'gerçek balosu' – ülkenin her yanından insanlar – Hallowe'en sırasında –

Zenci – Hudson Nehri Gezinti Turu – gey –her yıl...

•

Düz jargon:

'kaldırmak'
"bardan birini kaldırdım" (bir kadınla seks yapmak)

'kutu' = vajina
'kutu kemirmek' = kadına oral seks yapmak
("kutundakileri bana ne zaman göstereceksin tatlım")...

•

Lord Byron:

Manfred

(kız kardeşi Astarte'ye ensest tutku besliyor)

Kabil

Don Juan

(yarı kız kardeşi Augusta Leigh'e âşık)

Aziz Hugh – 17 Kasım

Aziz Dewi – Galler'in koruyucu azizi

•

[Bu defterin geri kalan bölümü, beşli ölçüden altı satırlı kıtaya çeşitli şiir biçimlerinin tanımı, karşılaştırma ve örneklerine ayrılmış]

5 Ağustos

Dün gece F.'leydim. Bundan *bir yıl önce* E.'yle benim lezbiyen olabileceğimi konuştuklarını söyledi. "Normallik için tek şansın hemen buna son vermek. Kadınlarla buluşmak yok, barlara gitmek yok. Chicago'da da aynı şey olacak, biliyorsun – yurtta, okulda, gey barlarında... Aynı zamanda birkaç erkekle de çık. Acele etme, seni hissetmelerine + küçük keyifler yaşamalarına izin ver. Başlangıçta hoşuna gitmeyecek ama kendini zorla... tek şansın bu. O arada kadınlarla görüşme. Şimdi durmayacak olursan..."

•

Bach Re Minör piyano konçertosu 1. Bölüm
Bach Mi Majör keman konçertosu 1. Bölüm
Mozart Konçertant Senfonisi 2. Bölüm
Beethoven [Piyano] Opus 70a 2. Bölüm

[tarihsiz, Ağustos]

San Francisco: Mona's, Finocchio's, Paper Doll [Kâğıt Bebek], The Black Cat [Kara Kedi], The Red Lizard [Kırmızı Kertiş], 12 Adler

New York: 181 Club – 2. Cadde, 19the Hole – les, Jimmy Kelly's, Moraccon Village, San Remo's, Tony Pator's, Terry's, Mona's

Renk, hayvan adları

•

Tavsiye edilen gey mekânı: Beach House; otel – oda kirala, ne zaman istersen; bar – içkinin kadehi 25 sent; restoran; iki yüzme havuzu

Plaja yakın

•

Alınacak kitaplar:

Henry James: *Defterler*, *The Ambassadors*, *The Bostoni - ans*, *Kısa Öyküler*, *Princess Casamassima*, *Güvercinin Ka - natları*

Dostoyevski: *Budala*, *Delikanlı*, *Kısa Öyküler*

Conrad: cep boy derleme

Rilke: *Genç Bir Şaire Mektuplar*

Hesse: *Bozkırkurdu*

Fielding: *Joseph Andrews*, *Tom Jones*

Defoe: *Moll Flanders*

Gide: *Dünya Nimetleri*

A.S. Eddington: *Fiziksel Dünyanın Doğası* (Macmillan - 1929)

H.O. Taylor: *Ortaçağ Zihni*

Dewey: *Sanat ve Deneyim*

[Hart] Crane *[Derleme] Şiirler*

[Ernst] Cassirer: *İnsan Üstüne Bir Deneme, Dil + Mit*

17 Ağustos

[M. E.] Gerşenzon'un "İki Köşe Arasında Bir Mektup"undaki savı tam da benim geçen yıl boyunca sessizce, gizlice, utançla duyumsadıklarımı dile getiriyor; ancak bu yine de alt-gerçek, büyük ihtimalle her zaman yarı felce uğratıcı gizilgüç olarak kalacak, eylemleştirilemez bir sonuç.

Böylelikle, başka bir yansımada kendimi yabancı gibi görü - yorum.

Ich bin allein ["Yalnızım."]

"Ormandaki Canavar"ı yeniden okudum. Kesinlikle dehşet verici bir deneyimdi. Beni hâlâ kurtulmayı başaramadığını derin bir bunalıma itti.

20 Ağustos

[André Gide'in] *Kalpazanlar*'ını yeniden okudum. Hayran kaldım ama duygulanmadım. Sonsuzca yansıyan bir imgey-

le ilgili çocukluk kâbusumu hatırladım – aynanın önünde duran ve elinde ayna tutan bir figür, sonsuz biçimde tekrarlanan.

İşte: Gide'nin yazdığı, *Kalpazanlar* adlı roman. Edouard adlı bir adamın hayatından kısa, kronolojik bir bölümü anlatıyor. Edouard, *Kalpazanlar* adında bir roman yazmayı tasarlıyor ancak şimdilik bu kitabı yazma *düşüncesinin* renklendirdiği hayatını günlüğüne aktarmakla meşgul (Hopkins'in yıkıntıya dönen Almanya'yı, İsa'nın bir damla kanında görmesi gibi) – ve bu günlüğün tasarladığı kitaptan ilginç olacağı görüşünde, böylece artık romanı hiç yazmayıp günlüğü yayınlamayı planlıyor. Edouard, Gide'in kendisi tabii, öykünün başlangıcı ve sonu *in medias res*, her şeyin ortasında.

26 Ağustos

Gençliğimin anarşist-estet dönemine girdiğimi eğlenerek fark ettim. Geçen hafta boyunca sırasıyla şunları okudum: [I.A.] Richards'ın *Pratik Eleştiri*'si, Koestler'in *Gün Ortasında Karanlık*'ı ve [Walter] Pater'in *Rönesans*'ı. İnsanlardan, aptallıktan ve sıradanlıktan, haçlı seferleri ve siyasetten bıktım...

•

e. e. cummings

"yukarı doğru büyüdükçe aşağı doğru unuttular"

30 Ağustos

Bu yazın entelektüel olmayan (!) faaliyetlerini ayrıntılarıyla anlatmayı özenle savsakladım şimdiye kadar: yani, sonlandıkları âna kadar. Geçen hafta döndüğünde bütün öyküyü Peter'a anlatana dek ne kadar önemli olduklarının bilincinde değildim. İkinci ilişkim – düşün!.. Fakat büyük ihtimalle bu yaz aylarından tek somut kazanımım, aklına içtenlikle saygı duyduğum E.'yle yakınlaşmak oldu. Berkeley'den dönmeden önce kendime buyurduğum sıkı perhizden nasıl da farklıydı her şey. Bütün yaz hiç seks yapamayacaktım! H.'la L. birbirlerine ne kadar zıtlar! Hepsi *öyle* gülünç!

L.'yle bu gece vedalaştım. Yine seviştik, tabii. Giderilmesi imkânsız, tehlikeli bir sevecenlik eğilimi keşfettim kendimde – mantıklı gerekçeler aramadan, hatta bütün sağduyumu hiçe sayarak, L.'nin bende uyandırdığı duyguları kabul ediyorum, bana verdiği fiziksel ve bencilce hazzı akılcılıkla kabullenmekten fazlasını duyumsuyorum.... Fakat benzer durumda olsa H.'ın ne yapacağını düşününce! Acımasızlık ve küstahlığa gıpta etsem de kendi güçsüzlüğümü bütünüyle hor göremem...

31 Ağustos

s. 226 – [Samuel Butler'ın] *Bütün İnsanlar Gibi*'sinde – Mrs. Jupp uçkuru gevşek bir kadını tarif etmek için 'gey' sözcüğünü kullanıyor–

"o gey'dir"

"gey bir kadın"

1 Eylül

Heteroseksüel ilişkide kadının fiziksel edilgenliğinden zihinsel açıdan hoşlanmama yönündeki tavrım, şimdi anlıyorum ki, o tür seksi cazip bulmamak için sebepler aramamla ilgiliymiş... Çünkü, H.'a *'femme'* ve L.'ye *'butch'*luk [*femme & butch*: geleneksel erkek ve kadın rolünü temsil eden gey] yaptıktan sonra, 'pasif' olmaktan daha güçlü bir fiziksel tatmin aldığımı hatırlıyorum, gerçi duygusal açıdan kesinlikle âşık olmaya uygunum, mâşuk değil... (Tanrım, hepsi saçmalık!)

•

La Rochefoucauld (1631-1680)

"Başkalarının acısını desteklemek için yeterli güç hepimizde var."

2 Eylül

Öğleden sonra 1.30'da Los Angeles'tan ayrıldım.

Anlamaya imkân yok...

3 Eylül

Trende: Arizona, New Mexico:

Kuru nehir yataklarında akla peri masallarını getiren renkler – (yataklar çok geniş [8-9 metre] ve 1-1.5 metre derinliğinde) – pürüzsüz, kıvrılarak ilerleyen gül kurusu kum, nehir yatağının iki kıyısındaki minyatür kayalıklarda kısa, gümüşi-yeşil çalılar –

4 Eylül

7.15'te Chicago'ya ulaştım.

Hayatımda gördüğüm en çirkin şehir: kesintisiz kenar mahallelerden oluşuyor gibi... Merkez bölgesi – çöplerle dolu, dar sokaklar, El'in gürültüsü, süreğen karanlık ve pis koku, ayakta sallanan hırpani yaşlı adamlar, dandik oyun salonları, Fotostat dükkânları, sinemalar – *Çıplaklar Kolonisinde Aşk – İtiraflar – Çıplak Gerçek – Sansürsüz.*

•

State Caddesi'ndeki kitapçıda [Wilhelm] Stekel'in iki cildine şöyle bir göz gezdirdim: *Eşçinsel Nevroz* ve *Biseksüel Aşk*. Biseksüelliğin, insanların gerçek doğası olduğuna inanıyor – Yunan, bu gerçeği gören tek kültürdü...

5 Eylül

Sabah 8.45'te New York'a vardım.

8 Eylül

Aaron Amca'ya senelik reveransımı yaptım, odam için gereken 722 doları bahşetti... Demek ki parasal açıdan tamamen güvendeyim...

12 Eylül

Akrabalar ve manevi şantaj çölünde üç vaha:

Satıcının Ölümü [Arthur Miller]

Le Diable au corps [Raymond Radiguet'nin romanından uyarlanan film]

Gümüş Kupa [Sean O'Casey'nin oyunu]

[SS defterin arasına, Miller ve O'Casey'nin oyunlarının tiyatro programlarını koymuş.]

Arthur Miller'ın oyunu olağanüstü güçlüydü – Jo Mielziner'in sahne dekoru olağanüstüydü, oyunculuk ve yönetmenlik de müthiş başarılıydı – ama oyun gerçekten *yazılmamıştı*...

Gérard Philipe'nin [rol aldığı] Radiguet filmi her açıdan duyguluydu ama "Pastoral Senfoni"nin klasik itibarına sahip değildi...

O'Casey'nin oyuncuları iyi olmakla birlikte, aşılmaz bir performans gösterdikleri de söylenemez... Bazı muazzam ânlar barındırmasına, ayrıca baştan sona duygulandırıcı ve güzel akan ilk perdeye rağmen kafa karıştırıcı bir çalışma, öyle pek ahım şahım da değil... Simgesel ikinci perde birincinin gerçekçiliğiyle tam anlamıyla bütünleştirilememişti... son iki perdede kahramana duyulan içten, saf merhamet ilk iki perdenin heyecan verici ölçüde karmaşık tavrından sonra ne ani düşüştü...

15 Eylül

Challiot'lu Deli Kadın. Burada gördüğüm en iyi tiyatro oyunu. Katıksız, sınırsız hatları olan bir gösteriydi. Kadının yü -

rüyüşü, elleri, jestleri! Bunların hassasiyeti ve zarafeti içimi sızlattı...

•

Met[ropolitan Sanat Müzesi'nde] Yunan koleksiyonu:

Yaşlı Pazarcı Kadın'ın mermer heykeli – M.Ö. 2. yüzyıl. Öne doğru eğilmiş, bakıyor, ağzı gevşek. *[Bu betimlemeyi heykelin eskizi takip ediyor:]*

[Bu paragrafın üstü çizilmiş.] Dönüp geçen on altı yıla bakmak. *[SS sonraki yılm Ocak ayında on yedi yaşına basacaktı.] İyi* bir başlangıç. Daha iyi olabilirdi; bundan fazlasını öğrenmek mümkündü ama duygusal açıdan şu andakinden olgun olmayı beklemem abes olurdu... Her şey benim lehimde, erkenden özgürlüğüme kavuşmam, benim *[paragraf burada kesiliyor]*

•

Eşcinselliğin ne kadarı narsisizm?

•

Tiksinti: Belki Gide haklıdır: aşkla tutkunun ayrılması (karşılaştır: *Kalpazanlar*'ın M[odern] L[ibrary] edisyonu).

•

(Görev bilinciyle, itaatle, plastik biçimde okuyorum!...)

•

Alanında öncüler:

Cézanne:

Vazoda Laleler – 1890-1894
(yeşiller)
Sainte-Victorie Dağı – 1900
(mavi, *beyaz*, sarı, pembe)

•

Elyazıma hâlâ duyduğum çocukça düşkünlük... Parmaklarımın ucunda bu duygusal gizilgücün her zaman ışıldadığını düşünmek!

27 Eylül

... Estetik deneyimi nasıl savunmalı? Hazdan fazlası, çünkü sanat eserlerini verdiği hazzın *miktarıyla* değerlendiremezsin – *kendisinin* iyi oluşuyla değerlendirirsin. Hayır, bu mantıksız...

•

... Zihnin işlemleri nasıl yürüyor?

•

Beethoven dörtlüsü Euclid teoremine karşı

•

düzen ihtiyacı

•

[SS, hayatı boyunca sözcük listeleri yaptı ve bazen bu listelere birinin adını ya da kısa gözlemlerini de ekledi. Bu tarihsiz, ama 1949 sonbaharına ait liste onun bu alışkanlığını ve alışkanlığın nasıl ikinci doğası haline geldiğini gösteriyor.]

efemine
uyurgezerlik
hararetli
detumesans
darnadağınık
çok cerbezeli, çok ussal
donuk
entrikacı
yozlaşmış vakar
uyuntu
ağıtsal
Meleager
kullanılabilirlik
leoparımsı
amrneye ait
Harriette Wilson
garbure çorbası
doygun
sukulent
Aldoux Huxley'in ehliyetli entelektüel zorbalığı
Sarı Defter kıymeti
ketum
metanetli
bilgiçlik + çapkınlık
garaz

yontulmamışlık
pırnal
Klakson

•

Kaya Havuzu – Cyril Connolly, s. 213

"... öyleyse belki hepimiz insanların bizi ilk olarak arzulanır bulduğu zamanki süslerimizi bilinçdışı süreçlerle korumaya çalışıyoruz."

21 Ekim

Chicago'ya ayak sürüyerek döndüm + beklediğim sıkıntı yanında yeni bir sınav da buldum üstelik. Pratik bilgi eksikliğim beni yine hakiki + neredeyse yenilgiye uğratıcı bir çileyle karşı karşıya getirdi. Şu son birkaç hafta, tıpkı geçen yaz aylarındaki iş deneyimim gibi hayati ölçüde açıklayıcıydı. Beyaz yakah olarak çalışmaya dayanamayacağımı o zaman öğrendim + üniversiteden sonra okuyarak, yazarak geçinmeye bel bağlayamayacağımı ve bana hayatımı idare edecek parayı kazandıracak her işi yapamayacağını da. (O zamanlar safça şöyle düşünmüştüm: Anlamsız bir şey yapmak, öğretmenlik gibi yarı-entelektüel bir iş yapmaktan iyidir. Çalışma saatlerindeki faaliyetin insanı nasıl duyarsız hale getirdiğini ve *tükettiğini* fark etmemiştim henüz.) Bu, benim proleter hayat sürme yönündeki isteğimin yarısını götürdü ve şu anki fiziksel var olma biçimim de sanrımın diğer yarısını yok etti!

•

J'Accuse [suçladığım] dün gece. Ancak insan *yalnızca* dehşeti zaten biliyorsa umutsuzluğa kapılıyor!

(Peter'ın korkunç şiirleri üzerine bir düşünce: Onun dediği gibi teknik yetersizlik mi? Hayır. Beğeni yetersizliği. Kişiliği, becerileri + inançları bana tek şey hissettiriyor: küçümseme!)

Himlaspelet: *teknik* açıdan (yani duygusal olarak) ustalıklı olgunluğa erişmiş bir film ama *etik* açıdan (*tinsellik*) oldukça naif; *Der Müde Tod* hantal + teknik açıdan naif, etik açıdan olgun. Hangisini yeniden görmeyi yeğlerdim? *Himlaspelet*. Çünkü diğerinden fazla 'sanat' içeriyor?

E'yle ilişkim eridi gitti –

Hayatının mücadelesiz boşluğu...

Yeni bir konu, yeni bir dünya – tarih felsefesi. Bossuet, Condorcet, Herder, Ranke, Burkhardt, Cassirer –

Yeniden oku: [Andre Gide'nin] *Ahlâksız*'ı. Okumak istediğim sıradaki diğer kitaplar, Kafka'nın günlükleri.

21 Kasım

Dün gece şehir merkezinde beceriyle salınelenmiş olağanüstü bir *Don Giovanni* izledim. Bugün de bana harika bir fırsat sunuldu – sosyo[loji] bölümünden Philip Rieff adlı öğretim görevlisi için araştırma *yapmak*. Başka şeyler yanında, din + siyaset sosyolojisi hakkında bir seçki hazırlıyor. Sonunda ehliyetli birinin yönetiminde belli bir alana gerçekten eğilme fırsatı.

2 Aralık

[Aslında SS ile P[hilip]R[ieff] 1950 yılında bu tarihte evlenmişlerdi.]

Dün gece, yoksa bu Cumartesi sabahı erkenden miydi? Philip Rieff'le nişanlandım. [*Bu satırın yanına, sayfa kenarına, SS şu notu düşmüş:* "*Jennie Tourel* Das Marienleben."]

13 Aralık

Deneyimi bilgilendiren ahlâktır, tersi değil. Ben tarihimim, fakat geçmişimi anlama isteğimle, bütünüyle özbilinçlilik yönündeki etik arzumla, tam da tarihimin gösterdiğinin aksi bir şey oluyorum – özgür oluyorum.

28 Aralık

[1951'in başlarına kadar uzanan kayıtların bulunduğu, SS'ın Thomas Mann'ı ziyaret edişini de anlattığı -ki bu ziyareti uzun yıllar sonra hatıralarını aktardığı az sayıda yazıdan birinde yine ele alacaktı- bu defterin ilk sayfasında, Bacon'dan alıntılanmış bir satır var: "Aklının ele geçirip özel bir hoşnutlukla üzerinde durduğu her şeyden şüphelenilecek."]

E., F. ve ben bu akşamüstü saat altıda Tanrı'yı sorguya çektik *[SS sayfa kenarına Thomas Mann'ın telefon numarasını not etmiş.]* Saat 5.30'dan 5.55'e kadar korkudan, meraktan ve saygıdan sersemlemiş halde evinin (1550 San Remo Yolu) önünde oturup prova yaptık. Kapıyı ince yapılı, yüzü solgun, saçları kül rengi eşi açtı. O, geniş oturma odasının uzak köşesinde, kanepede oturu-

yor, yaklaşırken havlamasını işittiğimiz iri, siyah bir köpeği tasmasından tutuyordu. Bej takım elbise, vişne çürüğü kravat, beyaz ayakkabılar – ayaklar birleşik, dizler ayrık – (Başan!) – Müthiş kontrollü, tıpkı fotoğraflarına benzeyen sıradan bir yüz. Bizi çalışma odasına götürdü (duvarları boydan boya kütüphaneydi elbette) – konuşması yavaş ve hatasızdı, aksanı da tahmin ettiğimden az belirgindi – "Ama – Ah söyle bize kâhin ne dedi" –

Büyülü Dağ hakkında:

> 1914'ten önce başlamış, sayısız kez bölündükten sonra 1934'te bitmiş –
>
> "pedagojik bir deney"
>
> "alegorik"
>
> "bütün Alman romanları gibi bu da eğitici bir roman"
>
> "Birinci Dünya Savaşı'ndan önce Avrupa'nın karşılaştığı bütün sorunları özetlemeye çalıştım"
>
> "Sorular sormak amacıyla, cevaplar vermek için değil – öylesi haddini bilmezlik olurdu"
>
> "İnsanca yazılmış olduğunu – içinde iyimserlik barındırdığını hissetmediniz mi? Nihilist bir kitap değil. İnsanseverlikle, iyi niyetle yazıldı"
>
> "Hans Castorp, savaştan sonra dünyayı özgürlük, barış ve demokrasi yolunda yeniden inşa edecek kuşağı temsil ediyor."
>
> "Settembrini, romanın hümanisti; Batı dünyasını temsil ediyor"
>
> "kalleşçe"

[SS]: Hans'ın karşı karşıya kaldığı bütün ayartmalar-etkiler düşünülünce Hans'ın dağdan indiğinde Joachim'i hatırlatan şekilde eskisinden fazlasını bildiğini -olgunlaştığını- anlamak önemli.

[Mann devam ediyor:] "Savaştan önce Münih'te yaşadığım kişisel bir deneyimle ilgili – bugün bile gerçek olup olmadığını bilmiyorum – 'meta psikolojik'"

[Mann'ın yorumlarını içeren son sayfanın üst kenarına, SS şunu yazmış: "Yazarın yorumları, yavanlığıyla kitabına ihanet ediyor."]

Onun *[Mann'ın]* eserleri bir bütünlük oluşturuyor ve tercihen de bütün olarak incelenmeli – (*Buddenbrooklar*'dan *[Doktor] Faustus*'a) – *[Mann]*: "Edebi hayatta düşünceler birbiriyle ilişkili ve kesintisizdir" –

Çeviriler:

> "*B[üyülü] D[ağ]*'ın en iyi çevirisi, Rilke'nin şiirlerini büyük duyarlılıkla çeviren Fransız şair Maurice Betz'e ait."
>
> Onun eserlerinden herhangi birinin en iyi "İngilizceleştirmesi", Kenneth Burke'ün *Venedik'te Ölüm* çevirisi –
>
> "Yayıncım Alfred Knopf, Mrs. Lowe'un beni çevirme becerisine sofuca bir inanç besliyor – tabii Mrs. Lowe benim çalışmalarımı çok iyi biliyor."
>
> *Faustus*'u çevirmek müthiş zordur. *[Mann]*: Eski Yüksek (Lutheryen) Almancası dolayısıyla "Bir ayağı on altıncı yüzyıldadır" –

Çağdaş yazarlar üzerine:

Joyce:

1) *Portre*'nin *[Sanatçının Bir Genç Adam Olarak Portresi]* Joyce'un yapıtlarının kronolojik sıralamasındaki yerinden emin değildi (ikinci kitabı mı?)
2) İngilizce konuşan 'kültür'de doğmamış birinin eserin güzelliğini takdir etmesi zor
3) Joyce *hakkında* kitaplar okumuş
4) Joyce ile benzerlikleri bulunduğuna inanıyor: – ikisinin eserlerinde mitin yeri (*Ulysses*, *Yusuf [ve Kardeşleri]*, *B[üyülü] D[ağ]*)
5) Ona göre Joyce "zamanımızın en önemli yazarlarından biri"

Proust:

Proust gibi onun eserlerinde de zaman vurgusu var fakat Mann, Proust'la *B[üyülü]D[ağ]*'ı yazdıktan çok sonra tanışmış - "Zaman, çağdaş bir sorundur."

[Doktor] Faustus üzerine:

> "Bir Nietzsche kitabıdır." – 1942'de başlayıp 1946'da bitirmiş.

Müzikal bölümde Alban Berg'ün Darnoldi adlı öğrencisiyle işbirliği yapmış – bu kitabı yazdığı dönemde Schoenberg'le de sık sık görüşüp konuşuyormuş – Schoenberg'ün *Harmonieleh - re*'sinden [Armoni Kuramı] faydalanmış

Şu anda oldukça kısa bir 'anlatı' üzerinde çalışıyor – roman değilmiş – yaklaşık üç yüz sayfa olacak – Nisan'da bitirmeyi umuyor – 'mitolojik', 'peri masalı', 'traji-komik' sözcükleriyle

betimledi. Konusunu Alman *minnesinger* [gezgin Ortaçağ ozanı] Hartmann von Aue'mn şiirinden alan eser, "suçluluk duygusundan arınmış" olan "muazzam bir günahkârı" anlatan "sofu, grotesk bir hikâye"

[Mann'ın olay örgüsü özeti]: Ensest (kız kardeş-erkek kardeş) ilişkinin meyvesi olan oğlan yaşadığı yerden -dağ? Okyanus?- kovulur. Erişkinliğe ulaşınca memleketine döner, annesiyle evlenir – sonunda papalığa kadar yükselir – bunu çevirmek *Faustus*'u çevirmekten bile zor olacak – dili Eski Almanca, Orta Almanca, Eski İngilizce, Eski Fransızca karışımı

İsviçre'de, *Faustus*'un nasıl yazıldığını anlatan yeni kitabı yayınlanıyor – yazımı akciğer ameliyatıyla bölünmüş – ama çevrilmeyecek –

[Mann]: "Dostlar için samimi, küçük bir kitap" – "insanlar fazla 'kendini beğenmiş' bulabilir"

[SS sayfanın kenarına şu notu almış]: Konu dışı şeyler: Soru - lara doyurucu cevaplar veremeyince özür diledi. – 1) İngilizcesi pek iyi değil 2) Soruların zorluğu (*B[üyülü] D[ağ]* 25. yılını dolduracak – günüş jübile – "oldukça önemli bir jübile")

29 Aralık

Joyce'un *Sanatçının Bir Genç Adam Olarak Portresi*'ni yeniden okuyup bitirdim –

Ah, yalnızlığın vecd hali! – ...

31 Aralık

Bugün: iki [Frank Lloyd] Wright evi (Aztek dönemi) ve sonra Rhapsody'de[Handel'in] *Mesih*'i.

Yeni yıl! Bu sefer zırvalık yok...

1950

3 Ocak

[Bu giriş aslında 1951 yılında bu tarihte yazılmış.]

Philip'le tamamen bilinçli bir şekilde + irademin özyıkım eğiliminden korkumla evleniyorum.

5 Ocak

[SS bahar döneminde Chicago'ya ve yüksekokula döndü]

Yorucu bir tren yolculuğu ve 'sanki hiç ayrılmamışım' duygusu. Bu dönem akademik açıdan daha aydınlatıcı olmayı vaat ediyor.

Schwab her zamanki gibi muhteşem. (İki haftada bir pazarları Baptist Kilisesi'nde etik bilimi semineri veriyor, E.'yle ben kaydolduk!) İngiliz dili bölümünden not almadan devam edebileceğim iki dersi veren R.S. Crane ve Elder Olson inanılmaz üstün nitelikli öğretmenler. Maynard Kruger'ın sosyo[loji] dersine de kaydoldum (bu dönem ekonomi üzerine) ama üçüncü haftaya dek gitmeyeceğim. E.K. Brown, aynı saatlerde [Jane Austen'ın] *Gurur ve Önyargı*'sını hakkını vererek yorumluyor. Bir de [Kenneth] Burke var elbette, onun için *[Joseph Conrad'ın] Zafer* kitabı üzerine makale yazmam gerekiyor.

9 Ocak

Yeniden oku:

Doktor Faustus

Oku:

Antonia White, *Frost in May*
Aldoux Huxley, *Eyeless in Gaza*
Herbert Read, *Green Child*
Henry James, *Bir Kadının Portresi*

16 Ocak

[SS'ın on yedinci doğum günü, bugün yazdığı tek paragraf.]

I. Marcellus, Marcellinus'un halefiydi – 308 yılının Mayıs ayında Maxentius yönetimi altında tahta çıktı, 308'de Hıristiyanlara dayattığı cezaların sertliğinden kaynaklanan ayaklan-

malar sebebiyle Roma'dan sürüldü; aynı yıl öldü + yerine Eu - sebius geçti.

25 Ocak

Savaş + Barış'ı, (Barbellion'dan) *The Journal of a Disappointed Man*'i [Düş Kırıklığına Uğramış bir Adamın Güncesi] + Apokrifal Yeni Ahit'i okuyorum, kutsal ölüm üzerine düşünüyorum.

13 Şubat

[Bu kısım aslında 1951'de bu tarihte yazılmıştı.]

Savaş + Barış kıyaslanamaz bir deneyim; diğer okuduklarım: Christopher Caudwell'in *Yanılsama ve Gerçeklik*'i, Ernest Troeltsch, [Robert] Murray'den *The Political Consequences of the Re - formation* [Islahatın Siyasal Sonuçları], Rilke'nin mektupları, De - wey'den mantık + Dostoyevski'nin [Edward] Carr biyografisi.

Rilke'den:

> "...aşkta sürekli yetersiz, karar vermekte tereddütlü + ölüm karşısında acizsek, var olmak nasıl mümkün olsun?"

Ama varız + bunu doğruluyoruz. Şehvet hayatını olumluyoruz. Fakat, dahası *var*. Kişinin gerçek doğasından, yani hayvandan, id'den, dışarıdan empoze edilmiş kendine işkence eden bir vicdana, yani Freud'un deyişiyle süper egoya kaçtığı yok – Kierkegaard'ın dediği gibi, tam tersi geçerli. İnsan için doğal olan etik

hassasiyetimiz + bundan canavara kaçarız; söylemek istediğim yalnızca zayıf, çıkarcı, umutsuz şehveti reddettiğim, ben canavar değilim, futiliteryan da olmayacağım. Kahramanı konu alan kişisel epikten, hayatımdan bile çok inandığım: yapmacıklığın + umutsuzluğun ötesinde özgürlük + aşkınlık bulunduğu. Kişi deneyim*lemediği* dünyaları bile*bilir*, hayata benzersiz bir karşılık verebilir, tümüyle güçlü + verimli bir iç dünya yaratabilir.

Fakat insan bütünlük + aşk hakikatini nasıl, ne zaman gerçekleştirebilir? Dönüşümlü beslemenin güvencesinden fazlasını denemeli. Şayet "hayat bütün oyukları + çentikleri ıstırap + avutulamaz dertler + can yakıcı kavrayışlar olan boş bir biçim, bir negatif kalıpsa, bu kalıbın dökümü... neşe, uzlaşma – en kusursuz + en kesin mutluluktur". Fakat nasıl korumalı + kararlı olmalı! İnsanı sanat alanının dışına, ölmekte olana, deliliğe taşır bu –ah, peki *dışa dönük* özgürlük, *insan kalbinin devasa tasarrufu ölümden* özgürlük, bu yararlı özgürlük nerede?

Savaş çok yakın. 22 Haziran'da *Queen Elizabeth*'te rezervasyo - numuz var.

[tarihsiz, büyük ihtimalle Şubat sonları]

Balzac – "Dehşet Devrinde" –
Yüzü "gizlice sıkı sıkı tasarruf eden birinin yüzü" gibiydi.

Enid Welsford : *The Fool* [Soytarı]
(Faber + Faber, Londra, 1935)

M. Wilson Disher: *Palyaçolar + Pandomimler*
(Londra, 1925)
G. Kitchin, *İngilizce'de Hiciv + Parodi [İncelemesi]*

Empson: *Pastoral İngiliz Şiiri*
(Norton + Co, NY, 1938)

[Kenneth] Burke, *Tarihte Kalıcılık + Değişim Yaklaşımları*

Sanat + Skolastik Felsefe – Maritain
Büyümek + Form [Üzerine] – D'Arcy W. Thompson
Etik Değerler + Etik Hayat – [Etienne] Gilson
İlkel İnsan Aklı – Boas

Avrupa'nın Kayıp Hazineleri (Pantheon)

Seebohm: *Oxford Reformcuları*
Haçlı Aziz John: *Carmel Dağı'nın Yükselişi*
Jacob Boehme: *Aurora*
Meister Eckhart: *Vaazlar*
Traherne: *Tefekkür Yüzyılları*

Lynn Thorndike: *Büyü ve Deneysel Bilim Tarihi*

H. Malter: *Saadia Gaon*
E.R. Bevan + C. Singer: *İsrail'in Mirası*
I. Husik: *Ortaçağ Yahudi Felsefesi Tarihi*
Leon Roth: *Spinoza, Descartes + Musa ibn Meymun*
S. Schechter : *Yahudilik Çalışmaları*
S. Zeitlin: *Musa ibn Meymun*

Çöl + parıltılar bir aynada eritilmiş – *Çölde Bir Tutku* (Balzac)

Quis – kim
Quid – ne
Ubi – nerede, ne zaman
Quibis auxiliis – suyun yardımıyla
Quia – neden

Quo modo – hangi yöntemle
Quando – nasıl

[bu bölümün ilk sayfası kayıp ama
Eylül ayı başlarında yazıldığı kesin]

Geçen hafta sonunu Sophia ve Petie'yle birlikte Balboa'da geçirdim. Sophia'yla konuşmak, özellikle benim hakkımda konuşmasak da, her zamanki gibi aydınlatıcıydı.

Ölüm hakkında bir çocukla nasıl konuşuruz diye sordum + başka bir akşam da seksle sevgi arasındaki ikili karşıtlığı.

1) Ölüm hakkında süregelen nevrotik kaygının en mantıklı cevabı: Ölüm yok oluştur – her şeyin (organizma, olay, düşünce, vs.) bir biçimi, başlangıcı ve sonu var – ölüm de doğum kadar doğal – hiçbir şey sonsuza kadar sürmez, sürmesini de istemeyiz – Ölünce öldüğümüzü bile bilmeyiz, dolayısıyla yaşamayı düşün! Hayattan talep ettiğimiz şeyleri deneyimlemeden ölsek bile, öldüğümüzde artık fark etmeyecek – yalnızca 'şu' ânı kaybederiz – hayat yataydır, dikey değil – *biriktirilemez*, dolayısıyla yaşa, sürünme.
2) Doyurucu seksi, sevgiden ayırmak imkânsız – en azından benim için öyle – ayırabileceğimi sanmama rağmen. İkisi aklımda değiştirilemez biçimde ilişkili, öyle olmasa cinsel deneyimleri bu kadar sık geri çevirmezdim. Seks bir sırdı, yatayken unutulması gereken sevgi ihtiyacının sessiz, karanlık itirafıydı – Bunu hatırlamalıyım!

3) Anneme 'günah çıkarma' ihtiyacım hiç de övgüye değer değildi – gururlu ve dürüst olduğumu değil, 1) zayıflığımı, hayatımdaki tek sevgi ilişkisini güçlendirmeyi araştırdığını + 2) sadist eğilimlerimi gösteriyor – çünkü gayrimeşru faaliyetlerim isyanın ifadesi ve bilinmedikleri sürece amaca hizmet etmiyorlar!

11 Eylül

Cesur Yeni Dünya'yı yeniden oku.

"Şans"ı oku – zorlama olmayan, net bir yapı ama muğlak sonuç; gerekçelerin harikulade ayrıntılı çözümlemesi –

4 Kasım

[SS'ın burada hangi şiirden söz ettiği belirsiz]

Hayır, şiiri hiç sevmedim! Kalabalık, etik açıdan çapraşık – yavan biçimde karmaşıklaştırılmış. 'Sanatsal' açıdan değil de 'tarihi' açıdan 'iyi' – yalnızlığın tutkuyla kabulünden büyür gibi, benim öyle özlemini çektiğim şey. Yalnızlığımı güzel bir hediye gibi kucaklıyorum; onun aracılığıyla güzelleşeceğim!

5 Kasım

"Yüzü, yanlış kullanma korkusundan hiç kullanılmamış yüzlerden biriydi" ([Djuna] Barnes)

6 Kasım

[Edward 'Ned'] Rosenheim bugün bana dedi ki, [Kenneth] Burke en çok benim makalemi beğenmiş – demek oluyor ki E.'ninkinden bile iyi! Onun doğuştan benden iyi olmadığına kendimi ikna edebilsem, sürekli hayatmı, pasif, doğruluktan uzak eylemlerini, ancak felsefe, tarih + edebiyat alanında uzun + özenli okumalar yaparak kapatabileceği bilgi eksikliğini düşünerek rahatsızlık duymazdım. O hiç ilgilenmiyor, oysa ben bunlar için yanıp tutuşuyorum: ahlâk, yaratılış, kaos, bilgi, kösnüllük; diğer yandan, benim asla sahip olamayacağım *doğal* yetenek + yeterlilikte olduğu düşüncesiyle dehşete düşüyorum.

12 Kasım

Geceyi Anlat Bana hakkındaki yazının başına gelenleri öğrendim: (Rosenheim'a gönderdiği mektupta yazımdan 'gerçekten şaşırtıcı' diye söz eden) Burke tarafından okunduktan sonra başka birine verilmiş okuması için, sosyal bilimler bölümünden bir öğretim görevlisine; o kişi yazıyı hiç beğenmemiş. Burke'ün görüşleri ağır bastığından bir istisna yapılmış + üçüncü kişiden, bir başka sosyal bilimler eğitmeninden yazıyı okuyup hakemlik etmesi istenmiş. O da hiç mi hiç beğenmemiş. Sonunda sosyal bilimler o sırada kampüste olan Wallace Fowlie'ye ulaşmış + son kararı o verecekmiş. Fowlie de yazımı en az Burke kadar beğenmiş! Fowlie'nin eleştiri kitaplarından birini açıp (*The Clown's Grail*) roman hakkında neler söylediği - ne baktım dün – bakış açısı Katolik ama çözümlemesi Frank'ten çok daha kuvvetli.

Üç yıldır ilk kez [Jack London'ın romanı] *Martin Eden*'ı oku - yorum. İlk okuyuşumdan dört yıl sonra, sanat eseri olarak pek önemli bulmasam da, kişiliğimde bıraktığı derin etkiyi açıkça görebiliyorum. Çocukken yetişkin kitapları okumuştum elbette (*Sing Sing'de Yirmi Bin Yıl*, *Heavenly Discourse*, *Sefiller* + Kuzu *[Shakespeare'den Öyküler]* – Hatırlıyorum, hepsini dokuz yaşından önce!). Fakat London'ın romanını hayata gerçek anlamda uyanışımla aynı zamanda okudum, on ikinci yaşımın sonunda defter tutmaya başlamam da bunun göstergesi. *Martin Eden*'da, ciddi biçimde inanmadığım hiçbir düşünce yok, geliştirdiğim kavramların çoğu bu romanın doğrudan etkisi altında ortaya çıktı – ateizmim + fiziksel enerjiye + dışavurumuna, yaratıcılığa, uykuyla ölüme, mutluluk ihtimaline atfettiğim değer!...

Pek çokları için 'uyanış' kitabı aynı zamanda büyük bir olumlamadır – Joyce'un *Sanatçının Bir Genç Adam Olarak Portresi* gibi – böylelikle yeniyetmelikleri umutlu tutkuyla dolar + düş kırıklığıyla yetişkinliklerinde tanışırlar. Oysa benim 'uyanış' kitabım umutsuzluk + yenilgi vaazıydı, kelimenin tam anlamıyla mutluluk ummaya asla cesaret edemeden büyüdüm...

Martin'in 'aklında canlandırma numarası' -yani, London'ın hoyrat yeniden canlandırma aracı- sayesinde hayatının her önemli ânında geçmişinden bir geçit alayıyla karşılaşması – Bu, son dört senedir benim için bir tür gereklilikti: deneyimlerimi kaydetmek + yapılandırmak, mantıkla yorumlama kavrayışımın gelişimini anlamak – her ânın bütünüyle bilincinde - lik, ki bu da geçmişi şimdiki zaman kadar gerçekçi duyumsamak anlamına geliyor. Bu hayat biçiminin, bu narsistik ilgile - rin kaynağını ilk defa bu kitapta görüyorum... Umutlu tutku,

dışsal arzu vasıtasıyla + onun için çabalamakla varlık bulur; benim en başından beri benimsediğim umutsuz ihtirasta yalnızca bir yansıtıcı besleme var – kendisiyle besleniyor – ve erişebileceği tek şey, bilgi... Bu tür karamsarlığın daha da küçültücü sonuçlarından biri de kişinin sosyal davranışlarında bulunabilir – İnsanı entelektüel bir vampire dönüştürüyor!...

17 Kasım

Yeniden oku: 'erken' tanıştığım ve benim gözümde olağanüstü önem taşıyan bir başka kitap da [Maugham'ın] *The Summing Up*'ı –on üç yaşında kibar ve aristokrat stoacılığa böyle bütünüyle kapılmak! Edebiyat beğenisi yapısıyla beni büyük ölçüde etkiledi elbette – hepsinden önemlisi de, yeniden, *örüntüler.*

•

[Not: Ölümünden sonra SS'ın eşyaları arasında 1950'de yazılmış başka günlükler ya da 1952'de tutulmuş bir defter bulamadım. Bu iki yıl boyunca günlük tutmadı mı, onları yok mu etti, yoksa kayıp mı oldular; bilemiyorum.]

1953

19 Ocak

Bugün Schoenhof'ta *[Cambridge'te kitapçı]* Descartes'ın *Mektupları*'nın sonuncusunun da satıldığı anlaşıldıktan sonra midem bulanarak Philip'in, [Profesör Aron] Gurwitsch'e doğum günü hediyesi olarak kitap seçmesini beklerken, Kafka'nın kısa öykülerinden bir cildi açtım; *Dönüşüm*'ün sayfalarından birini. Fiziksel bir darbe gibiydi, yazısının *mutlaklığı*, salt hakikat, zorlama ya da üstü kapalı *hiçbir şey* yok. Bütün yazarlar bir yana, ona nasıl da hayranım! Onun yanında Joyce nasıl aptal, Gide ne kadar -evet- ne kadar tatlı, Mann nasıl boş + tumturaklı. Yalnızca Proust onun kadar ilginç – neredeyse. Fakat Kafka'nın en bozuk cümlesinde bile başka hiçbir modernde

olmayan gerçeklik büyüsünden var – bir tür ürperti + dişinizi kamaştıran ezici, ani bir sızı. [Robert Browning'in] "Şövalye Adayı Roland Geldi Kara Kule'ye"sindeki gibi – Kafka'nın günlüklerindeki belli sayfalar, cümleler de. "Fakat yapamazlar; imkânh her şey olur, yalnızca olan imkânlıdır."

•

Bu açıklık niteliği, -dehşet verici biçimde- ve hiç zorlanmadan yazma, dehanın en üst noktası. Herkesten çok Tolstoy sahipti buna + yokluğu [Nathanael West'in] *Gönül Abla*'sı ya da *Gece - yi Anlat Bana* gibi gerçekten de yetenek işi olan neredeyse bütün modern yazını küçükleştiriyor.

21 Ocak

İnanılmaz bir şekilde dün gece gerçek anlamıyla doruk noktasına ulaşan bir dizi rüya yüzünden son haftalar boyunca olağanüstü keyifsiz ve sessizdim. Rüyaların konusu? Tabii, başka ne olacak! Philip saatin alarmını sabah 5'e kurmuştu, alarmı ben de işittim. Kalkmak istedim. Ama uykuya dalmaya razı olursam ödülümü alacağımı biliyordum. Uyuyunca yeniden başladı – ancak bu defa acı verecek ölçüde gerçekti. Elimi uzatsam...

Bir iskeleye inen kayalıklar vardı, sonra koyu renk ahşaptan, çift kişilik dar bir yatak, ondan sonra da bir konser salonunun sahnesi.

Dedim ki: "Sana istediğin kadar para veririm." Ama önceden, iskelede şöyle demiştim: "Elbette, istediğin kadar para alabilirsin ama paraya istek ya da ihtiyaç duymayacaksın. Sana iyi gelmez para." İkinci seferinde yalvarıyordum, oysa ondan ön -

ceki konuşmada kendime nasıl da güveniyordum, neredeyse tepeden bakıyordum...

Odaya girince + yatağı görünce, tek kişinin uyumadığı bir yatak gördüğümü anladım.

Biriyle birlikte yaşıyorsun, diye haykırdım. O zaman kapının arkasından çıktı, sanıyorum, çok yaşlıydı. Altmış yedi olduğunu hatırlıyorum, tam bu yaştaydı, ufak tefek, dimdik kır saçlı. "O adamla birlikte yaşıyorum çünkü zengin."

Bir tür tören giysisi içinde sahnenin kenarında ayakta durdum. Büyük bir kalabalık beni bekliyordu ama yine de umursamadan elimin yanıyla onun eline dokunmaya cesaret ettim...

Dayanılmaz acı veren bu hazlar – bütünleme + üzüntü – tamamen rüyalara özgü türden. Bu hazzı satın almış olmam onun bütünlüğünü azaltmadı. Açıklanamayacak şekilde saltanat sahibi olduğumdan fazlasını bekleyemezdim ve et yine etti, satın alınmış ya da değil. Yalnızca uzun süre ağlamak istiyorum ve doğru dürüst avutulmak, bütün avuntuları reddetmek. Üç gün aralıksız ağlayabilir, fışır fışır akan burnum için özür dilemeden haykırıp hıçkırabilirdim belki. Ama yapmıyorum, çünkü o zaman sonrasında bir şey yapmam gerekir, geri çekilmek de bir şey yapmak sayılmaz. Yani, kendimi öldürmem veya çekip gitmem gerekir.

İkisini de yapamayacağımdan ağlamaya cüret edemiyorum, yalnızca kısacık sürelerle...

Bu rüya ve ondan öncekiler olağanüstü ağır, vıcık vıcık bir yumru gibi beynime yığılıyor – başımı karnıma itiyor, üzerime mide bulantılı, melodramatik sessizlikler yüklüyorlar...

Philip bile hastalandığımı sanıyor, zavallı sevgilim. Ben bir olmaya çalışırken – kalbimi elimin altına almaya çalışırken – saçım taradıkça incelmeye karar veriyor, Philip yalvarınama rağmen doktordan randevu aldı...

22 Ocak

Yazıyı 'mutlak' yapan sıklıkla bir tür entelektüel çabukluk – ama hassaslıkla kullanılmalı, yalnız somut algılarda ortaya çıkmalı. Geri kalanı berbat olsa da, [George] Bernanos'un *Un Crime* [Bir Suç] adlı dedektiflik öyküsünü bu kadar güzel yapan da bu. Sopa, soğuk algınlığı geçiren ve pis otel odasında ateşler içinde yatan müfettişin aklında bir yukarı bir aşağı savruluyor.

Düzyazı her yerde.

Derli toplu + anlatımcı + kalemine çabuk.

Gerçekten de en önemlisi, üslûp. Konuyu üslûp seçiyor.

Bundan böyle -kendimi disiplin altına almak için- diyalog - dan mümkün mertebe kaçınacağım, çünkü şimdilik öyküle - rimin neredeyse hepsi diyalogdan ibaret + üstelik berbatlar – ama arası yok.

Böylelikle: Profesör, bölümün kıdemsiz elemanlarını pazar akşamı evinde toplantıya çağırdı. Genç bir öğretim görevlisinin gelecek sene sözleşmesinin yenilenmeyeceği yönündeki kulaktan kulağa yayılan dedikoduları susturmak istemiş. Bu öğ - retim görevlisi orada değilmiş, vs.

1954

[tarihsiz]

erdem örnekçesi olarak anestezi (güçle bağlantı)

17 Ağustos

Bu gece (sabah 2.30'da, odadan eve dönmüştüm, karnım aç, gözlerim kızarık, uykuluydum) P. yemek için hazırladığım bir kâse ananasa süzme peynir eklememi ısrarla tavsiye etti; yarısı dolu kutuyu buzdolabından aldı + içindekilerin hepsini tabağıma doldurmaya başladı. O anda "Dur, yalnızca birazını istiyorum" dedim (ve gerçekten o kadarını istediğimi sandım) –

kaşığı ondan aldım + kendimi bile şaşırtarak bütün peyniri tabağa doldurdum.

Birdenbire, David'in hem bir şeyi hararetle reddedip hem de aynı anda nasıl kabul edebildiğini anladım. Çocuk için hayat öyle benmerkezlidir ki, başlı başına hazzın sınırlanması anlamına gelen tutarlı davranma dürtüsünden yoksundur çocuk.

•

Etki sorunu (en yüksek entelektüel seviyede iletişim) kişinin düşüncesinin bütün büyük akılların kabullenmek istediğinden daha sökülebilir (ayrılabilir) olduğunu işaret ediyor. Herhangi bir aklı etkileyenleri incelemek, onun sistemleştirici varsayımlarını, inancın lüzumsuzluklarındaki ısrarını doğal biçimde ıslah etmektir.

Etkileri tartışmak için bir sözlükçeye ihtiyacım var. Şimdilik (dini modelde) yalnızca ortodoksi kavramı, müritler, kâfirler var elimde, Freudçuluk ya da Marksizm gibi büyük entelektüel akımları tartışmak için; genel etkilenenleri sabitlemek için sözcüklere ihtiyaç duyuyorum.

Kavramları derecelendirmek de gerekebilir. Birincil sırada önemi olanlar *[SS kenara şöyle yazmış: "Fakat 'önem'i nasıl tarif etmeli?"]* ikinci, üçüncü, vs. Sonra etki çemberlerini bir dogmacılık merkezkaçı + 'kısmi özümseme'nin merkezcil çekişi çevresinde sıralamalı.

Böylelikle kişi İlk Suç'a, Lamarckizm'e, kirli sebebe, vs. inanmadan, psikolojikleştirmenin tahakkümü aracılığıyla Freudçu olabilir – örneğin, Veblen'in pozitif ilkellik imgesini (savurgan, sorumsuz, kaprisli, uyumlu), korku duyduğu + rekabet-

ten her zaman korktuğu gaddar babası yerine annesini tercih etmesi olarak açıklamak.

Burada Freudçu olan, aileyi psikolojikleştirmek; Freud'dan daha genel olan *[SS sayfa kenarına şu notu yazmış: "Hepsini Freud'a yıkma"]* akılcı kararların yalnızca öznel (akıldışı) tercihleri desteklediği (yasalaştırdığı) yönündeki varsayım

1955

8 Nisan

Avustralya Muhafazakâr Partisi lideri Mr. Wentworth için *[sonradan CIA tarafından finanse edildiği anlaşılacak]* Kültürel Özgürlük Komitesi resepsiyonu. Mr Wentworth: kırınızı yüz - lü, kısa boylu, gülümseyen, ellili yaşlarının sonunda, siyasetçi görünüşlü bir adam; elleri ceplerinde; dişleri fırlak; ayakları dışa basıyor; başını kuş gibi kaldırıyor, saldırgan denebilecek kadar dikkatli, özgüvenli, gülümsüyor. Kentlerin ölümünden, hayatta kalma gerekliliklerinden söz etti...

[aşağıdaki bölümler tarihsiz fakat Nisan ayında yazılmışlar]

Bizim *[SS ve PR]* neden bir diktafona ihtiyacımız yok – kişinin aklından bir erotik hediye yapması güdüsünden yoksunuz (yoksa makinenin kısıtlayıcılığından + açıp kapama zorluğundan, vs. değil)

İşte konuşmak bu yüzden kolay + günlük tutma çabasından verimli + aylar boyunca acınası yetersizlikte günlük yazmakla kişinin bir akşamda söyleyebileceklerini kıyaslayınca.

Günlük ([Stéphane] Mallarmé'nin beyaz sayfası) engelleyici; konuşmaksa engellenmekten kurtarıcı çünkü günlük tutmak narsistik + konuşmak sosyal + erotik + motivasyonu her yönüyle tanıdık + daha az gizemli + zorlayıcı öz taleplerden çok ötekinin korkulan + arzulanan beklentilerinde.

•

Kolajın erken bir örneği

John Frederick Peto (1854-1907): *Sanatçının Yaratıcı Aklında Sıradan Nesneler* (tuval üzerine yağlıboya)

1956

15 Ocak

"Yahudi Gnostisizmi" – [Gershom] Scholem

Reitzenstein'ın Gnostisizmin İran kökenlerine dair teorileri – çok etkiliydi ama şimdi şüpheyle bakılıyor

Şimdi Hıristiyan Gnostisizminden önce bir 'Yahudi' Gnostisiz - mi vardı deniyor

Nag Hammadi'de yakın zamanda (on sekiz yıl önce) keşfedi- len Gnostik papirüsler – 13 el yazması

"Hakikat Gospeli", vs.

Burada tektanrıcı, ikici olmayan Valentinci Gnostisizm açıklanıyor – Kilise Babaları'nın söz ettiği düalistik kuralsızlıktan önce geliyor...

12 Ağustos

'Tin'in gücü var mı? Müteveffa Max Scheler'in felsefesinin ana temalarından biriydi bu soru; bulabildiği tek cevapsa 'evet' oldu ama yalnızca gruba ait olmama, gidişata direnmekle + zalim eylemler zincirini geciktirmekle

•

Evlilikte her arzu bir karara dönüşüyor

Eylül

Bütün estetik yargılar aslında kültürel değerlendirmedir

1) Koestler örneği – inciler/süt damlaları
2) 'saliteler'

•

4 Eylül

Çocukların o canım egoizmi...

üniversite eğitimi de bir popüler kültür markası; üniversiteler beceriksizce yönetilen kitle iletişim araçları

Evliliği icat eden her kimse usta işkenceciymiş. Evlilik, duy - guları köreltmeye *adanmış* bir kurum. Yineleme, evliliğin

tek ilkesi. En yüksek hedefi, iki taraflı güçlü bağımlılıklar yaratmak.

Tartışmak sonunda anlamsızlaşıyor, tabii kişi söylediklerinin arkasında eylemle durmaya, yani evliliği sonlandırmaya her ân hazır değilse. Böylece, ilk yıldan sonra insan tartışmalardan sonra 'barışma'yı bırakıyor – öfkeli sessizliğine dönüyor, derken bu da sıradan sessizliğe dönüşüyor ve insan hayatına bıraktığı yerden devam ediyor.

20 Ekim

... Tolstoy'un *Savaş ve Barış*'ı...

ana konusu: anti-kahramanlık destanının varlığını sürdürmesi

ulusal ölçekte anti-kahraman Kutuzov, Napoléon'a karşı zafer kazanıyor

bireysel ölçekte anti-kahraman Pierre, baş kahraman Andrey'e üstün geliyor

23 Ekim

6.30, Felsefe Kulübü Akşam Yemeği, M[argaret]-M[asterman] Braithwaite

8.00'de onun konuşması: "Metafiziğin Mantıklı Bir Tanımına Doğru" (Emerson B)

Spinoza – en büyük metafizikçi.

[Harvardlı felsefeci Willard Van Ornıan] Quine bütüncül bir önermeler bütününe yaklaşıyor– demek ki sorun bazılarının doğrulanabilir + diğerlerinin doğrulanamaz olmasından kaynaklanmıyor.

24 Ekim

Felsefe yapmak mı, kültür-koruyuculuk mı? Ben ikincisinden başka bir şey olmayı asla düşünmedim...

Düşüncenin *doğal* sınırları yok.

Düşüncenin topolojisi felsefe...

Proje: felsefe hamlelerinin plan ya da şemasını yap. Felsefe bir oyun. (Satranç öğren!) Çünkü [Amerikalı on dokuzuncu yüzyıl satranç ustası] Paul Morphy'nin iyi bir satranç oyuncusu olması benim iyi oynamamı sağlamıyor. (Belki biraz sağlıyor.) Bundan dolayı felsefe yeniden, yeniden yapılıyor

Felsefede kendi kuyruğunu yutan yılan; düşünmek, hakkında düşünmek^2 – 'düşünme'nin iki anlamı. Düşünmek felsefedir; düşünmek^2= bilimler.

Fakat belli bir felsefe sistemi yerine başkasının seçilmesinde belirleyici öğelerin tümü mimari ya da estetik (veya akılcı – aynı şey!) düşünceler olamaz. Öyle olsa doğru + yanlış metafizik olmazdı.

"Durun savınızın röntgenini çekeyim..."

"Bekleyin sisteminizi çözüvereyim..."

"Güdülerinizi kazıyıp ortaya çıkarınama izin verin..."

Felsefede düşüncenin çeperlerini nazikçe yoklarsın – ya da sarsarak iteklersin – veya onları yavaşça kendine doğru çekersin – ya da onlara tükürürsün – veya çevrelerini güzel frizlerle süslersin.

Sözcüksüz düşünmek neye benzer? Denersen yapamazsın. Düşünmek sözcük *olmak* için çabalar, sapkınca, (bkz. [İngiliz nörolog John] Hughlings Jackson'ın 'iç konuşma' kavramı)

Sözcükler düşüncenin geçer akçesidir ama peşin değeri değildir. (Oxford'daki dilbilimci felsefecilere karşı)

31 Ekim

Dünya eşsiz bir nesne. – Bu bağlamda sınırsız.

En hayran olduğum üç felsefeci Platon Nietzsche Wittgenstein'ın üçü de açıkça sistemleştirme karşıtıydı. Baş sistemleştirici -soylu ruhunu Prokrustes'in yatağına en hevesle atan felsefeci- Spinoza'yı anlamanın en iyi yolunun, sistemini çözümlemek ve aforizmalar gibi ele alarak yorumlamak olduğu gösterilebilir mi? *[SS kenara "Wolfson'a karşı" yazmış.]* (S[oren] K[ierkegaard] Hegel hakkında kesinlikle yanılmıyordu.)

Tekbencilik tek *hakiki* felsefe, tabii felsefe ortak akıldan başka bir anlama gelecekse. Fakat elbette gelmiyor ve elbette değil. Yani *hakiki* bir felsefe aramıyoruz.

1 Kasım

David bütün gün "Ne zaman uykunda ölüyorsun?" diye sordu (sabah ona, Uykumda ölürsem... diye devam eden uykudan önce duasını söylemiştim).

Ruh hakkında konuşuyoruz onunla.

3 Kasım

Bugün "Don Giovanni ölüyor, değil mi?" diye sorunca ona *[David'e]* cehennemi açıkladım.

Daha sonra şunları söylediğini duydum:

> David: Ro, *[Rose McNulty, SS'ın dadısı, o dönemde David'in dadılığını yapıyor]* kötülerin gittiği Cennem'i bili - yor musun?
>
> Rose: Hı hı.
>
> David: Don Giovanni'yi biliyor musun? Yaşlı Kumandan'ı öldürdü ama Yaşlı Kumandan geri geldi – gücü vardı (ya - ni ruhu) - + Don Giovanni'yi Cennem'e gönderdi.
>
> Rose: Ah.

•

Din *felsefesi* mümkün mü? Kendi konusunun 'içini boşaltmış' olmaz mı? Bilinen tarihi dinler dışında '*din*' ne anlama gelebilir?

Pascal: Felsefeyi reddetmek zaten felsefeyle meşgul olmak an - lamına gelir.

4 Kasım

Macaristan tarihin mezbaha tezgâhında... [*Hegel'in "Tarih bir mezbaha tezgâhıdır" sözüne gönderme yapıyor.*]

Salı günü Başbahanım Sina Yarımadası'na giren ilk İsrail tankına bir Tevrat yerleştirdi ve "Kutsal topraklara giriyorsunuz. Musa'nın atalarımıza yasayı teslim ettiği topraklardasınız," dedi.

•

Gertrude Stein'ın ölümü hakkında: Derin komadan çıkıp hayat arkadaşı Alice Toklas'a sormuş: "Alice, Alice, cevap nedir?" Toklas, "Cevap yok," deyince, Gertrude Stein devam etmiş, "Peki o halde, soru ne?" Sonra da düşüp ölmüş.

16 Kasım

Henry James

James'in izleyiciliğini sürdürmesini sağlayan en önemli araç, bekâr hayatı yaşamasıydı.

Henry James'in son yıllarında sekreterliğini yapan Miss [Theodora] Bosanquet'nin *Hatıraları*'nı oku [*Henry James Çalışırken*]. Leon Edel, onun 'orta' ve 'geç' dönem üslûbu arasındaki farkın tam da James'in stenograf yazmanı sekreterini bırakıp + söylediklerini konuşurken daktilo eden Miss B.'yle çalışmaya başladığı zamana denk düştüğünü söylüyor. Vuruş ritimlerine dayanabildiği tek daktilo A. Remington'mış + ölüm döşeğinde

– son ânlarında – Remington'ını istemiş. Miss B. de onun için daktiloyla yazmış. Daktilosunun melodisini dinleyerek ölmüş James.

Flaubert bunu beğenirdi – sanatçının ulvi görevinin dokunaklılığını.

18 Kasım

Bir Proje – Evlilik Üzerine Notlar

Evlilik, *atalet* ilkesi üzerine kurulu.

Sevgisiz yakınlık.

Evlilik, tamamıyla özel -kamusal olmayan- bir davranış biçimidir.

Bir çifti diğerinden ayıran cam duvar.

Evlilikte arkadaşlık. Ötekinin pürüzsüz teni.

[Protestan teolog Paul] Tillich: Evlilik yemini putlaştırmadır (bir ânı bütün diğer ânların önüne koyarak o âna gelecek olanları belirleme hakkı verir). Tekeşlilik de öyle. Yahudilerin uç noktadaki tekeşliliğinden küçümseyerek söz ediyor.

Rilke evlilikte aşkı korumanın tek yolunun daimi ayrılış-dönüş eylemleri olduğuna inanıyordu.

Evlilikte konuşma sızıntısı.

(Benimkinde, en azından.)

1 Aralık

Hippolyta haklı; ne kadar da mantıksız bir tutku! Bu tür duygular kişilere, beğenilere, tercihlere saygı duymaz. "X'i seviyorum çünkü konuşacak çok şeyimiz var" ya da "çünkü o çok iyi, veya çünkü beni seviyor, ya da ona hayranım" diyen kişi yalan söylüyordur veya sevmiyordur. *İki* temel türden biri olan bütünüyle kişilerüstü bir aşk-hissiyatı var (diğeri bağımlılık-aşkı) – insanı ele geçiriyor + tamamen grotesk bir nesneye sabitliyor. Bu umutsuz bir aşksa yerinmenin anlamı yok – ceremesini çekmeli, durumun apaçık groteskliğinin farkındalığıyla geçip gitmesini beklemeli.

Grotesk derken kastettiğim ahlâka aykırılık değil. Kişilerüstü olduğu kadar ahlâkdışı bir duygudan söz ediyorum. Yanarak sızlayan yanaklar, ayaklarınızın altından kayan toprak.*

*) (Miss Estrop'un) A10 İngilizce dersinde pencereden E.L.'yi gördüğümde sıranın kapağı dirseklerimin altında fırıl fırıl dönmeye ve düşmeye başlamıştı. Bu akşam, Carr'larda *[PR'la SS'ın yakın dostları Marksist tarihçi E.H. Carr ve eşi]* akşamüs - tü çayından döndükten sonra, 6.30'da David'in merdivenler - den çıkmasına yardım ederken aynı – tamamıyla istemsiz + herhangi bir duygudan ayrışık – şeyi hissettim. Pek düşünmüyordum + birden basamak ayaklarımın altından çekildi + ka - pıya yaslanıp yere yığıldım.

•

Bu tür bir hisse "*Ben* seviyorum" demek yersiz kaçar. Bu, sa - dece beni ele geçiren ve X'e yönelten bir 'aşk'. Diğer temel aşk türü için, bağımlılık aşkı için "*Ben* seviyorum" demek uygun; hatta bu tür aşkta 'ben', 'aşk'tan önce geliyor.

Ek not: Aşkın gelişigüzel olduğunu söylerken, *gelişigüzel* deneyimlendiğini kastediyorum. Yoksa bastırılmış özlemlerle, imgelerle, vs. koşullandığı apaçık ortada elbette.

Her kişinin bu şekilde âşık olabileceği belli sayıda insan tipi var. Örneğin, ben şöyle birine asla âşık olamam – nasıl birine?

•

[tarihsiz sosyal etkinlikler – büyük ihtimalle Aralık başında yazılmış ama Kasım ayının son günlerini anlatıyor]

[tarihsiz]

burada akşam yemeği: Carr'lar, [Marksist göçmen profesör Herbert] Marcuse, [Louis] Hartz, biz

Cumartesi, Kas. [başka tarih yok]

Carr'larda (Brandeis) akşam yemeği: Carr'lar, Owen Lattimore, John Carter Vincent, ben

Cumartesi, 24 Kas.

4.00-6.00 arası Carr'larda (Brandeis) çay, onlara bir şeyler gö - türdük, Carr'lar ve üçümüz

26 Kas.

Burada akşam yemeği, biz, Carr'lar, onları yürüyerek Ambassadors'a bıraktık

29 Kas.

9.00-1.00'de kahve, göz doktoru randevusu – Morgan Memorial'da, kahve

1 Ara.

Carr'larda çay (Ambassador): üçümüz, sandalye götürdük

Akşam: *Doktor Caligari'nin Muayenehanesi* (192[0]) Conrad Veidt, Werner Krauss, *Son Gülen* (1925), Yönetmen: F. Murnau

13 Aralık

Bugün, hakikatin tutarlılığı teorisi ilk defa bana anlamlı geldi. Bir önermenin doğruluğuna, ileri sürmek zorunda olduğumuz diğer önermelerle tutarlı olup olmadığına bakılarak hükmedilmesi.

Bu noktada mütekabiliyet, bir önermeyi önermeler sistemine dahil etmeyi zorunlu kılan kriterlerden biri (en önemlisi?) olarak eklenebilir.

Kant, eleştirel indirgeme yönteminde hakikatin tutarlılığı teorisini örneklendirir.

•

Tez konusu: "Normatif ve Betimsel" (?)

•

Lucretius'un din çözümlemesi, Freud'unki gibi. Din kaygıyı yatıştırmıyor, aksine kaygı uyandırıyor.

Duygusal bağlanımsızlık, çözülme etiği de dine karşı bu tavra uygun görünüyor. Yine, Lucretius ve Freud.

Bir de şu ikilem: Promotheusçu yönelimle (insanı yüceltme, sahte kutsalı alaşağı etme; insanın özerkliği + kendine itimat) birlikte sağduyu etiği, duygusal giderlerin hesaplanması.

15 Aralık

Philip'in otuz dördüncü doğum günü.

Bu sabah 'Eyüp' üzerinden bazı fikirler geldi aklıma. [William] James'in felsefe yapmanın yumuşak ve sert yöntemleri arasında öngördüğü ayrım, daha da işe yarar şekilde dine de uyarlanabilir. Yumuşak zihniyetli din, *dini* + etik iddiaların örtüştüğünü kabul eder; başka türlüsü onlar için iğrenç, tasavvur edilemez bir şeydir. Sert zihniyetli din, dini + etik iddiaların ayrışımına, hatta aykırılığına izin verir. Y[eni] A[hit] genellikle yumuşak zihniyetlidir; E[ski] A[hit] (karşılaştır: S[oren] K[ierkegaard]; Eyüp Kitabı) sert zihniyetli.

Dini iddia tanrıdan insana gelir; etik iddia insanlar arası ilişkileri yönetendir.

•

Joyce + Ted Carr'la öğle yemeği

•

David bu gece -Rose banyodaki tuvalet masasında onu yatmaya hazırlarken- şöyle dedi: "İnsanların nasıl iki kocası oluyor? İlki ölünce mi?" Ben de, "Evet öyle," dedim. "Eşin ölürse istersen yeniden evlenebilirsin." O da şöyle cevap verdi: "Peki o zaman, babam ölünce ben senle evleneceğim." O kadar şaşırdım + sevindim ki ancak şunu diyebildim: "Bu bana söylediğin en güzel şeydi, David." Çok sakin görünüyordu ama ben gözyaşlarına boğulmak üzereydim – sapkın, sü - per-sofistike Freud karşıtı şüphecilik, David'in bana duyduğu sevginin ne kadarına Rosie'nin el koyduğuyla ilgili kaygım, vs. vs., onun kendiliğinden klasik anlamda evlada özgü + sevgi dolu bir şeyler söyleyeceğinden şüphe etmeme sebep olmuştu.

[tarihsiz ama kesinlikle Aralık ortası]

S[oren] K[ierkegaard]'ın *Günlükler*'inden:

> "Pek çokları, hayat hakkında yargılarına okul çocukları gibi ulaşıyor: İşlemi çözmeye çalışmadan cevabı bir kitaptan kopyalayarak öğretmenlerini kandırıyorlar."
>
> "... olağanüstü bir araç olarak soyutlama."

•

Günlükler'inin yörüngesine bakılırsa, S.K. Katolik olacaktı, hiç şüphe yok. Protestanlığı bir çare, panzehir gibi ele aldığı, fa - kat Danimarka Luteryan Devlet Kilisesi gibi kendi başına tesis edildiğinde boş + tinsellikten uzak olacağını belirttiği son sayfalardaki o güçlü çözümleme.

19 Aralık

David lahitle *[sarcophagus]* yutak *[esophagus]* arasındaki farkı biliyor.

23 Aralık

[Boston'daki] Gardner Müzesi'ndeydik (David, Joyce Carr). "Cennet Bahçesi'nin pembe eti." Henüz gelişmiş, çiyle kaplı bedenler.

[ABD'li ressam John Singer] Sargent'in Mrs. Gardner tablosu üçüncü katta bir tür mabet gibi. Uzun, dar bir resim; Mrs. G.'nin kum saatine benzeyen bedeni, ağır, neredeyse dört boyutlu inci dizileri, silik ağzı – sanki ressam bu ağzı titizlikle çizmiş, sonra avcunun etli kısmını boya hâlâ ıslakken üzerinden geçirmiş.

24 Aralık

Carr'lar bu akşam yemeğe geldiler...

Philip bir makale okuyamayacak sonuçta –

David, nazik ve uysal tavırlarla yatmaya hazırlanırken bu diyalog geçti aramızda. "Ya Tanrı dünyayı hiç yaratmasaydı?" Ben: "O zaman hiçbirimiz olmazdık. Ne kötü, değil mi?" O: "*Olmaz* mıydık? Musa bile mi olmazdı?" Ben: "Dünya olmasa bizler nasıl olabilirdik ki?" O: "Peki dünya olmasa Tanrı nerede olurdu?" Ben: "Tanrı dünyadan önce vardı. Bir insan ya da eşya değil ki." O: "Tanrı bir *insan* değilse, niçin dinlenmesi ge -

rekti?" Ben: "Kutsal Kitap Tanrı'dan bir insanmış gibi *söz ediyor* çünkü onu hayal edebilmemizin tek yolu bu. Ama o bir insan değil aslında." O: "Peki ne? Bulut mu?" Ben: "O bir *şey* değil. Bütün dünyanın, varlık zemininin arkasındaki ilke, her yerde." O: "*Her yerde* mi? Bu odada mı peki?" Ben: "Tabii, niçin olmasın? Elbette." O: "Tanrı iyi mi?" Ben: "Ah, elbette." O:" Tanrı var olan en iyi şey mi peki?" Ben: "Evet, doğru, öyle. İyi geceler."

26 Aralık

Yorum:

Her zaman *anlam* varsayımı üzerinden. Yorumu değerlendirme ölçütlerinden biri (karşılaştır: Avril'in "Sofistler" üzerinden Cornford'u eleştirmesi) metne yeterince *anlam* (mâna) bırakmaması.

27-29 Aralık, New York

27 Aralık'ta David'le birlikte yola çıktım – D.'in üzerinde Oxford grisi pantolon vardı. Metroyla [Boston'daki] Güney İstasyonu'na. 8.00 treni... 12.15'te NY'taydık. Taksiyle Gov. Clinton'a [Otel]. Odaya çıktık, yıkandık, taksiyle Empire State Binası üzerinden Golden Horn restoranına. Şiş kebap yedik. Taksiyle Metropolitan Müzesi'ne. 3.00-5.00 arası Mısır sergileri ve Etrüsk Savaşçısı. Rosie geldi. Otobüsle otele. Yıkanıp üstümüzü değiştirdik. 6.10'da çıktım – David televizyona yapışmıştı, Rosie onu gece için sokağın karşısındaki

Penn İstasyonu'na + oradan *[Rose McNulty'nin ailesinin yaşadığı]* Flushing'e götürmek üzereydi. Taksiyle Hotel Taft'a. Herbert ve Inge [Marcuse] oradaydı, az sonra Peter + Frances geldi. Akşam yemeği için Parisienne'e yürüdük. Acele ıstakoz yendi. Yürüyerek Winter Garden [Tiyatrosu'na] gittik, *Trolius ve Cressida*. Arkasından Tommy + okul arkadaşı bize katıldı, bira içmek için sokağın karşısındaki Taft denen bara gittik. Tommy + arkadaşı gitti, Peter + Frances arabayla Waterbury'ye [Connecticut] döndü. Inge + Herbert'le Colombus Circle'daki metroya yürüdük. İyi geceler. Otele dönüş. 2.00'de uyudum.

10.00'da kapı çalındı, uyandım: David + dadı [*Rose McNulty*]. Giyindim. David yine televizyon karşısında. İlk reklam arasında TV'yi kapadım. Aşağı indik + taksiye atlayıp Doğa Tarihi Müzesi'ne gittik. Orada iki saat kaldık. David'e bir Tyrannosaurus aldım. Otobüsle Central Park West'e. 21. Cadde'de indik. Anchovy House'ta yemek. David domuz pastırmalı sandviç istedi. 2.15'te Philip'i aradım. D. + dadıyı yürüyerek metroya bıraktım (Gov. Clinton'a dönüp oradan Penn İstasyonu'na ve Flushing'e gideceklerdi). Sokağın karşısında Winter Garden. Matine bileti aldım. *Trolius ve Cressida*. 5.45'te otele döndüm. *N.Y. Times*'ı okudum, yıkandım, üstümü değiştirdim. Peter Haidu'yu aradım. 7.15'te çıktım. Altı blok yürüdükten sonra 54. Cadde'ye giden otobüse bindim. *Cranks* müzikaline bilet aldım. Restoran arandım. Batı 48. Cadde'deki Adano'ya girdim. 8.30'da çıktım ve Bijou [Tiyatrosu'na] yürüdüm. *Cranks*. Komikti. 11.45'te çıktım. Taksiyle Doğu 73. Cadde'ye, Alfred Clarburgh'ün dairesine. [ABD'li şair] Richard Eberhart'ın partisi. Partidekiler: Eberhart + domuz burunlu

eşi, Oscar Williams, kostümlü iki Kızılderili, Tambinetta + eşi, 18. yüzyıldan kalma bir gözlük takan Gregory Corso adlı genç şair, Jose Garcia Villa, Elaine Snyder (U. Conn'dan *[SS'ın Boston'dan gidip gelerek bir yıl boyunca eğitim görevlisi olarak çalıştığı Connecticut Üniversitesi]*; şimdi New American Library'de çalışıyor), Oswald de Winter adlı şişman bir şair, Arabel Porter (*New World Writing*'den) + kocası John, Seattle'dan Elizabeth Kezley (?), Jean Garrigue, Allen Ginsberg (şair).

Yürüyerek otele döndüm. Lobide yarım saat kadar oturup Corso'yla sohbet ettim. 5.30'da odaya çıktım. *Times* okudum, soyundum, uyudum.

6.30'da uyandırıldım. Giyindim. Rosie + David 6.50'de geldiler. Odadan çıktım + 7'de otelden ayrıldık. Taksiyle Grand Central. (Biletleri ayırtmıştık.) 7.30 treniyle Boston'a.

31 Aralık

1) Yorumlanmamış bir şey yoktur.
2) Yorumlamak belirlemek, sınırlamaktır; ya da kabuğunu sıyırmak, farklı anlam yüklemek.
3) Yorum aracılığıyla içeriği gerekçelendiririz.
4) Bir sözcüğü yorumlamak onu tanımlamaktan farklıdır; bir dizi bağlam belirtmek anlamına gelir (eşdeğerler *değil*).

•

kurşun gibi öpücükler, sabun aromalı öpücükler, ıslak dana beyni gibi dudaklardan öpücükler

Bırak gitsin
Bırak gitsin
Bırak
Gerçekten bırak gitsin.

•

[Harvardlı psikolog] Jerry Bruner: X adlı kişi Y'nin arkadaşı olduğuna (kendisinden hoşlandığına) nasıl hükmeder? Kadınlar *verme* davranışını temel alarak karar verme eğilimindedirler – Y, X'e hediye vb. verdiyse, X o zaman Y'nin kendisinden hoşlandığına hükmeder. Erkeklerse, verme davranışından şüphelenme eğilimindedirler (eşcinsel bir yanı olduğunu düşündüklerinden mi?), görüş birliği kanıtlarına göre hüküm verirler. Y onunla aynı fikirdeyse, X onun kendisinden hoşlandığına hükmeder.

•

'Yorum' bir anlamda dikkate almaktır.

Çocukken ateşli bir küçük Deisttim

1957

[yalnızca 1957 tarihi atılmış]

Nelere inanıyorum?

Özel hayata

Kültürü desteklemeye

Müziğe, Shakespeare'e, eski binalara

Nelerden keyif alıyorum?

Müzik

Âşık olmak

Çocuklar

Uyumak

Et

Kusurlarım

Hep geç kalmak

Yalan söylemek, çok konuşmak

Tembellik

Hayır deme irademin zayıflığı

•

[Gertrude Stein'ın] "Melanctha"sını, Kafka'nın *Şato*'sunu ye - niden oku

1 Ocak

Öykü fikirleri –

Ünlü Yahudi göçmen-akademisyen/teolog, şimdi Harvardlı 'centilmen'. Almanya'dan bir ödül alır. Üniversitenin, kütüphanesine talip olduğu yaşlı bir Yahudi'yle Harvard adına görüşmeye gider – Söz konusu Yahudi bir işadamıdır, ünlü bir imza koleksiyonu vardır, savaş - tan hemen önce Kaiser Wilhelm Müzesi'ne küçük bir bağışta bulunmuştur. 1939'da Naziler koleksiyonu mahzene kaldırıp + kapıyı mühürlemiş ama adamın evde kalmasına izin vermişlerdir. 1944'te İngiliz + Amerikan bomba uçakları gelmiş + bölgedeki evlerin çoğunu bombalamıştır ama bu ev hâlâ yerinde durmaktadır.

Çerçeve öykü

Soyut üslûp + mümkün olduğunca az gerçeklik

Model: Kafka

3 Ocak

Evli olmamanın nasıl bir şey olduğunu -neler yaptığımı- hatır - layabiliyorum ama o zamanki duyguyu hissedemiyorum. Öz- gür olmadığım duygusu geçen altı yıl boyunca peşimi hiç bı- rakmadı. Birkaç hafta önce gördüğüm rüya: Az basamaklı bir merdivenden -anladığım kadarıyla bir yüzme havuzuna- iner- ken arkamdan bir at geldi ve ön ayaklarını üzerime, iki omzu- ma koydu. Çığlıklar atarak ağırlıktan kurtulmaya çalışırken uyandım. Karanlık ruh hallerimin nesnel karşılığı.

Goethe yalnızca yetersiz bilginin yaratıcı olduğunu söylemişti.

5 Ocak

Zeno Vendler, S.J.'le akşam sohbeti (7.00'den sabah 1.00'e ka- dar). Katolik Kilisesi Batı dünyasında yaşayıp gelişebilen tek dini kurum. Aptallarla faşistleri (Spellman, Mindzenty, vs.) ya da Descartes'ın *Konuşmalar*'ının, [Victor Hugo'nun] *Sefil - ler*'inin Kilise'nin yasaklı kitaplar listesinde yer almasının saç - malığını kabullenmeye gönülsüz değil. Bir entelektüel elbette, Cizvit kardeşleri arasında tek aydın (ne kadar açıklayıcı: an - lattığına göre meslektaşları 64 bin dolar ödüllü televizyon ya- rışmasına katılmasını istiyorlarmış; Fanny Teyze de P.'e aynısı- nı söyledi). Ayrıca, Kilise'nin Soğuk Savaş'ın üstünde olduğu - nu hissettirmesi: ABD'de çalışabilirler, [Wladiyslav] Gomul- ka'yla *[Polonya'nın o dönemki komünist lideri]*, Franco'yla çalı - şabilirler, "fazla ileri gitmiş olmasa" *[geçen yılki Macar ayak - lanmasının lideri]* [Imre] Nagy'yle de.

Dünyada 33 bin Cizvit var – 8 bini ABD'de, en büyük rakam bu, 7 bini de İspanya'da. Tarikat içindeki büyük çekişme ABD'lilerle + İspanyollar arasında sürüyor.

Zeno gittikten sonra, P. + ben bir saat daha oturup otopsi yaptık. Musevilik bununla rekabet etmek üzere ne yapabilirdi? Eski itirazı dile getirdim: Katolik Kilisesi'ne bağlı dini bir görev benim açımdan imkânsız çünkü Kilise aşırı patriyarkal – ama Museviler bu açıdan daha da beter. Bütün Musevilik tarihinde bir Azize Teresa, bir Edith Stein ya da Cabrini Ana var mı?

P. dedi ki: Peki o halde, Museviliğin reforma ihtiyacı var. Sana kalsa ne yapardın? Ben dedim ki: İlk adım bir tarikat yaratmak olurdu – Meymuncular Cemiyeti mi olur, ne istersen artık. Museviler dini görevler üstlenmek isteyenler için hahamlıktan ayrı bir alan oluşturmalı – çünkü hahamlık bugünkü cemaat sistemiyle tamamen yozlaştı.

Bu tarikat karma eğitim mi verecek? Evet. Erkek hakimiyetini kırmak isteriz. Peki, erdenlik yemini edecekler mi? İşte sorun burada. Anglikan sistemi daha uygun olurdu herhalde – belli süreler için yemin etmek, üç yıl, altı yıl sonra yemini tekrarla - mak. Yoksulluk, erdenlik + bağlılık? Musevilik çilecilikten ta - mamıyla uzak bir din + erdenlik geleneği yok. Fakat erden kalmalarını istemeksizin insanları evlenmemeye mecbur et- mek tinsellik bakımından anlamsız. Yoksa rasgele cinsel ilişki - yi teşvik etmiş olursunuz + Tarikat West Point'ten daha tinsel olmaz. Peki, ya hayat boyu erdenlik yemini? Kilisenin cinsel tecritçi paramiliter örgütlenme biçiminin alternatifi var mı? P., bana Bruderhof'u hatırlatan bir plan önerdi.

6 Ocak

Galiba üşütmüşüm. Bugün annem aradı. Sıkıcı bir akademik akşam geçirdik burada: Jerry Bruner, Rostow'lar.

•

Gide'in "Theseus"unu yeniden oku.

Evlilik üzerine: Hepsi bu. Başka bir şey yok. Sonsuzca tekrarlanan tartışmalar + şefkat. Yalnız tartışmalar yoğunluklarıyla şefkat kapasitesini seyreltiyor.

Konuşma sızıntısı. Aklım damla damla ağzımdan akıyor.

İradem her zamankinden daha zayıf. Yükselişten önceki dibe vuruş olsun bu.

•

Öykü adları: "Metropolitan Günler", "Özel Davranış" – bunlar ortak temalı öykü derlemelerine uygun. "Terfi", "Boz Günlük"

•

Bir gübre yığınının yanında birbirine kelepçelenmiş iki kişi tartışmamalı. Yalnızca gübre yığınını birkaç santim yükseltmeye yarıyor + burunlarının altında bu pis kokuyla yaşamak zorunda kalıyorlar.

Tartışmalar arkadaşlıklara uygun. Ama birlikte yaşamak zorunda olan insanlar tartışmamalı.

P. tartıştığımız için üzgün olduğunu söyledi, çünkü tartışma - dan sonra migrenim tuttu. Üzücü bir gerekçe. Tartışmanın mantıksız olduğunu söylese daha iyi bir gerekçe olurdu.

•

Evlilik üzerine notlar

Altın evlilik yıldönümümde torunlarının çocuklarının karşısına çıkmak? "Büyük nine, *senin* de mi *duyguların* vardı?" "Vardı ya. Yeniyetmeliğimde kaptığım bir hastalıktı. Neyse ki atlattım."

•

P.: "Yazmaya hazırlanmanın... nasıl bir şey olduğunu bilmiyor- sun. Elinde kalem, masada kâğıt otursun. Başlıyor, yerlerinize, hazır, ayağa kalk: Tamam, işte başlıyor. Hazır ol, nişan al, yaz... Yazma düşüncesi aklımdaki bütün diğer düşünceleri kovdu."

... "Sürekli başlangıç noktasında olmak öyle acı verici ki..."

"Bu kadar kendimin bilincinde olmaktan nefret ediyorum."

•

Bundan böyle aklıma gelen her türlü haltı yazacağım.

Uzun zaman yüksek kültür diyeti yapmaktan kaynaklanan bir tür ahmakça gurur.

Ağız ishali oldum ve daktilo kabızı.

Kötü de olsa umurumda değil. Yazmayı öğrenmenin tek yolu, yazmak. Aklından geçenlerin yeterince iyi olmadığı bahane.

•

En kıymetli şey zindelik – [D.H.] Lawrence'vari uğursuz bir zindelikten söz etmiyorum, yalnızca kişinin istediklerini yapmasını sağlayacak irade + enerji + iştah + düş kırıklıklarıyla 'çökmemek'. Aristoteles haklı: Mutluluk hedeflenemez, şunları amaçlayan faaliyetlerin yan ürünüdür –

•

Öykü fikirleri

1) Kafka tarzı bir öykü: Terfi bekleyen akademisyen. Davranışların aşırı yorumu. Bölüm başkanı. Yönetici. Referans mektupları. Ayrıbasımlar. Güç tam olarak nerede yatıyor, emin değil. Söylentiler. "Ne zaman uzun koridor boyunca yürüsem erkekler tuvaletine dalıyor. Buna hiç şüphe yok. Doğa onu bu denli kusursuz bir düzenle çağırıyor olamaz."
2) Bekleme odasında bir çift. Özel + kamusal davranışların tuhaf kesişimi.

•

14 Ocak

Dün gece onu yatmaya hazırlarken David şöyle dedi: "Gözlerimi kapayınca ne görüyorum, biliyor musun? Ne zanıan gözlerimi kapasam çarmıha gerilmiş İsa'yı görüyorum." Homeros zamanı geldi, sanırım. Bu marazi bireyselleştirilmiş dini hayalleri başka yöne çekmenin en iyi yolu, onları Homeros'un kişilerüstü kan banyosunda boğmak. Körpe ruhunu Paganlaştırmak...

[Ocak 1957 tarihi atılmış bu girişte, SS uzun uzun çocukluğunu anlatıyor. Neredeyse bilinçakışı denebilecek tarzda yazılmış olan bu notasyonal bölüm, "Çin'e Yolculuk Projesi" gibi birkaç otobiyografik öykü ve bir avuç röportaj dışında, SS'ın dolambaçsız otobiyografik yazına en çok yaklaştığı ânlardan biri. SS ara ara hatıralarını değilse de birkaç kişiyle arkadaşlığını yazmayı düşünürdü – en sık tekrarladığı adlar Herbert Marcuse ve Joseph Brodsky'ydi. Fakat sonunda kurmaca yazını yeğledi ve öyle yapacağına sık sık yemin etmesine karşın deneme yazmayı azaltmakta tamamen başarılı olamadı. Bu girişin iki versiyonu var: İlkinde aklına gelen her şeyi belli bir kronoloji gözetmeden yazmış görünüyor. Bu versiyonda üstünü çizdiği satırlar, ikinci, daha düzenli ve sıralı versiyonun iskeletini oluşturuyor. İlk versiyondan uzun bölümleri buraya aldım, ikinci versiyonunsa tamamını.]

ÇOCUKLUK NOTLARI

[İlk versiyon.]

Jambon + ıspanak. Anthony Rowley.

Trenle Florida'ya giderken: "Anne, zatürre nasıl yazılır?"

Pazar sabahı dedemin yatağında oturuşum.

Rüyamda Grove St. Okulu'nun yandığını görmem.

I.G.C. [Üstün Yetenekli Çocuklar] programı. Miss Ruth Ber - ken. Judy Weizman. Peter Kessner. Walt Fleigenheimer. Marcia Millard.

Söylediğim bütün yalanlar.

Eğlence Kulübü'nde babamın maydanoz yememi, faydalı olduğunu söylemesi.

Bunsen bekinde yanlışlıkla tutuşturduğum kâğıdın parmağımda bıraktığı büyük, beyaz kabarcık (kimya malzemelerim üstü açılan küçük sırada dururdu).

Thelma de Lara. Bodrumdaki İsa resmi. "Bu, Tanrı resmi."

8) Nat'le evleneceğini söyleyen annem.

Tucson'daki ilk iki yıl boyunca annemle aynı odayı paylaşmam (Nat'in tavsiyesi üzerine).

Ida Tarbell'in Dupontlar hakkında yazdıklarını okumam.

Büyükannem için koşer restoran aramam.

Normandy Isle Okulu. Ida + Leo Huberman.

Kimya setleri.

Suyun altında kalçamı elleyen Peter Haidu (on dört yaşındayken).

Evde barbekü akşamları.

Çanlar Kimin İçin Çalıyor filminde ağlamam – annemle, Manhattan'da büyük bir sinemada izlemiştim.

Zehirli sarmaşık. Dr. Stumpf.

Great Neck'teki evin oturma odasına açılan, abanoz ağacından (Çin işi) kanatlı kapılar.

Florida'daki evin masasına konan Noel ağacı: mavi ışıklı, gümüş rengi.

Bir safir istemem.

Oyuncak piyanonun tuşlarına koymak için çekirge yakalamam.

Grove St. Okulu'nda sağ dizimi sıyırmam. Öğretmeye oturmaın *[metinde böyle]*, temizlemek için sağ bacağını kaldırmam, siyah beni silmeye çalışması.

Mr. Shepro için dört California soygun baronu hakkında yazdığım ödev (Huntington Hartford, Mark Hopkins +). *[Mr. Shepro, North Hollywood Lisesi'nde SS'ın en sevdiği öğretmeniydi. SS'ın mezuniyetinden birkaç yıl sonra kara listeye alındı.]*

Babamın domuz derisi cüzdanı.

David Solomon, manavın oğlu.

Çalmadığım halde on senti çaldığımı itiraf etmem (Great Neck Okulu).

Warden [Lewis] Lawes'in *Sing Sing'de Yirmi Bin Yıl*'ını, [Char - les Woods'un] *Heavenly Discourse*'unu ve *Sefiller*'i okumam (Forest Hills).

Telefon numaramız: Bulvar 8-8937.

Queens Bulvarı'ndaki tahtalar çakılarak kapatılmış ev (Forest Hills).

Çin'de doğduğu + bir sütannesi olduğu için Margie Rocklin'i kıskanmam. Güneşlenirken popomu gördüğü için Aaron Am - ca'dan utanmam ama bir şey söyleyememem. (Great Neck).

Nellie *[SS'ın küçüklüğünde ev işlerini yapan kadın]*. Odası. Şi - fonyerin üstündeki küçük radyo, odaya girince sağda.

Catalina Jr. Lisesi'nde bana iyi davranan Arvell Lidikay; karşılığında nasıl hoş davranabileceğimi bilememem.

Florida'daki arka bahçemizde hindistancevizi ağaçları.

Aaron Amca 7 Ara.'da haberleri vermek için telefon açtığında annem Unk'la birlikte bir basket maçındaydı.

~~El Conquistador'daki elektrikli ocak.~~

~~Arkadaki, kocası tüberkülozlu kadın.~~

Bir kale aramak, inşa etmek.

Sidney Lidz ('Mr. Lidz') ve çarpık yüzü.

Kahverengi takım elbiseli Ben Amca.

Verona'daki [New Jersey] akıl hastanesinin bodrumu. İdrar kokusu.

At kılı yastığının altına Kutsal Kitap'ı koyup uyumam. Annem beni hafta sonu için Mt. Vernon, Yonkers'a götürürken onu da yanıma almam. Feribota binişimiz.

Mt. Arrowhead. Nat iki hafta her gün iş için oraya gidip gelmişti. Brontë'lerin hayatı hakkındaki film.

Tolnay'ın halk kütüphanesindeki Sistine Şapeli üzerine kitabı. Judith'i *[SS'ın kız kardeşi]* araba tutması.

Arrowhead Kampı. Dehşet dolu. Tırnaklarımı kemirmeye başlamam.

Himmel Havuzu'nda Charlene'in apandisit ameliyatı izini görmem.

El Conquistador arazisinin sınırında dolaşırken ayaklarımı yakmam.

Pickwicks'ten [Los Angeles'ta kitapçı] aldığım ikinci el *Uygarlık ve Hoşnutsuzlukları* [Freud].

Miss Berken annesiyle birlikte Woodside'da yaşıyordu.

Unk'la Sheffield süt kasası üstünde oturmamız. Ona "Paslı Şövalye"yi anlatmam ("Let's Pretend" adlı çocuk radyosu programımda anlatılan öykü.)

Florence + Sonny Amca'nın öpüşmesini görmem.

Mutfak duvarındaki yumurta saati (Verona).

Forest Hills Sineması'nda Rosie'yle *Penny Serenade*'i izleyişimiz.

Tucson: Gece ranzanın üst katından Judith'i ABD eyaletlerinin başkentleri hakkında sınava tabi tutuşum.

Chandler Sokağı 'Tramvay' [Los Angeles].

Marthe ve Bill Hirsch. Suzie. Martha bir akşamüstü (Tucson'daki) eve gelmişti + M.'la birlikte verandada oturmuşlardı. Martha, Viceroy marka sigara içiyordu + içtiği sigaranın filtresini saklamıştım.

...

Rosie gittiğinde gelen Violet adlı dadı.

[1939 New York] Dünya Fuarı'nda cüceleri görüşüm.

Bir keresinde, Miss Berken'in dairesindeki bir partide sandalyeye bir şey dökmüştüm.

...

El tırnaklarım bitince ayak tırnaklarımı kemirmeye çalışmam.

Sunshine Okulu'nda minyatür golf oynamam – Frances Francis ve NY'lu bir oğlanla, ikisi de altıncı sınıftaydı.

Yan bloktaki Cord Meyer Apartmanı'na girmemizin 'yasak' olduğunu öğrenmem.

...

Sunshine Okulu'nda öğle yemeğinde turp. Fasulye. Gaz çıkarmak.

Charlene Paul'le sinemada *Uğultulu Tepeler*'i seyretmek.

...

'Dan' Teyze. Bacağındaki derin, geniş yara izi.

Annemle *Tozlu Goncalar*'ı (Greer Garson) izlemek.

...

'Dan' Teyze'nin doğum günü, 1 Nisan.

Babam 19 Ekim 1938'de öldü.

...

Rosie'yle kiliseye gitmek.

Great Neck'te babasının öldüğünü söyleyen komşu hanım. Nasıl oldu? Kalbi durdu. Ah.

...

Tucson: Yuvarlanan çalı.

Clifton Fadiman'ın *Sevdiğim Kitaplar*'ında Thomas Mann'ı keşfetmek.

...

M.'ın çift kişilik yatağının büyük beyaz yatak başı (Forest Hills).

Trenle Florida'ya gidiş.

Florida'da büyükanne Rosenblatt.

...

Rosie'nin ailesi. Beni balığa götürdükleri gün. "Balık istiyorum." Ama bir yılanbalığıydı.

...

Vanilya aromalı süt + yer fıstıklı bisküviler (Forest Hills).

Compton ansiklopedisini okumam.

Büyük bir ağacın yaprakları arasından gökyüzüne bakmak için bisikletle okuldan eve gelirken her gün mola vermem.

Bisikletimle Azirona Üniversitesi'nde dolaşmam. Spor salonunun çatısına büyük beyaz harflerle yazılmış "Bastır" yazısı.

...

Wilshire Ebell'da [Los Angeles] Soulima Stravinsky konseri dinlemem.

Sophia bir dönem voleybol öğretmişti.

Ayakları + elleri olmayan Peter adlı çocuk.

Richard Halliburton [ABD'li gezgin ve maceraperest] gibi yaşamayı beklemem.

...

E. ve E'le 'âlem' yapışımız (1950 yazı).

L. adlı kız. Deniz piyadelerine katıldı.

Elimi çalıların arasındaki köpek bokuna koymam (L.I.'de yazın).

...

Sophia'nın evi. Gregory Ain tarafından inşa edilmiş.

...

True Comics'in arka kapağında Dr. Norman Bethune *[Mao Zedong'un ordusunda görev alan Kanadalı doktor]* hakkındaki yazıyı okumak. (Forest Hills).

Oyun Odası'nın aralık kapısından başı ellerinin arasında Peter'ı görmem. (North Hollywood Lisesi).

İki cüce kız. (North Hollywood Lisesi).

...

G. Geceyi onunla geçirmek.

...

'Davut' olma hayalleri.

Elaine Levi. Flüt çalan Elaine. *Martin Eden*'ı ödünç veren.

Wilshire Ebell Tiyatrosu'nda akşamlar.

Pickwick Kitapçısı'nda *Doktor Faustus*'u çalarken yakalanışım.

Odamın duvarındaki North Hollywood Lisesi flaması.

...

Forest Hills: satın aldığım Çin hakkındaki kitap (vazolar, el zanaatları, vb.).

Tucson: Elle çalıştırılan teksir makinesini kullanmak. *[Arizona'da yaşarken SS kendi 'gazetesi'ni basmıştı.]*

Bademciklerimin alınışı. Hemşire bacağıma oturınuştu.

Yolun iki kenarındaki petunyalar. (Verona).

Rosie'yle birlikte uyumak. Gece treni işitmem. (Verona).

Kızaınık. 106. Araba gezisi.

Coldwater Kanyonu çevresindeki tepelerde Peter'la dolaşmak.

Sheldon Kaufman. Bakılamayacak kadar çirkin. Uzun beyaz parmaklar.

Hollywood Bowl amfitiyatrosu.

Cal'deki oda arkadaşım: Alvajean Sinzik.

Audrey Asher, gülümsemesi.

Forest Hills: İstasyonda dedeme yalnızca onu özleyeceğimi söylemem.

...

Dedemle birlikte Beyzbol Ligi'nde 25 sentlik bahis oynama - mız. Ben Yanks için, o da 'Bums'? *[Brooklyn Dodgers.]*

Rüyamda uçabildiğimi görmem.

Perry Mason romanları okumam. (Tucson).

İlk Beethoven kuartetim: Op. 127.

Mr. Shepro. Öğretmenler kantininde yemek yiyişi.

Yatağa gitmeden önce annemin zayıf göğsüne kapanıp hıçkı - rarak ağlamam. Daha iyi olmak istemem.

Annemin yüzüme attığı tokat. (Forest Hills).

N.Y.'taki dişçi Dr. Berman. Wait'in özel diş macunu.

Chansen's'da yemek.

[Ravel'in] *Alborada del Grazioso*'su. İlk [Hollywood] Bowl Konseri.

Araba kullanmayı öğrenmek. Dodge.

Metroya binmek. (N.Y.'tan Dr. Spain'in ınuayenehanesine).

Dedemin İtalyan deyişi: 'Ay-telyan'.

Peter'le birlikte *Walpurgisnacht*'ı çevirmemiz.

...

Dedemin arka bahçeye benim için kurduğu çadıra giren uzun-bacaklı örümcek. (Verona).

"Yutakla soluk borusu arasındaki farkı biliyor musun?"

Lisenin önündeki şenlik ateşi. (Verona).

...

Palm Springs. Tanrı hakkında karar vermem.

Irene Lyons. 'F' treninden indikten sonra aldığımız kirazlar. (Babasıyla buluşmaya gittiğinde ona eşlik etmek zorında kalmıştım.)

Kahvaltıda bana ıslık çalınayı öğreten babam!

...

"Camera Obscura" (Santa Monica).

Dedemle kâğıt oyunu oynamak.

ABD'nin her yerindeki Ticaret Odaları'ndan yolculuk için bilgi toplamak. Drachman Seyahat Acentası.

Mezuniyette "Umut + Zafer Ülkesi".

Karartma perdeleri.

...

American Art Quartet'te Eudice Shapiro.

Grauman'm Çin Tiyatrosu'na gitmek.

...

Judith'in geçirdiği kaza.

Saçını başının üstünde toplar gibi dağınık topuz yapan annem. (Forest Hills).

Medea'yı izleyişim.

Babamın "Dağdan geliyor bir kız döne döne"yi söyleyişi.

...

Annemin, babamın öldüğünü söyleyişi. Oturma odasında.

...

Nat'le arabayla hiç durmadan Chicago'dan New York'a gidişimiz – Annem ve Judith uçakla gitmişlerdi.

Essex House'a gelişimiz [Manhattan'da otel].

Flamingo Kulübü. Drag şov.

Santa Monica'daki Tropic Village.

İlk öpücük. Roof konserinden biri.

Peter'la yere yatıp WQXR istasyonundan Hadyn kuarteti dine - yişimiz.

Henia'yla *Vişne Bahçesi*'ni (Charles Laughton) izleyişimiz. (1949).

Annemle Actors Lab'de *Volpone*'yi [Ben Johnson] izleyişimiz.

...

Leonard Lyons, *Redbook*, *Cosmopolitan* okuyan annem.

Beden dersinden sonra duş alıyor gibi yapışım. (North Hollywood Lisesi).

...

Judith doğduktan sonra (Rosie'yle birlikte) annemi hastanede ziyaret edişim.

Florida: Maskeli Kovboy'un gelip + beni atma atıp götüreceğini hayal etmem, ayağımda sandaletler.

...

Gounod'un *Romeo ve Juliet*'i. Rosie'yle.

Tucson: Boris Karloff'la *[metinde böyle geçiyor] Operadaki Ha - yalet* – annem Nat'leydi.

...

Yer göstericilik. Balkonda Rubinstein'ı duyuşum.

Anneme Henry Wallace'ın kampanya kitabını vermem.

Pazar günü annemin kampa gelişi + onun için yüzmeyi red - detmem.

Yıldızların altında yürümek.

...

John Howard Lawson'un *[kara listeye alınan senarist]* konuş - masını dinleyişim. Topallıyordu.

Bana patates püresi yediren Büyükanem Lena. "Bir lokma annen için, bir lokma Judy için.."

Büyümek isteyişim.

...

Roosevelt öldüğünde ağlayışım.

Şostakoviç'in Yedinci [Senfonisi'nin] dünya prömiyerini (rad - yodan) dinleyişim.

...

İsrail için kan verişim. Kolumdaki sızı.

Dolores, bir dizi arabalı sinema; erkek garsonlar.

Aaron Amca'nın düğünü. Essex Evi. Orkestra "I Dream of Jeannie with the Light Brown Hair"i çalıyordu.

Nat'i anlatıp övünmek. *[Nathan Sontag madalyalı bir pilottu. Önce İngiliz Kraliyet Hava Kuvvetleri'ne, Amerika Birleşik Dev - letleri İkinci Dünya Savaşı'na girdikten sonra da ABD Hava Kuv - vetleri'ne katılmıştı.]*

...

Gerard Manley Hopkins'in şiirlerini kopyalamam.

...

Pul koleksiyonu yapmaya başlamam.

Kendi odama kavuşmam. Renklerini seçmem.

...

Elaine'in, güzel beden öğretmeninin lezbiyen olduğunu söyleyişi.

Büyükannemin dairesinde (Roosevelt) çöp yakma fırını sorun çıkardığında paniğe kapılmam.

Uçmaktan korkmam.

...

Cuma öğleden sonraları 1.00'de Senfoni'ye gitmek için tramvaya binişim.

...

PM'de *[sol görüşlü New York gazetesi]* Bataan ve Corregidor hakkında okuduklarım.

...

Tucson'da bir kere sinagoga gidişim, halamın cemaatten savaş tahlillerini bozdurup sinagog yardım kampanyasına destekte bulunmalarını istemesini dinlemem.

...

Klasik Müzik Dostları Oda Müziği konseri, Franc'ın La Majör Sonatı. (Piyanoda Deborah Greene, kemanda kocası).

Büyülü Dağ.

...

Çakımı kaybetmem + bulayım diye dua etmem. (Verona)

Sonny Amca'nın beni denizde fazla açıklara götürmesi. *[SS'da bazen bu olayla ilişkilendirdiği hafif su fobisi vardı.]*

...

Babamın bana mendilini nasıl katladığını göstermesi.

(Onların yatak odasında. Babam giyiniyordu.) Duşa girmek üzere olan A[nnem]'e Yahudi olmamayı tercih ederim demesi.

...

Rosie'nin pişirdiği ilk tavuk + hindinin lades kemiğini bana ayırması. Rosie için tencere tutacağı yapmam.

...

Babamın yüzüğünü kutuda saklamam.

Orson Welles'in *Macbeth*'ini dinleyişim (radyoda, Orson Welles'in Mercury Tiyatrosu'ndan).

Çıplak güneşlenmeyi reddedişim.

...

Occidental'da [Los Angeles'ta kolej] Alma Üçlüsü'nün konserine gidişim, yağmur yağmıştı. Peter'la. Annemin kürk ceketini giymiştim. Eve dönerken otostop çekmiştik, bir kamyon şoförü almıştı bizi.

Babamın bana aldığı yazarkasa.

...

Royce Amfisi [UC Berkeley]: "Dünya aşamalı olarak oluşan bir yorumlar topluluğudur."

Meyerhoff'un dersi, ağzında sigarayla konuşması.

F. Matthiessen'in ölüm günü.

[İkinci Versiyon]

FOREST HILLS (9-10)

James Medison Apartmanları

Apartman numaramız: D41.

Devlet okulu, 3.

Dünya Fuarı.

Devlet okulu, 144.

Judy Weitzman. "Seni küçük karides – yani yılanbalığı." Annesi Boston'luydu, şişmandı. Domatez derdi.

Okula otobüsle gitmek. 68. Sokak'ta Thomas Jefferson Apartmanları'nın arkasındaki duraktan binerdim.

Dr. Will Cook Spain. Enfeksiyon. Muayenehanesinde çizgi roman okuyuşum.

Annem arabayı 'sivil savunma bürosu'nda çalışan bir memura sattı diye üzülmem.

Pauline Teyze'nin beni New York'ta *Fantazya*'yı izlemeye götürmesi.

Büyükanne Rosenblatt'ın evinde cuma gecesi akşam yemekleri. Tavuk suyu çorba + haşlanmış tavuk. Oturma odasındaki uzun bacaklı, eski model radyo. (NYC)

Tayınlama üzerine kitabım.

Alice Rochlin'e Çaykovski'nin Beethoven'dan iyi olduğunu söylemem.

Sözleşmeler.

Bebek karyolasında uyuyan Judy.

Holland Tüneli'nden 'Jersey'ye gitmek.

Annemle birlikte *Babamla Hayat*'ı izlemem. Gittiğim ikinci tiyatro oyunu (sekiz yaşındaydım).

68-37 Yellowstone Bulvarı [New York, Queens].

Albert Payson Terhune kitapları okuyuşum.

Johnnie Waldron. Bana Çin yemeğini çubukla yemeyi öğretmişti.

Bir Çin restoranı, Queens Bulvarı'ndaki Sonny's.

Rüyalarımda babamın geri döndüğünü, apartman kapısını açıp içeri girdiğini görüşüm.

Dr. Taschman'a doktor olmak istediğimi söylemem.

Annemle birlikte 79. Sokak + Broadway'deki 'örgü malzemeleri' dükkânına (Mrs. Greendberg adlı bir kadın) gitmem.

Dışarıda bekleyip güvercinlere yem atmam.

Vaporizatör. Pamukta benzoin lekesi.

Şostakoviç'in Beşinci Senfoni'sini radyoda dinleyişim.

Devlet Okulu 3'teki Miss Slattery.

Unk'un hatırlamadığım biriyle birlikte süslediği Noel ağacı + annemin partisi.

Tenis kortlarından geçmek.

"Zaman Üzerine" bir makale yazmam, sayfamn başına kum saati resmi çizmem. "Zaman nedir?..." vs.

Rusya hakkındaki kitabımı yazışım.

Macbeth'in Mercury [Tiyatrosu] kayıtlarını alışım.

Rosie saçımı havluyla kurularken klozete oturup şarkılar söyleyişim.

Lynd Ward'ın kitabındaki (*God's Man*) ahşap oyma resimlere bakınam + çok korkmam – özellikle sonuncusundan.

Başıma isabet eden taş. Beyaz bluzumdaki kanlar. Judy Weitzman yanımdaydı.

CD için çalışmak.

Anneme doğum günü hediyesi olarak [Carl Von Doren'in] *Amerika Devrimi'nin Gizli Tarihi*'ni almam.

Sonny Amca'dan V-posta *[İkinci Dünya Savaşı döneminde kullanılan özel format]* mektup gelmesi.

Dr. Spain'in muayenehanesinde okuduğum çizgi romanlar.

Sabu.

James Madison'daki self servis asansör.

Hy Hodes, oturma odasındaki kanepede.

Annemle Ham'n Eggery'de yemek yememiz. Öğle yemeği arasında okuldan almıştı beni.

Mr. Lids'in bana Fuzzy'yi vermesi.

Rosie'yle birlikte her hafta (radyoda) Hit Şarkılar Geçidi'ni dinlememiz.

Dean Alfange (belediye başkanı) için yaptığım konuşma.

Esther piyanoyu 'filarmoni' gibi çalabiliyordu. Beyaz kürklü bir ceketi vardı.

Teraslı bir apartman dairemiz olmadı.

Planetaryum'a gitmem.

Kazak ören annem.

Büyüyünce kız olmak istemediğim için -annemle Unk'un yanında- sinir krizi geçirmem. "Memelerimi keserim."

Maskeli Süvari'yi izleyemediğim için ağlayışım.

"...zengin + soylu bir İngiliz beyefendisi."

Stella Dallas + kızı Lolly + Lolly'nin kocası Dick Grosvenor [Joan Crawford'la filmi vardı].

"Lorenzo Jones + onu seven karısı Bella."

IGC'de. "Lütfen dikkatle dinleyiniz."

Devlet Okulu 144'teki sınıfın numarası 333'tü.

Uğurlu rakamının 3 olduğunu düşünmem.

TUCSON (10-13)

El Conquistador'da elektrikli ocak kullanmam.

Arkadaki, kocası tüberkülozlu kadın.

'Çukur'. Kazmam, doldurmam, yeniden kazmam.

Lim'ler (Otoyol kenarında bakkal işleten Çinli aile).

'A' Dağı.

Sabino Kanyonu.

Garajdaki ördekler: Laurie + Billie. Dört tane de civciv.

Lassie'yi alışım. Garajdaki ilk gece.

Mansfield Lisesi'nde: Mr Farrell, Miss Kalil, Jim Billingsley, Dick Matteson, bana eziyet eden şişman Jimmy.

Matematiğim iyi değildi.

Rodeo izleyişim.

Himmel havuzunda yüzmeye gidişim. (Annem başta onaylamıyordu.)

Nichie'yle oynayan Judy.

2409 Drachman Sokağı. Telefon numarası 5231-W.

El Conquistador havuzunda Paulette Goddard'la.

4 Numaralı Otobüs.

Michael Pister.

Josephine Peabody, *Fareli Köyün Kavalcısı*.

Dedemin gönderdiği gerçek yay + oklar.

Drachman Kimya Kulübü.

David Rose. Evi yanmıştı, bizde kalıyordu.

Günlük yazmaya başlamam. Yazdığım ilk şey, Lim'lerin dükkânının yakınında, otoban kenarında gördüğüm çürümüş köpek leşi.

Miss Kalil, Gilbert + Sullivan'ı çok sevdiğini söylemişti. Katharine Hepburn'ü gördüğünü söylemişti.

Becky.

Üniformalı Nat.

Annemin Pazar Okulu.

Squtt kardeşler: Marcie + Vera (Minot, Kuzey Dakotalı).

Goebbels'le ilgili oyunumuz. *Hakikat.*

Nat'in Arizona Inn'de kalması.

Nogales. The Cave (restoran).

Köpeğime Lad adını vermeyi kararlaştırmam.

Congress Sokağı'ndaki Bank Binası'nda dişçi Dr. Fee. Ağzımda altı tane çürük bulmuştu.

Lyric Tiyatrosu'na yalnız gitme izni alamayışım.

Ilse Sternberg. Ata binmek. Gringo adlı at.

Mansfield müdürü K.D. Anderson.

Şehirde altı tane lise vardı, zencilerin gittiği Dunbar'dı.

Annemden [James Russel Lowell'in] "Sir Launfal'ın Görüşleri"ni benim için kopyalamasını istemem.

Masfield gazetesi *The Sparkler*'ın editörü oluşum.

Kendi gazetem: *Gazete Kaktüs.*

Eileen Davidson + Bertie: Bertie'nin iki koca tavşan dişi.

Otobüsle çıplak ayak şehir merkezine gidişim.

Mr. Stanhouse. Kızı Enid.

Miss Kalil'in Vernon Venable'ın Marx hakkındaki kitabını ödünç vermesi.

Latince öğretmeni Miss D'Amico.

Radyoda yayın yapmak.

Mrs. Mac Murtie'nin 15 dakikalık sabah programı "Sally Se - ars".

Lisede Don Cossack korosu ve Draper & Adler.

Mansfield'da bana Yahudi demeleri.

Oyuncak bebekler yapan hanım. Hetty.

Annemle evlenmek isteyen Bob Stone (?).

Bob'la birlikte tuğla ve çamurdan şömine yapmamız.

Beden dersinde (beyzbol) Jody adlı bir kızla kavga etmem.

Max Factor'ün zekâ geriliği olan oğlu.

Tarzan + Jane'in bir oğlu olduğunu düşününce gözlerime dolan yaşlar.

Sihirbazlık gösterisi.

Campbell Bulvarı.

Fort Lowell Caddesi.

"Millie, Millie, dönmene çok sevindik."

Bausch & Lomb ödülü.

Mr + Mrs Paul Hodges.

Bobby Prater, kokusu.

Keystone İçki İmalat Şirketi

Pat Corelli.

Becky.

El Conquistador'un kulesinden Rodeo'yu izlemek.

Bob, Cy + Nichie'yle Halloween Gecesi evleri dolaşıp şeker toplamamız.

Polis memuru + uzun boylu hanımı.

Arizona Highways'i (dergi) okuyuşum.

Annemin [Lilian Smith'in] *Strange Fruit* adlı romanını okumamı yasaklaması.

Steve Shuhaın.

Anneme mektup yazarken komik olmaya çalışmam. ("Archibald Yandanpopo.")

Sunshine Okulu'ndaki Mr Starkie.

Ön bahçedeki yoncaları ayıklamak.

El Conquistador otelinin havuzunda kadının birinin bana bir şişe bira vermesi + birayı içmem.

Judy'yle ranzada uyumamız.

Mr Starkie'nin [Theodor Storın'un] *Immensee* adlı romanını okumamı söylemesi.

Bir anket defteri.

Bob'la laboratuvarda karınca zehri imal etmeye çalışmamız.

Hymie + Lil Myerson + iki kızları. Beyaz Ev adlı mağaza.

Dr Vivien Tappan – ofis evi.

State (sineması).

La Jolla (gece kulübü).

Pioneer Oteli.

Santa Rita Oteli.

Büyük gümüş tokalı kemer.

Tuvalette bana açık saçık hikâyeler anlatan Micky (El Conquistador Oteli).

Drachman Sokağı'na gelen New York plakalı Buick.

Yan komşumuz havuç kızılı Shirley Mandel.

Mrs MacMurtie.

El Conquistador Oteli'nin yemek salonunda karnının ağrıması.

Sunshine Okulu'nda: 8. sınıftaki Frances Francis adlı kız.

Charlene Paul. O acı.

Havuz kenarındaki müzik kutusundan gelen melodiler (El Conquistador Oteli'nde).

8. sınıfta *Klasik Çizgi Romanlar*'ı biriktirmem.

15 Ocak

24. yaş kuralları + ödevleri *[SS'ın doğum günü 16 Ocak 1933'tü]*

1) Daha dik dur.
2) Annene haftada üç kez yaz.
3) Daha az ye.
4) Günde en az iki saat yaz.
5) Brandeis ya da para hakkında asla açıkça şikâyet et - me.
6) David'e okumayı öğret.

Dün gece Philip, "Artık özbilinçli olmak istemiyorum," dedi. "Hegel'den + özbilinçliliği en yüksek ergi mertebesine

yücelten herkesten nasıl nefret ediyorum. Özbilinçlilikten ölüyorum!"

"Peki o halde, böyle şeyler yaptığında sana söylememi istemiyorsan söylemem."

•

Joyce, Jane Degras'tan söz ederken: "Memeden kesilmemiş bir beyaz güvercin kadar *munisti*."

Buraya kadar. Hepsi bu. Başka bir şey kalmadı.

Oxford bursunu bir alabilsem! O zaman en azından yerel sahnenin, korunaklı yuvamın uzağında işe yarar mıyım, öğrenebileceğim.

Yalnızken kendim miyim?

İnsanların yanında kendim olmadığımı biliyorum, Philip'in yanında bile – onunla, ikimizle ilgili süregelen sinir bozukluğum bundan kaynaklanıyor. Peki, yalnızken kendim miyim? Bu da ihtimal dahilinde görünmüyor.

Devam eden projeler:

"Evlilik Üzerine Notlar"
"Yorum Üzerine Notlar"
Deneme: "Etik İdeal Olarak Özbilinçlilik"

Yorum hakkında:

Kültürel nakliye olarak yorum. *Kutsal Kitap*'taki öyküler artık inanılmayacak hale geldiğinde onları yorumlarız.

Mit, yorum prizmasından geçerek dağılır.

~~Bu konuları iyice öğren:~~

~~Şu konularda bilgini arttır~~:

1. ~~Abelard'ın hayatı ve felsefesi~~
2. ~~Deniz biyolojisi, özellikle denizanaları~~
3. ~~Baron Bunsen~~
4. ~~Spinoza'nın felsefesi~~
5. ~~Eyüp Kitabı~~

Oku: *The Amberley Papers [Bertrand Russel'ın Anne Babasının Mektupları ve Günlükleri].*

•

"Başarısızlığını açıklamak için iki farklı yorumlama sistemi vardı" (Sartre)

[1957'den başka tarih atılmamış
ama büyük ihtimalle Ocak ya da Şubat başı]

A) Baskı toplamaya başla (reprodüksiyon değil, gerçek)

B) Yunanca öğren

•

Otto von Simson, *Gotik Katedral*, Bollingen, 1956, 6.50 dolar.

•

ARGO

'yumuşak satış' ('sert satış'a karşı)

'erken hamle etmek'

'dışlanan tuhaf tip'

[tarihsiz 1957 başı, konuşma notu]

[Paul] Ziff: "anlamak, Hegel için *çözümlemenin* parçalarına ayrılması demektir. 'Akıl', sentezlemedir."

Hume'un argümanlarını savuşturup atlatmaya çalışıyor. Hegel'i görmek Hume'u takdir ettiriyor.

•

Alman dışavurumcular sergisi, Dadacılar, vb. (1. Dünya Savaşı'ndan sonra)

Otto Dix (1891 –)
George Grosz (1893 –)
Max Beckmann (1884-1950)
Karl Schmidt-Rotluff (1884 –)
Erich Heckel (1883 –)
Max Pechstein (1881 –)
Christian Rohlfs (1849-1938)
Ernst Barlach (1870-1938)

Käthe Kollwitz (1876-1945)

En önemli iki Dadacı:
Kurt Schwitters (1887-1948)
Max Ernst (1891 –)

•

makale: Lucretius

•

... Övgü ne zaman içtenliksizdir? Teknolojik olduğunda

Tavsiye-*not verme* ilişkisi.

... Thukydides, Nietzsche: tavsiye edilenin değerini yitirişi üzerine...

•

Doğruluk söz konusu olduğunda *uygunluk* teorisi istiyoruz; ama etik söz konusu olduğunda *tutarlılık* teorisiyle yetinebi - liriz.

•

Çağdaş edebiyatta temel akımlardan biri de kötülük – yani etik değerlerin bilinçli olarak tersine çevrilmesi. Nihilizmden, etik değerlerin *reddinden değil*, tersine çevrilmesinden söz edi- yorum: yine kurallara bağlı fakat 'iyilik etiği' yerine 'kötülük etiği'ne.

Örnekler:

1) de Sade'a – Kant'ın amaçlar krallığının tersyüz edilişi olarak bak. Herkes birbirine araç olarak muamele et - mek *zorunda* bırakılmalı. Kant'ta olduğu gibi, ahlâk dı - şı davranış akılcı + tutarlı (yani evrenselleştirilebilir) ol- malı. [Geoffrey] Gorer'in Sade'ın ütopyası üzerine mal - zemesine bak.
2) [Jean] Genet'nin *Sıkıgözetim*'i – kartopu = Tanrı, hapis - hane = dünya, suç kademeleri = ahlâki değerlendirme, cinayet = zarafet, talihsizlik = mutluluk, kutsanmışhk. Suça karşı iki tavır: Yeşil Gözler – bir inayet eylemi ola - rak gelir, verilir; [ve] Georgie – iradeyle istenmeli.

İki Hıristiyan görüşüne [paralel]

Geceyi Anlat Bana

•

Bu yanlış bir iddia – bu yazarlara haksızlık çünkü onlar *içten -likliydi*. Onların kılık değiştirmiş, tersyüz edilmiş dindarlar olduğunu söylemek yanlış (krş. Baudelaire'in Katolik olduğu iddiası). Onların kötücüllüğü sahici.

Bununla birlikte, *eserleri* değerlerinin gücünün bir tür eziyetli tanıklığı. Satürnalia kutlaması değil.

Yılın büyük bölümü baskı altında geçmiyor; normali olmadan Kara Ayin de olmaz. Ama bu yüzeysel bir yorum.

Parodi

Değerlerin en güçlü inkârı -alay dolu- içeriğini tersyüz ederken biçimini kullanarak.

Kafka da bir başka örnek (bir ateist)

•

Yine de '[K]ötülük [E]debiyatı' önemli bir kültürel araç. Bize keskin karşıtlıklar sunuyor: Kant ya da Sartre, Calvin ya da Genet. Seçim yapmaya zorluyor bizi. Şoke ederek kayıtsızlığımızı elimizden alıyor.

•

'liberaller' elinde (a) varsa (b)'yi de elde ettiğini düşünüyorlar. Doğru olmadığı apaçık ortada.

19 Ocak

Dün gece akşam yemeğinde Alan Fink + Barbara Swan'la konuştuklarımız: göreneklere karşı kendiliğindenlik. Diyalektik bir seçim bu, kişinin kendi yaşadığı dönemi değerlendirme biçimine göre değişiyor. Yaşadığın dönemin boş ve samimiyetsiz formalitelerle dolu olduğunu düşünüyorsan doğaçlamayı, hatta yakışıksız tavırları destekliyorsun... Ahlâklılık büyük ölçüde kişinin yaşadığı çağı telafi etme görevini yerine getiriyor. Uygunsuzluğun yükselişe geçtiği zamanlarda kişi modası geçmiş erdemleri olumluyor. Adaba uygunlukla içi oyulan zamanlarda insan kendini doğaçlama için eğitmeli.

3.45'te [Harvard kütüphanesi] Widener'da Joyce [Carr'la] karşılaştım. Hayes-Bickford'da çay içtik. Tutin's'te kitap bakındık. P. için Mrs Humphry Ward'ı satın aldı. Onu yürüyerek evine bıraktım, beş dakikalık şeri molasından sonra + 6.30'da döndüm.

Bugün David, Küçük Aias + ben de Büyük Aias'ım. Birlikte 'yenilmez' bir ikiliyiz, bu sözcüğü yeni öğrendi. Gece ona iyi uy - kular öpücüğü verip + odadan çıkarken son sözcükleri: "Son - ra görüşürüz, Büyük Aias." Arkasından inci gibi kahkahalar.

•

P.'yle konuşurken sürekli tartışıyoruz, ender olarak konuşmamıza rağmen. Bana Dorothea Brooke Casaubon *[George Eli - ot'un romanı Middlemarch'tan bir karakter]* gibi koca katili ro - lü düştü.

Akşamı 2.00'ye kadar "Mrs Humph" okuyarak geçirdim.

20 Ocak

David 8.30'da odamıza gelince ona Rosie'yle ne hakkında konuştuklarını sordum. "Ah," dedi, "ona dünyanın nasıl var olduğunu sordum".

David ona "Home on the Range" şarkısını söyleyebilsin diye bugün annemi aradım.

...

Emerson şöyle demişti: "İnsan, gün boyu düşündükleridir." Varoluşçu Emerson.

[*yıldan başka tarih atılmamış*
ama büyük ihtimalle Ocak ya da Şubat başı]

ÖYKÜ
Profesör
Genç gelini

1) Adamın çocukluğu – Jowett'vari *[on dokuzuncu yüzyıl Oxford klasikçisi Benjamin Jowett]* bir Amerikan entelektüelinin tecrit edilmişliği
2) Karşılaşır + evlenirler > akla karşı cinsellik (gelin)
3) Üniversitede ağız dalaşı: gücü tadar (hasım)
4) Floransa – sanat dünyası, turizm – karısı katılaşır
5) [Koca] erkek arkadaşıyla yeniden karşılaşır – üzerinde hak iddia eder – karısı itiraz edince – adam onu terk eder + [eski dostunu] iyileştirmek için ona bakmaya başlar

14 Şubat

Evlilikte kişiliğimi belli ölçüde yitirdim – bu yitim başlangıçta hoştu, kolaydı; fakat şimdi sancı çektiriyor, genel mizacımı kışkırtarak daha önce tatmadığım bir şiddetle hoşnutsuz, tatminsiz yapıyor beni.

15 Şubat

Dün gece [Richard Strauss'un] *Ein Heldenleben*'ının muhteşem bir yorumunu izledim. Wagner'vari süit yontuldu gitti ve altından ince, çatırdayan, askeri müzik çıktı. [Charles] Munch orkestrayı daha önce hiç duymadığım kadar hızlı yönetti ve duygulara hitap eden fakat zevk düşkünü olmayan bir Strauss dinletmeyi başardı.

18 Şubat

"Dört yaşındaki oğlum, Homeros'u ilk defa okuyor"

Tombul tatlı yüzü
hayretten durgunlaşıyor
ben yüksek sesle okurken.
Tuhaf adlar öğreniliyor,
bir de Zeus'un şehvetinin sayısız sonucu.

Dehşet üstüne dehşet.
Zavallı Patroklos.
Sonra görüşürüz, Büyük Aias!

Gücüne kuvvetine rağmen
bu Aias'ın sersemin teki oluşu
oğlumun gözlerini yaşartıyor.
Ölüsü bile kötü muamele gören,
kemikleri ateşlerde ağaran
Hektor karşısında kayıtsız.

Yazık Hektor'a. Troia için üzgünüz. Yazık Troia'ya.
Yine de, oğlum tercih ediyor
Yunan olmayı. Onlar kazandı savaşı.
Bu çocuk şiddetin gizemini
kabulleniyor, aynı Yunanlar gibi.
Ne yaslarının kısalığı
tiksindiriyor onu, ne de uzunluğu
enfes şölenlerinin.

Ahlâk dersi çıkarıyor kısaca:
Helen için değmezdi.

Öldürülen sevgili Patroklos kadar,
Hektor'a kaptırdığı altın zırhı,
miğferi, kalkanı, dizliği için
ağlamasını da anlıyor Akhilleus'un...

[*tarihsiz, büyük ihtimalle Şubat*]

İlgi duyulacak alanlar: 1) Bloomfield tarzı dilbilim, 2) tarihi bilgi sorunu, tarih felsefesi, 3) felsefi anlaşmazlık sorunu, 4) taahhüt, 5) akıl-beden sorunu, 6) düzgüsel + betimsel

•

(Kant uzmanı – Marburg Okulu üyesi) [Hans] Cornelius'un yerine (Ordinaryus) Felsefe Profesörü olarak [Paul] Tillich geçti Frankfurt'ta. Schelling öğretti, biraz da Hegel. Kant uzmanı değil. Hıristiyandı + geçmişte.

Heidegger Frankfurt'ta Hermann Cohen'den boşalan yere geçti. Cohen 1918'de öldü.

[Nahum] Glatzer *[1903-1990, edebiyat akademisyeni ve teolog, PR'in Brandeis'ten iş arkadaşı, aile dostu, DR'in vaftiz babası]*

[*tarihsiz, büyük ihtimalle Şubat sonu ya da Mart başı*]

YAPMA

1) Harvard'da birini açıkça eleştirmek
2) Yaşını anıştırmak (övünerek, şakayla karışık saygıyla ya da başka türlü)
3) Para hakkında konuşmak
4) Brandeis hakkında konuşmak

YAP

1) İki akşamda bir duş al
2) Annene her gün yaz

•

...Kombu – (yenebilir / kurutulmuş) deniz yosunu, kuzey Japonya'dan geliyor...

Beethoven dokuzuncu senfonisinin son bölümünde Türklerin Mehter denen askeri bandosunun çaldığı geleneksel müzikten

esinlenmiş, modern Batı müziğini zil + davulla tanıştıran da aynı müzik

•

aradaki farkı bil

1) ölüm kampları (Maidanek, Auschwitz, Oswiecim, Birkenau)
2) toplama kampları (Buchenwald, Dachau, Sachsenhausen, Bergen-Belsen)

ölüm kamplarının çoğu Polonya'daydı + yalnızca Yahudiler 'işleme tabi tutulurdu' – 1942 sonbaharında açılıp + 1944 sonbaharında Himmler tarafından kapatılana dek kullanıldılar

ölüm kamplarıyla ilgili en iyi kaynak Léon Poliakov'un: *Brévi - aire de la haine*'i (Paris, 1951)

The Root Is Man
– Dwight Macdonald
Alhambra: The Cunningham Press, 1953

19 Mart

Mantıktan başka hiçbir şey düşünmesem iyi bir mantıkçı olabilirdim bence. Oysa çelişkili görünse de öyle bir 'zekâ fedakârlığı' gerektiriyor ki...

[Oxford Somerville Koleji müdürüne yazılmış mektup taslağı, büyük ihtimalle Şubat ayında yazılmış]

Sevgili Dr. Vaughan,

1) Bursu aldığımı yeni öğrendim
2) Oxford'da felsefe okumak ve araştırma projesine devam etmek
3) [Fulbright bursuyla gitmeme rağmen] B. Phil için okumaya devam etmeyi umuyorum...

[sayfa kenarına not] Profesör [Herbert] Hart adını referans olarak kullanmama izin verdi.

[tarihsiz not]

Hollanda-Amerika Hattı
Vandam
Rhinedam
Maasdam

Hoboken'dan [İngiltere'ye] gidiyor
Tek sınıflı gemi
8 gün
260 dolar

27 Mart

Philip duygusal bir totaliter.

'Aile' onun gizemi.

Ağlama boşalması.

1536 – VIII. Henry İngiliz manastırlarını kamulaştırdı. Gerçek bu. Fakat ne anlama geliyor? Hiç kimse -hiçbir önemli zümre ya da meslek dalı- itiraz için sesini yükseltmedi. Bu da, onca insanın uğruna yürek + kan + akıl feda ettiği bu kurumun *ölü* olduğu anlamına geliyor. Dünya tıka basa ölü kurumlarla dolu. Üniversitelerimiz tehdit altında olsa veya Amerika sinagogları Gen. Eisenhower tarafından kamulaştırılsa aramızda parmağını oynatacak kim var; askere alınmasa kim ulus devleti savunmak için çabalar *[üstü çizilmiş: hayatını ortaya koyar]*?

Dünya tıka basa ölü kurumlarla dolu.

•

1805: Napoléon'un Austerlitz zaferi

1809: Tennyson doğdu

1811: Kleist intihar etti

1813: S.K. [Soren Kierkegaard] doğdu

1814: Napoléon yenildi

1831: Hegel öldü

1844: Hopkins doğdu

1850: Tennyson'ın *In Memoriam*'ı yayınlandı

1855: S.K. öldü

1856: Freud doğdu

1859: *Türlerin Kökeni*

1861: A.H. Clough öldü

1864: [Dostoyevski'nin] *Yeraltından Notlar*'ı yayınlandı

1865: Yeats doğdu

1875: Rilke doğdu

1882: James Joyce doğdu

1885: D.H. Lawrence doğdu

1888: Matthew Arnold öldü

1889: Hopkins öldü

1892: Tennyson öldü

1900: Nietzsche öldü

1926: Rilke öldü

[tarihsiz, büyük ihtimalle Mart sonu ya da Nisan başı]

Dil teorisi için:

Düşüncenin sınırı = dil. Duyularla dünya arasındaki bağ dildir.

CONDILLAC

Condillac oku!

[H.L.A.] Hart: "Beni problemin çevresinde dolaştırdı. Yüzler - ce kapısı olan bir labirent gibi; birinden içeri giriyorsun, çev - rene bakınıp geri çıkıyorsun."

[tarihsiz ama yaz aylarında yazılmış olmalı]

Virginia Woolf'un hırçın feminist *Üç Gine*'sini oku [ayrıca Cesare] Pavese'nin *Ay + Şenlik Ateşleri*'ni [ve aynı yazarın] *Kadınlar Arasında*'sını [*Yalnızca*]

29 Ağustos

Dün gece korkunç bir migren nöbeti; ilaçlarımı aldıktan sonra uyumadım; geceyi odadan odaya koşturarak geçirdim – arabaya eşya yüklemekten bitkin düşen P.'le yatakta uzandım; dudaklarımı David'in nazik teninde dolaştırdım; ütü ve kızartma yapan Rosie'yle mutfakta sohbet ettim; çek yazdım, amaçsızca kâğıtları dosyaladım...

5.00'te David seslendi – hemen odasına koştum + bir saat boyunca kucaklaşıp öpüştük. Bir Meksika askeriydi (+ dolayısıy - la ben de öyle); tarihi değiştirdik, böylece Texas Meksika'da kaldı. 'Babacık' bir Amerikan askeriydi.

Bu sabah bana hayatımda hiç korkup korkmadığımı sordu. Ona evet, bir kere korktum, dedim – çöp yakma kazanından gelen duman Büyükanne Sontag'ın dairesinin koridoruna dolmuştu + bina yanıyor sanmıştım.

Philip'le doğru dürüst vedalaşma fırsatımız olmadı – şu son birkaç gün içinde hiç uzun uzun konuşmadık – çünkü tartış - mayı ancak bu şekilde kesebiliyorduk. Hâlâ aramızdaki acılığın uyuşukluğunu yaşıyorum + bütün o acı hakaretler *edilme - miş* gibi yapmak her şeyi önemsizleştiriyor.

Gözyaşları ve cinsiyetsiz, sıkı kucaklaşmalar, sağlıkla ilgili ricalar, hepsi bu. Vedalaşma bulanıktı çünkü ayrılık hâlâ gerçek değil sanki.

Eve döndüm, kırmızı pijamalarımın üstüne geçirdiğim gri trençkotu çıkardım + yatağa girdim. Evin boşluğu öyle gürültülü geldi ki. Üşüyordum, dişlerim takırdıyordu, başım 100 kiloydu sanki – ama gerçekte uyumadım, uykunun kıyısına kadar sürüklendim, kitap kolisini almaya gelecek Railway Express kamyonunu duyayım diye kendimi tuttum.

Rosie 3 parça tavuk bırakınıştı + birini yedim. Yeniden uyudum. 11.30'da geri götürmem gereken kitaplar için Brandeis Üniv. Kütüphanesi'nden aradılar. Öğleye doğru dışarı çıktım, R. Express'i aradım, mekanik bir ses bir kamyonun geleceğine dair güvence verdi. Bir parça tavuk daha yedim. Kamyon 4.30'da geldi. Elyazmalarını kurcaladım biraz. Mrs Graham Greene aradı, bir gün için Boston'daymış, bebek koleksiyonlarına bakıyormuş, 5.00'ten sonra açık müze var mı diye sordu + kadın giysisi satan mağazalar konusunda tavsiyelerimi öğrenmek istedi. Kâğıtları düzenledim + dosyaladım.

6.30'da U.T. Popcorn'a gittim. *An Affair to Remember* (Deborah Kerr, Cary Grant) – berbattı! *A Kid for 2 Farthings* (Celia John - son) – çok iyiydi. Filmde ağladım; nazik ve bilge yaşlı Yahudi terzi, evcil hayvan isteyen küçük çocuk, saf + siyah saçlıydı. Bunlara ağladım!

[Albert] Guerard'ın *Sanat İçin Sanat*'ından birkaç sayfa okudum (kendinden fazla emin + yirmili yaşlarda gibi), 12.00'de uyudum.

1.30'da P. yolculuğun iyi geçtiğini haber vermek için Londra, Ontario'dan aradı – David neşeli, köpek sakinmiş.

30 Ağustos

8.00'de kurye uyandırdı – D.L.E.A. çeki + Merkez'den yolculuk giderlerinin yarısı (1.400 dolar). 11'e kadar uyumaya devamı ettim. Freud yazılarını düzenledim, dosyaladım (hâlâ dosyalanacak kâğıtlar var). Julius Moravcsik veda etmek için 1.00'de aradı, English-Speaking Union aracılığıyla bir daire bulmuş, ben de bunu denemeliyim. Giyindim + 1.00'de dışarı çıktım – önce Harvard Kitapçısı'na gittim + 4 kitabı 3.50 dolara sattım, sonra bankaya gidip 1.400 doları yatırdım; arkasından Coop'a gittim + bu defterin yedeğini aldım (Marshall Shulman'ı gördüm – el sıkışması sert); oradan 2.30 sularında [Prof. Morton] White'ın ofisine (Widener U) geçtim, şunu söylemek için: "Gertrude Stein'ın William James'e söylediği gibi, bugün canım felsefe yapmak istemiyor." Salı günü 11.00'e yeni bir randevu aldım.

Elsie's'te [Cambridge'de sandviççi]: rozbifli sandviç, elmalı pasta, su (65 sent). 3.15'te eve döndüm. Freud malzemelerini düzenlemeye devam ettim, notlar aldım, 2. Bölüm'deki bazı kabataslak pasajlar üzerinde çalıştım. *[SS,* Freud: The Mind of the Moralist *(Freud: Bir Ahlâkçının Aklı) adlı kitaptan söz ediyor. Evliliklerinin son yılları boyunca birlikte bu kitap üzerinde çalıştılar ama ayrılık ve onu takip eden boşanmanın ardından kitap yalnızca P.R.'in adıyla yayınlandı.]*

Moravcsik 5.00'te E-S Union'un adresini vermek için aradı. Onlara bir mektup yazdım, Moravcsik'e yardım eden Mrs K.

L. Gee'ye. St. Anne's'e [Oxford] de yazıp geliş tarihimi bil - dirdim.

7.30'da dışarı çıktım – Central Square'e yürüyüp + Simeone's'de fena olmayan bir pizza yedim (1.58 dolar). Central Square sinemasında *Frankenstein'ın Laneti*'nin ikinci yarısını gördüm (Technicolor, sakin, İngilizce). 10.30'da evdeydim (yolun bir bölümünü Mass. Bulvarı otobüsüyle geldim).

David'in yatağının nevresimini çıkardım.

11.00'de P. aradı, Chicago'ya vardıklarında, üç saat önce de aradığını söyledi. Yolculuk iyi geçmiş. Rosie şu anda dışarıda köpeği dolaştırıyor, dedi. David bana "Chicago İçin Salla Bayrağını" adlı şarkıyı söyledi – onunla iki kez konuştum. "Televizyonda bir dedektiflik öyküsü izliyordum ve bombayı patlattılar!"(Bunu iki kez söyledi.) P. arabayı kendisinin kullanacağını söylüyor, hiç zorlanmamış. Yarın arayacak.

Bir bardak soğuk süt içtim.

Duş alıp + saçımı yıkayacaktım ama üşendim. *Güneş de Doğar*'ın 54 sayfasını okudum (yavan) + 12.30'da uyudum.

31 Ağustos

11.30'da uyandım. Dağınıklığı biraz daha toparladım, Freud için notlar aldım, ortalığa saçılan kitapları raflara yerleştirdim. Paket kâğıdı alabilir miyim diye Mandrake Kitapçısı'nı aradım, Freud taslaklarının bir bölümünü daha St. Anne's'e göndereceğim. 3. Bölüm'ün dipnotları üzerinde çalıştım. 3.30'da dışarı çıktım. Kâğıtları paketlesinler diye Mandrake'ye gittim

+ sah sabahı arayıp hatırlatacağım. Young Lee's'de 2.79 dolara doğru dürüst bir yemek yedim (soya sosunda kaburga + karides + siyah mantar). Oturduğumda restoran boştu + ben çıkarken yalnızca iki masa daha vardı...

4.45'te yürüyerek eve döndüm. Bugünkü *Times*'ı satın aldım. *Carmina Burana* çalarken yemek odasında okudum; bir bardak süt içtim; koridordaki raflarda duran kitapları düzelttim; veda etmek için Henri Weinhart'ı aradım (çok kibarımdır), telefonu açılmadı. 6.30'da annemi aradım – kısa, sevgi dolu, zorlama olmayan bir sohbetti. Nat Oregon'da, Judith yarın evden ayrılıyor.

7.00'de yukarı çıktım. Biraz çamaşır yıkadım + White'a yazacağım makale üzerinde çalışmaya hazırlanmak için hazırlanmaya başladım *[metinde böyle]*. Bir saat uyudum. 9.00'da çalışmaya başladım; 10.00'da Philip aradı (ödemeli – dün geceki konuşmanın uzunluğu babasını kızdırmış) + David'le de konuştum. P. salı günü bir şoför ayarlayacağını söylüyor + cuma günü uçacaklar (!). Biraz daha Hemingway okudum. 12'de duş aldım – saçımı yıkadım. White'ın kitabını karıştırdım, onun istediği gibi yazabilmek için moda girmeye çalıştım. 2.00'de uyudum – ne güçlü bir uyku ilacıydı.

1 Eylül

11.00'de yataktan fırladım. Kâğıtlarla kitapları düzenledim, çöpleri boşalttım, bavul toplamayı bitirdim. *Nelsonmesse*'yi çaldım + kendime iki rafadan yumurta + bir bardak süt hazırladım. David'e mektup yazdım, Henri Weinhart'a bir not. 1.00'de

White makalesi üzerinde çalışmak için içtenlikle masa başına oturdum + 2.00'de küçük bir kutu ton balığı konservesi + yarım kavanoz salamura mantar hazırlamak için bıraktım. Salı gecesine rezervasyon yaptırmak için Gouverneur Clinton'ı [New York'ta otel] aradım. 4.30'a kadar çalıştım. Küçük bir pa - ket hazır çorba içtim. İç çamaşırlarımla pijamalarımı yıkadım. Biraz daha Hemingway okudum. 6.30'da dışarı çıktım. Bir süre Brattle'da + ara sokaklarda dolaşıp 19. yüzyıldan kalma ahşap evlerin çatı süslemelerine baktım. 7.20'de *Üç Yasak Öykü*'yü izlemek için Brattle Sineması'na girdim (film çok sıradandı – + kesilip biçilmekten bir hal olmuştu). 9.30'da eve yürüdüm. N.Y. aksanları kulak tırmalayan iki delikanlı filmden sonra yarı gönülsüz tavırlarla beni takip etti, evin sokağına gelince arabalarını oraya park ettiklerini söyleyip ısrar ettiler – arabayla dolaşmak ister miydim? Çorbanın kalanını ısıtıp içtim. Veda etmek için Aron Gurwitsch'i aradım, cevap vermedi.

Bütün gün çalışmamak için mücadele ettim – aptalca bir makale bu + hiç ilgimi çekmiyor. Aslında şu an felsefeye en ufak ilgim yok. Kafamın içi bomboş, huzursuzluk sancıyor içimde. Son üç gündür bu evin içinde döne döne kilometrelerce yol kat etmiş olmalıyım. Uyumadan önce (1.00 sularında) *Güneş de Doğar*'ı bitirdim; 4 ya da 5 Hemingway öyküsü okudum + "Beşinci Sütun". Leydi A'nın diyeceği gibi: Amma zırva!

2 Eylül

10.00'da uyandım. (Neden?) Gereksiz bir telaşla üst katı elden geçirdim, aşağı inip rafadan yumurta + portakal suyu + bir kâse elma püresiyle kahvaltı yaptım.

Yarın diğer eşyayla birlikte postalamak üzere tezi paketleyip + sicimlerle bağlamaya yarım saat harcadım. (Ne olur ne olmaz... Gerekebilecek birkaç satırı kopyalamak için vaktim yok.) Niçin dağınık olduğumu, kullanmadığım zaman eşyaları niçin sağa sola yığdığımı artık biliyorum. Düzenli olmaya çalıştığında -kendi arkamı toplamaya başladığımda- zorlayıcı, saplantılı birine dönüşüyorum; saatleri boşa harcıyorum.

Eski bir zarfta 3 sentlik pullar buldum + yarın saatimi de onları mektuplarıma yapıştırmak için harcadım. Posta kutusuna iki kez gittim – çünkü zarflara yapıştırdığım pullardan birinin köşesi kalkmıştı, onu yapıştırayım diye eve dönmek zorunda kaldım!

4. Bölüm için Abrams kitabıyla [ve] [Lionel] Trilling'in [Matthew] Arnold hakkındaki kitabında kullandığı dipnot tarzıyla ilgili bazı notlar aldım.

Fasulye çorbası içtim (Riesling + limon suyuyla), bir sardunya konservesi açtım. Gurwitsche'leri aradım – soğuk davrandılar. ([Yayıncı] Kurt Wolff'u ağırlıyorlarmış.) Bir saat kadar uyumaya çalıştım.

4.00'te yürüyüşe çıktım. U.T.'da *The River's Edge*'in (Anthony Quinn) bir saatini seyrettim. (Tahammül edilebilir – Techni - color). 5.15'te evdeydim.

Sessizlikte boğuluyorum, nevrotik yorgunluk, huzursuzluk...

Bir saat kadar çalıştım. Bir bardak portakal suyu içtim. Radyo - da haberleri dinledim. Bavulları oturma odasına indirdim. Hızlı tren 1.00'de olduğu gibi 2.00'de de kalkıyor mu diye is - tasyonu aradım. Kalkıyormuş. Veda etmek için Rosa Goldste -

in'ı aradım – cevap vermedi. Bir şat bardağı nane likörü aldım + yukarı çıktım. 8.00'de gerçekten çalışmaya oturdum. 10.30'da bıraktım. P.'i aradım, Chicago'da [P.R.'in ailesinin evinde] gidişatın korkunç, Balzac'vari olduğunu söyledi (Para-parapara)

Üçüncü viteste sabah 6.00'ya kadar çalıştım + saçmalığı bitirdim. Saati 9.00'a kurdum.

3 Eylül

[SS'ın Cambridge'deki son gününü ve aslında evliliğinin de son gününü onun verdiği ayrıntılarla aktardım ama aynı şekilde ayrıntısıyla anlattığı tren yolculuğu, New York'a gelişi ve orada geçirdiği ilk günü buraya almadım.]

9.00'da gözlerim yanıyordu ama yorgunluğumu duymayacak kadar gergindim, kolayca kalktım. 'Kalan son şeyleri' de düzelttim + bir yerlere tıkıştırdım, dosyaların + kartotek fişlerinin üzerine Lütfen Açmayınız etiketleri yapıştırdım, makalenin son iki sayfasını yeniden daktiloya çektim, duş aldım, giyindim + 10.30'da ellerim kollarım postalayacağım not zarfları + giysiler (Chicago'ya), paketlerle dolu evden çıktım. Sendeleyerek Mandrake Kitapçısı'na kadar gitmeyi başardım (Mass. Bulvarı'nda tramvay yoktu), hazırladıkları paketi aldım; her şeyi orada bırakıp taksi bulmak için Meydan'a *[Harvard Meydanı]* gittim, taksiyle kitapçıya döndüm, yükümü arabaya yığdım + 3 blok ötedeki postaneye götürdüm. (Saat 11.10 olmuştu, White'la randevum 11'deydi.) Postane görevlisi yardımcı olmak için elinden geleni yaptı ama yine de zaman aldı... Widener'e giderken Mass. Bulvarı'nda White'la karşılaş-

tım, ters yöne ilerliyordu; beni beklemişti (ama yapacak şeyleri vardı) + şimdi bazı işlerini halledecekti – kitapçı + banka. Yirmi dakika sonra ofisinde buluşmayı kararlaştırdık + zamanı Elsie'de rozbifli sandviç yiyerek değerlendirdim.

Widener U'nun kapısını çaldığımda kimse yoktu. Birkaç dakika sonra White koridordan uçarcasına geldi, beni içeri aldı + bir saat felsefe konuşmak üzere oturduk. (Alçak sesle, ciddiyetle, arada aynı fikirde değilmiş gibi yapıp sonunda hep hak vererek) [Ludwig] W[ittgenstein]'ın doktrinlerinin 'sağaltıcı' yönünün Oxford'da ne kadar yaygın olduğunu sordum, pek bir şey söylemedi – yalnızca Cambridge'de [John] Wisdom ciddiye alıyormuş böyle şeyleri. Peki [felsefeci J.L.] Austin'in felsefeciler gerçekten iyi olduğunda + ne yaptıklarını bildiklerinde felsefenin artık olmayacağı, felsefe problemlerinin *çözülmek* yerine *çözüneceği* yönündeki görüşü – dedim. (Sağgörüyle) dedi ki, bu iki düşüncenin aynı olduğunu düşünmüyormuş. Austin *bazı* problemlerin çözünebileceğini düşünmüş ama yine de yapacak iş düşüyormuş felsefeye. Onun W[illiam] James konuşmalarını duyan hiç kimse Austin'in felsefe yaptığından + yapıcı türde felsefe yaptığından şüphe etmezmiş. Vesaire vesaire.

Bana Hart'ın [hukuk felsefecisi ve eski Nurenberg vekil savcısı H.L.A.] semineri hakkında ne düşündüğümü sordu – küçümseyen bir tavırla, kibarca olumsuz görüş bildirdim: bu tavır onda etkili oluyor, biliyorum. Ve 'birlikte' semineri teşrih ettik. Hart'ın avukat, romancı + tarihçinin sıradan sorguları arasında kurduğu temel örneksemenin (dahası – belirlediği kimliğin) yanlış olduğunu söyledim. Hepsi farklıydı – + bunu makalemdeki gibi anlattım: kullanım ve gerekçelendirme ara -

sında ayrım yoktu, vs. Bunun üzerine *o* dedi ki (+ bir saat boyunca söylediği kavrayışlı tek şeydi) Oxford'da yapılan çalışmaların çoğundan (Austin hariç, doğal olarak) soğumasının en önemli sebebi, netleştirilmemiş söylemin fenomenolojik tanımıyla ilgileniyor olmalarıymış. Kesinlikle, dedim; dahası, felsefenin güvenli bir şekilde tek yapabileceğinin bu olduğunu düşünüyorlar – daha ileri gitmeye çalıştığında (rasyonalist yeniden yapılandırmacılar gibi) çözülmesi gereken 'karışıklıklar', 'bulmacalar', vb. beliriyor. White bunun ABD'li iktisatçılar arasındaki tartışmalarla kıyaslanabilir olduğunu söyledi – 'kurumsalcılar'la (örneğin Veblen) + ekonomik davranışın soyut modellerini (ya da matematik formüllerini) inşa etmekle ilgilenenler arasındaki tartışmalar. Doğal olarak White her iki tarafın da hem haklı hem haksız olduğunu düşünüyordu ve bir orta yol bulunması gerektiğini savundu.

Saat dolana kadar biraz da gevezelik ettik... Londra + Oxford'da kalınacak yerlerden konuştuk – Oxford'daki Linton Pansiyonu'nu tavsiye etti. [Felsefeci A.J.] Ayer'i ve [Karl] Popper'ı dinlemek için Londra'ya gitmemi salık verdi. Austin'e bir referans mektubu yazdı. ('Miss Sontag' deyişinde hafif bir düşmanlık ifadesi yakaladım gibi geldi.) Zarif bir ayrılış olmadı; önce ben kapıdan çıktım + asansörün önünde beklemeye başladım, sonra o peşimden geldi + ikinci katta asansörden indi. Zemin kata indim + arka kapıdan Mass. Bulvarı'na çıktım + yürüyerek eve döndüm. Saat 1.00 olmuştu. Mutfak dolabının asma kilidini taktım, bavullarımı kapadım, tuvaleti kullandım, Harvard'dan taksi istedim. Taksi üç dakika içinde geldi, şoförü yaşlı ve hoş bir adamdı. Saat 1.15 olmuştu. Şoförü Mass. Bulvarı'na yönlendirdim. 1) bir kitabı ([John] Gay'in

Oyunlar'ı, Abbey basımı, notalı) geri verebileyim diye Widener kapısının önünde durduk; 2) postaneye gittik, kalan paketleri postaya verdim, eski giysileri Chicago'ya gönderdim; 3) Brattle Sokağı'ndaki Bradley ofisine gittik ve kira kontratının kopyasıyla + ev anahtarlarını terleyen, üstü başı darmadağın Mr. Eliot'a bıraktım; 4) Bay İstasyonu'na döndük. Taksi istasyona ulaştığında saat 2.00 olmuştu ve trenin kalkmasına 5 dakika kalmıştı + görünürde bir tane bile hamal yoktu. Hafiften zıvanadan çıktığını gören taksi şoförü bavullarını taşımayı teklif etti (aslında kurallara aykırı) – onları istasyonun içine taşıdı, orada da hamal bulamayınca merdivenlerden indirip perona götürdü. Yardımları için taksi ücretinin üstüne (2.15) 4.00 dolar bahşiş verdim – beni şapkasına dokunarak selamladı + iyi yolculuklar diledi. Kondüktör bavullarımı trene yükledi + yola çıktım.

5 Eylül

[SS'ın İngiltere'ye gitmek üzere gemiyle yola çıktığı gün]

[O dönemde Columbia'da yüksek lisans yapmaya hazırlanan ye - niyetmelik günlerinden arkadaşı Peter Haidu'yla kahvaltıdan sonra]

Hızla yürüyerek otele döndüm, yukarı çıktım, duş alıp giyin - dim + bavullarımı kapadım. Saat tam 11.00'di + birden şaşkın - lıkla geminin tam belirlenen saatte, yani 11.30'da limandan ayrılabileceğini fark ettim (*Newfoundland*'in Boston'dan ayrılı - şının aksine *[SS'la PR'in 1951'de Avrupa'ya gitmek için bindik - leri gemi – birlikte yaptıkları tek yurtdışı gezisiydi bu]*). Bavul - ları sürükleyerek asansöre taşıdım, aceleyle fatura istedim, çek

yazdım + taksiye atladım... [Borda iskelesine telaşla çıkarken] Jacob'u [Taubes, 1923-1987, din sosyoloğu] gördüm – bir saattir beklediğini söyledi. Gerçekten çok duygulandım – sevgi dolu *jestlerden etkilenmemek* kimin haddine? Onu öpüp gemiye bindim – gemi gözden kaybolana dek bana el salladı.

Gemiye binince sabrım tükendi – güvertede dikilip şaşkınlıktan ağzı açık turistler + fotoğraf makinesi bağımlılarıyla birlikte NY siluetinin tadını çıkaramayacak kadar üzgündüm, dikkatim dağınıktı. Öğle yemeği anonsu hemen yapılınca rahatladım...

[SS gemide geçirdiği zamanı ayrıntısıyla anlatıyor ama yazdıkları saat kaçta kalkıp kaçta yattığı, ne yediği, vb. gibi ayrıntılar. İngiltere'ye varışıyla ilgili bir şey yazmamış. Defterin kalanı, SS'ın Londra'ya gelişinden sonraki günleri anlatıyor]

17 Eylül

9.00'da uyandım. Tuvalete gittim, P.'e dün geceki mektubu yazmak için yatağa döndüm. 9.30'da Jane [Degras] aradı – 11.00 sularında Chatham House'da [Londra Uluslararası İlişkiler Kraliyet Enstitüsü] kahve içmek üzere sözleştik. Kahvaltı için kalkacaktım ama yatakta öyle *rahattım* ki. David'e Elgin Mermerleri hakkında bir mektup yazdım...

... [Jane Degras ve Chatham House'dan bir iş arkadaşıyla] uzun uzun yürüdük -ucuz yemek için ısrar ettiler- ve Old Compton Sokağı 4/6 [paund/şilin] Santa Romano'nun set menüsüne bakmaya gittik. But bifteği sipariş ettim. Küçücük ve yemesi mümkün olmayan bir et parçası geldi. Sıkıcı konuşmalar. Yemekten

sonra onlardan ayrıldım + (çok yakındaki) Foyles'a gittim [kitapçı]; felsefe bölümünde bir saat geçirdim. Altı yıl öncesine göre kitap koleksiyonu çok sönüktü. Hiçbir şey almadım.

Midem bulanıyor – başım ağrıdan çatlıyor. *[SS otuzlu yaşlarının ortasına kadar şiddetli migren ağrıları çekti.]* Tottenham Court Caddesi'nden yürüdüm, *La Romana* ve *Riso Amaro*'yu oynatan bir sinema gördüm, içeri girdim. İlk filmin yarısını, ikincinin tamamını izledim. Arada kötü bir vanilyalı dondurma yedim.

6.00'da sinemadan çıktığımda kendimi daha da beter hissediyordum. Bir otobüse (# 1) atladım ve otele döndüm, soyundum + yatağa girdim. 9.30'a kadar uyudum. Yataktan çıkmadan radyoyu açtım + Gide'in *Vatikan'ın Zindanları* [adlı romanının] İngilizce'ye yeni çevrilmiş oyununun üçte ikisini dinledim. 10.45'te bitti + artık migrenim zirve yapmıştı. Daha önce ilaç almalıydım ama nedense ağrının başladığı düşüncesini aklımdan kovmak istemiştim. Çektiğim en kötü ağrılardan biriydi – sonraki üç saat içinde reçeteli ilacımdan beş tane aldım + ancak üstüne üç tane kodein tableti yuttuktan sonra az da olsa rahatladım.

Sabah 2'ye doğru ağrı geçmişti ama her zamanki gibi gün ağarana dek uyumadım. İki saat İtalyanca çalıştım, Minda Rae'ye, anneme + Rosie'ye mektup, James Griffin'e bir kart yazdım (Pazar günü yanlışlıkla kalemini almışım). *Muirhead Londra Rehberi*'ni yeniden okudum + David'i gezdirmek istediğim yerleri planladım. Kaygılı enerjimin büyük bölümü okurken dağıldı gitti. Sabah 6.00'da bu satırları yazmaya başladım + şimdi uyumaya çalışacağım.

[1957 Eylül ayının son haftası ve Ekim'in ilk haftasında Jane Degras'la SS İtalya'ya tatile gittiler. SS bol bol not almış ama genellikle gördüklerini kaydetmiş, trenleri anlatmış, nerede kaldıklarını ve neler yediklerini yazmış. Buraya yalnızca SS'ın ilk defa gördüğü Floransa'yı anlattığı bölümü ekledim.]

Floransa o kadar güzel ki çılgınlık ölçüsünde gerçekdışı; modern bir kentin güzelliği bir anlamda gücünden, zalimliğinden, kişilerüstü oluşundan, devasalığından + barındırdığı çeşitlilikten kaynaklanır (New York veya Londra gibi) ve bunların hepsi güzellikle dolu bir geçmişin mimari izlerine *zıtlığıyla* öne çıkar (Boston da biraz böyle, Londra, Paris, Milano ise tamı tamına böyle) ama burada bulduğum güzellik bu değil. Floransa baştan aşağı güzel, yani tamamen geçmişte inşa edilmiş, bir müze şehir. Bugünü var (elden geçirilmiş Vespalar, Amerikan filmleri, on binlerce turist – çoğu Amerikan + Alman) fakat azameti, yoğunluğu + estetik homojenliği öyle yaygın ki, modern öğeler -en azından İtalyan olanlar- hiç sırıtmıyor, hiçbir şeyi bozmuyor.

Şehir savaşta bombalanmamış ama Almanlar 1944'te geri çekilirken birçok eski binayı + evi ve köprüyü -en ünlü köprü Ponte Vecchio hariç- havaya uçurmuşlar. Her tarafta yeni inşa - atlar yükseliyor fakat geleneksel Florantin mimarisi (kırmızı kiremitli çatılar, üç-dört katlı yapılar, kahverengi veya beyaz badanalı duvarlar, kepenkleri ardına kadar açılabilen uzun pencereler) her yerde korunuyor + saygı görüyor.

Hava harika, pamuklu kumaştan bir elbise ya da kısa kollular - la dolaşılabilecek kadar sıcak (hava sıcaklığı California'daki gibi geceleri düşmüyor) ama asla yakıcı değil. Odamda iki

metre yüksekliğinde nefis bir pencerem var: kepenkleri bütün gece açık bıraktım + bu gece de öyle yapacağım...

... Bu gece Santa Croce'de izlediğim ayin çok dokunaklıydı. Batı'da yaşayabilen tek bir din var: Protestanlık – adı ne kadar önemli; kaba, baskılı ve bunaltıcı, doğulu Katolikliğe karşı hem estetik + hem dini (tabii bunlar ne kadar ayırt edilebilirse) protesto anlamını taşıyor. Ancak Katolik Kilisesi olmadan anlamsız + yavan...

[defterden ayrı yaprak, yalnızca Eylül tarihini taşıyor]

esrik halini tanıdığın, uyurken seyrettiğin yüzün fotoğraflarına bakmak dayanılmaz bir şey

[1957'den başka tarih atılmamış – Oxford]

Hayat -dolayımlı- intihardır.

Bu küçük sıcaklık konisi, bedenim – koruyucuları (burnu, parmakları) üşümüş.

Üşüyen parmaklar deyince.

Özel hayat, özel hayat.

Saygılarımı, ideallerimi suyun üstünde tutmak için mücadele ediyorum.

Bütün görüşler doğru + yanlış diye ikiye *ayrılamaz*. Öylesine yapılabilir bu. Fakat o zaman da anlam silinir gider.

Kendinin bilincinde olmak. Kendine bir başkası gibi davranmak. Kendini idare etmek.

Tembelim, kibirliyim, boşboğazım. Eğlenmediğim halde gülüyorum.

Birdenbire yazmaya başlamanın, sesini bulmanın sırrı nedir? Viskiyi dene. Bir de ısınmayı.

15 Ekim

[SS Oxford'da derslerde bol bol not tutuyordu. Bu defter J.L. Austin'in verdiği bir felsefe dersiyle ilgili notlarını içeriyor. Ders notlarını buraya almadım. Ama Paris'e taşınmayı düşünürken defterin iç kapağına karaladığı bazı satırlar kişisel önem taşıyor.]

café crème – akşam yemeğinden sonra içilen sütlü kahve

café au lait – kahvaltı kahvesi

une fine (kanyak)

un Pernod (ABD'deki kola kadar çok içiliyor)

öğrenci restoranlarında (örneğin M. Le Prince sokağındaki Foyer Isrealite International restoranı) yemek için fiş almaya 'Copar' Comité Parisienne'e git – 15 rue Soufflot (Pantheon'un olduğu sokak)

konser listelerini bul – Jeunesses Musicales de France (öğrenci derneği) – buradan ucuz konser bileti bulabilirsin

sinema ve galerilerde öğrenci tarifesi olup olmadığını soruştur

[tarihsiz, büyük ihtimalle sonbahar]

[Hieronymus] Bosch

Bir Hollanda müzesindeki Bosch çizimi: iki yanında kulaklar olan ağaçlar, sanki ormanı dinliyormuş gibi + ormanın zeminine serilmiş gözler

Resim bilinmeyen bir dilde konuşuyordu ama bu dili net bir biçimde konuşuyordu + ressamın verdiği duygu insanın derinlerine işliyordu

•

A.E. Housman, d. 26 Mart 1859

2 Kasım

Dün akşamüstü geç saatlerde bisikletle giderken kaydım + kaldırıma savruldum. Dün gece rüyamda sol yanımı boydan boya kaplayan kocaman bir yara vardı, kanlar akıyordu, işime gücüme devam ettim ama ölüyordum.

4 Kasım

Viskiyi dene. Sesini bulmak için. Söylemek için.

Konuşmak yerine.

•

Yahudilerin pili bitti mi? Yahudi olduğum için gurur duyuyorum. *Neyin* gururu?

•

[Mucius] Scaevola – kılı kıpırdamadan elini ateşe daldıran Romalı soylu.

Tiki – ilk insanı yarattığı söylenen Polinezya ve Maori tanrısı. Böylelikle ata, öncül; insan suretinde yapılmış ahşap ya da taş putlara da deniyor

Charlotte Corday (1768-1793) – Marat'yı öldüren kız (devrim-karşıtı)

Hathor – Mısır aşk + zevk tanrıçası. Genellikle inek başlı, boynuzlu, kulaklı tasvir edilir.

John Bull – İngiltere
Sam Amca – ABD
Jean Crapaud – Fransa

Ork – Ariosto'nun *Orlando Furioso*'sunda Orlando tarafından öldürülen deniz canavarının adını taşıyan zırhlı canavar, dragon, dev

•

arızi
dişe dokumaz (iş, durum)
fevri
müşkülpesent

•

28 Kasım

[SS'ın belgeleri arasından çıkan sayfa]

zorunlu göç

Der Monat – Berlin

Yahudiler > faydacılık

Bohemcilığin özü haset -muteber bir entelijensiya çevresinde var olmak zorunda- yalnızca belli topluluklarda var olabilir – örneğin S.F., N.Y. – + ve tabii hazırlık okulları ya da Bohemya – Chicago (Üniversitesi) + Black Mountain [Üniversitesi], vb.

Ahlâk deneyimi bilgilendirir, deneyim ahlâkı değil

Kültürsüz ya da

'iç dünya yerine kültürü koymak'

yaratıcı hata

savurgan zihin – *bağlantılar*

ahlâk [eksi] kişisel çıkar = sadakat duyulacak şeyler, bağlılıklar bulmak–

ve / veya – kayıtsızlık destektir –

barışseverlik yok – hakh nefret var

kutsal fahişe kültü:
Dostoyevski, Lovelace

Aşk = ölüm ('gizemli hanım', femme fatale):
Wagner, D.H. Lawrence

[Albert] Schweitzer'm ['hayata hürmet' felsefesine] cevap – Şayet her şey değerliyse – karınca bile – karınca öldürülmemeliyse, benim kadar değerliyse, o zaman, zımnen ben de karınca kadar değersizim – Bütün insanlar aynı değil, aynı değerde – Kötülüğün olmasına izin vermek kötülüğe yardım etmektir – İşte haklı şiddet

Cemaat – kardeşlik – 'Ne kadar hoş' – orta sınıf hayatı hazzın tersi, dağılan yuvalar, sistematik aldatma –

Siyaset, mümkün olanın sanatıdır – peki ya 'protesto oyu'?

Ya öyle ya değil – aristokratik Musevilik – ya 'bizden biri' ya da Goyim [Yahudi olmayanlar] – kendini kusursuzlaştır – seçilenler, seçkinler var –

29 Aralık, Paris

St. Germain des Prés., Greenwich Village gibi değil pek. Örneğin başka ülkelerden gelenler (Amerikalılar, İtalyanlar, İngilizler, Güney Amerikalılar, Almanlar) Paris'te New York'a gelen taşralılardan (örneğin Chicago'dan, Batı Sahili'nden, Güney'den gelen çocuklar) farklı bir rol üstlenmiş + farklı bir hissiyat içindeler. Ulusal özdeşleşme ve özdeşleşememe kırılması yok. Aynı dil. Her zaman evine dönebilir insan. Ve zaten Village'da yaşayanların çoğu New York'lu – içsel, hatta kentsel göçmenler.

Kafe rutini. Çalıştıktan sonra, yazmaya ya da çizmeye çalıştıktan sonra tanıdıklarını bulmak için bir kafeye gelirsin. Terci -

hen biriyle beraber veya en azından önceden randevulaşarak... Farklı kafeleri dolaşırsın – her akşam ortalama dört kafeye girer çıkarsın.

Bundan başka, New York'ta (Greenwich Village) ortak bir Yahudilik komedisi var. Bu bohem hayatta o da eksik. O kadar Heimlich [ev gibi rahat] değil. Greenwich Village'da -köklerinden kopmuş Yahudiler + taşralıların entelektüel + cinsel virtüözlüğünü sergilediği sahnenin proleter arka planı olan- İtalyanlar capcanlı fakat oldukça zararsızdır. Burada kavgacı, çapulcu Araplar.

[tarihsiz, 1957'nin sonları: Paris'e geldikten bir süre sonra SS defterlerinden birini tanıştığı insanların, içine yolculuk ettiği dünyanın kısa eskizleriyle doldurmuş. H.'ı tarif ederken ilişkilerinden hiç söz etmiyor.]

Mark Euher – Detroitli – otuz yaşında? – saçları uzun, omuz hizasında çünkü (diyor ki) uzun saç güzelmiş ve erkeklerin de güzel olmasına izin verilmeliymiş – sakallı – satranç oynuyor ve Hamburg'da, Barcelona'da vb. satranç turnuvalarına katılıyor. – Sağlıklı besleniyor – geçen yıl Roma'dayken bir kostüme ihtiyacı olduğuna karar vermiş + kendine ipekli kumaştan farklı renklerde altı tane sarık + sarıklara uyumlu altı tane gömlek ve kırmızı kadifeden devasa bir pelerin yaptırmış, pelerini karnaval sihirbazlarının giydiği cinsten...

J. – 20'lerinin sonlarında, Fransız, Yahudi – gayrimeşru bir çocuğu var – uyuşturucu kullanıyor (bir şişede beyaz toz) – "H.'a üç ay içinde İsrail'e gideceğimi söyle" – annesiyle babası

toplama kamplarında ölmüş, onu Yahudi olmayan bir aile saklamış, kurtarmış. Dağınık siyah saçlı, kocaman kara gözleri var, siyah kazaklı, ufak tefek. Her zaman sarhoş...

Herta Haussmann – Alman, ressam (ama soyut resim yapmıyor), Montparnasse tarafında atölyesi var, aşağıdaki bahçede bir 'köpek tüccarı' varmış – Macar erkek arkadaşının adı Diorka...

Ricardo Vigón – Kübalı; otuz yaşında; Paris'e sekiz-on yıl önce gelmiş; iki yıl Cinemathèque'te çalışmış, o da şiir yazıyor; son iki yıldır UNESCO'da çevirmenlik yapıyor (İspanyolca'ya). Bir dönem koyu dindarmış + hatta kısa bir süre Paris dışında bir manastırda yaşamış. Eşcinselliğine karşı mücadele etmiş ve sonunda bütünüyle teslim olmuş.

Elliott Stein – otuz iki yaşında – New York'lu – (Londra'da basılan) *Opera*'nın Paris muhabiri zarif '*camp*'* beğenileri olan bir kültür delisi – sinefil ('favori filmi': *King Kong*). Pornogra - fi koleksiyonu var.

Iris Owens – New York'lu, yirmi sekiz yaşında, 'Harriet Daimler' takma adıyla 5 tane porno yazmış – gözlerine ağır, siyah makyaj yapıyor (bir tür karbon karışımı) – bir kere evlenmiş... Barnard'da sınıfın en zeki kızıymış, Columbia'da yüksek yapacağını + [Lionel] Trilling'le çalışacağını sanıyormuş. Erkek arkadaşı Takis (Yunan heykeltraş).

Germán – Küba kolonisinin bir başka üyesi. Uzun boylu. Ka - rısının adı 'Assumpsion' ve beş yaşında bir oğulları var. Cinemathèque'e devam etmiş.

---

*) Susan Sontag 1964'te *Parisian Review*'da yayınlanan önemli makalesi "Camp Üzerine Notlar"da, 1900'lerin başından beri ABD'de kullanılan bu kavramın tam tammını yapmanın imkânsızlığına değindikten sonra, *camp*'in keskin hatları olan bir görüş değil, bir estetik 'duyarlılık' biçimi olduğunu söyler. *Camp* sözcüğünün kültürel çağrışımlarını ve temel öğelerini deşifre ederek, bu estetik olgunun gelişimini anlatır. (ç.n.)

Sam Wolfenstein – Babası başarılı bir doktor + amatör klasikçi. Ağabeyi Brookhaven'da ünlü bir fizikçi... 1948'de İsrail'de savaşmış – yaralanmış – fena topallıyor – hiç tazminat alamamış, İsrail'den nefret ediyor.

Allen Ginsberg – oteli Git-le-Coeur'de – erkek arkadaşı Peter (Orlovsky) uzun sarı saçlı, sivri suratlı.

H. Amerikalı bohemlerin en nadide çiçeği. New York. 1870'ler ve 1880'lerde aile apartmanları. Babası orta sınıf işadamı (profesyonel değil). Teyzeleri komünist. CP'yle [Komünist Parti] flört etmiş. Zenci hizmetçi. New York lisesi, NYU, deneysel sanat-zanaat koleji, San Francisco *[SS'la tanıştıkları şehir]*, Greenwich Village'da daire. Erkenden cinsel deneyimler, zencilerle de. Eşcinsellik. Kısa öyküler yazıyor. Biseksüel hafif-meşreplik. Paris. Bir ressamla yaşıyor. Babası Miami'ye taşınmış. Amerika'ya gidip geliyor. Göçmenler gibi gece işlerinde çalışıyor. Giderek daha ender yazıyormuş.

•

Çeşitler [başarısızlar], başarısız entelektüeller (yazarlar, sanatçılar, güya doktora öğrencileri). Sam Wolfenstein gibiler [bir matematikçi] topallaması, evrak çantası, boş günleri, film bağımlılığı, pintiliği ve leşçiliği, kaçtığı kurak aile yuvası – ödümü patlatıyor.

30 Aralık

H.'la aramdaki ilişki şaşırtıyor beni. Kendiliğinden gelişsin, düşünce ürünü olmasın istiyorum ama onun bir 'gönül mace-

rası'nın ne olması gerektiği yönündeki beklentilerinin gölgesi dengemi bozuyor, her şeyi elime yüzüme bulaştırmama sebep oluyor. Romantik hoşnutsuzluklarıyla o, romantik ihtiyaçlarım, özlemlerimle ben... Beklenmedik bir armağan: o kadar güzel ki. Hatırladığım kadarıyla *[SS'ın Cal'deki günlerinden]* kesinlikle güzel değildi, daha çok tombul ve alımsızdı. Oysa bunun tam tersi. Ve fiziksel güzellik benim için olağanüstü öl - çüde, neredeyse hastalıklı bir şekilde önemli.

[tarihsiz, 1957 sonları]

Ay gökyüzünde sarı, silik bir leke – gece karanlığında sarı bir parmak izi.

•

Sinema üzerine notlar

Kameranın röntgenci yakınlığı.

Sinemada 'güzel görüntü' teorisi – film bir dizi güzel gö - rüntüdür... görüşüne karşı, akan, tamamen bütünleşmiş görüntülerdir görüşü.

Kamera, etrafta dolaşarak bizi kurnazca bir karakteri sahiplenmeye + bir diğerini dışlamaya davet eder; yu- karı çıkar + kahramanın hayretini ya da kötü karakte- rin korkusunu duyarız; aşağı iner + küçümseme veya acıma duyarız; kameranın yana dönüşü yaklaşan bela- yı haber verir; sağdan sola pan, Hermann Weyl'in si - metri üzerine kitabında anlattığı sağlaklığı tersine çe - virir, insanlara + mekânlara tekinsizlik yükler.

Film hareketli romandır; akılcılıktan en uzak, en öznelleştirilmiş araç olma potansiyelini taşır.

31 Aralık

Günlük Tutmak Üzerine.

Günlük yalnızca kişinin özel, gizli düşüncelerinin kaydı değildir – günlüğü sağır, dilsiz, okuma yazması olmayan bir sırdaş gibi görmek yüzeysel bir kavrayış. Günlük yazarken kendimi başkalarının karşısında yapamadığım kadar açık yüreklilikle ifade etmekle kalmıyor, yeniden yaratıyorum. Günlük bireysellik algıma araçlık ediyor. Duygusal, tinsel bağımsızlığımı simgeliyor. Dolayısıyla (ne yazık ki) güncel, gündelik hayatımın basit bir kaydı olmaktan ziyade -çoğu zaman- onun alternatifi.

Bir insana karşı davramşlarımızın anlamı ve o kişi hakkında günlüğümüze kaydettiğimiz duygular genellikle çelişir. Fakat bu, davranışlarımızın sığ olduğu, yalnızca kendimize itiraf ettiklerimizin derinlikli olduğu anlamına gelmiyor. İtiraflar, yani içten itiraflar elbette, davranışlardan daha sığ olabilir. Şu anda bugün H.'ın (postasını kontrol etmek için 112 B[oulevar]d S[ain]t G[ermain]'e gittiğimde) okuduğum günlüğünde kendim hakkımda yazılanları düşünüyorum – kısa ve kaba, yanlı, acımasız yorumunun sonunda, aslında benden hoşlanmadığını ama ona duyduğum tutkunun kabul edilebilir ve elverişli olduğunu yazmıştı. Tanrı biliyor ya, canım çok yandı, haklı olarak kendimi öfkeli ve aşağılanmış hissediyorum. İnsanların hakkımızda gerçekte ne

düşündüğünü (daha doğrusu, ne düşündüğünü sandı - ğını) ender olarak biliriz... Okuyayım diye yazılmamış bir şeyi okuduğum için kendimi suçlu hissediyor mu- yum? Hayır. Bir günlük ya da jurnalin temel (toplum- sal) işlevlerinden biri, kişinin haklarında yalnızca gün- lüğünde acımasızca dürüst davrandığı (ebeveyn + sevgi- li gibi) başka insanlar tarafından gizlice okunmaktır. Acaba H. benim yazdıklarımı hiç okuyacak mı?

•

Yazmak. Ahlâk dersi vermek amacıyla, insanların etik değer- lerini geliştirmek için yazmak yozlaştırıcıdır.

Yazar olmamı engelleyen tek şey, tembellik. İyi bir yazar olma- mı engelleyen.

Yazmak neden önemli? Özellikle kendine hayranlıktan, sanı- rım. Çünkü o personayı istiyorum, yazar personasını, yoksa söylemek zorunda olduğum şeyler yüzünden değil. İkisi bira - rada olamaz mı? Biraz ego inşasıyla -bu günlüğün sağladığı sahte başarıyla sonlandırma hissi gibi-, söyleyeceğim bir şey, söylemem gereken bir şey olduğuna dair güven duygusuyla kazanacağım.

Benim 'ben'im çelimsiz, sakıngan, fazla aklı başında. İyi yazar- lar büyük egoistlerdir, hatta budalalık sınırında dolaşırlar. Be- nim gibi aklı başında eleştirmenler onların hatalarını düzeltir – fakat eleştirmenlerin aklı başındalığı dâhinin yaratıcı gücü- nün asalağıdır.

1958

2 Ocak

Zavallı küçük egom, bugün neler hissettin? Pek iyi şeyler değil, korkarım – incinmiş, yaralı, sarsılmış haldesin. Kavurucu utanç dalgaları ve daha neler neler. Onun [H.'ın] asla bana âşık olduğu yanılsaması içinde olmadım fakat en azından benden hoşlandığını varsaydım.

•

Bu gece (son gece!) Paul'ün evinde gerçekten Fransızca konuştum. Onunla ve dünyalar tatlısı ebeveyniyle saatler, saatler boyunca hem de. Ne kadar eğlenceliydi!

•

... Benlik stratejileri.

Üzüntümü bir duygu için ağıt olmaktan fazlasına nasıl dönüş - türürüm? Nasıl hissetmeli? Nasıl yanmalı? Acımı metafizik-leştirmenin yolu nedir?

Blake diyor ki:

Kuşku duyacak olsalar
Hemen sönerdi Ay ve Güneş.

Evlilik savaşlarından uyuşmuş halde, korku içindeyim – âşıkların kısa, acılı mücadelesinin antitezi olan o ölümcül, öldürücü çarpışma. Âşıklar bıçak ve kamçılarla savaşır, eşler zehirli lokumlar, uyku hapları, soğuk yemeklerle.

[Aşağıdaki bölümler, kapağında Aralık 1957 yazan bir günlükten. 1958 başında yazıldığı neredeyse kesin, fakat ay belli değil. Bu bölüm, SS'ın kocasından ayrılıp Oxford'a gidişinin, sonra da kendini Paris'te buluşunun hafif kurgulanmış özeti. Öyküdeki baş karakterin adı Lee – SS'ın ikinci adı. Lee'nin kocasının adı Martin, bu da Philip Rieff'in kardeşinin adı. H.'ı model alan Paris'teki sevgili bir kadın değil, 'Hazlitt' adlı bir adam ve H.'dan sonra SS'ın sevgilisi olan Irene Fornes de Hazlitt'in İspanyol sevgilisi Maria. SS'ın giriş yazısını ve öykünün ilk bölümünü buraya aldım. Lee'nin Avrupa'ya gitme kararını anlatan, defterde en sona eklenmiş bir paragrafı burada başa aldım.]

[Önsöz]

Başkalarını eğlendirmek için yazma devri geçti. Başkalarını ya da kendimi eğlendirmek için yazmıyorum. Bu defter bir enst-

rüman, bir araç, bir alet – ve bir alet gibi sert + biçimli olmalı, uzun, kalın ve küt.

Bu defter bir günlük değil. Bu, Bunuel'in filmini hangi tarihte gördüğümü, J. için ne kadar üzüldüğümü, Cádiz'in ne kadar güzel, Madrid'in çirkin olduğunu hatırlamamı sağlayacak bir bellek yardımcısı değil.

[Metin]

...Giderek daha fazla uykuya ihtiyaç duyduğunu fark etti. Sabah uyanınca ilk düşündüğü ne zaman yeniden yatıp -sabah derslerini verdikten sonra ya da akşamüstü seminerinden önce- uyuyabileceğiydi.

Sinemaya gitmeye başladı.

Evliliklerinin altıncı yılında, Lee bir yıllığına yurt dışına gitmeye karar verdi + burs başvurusu yaptı. Her zamanki gibi or - tak bir plandı. Martin de gelecekti ama son anda daha iyi bir teklif aldı. Lee bursu kazandı. Martin gitmemesi için yalvardı ama resmi işlemler başlamıştı ve Lee kariyerini ilerletme perdesi arkasına saklanabilirdi. Yoksa gidecek cesareti asla bulamazdı. Ağlaştılar, duygusal sahneler yaşandı, derken gitme vakti geldi çattı. Uykusuz gecelerden sonra Lee sonunda ya - taklarından ayrıldı, çocuğun odasında uyumaya başladı ve bir sabah Martin, çocuk ve dadısı arabaya atlayıp gittiler, birkaç gün sonra da Lee, New York'a gidip bir gemiye bindi.

[Gitme kararının alternatif versiyonu]

"Martin, sevgilim," dedi Lee bir gün, çalışma odasına girerken, "bir süre uzaklaşmak istiyorum". Martin tişörtünün üze -

rine bornozunu geçirmiş, ütüsüz pamuklu pijama altını giymişti.

"Nereye gideceksin?" diye cevap verdi, dizlerinin üstündeki daktiloyu kaldırarak.

"Yolculuk etmek istiyorum, Avrupa'yı görmek istiyorum."

"Ama tatlım, bunu daha önce konuştuk. Gelecek sene, kitabı bitirince yurt dışında ders vermek için birlikte başvuruda bulunacağız. Kararlaştırmıştık ya."

"Ben bekleyemem!" diye haykırdı Lee. "Hep gelecek yıl, gelecek yıl diyorsun, sonunda hiçbir şey olmuyor. Bu sıçan deliğinde kış üstü oturup seçkin, orta yaşlı ve göbekli olmayı bekliyoruz –" durdu, kastettiğinin 'biz' olmadığını ve Martin'in bu saldırıyı hak etmediğini biliyordu.

Martin'le evlendiğinde heyecanlı, hassas ve ağlamaklı bir küçük kızdı; şimdiyse biraz hırçın, zayıf, gözleri kupkuru, er - kenden acılaşmış bir kadın... Martin işleri için ona nasıl da ba - ğımlıydı...

[İlk versiyona dönüş]

New York'ta tanıdığı birkaç yayıncı, öğretim görevlisi vardı -Martin'le ortak tanıdıkları- ama yalnızken onları görmek iste - mezdi hiç, bu yüzden şehre geldiğini kimseye haber vermedi, onu yolcu etmeye gelen de olmadı. Fakat çok geç uyandı, 11.00'de denize açılan gemiyi az kalsın kaçırıyordu.

[*Yolculuğa çıkışın alternatifi*]

...Avrupa'ya gitmek için yırtıcı bir arzu duyuyordu, Avrupa mitleri aklında yankılanıyordu. Yozlaşmış Avrupa, yorgun Av-

rupa, ahlâksız Avrupa. Yaşından olgun görünmeye ve davranmaya alışıktı ama şimdi, yirmi dördünde kendini aptal, hantal bir şekilde masum hissediyordu, bu masumluğun kirletilmesi -ni istiyordu.

Güvertede geceler boyunca yüzeyine ay ışığı damlayan buruşuk okyanusu seyrederken, bir masumluk hayalinde yaşadım, diye fısıldadı kendine.

Masuıniyetim ağlatıyor beni.

Hastayım, dedi. Hem doktorum hem hasta. Gerçi reçeteme yazdığım ilaç kendini tanımak değil. Kendimi mümkün olduğunca yakından tanımak istiyorum -yanlışlık olmasın- ama aradığım hedef bu değil. Güç, aradığım şey güç. Dayanma gücü değil, ona sahibim ve beni güçsüz kıldı – eyleme geçme gücü aradığım –

[İlk versiyona dönüş]

Önce İngiltere'ye gitti ve üniversitede lisans öğrencilerinin arasına karışarak, biraz çalışarak, flört etmenin ve yalnız yaşamanın eğlencesini -sanki on altı yaşındaymış gibi- yeniden keşfederek tek başına, canlandırıcı bir dönem geçirdi. Fakat her şey Aınerika'dakine o kadar benziyordu ki – akademik dünyanın kaygılı kariyerciliği, gevezeliği. Konuşmaktan, kitaplardan, entelektüalizm endüstrisinden, profesörlüğün öl - çülü giriş kapısından bıkıp usanmıştı.

Aralık ayında altı hafta sonra Oxford'a dönmek üzere tatil için Paris'e gitti ama bir daha geri dönmedi ve onca yıl boyunca cinsel ihtiyaçlarını nasıl inkâr ettiyse, aynı sadelikle, çekince - sizlikle Paris'te aşk yaşamaya başladı. Paris'teki sevgilisi, Mar -

tin'in tam tersiydi; Lee'yi sevmiyordu, hareketleri, sözleriyle şefkat göstermekten yoksun biriydi. Şiddetli, tamamen cinsel, kişilikle yapış yapış olmamış sevişmeleri uğruna bunları kabullendi.

Ah, dedi, eriyen veren teslim olan her zamanki egolardan bıktım – benimki de dahil buna; sevgilisinin kayıtsızlığına cömertlikle bol bol hoşgörü gösterdi.

Paris'teki bu sevgili de Amerikalıydı, on yıldır Paris'te yaşıyordu – firar etmiş bir entelektüel, ateşli bir entelektüel düşmanıydı. Paris'e resim yapmaya gelmişti fakat artık nadiren resim yapmasına rağmen hâlâ o dünyada yaşıyordu, sevgilileri hep ressam ya da heykeltıraştı...

...Hazzlitt sürekli eski sevgilisinden, Maria adlı İspanyol ressamdan söz ediyordu – cinsellik kokan, ilkel ve büyüleyici öl-
çüde hassas. Üç yıl boyunca sevgiliydiler ama kısa sürelerle birlikte yaşamışlardı. Maria, Judith'in *[Lee adı burada SS'ın kız kardeşinin de adı olan Judith'le değiştirilmiş]* gelişinden üç ay önce onu ve Paris'i terk edip gitmişti. Hazzlitt hâlâ şiddetle ve şefkatle ona âşıktı...

[Metin öykünün ortasında bitiyor, sadece şu not eklenmiş:] haya -
tın cinselleştirilmesi, dünyayı bunun mecazı olarak görmek, cinsel çekim, cinsel macera, cinsel başarısızlık

2 Ocak

... Duygusal hayatım: mahremiyet özlemiyle, kendimi başkasıyla aramdaki tutkulu ilişkiye bırakma ihtiyacının diyalekti -

ği. Not – Philip'leyken ikisinden de *yoksunum*, ne mahremiyete sahibim ne tutkuya. Ne mahremiyetin, yalnızlığın yücelttiği ben'e, ne de tutkuya eşlik eden muhteşem, kahramanca, büyüleyici benlik yitimine.

Şu Şeyi yapmak için daha fazla sebep. Ama onu yapmamı sağlayacak olan akıl değil, irade.

3 Ocak

Yorum yapmak fazla acı verici + bu sorunlu günü geçiyorum. Yedi yıl uzun bir süre, değil mi ama? Bir ömür, gerçekten. Sana gençliğimi, zayıflığımı, umutlarımı verdim. Senden erkekliğini, özgüvenini, gücünü aldım – ama (ne yazık ki) umutlarını alamadım.

4 Ocak

Dün gece inanılmaz bir film izledim: *Les Maîtres fous*. Akra'daki Houka kültüyle (1927–) ilgiliydi. Dramatik bir temsil olarak dünya. Törenlere düşkün ölü bir uygarlığa fantastik, toy ve capcanlı barbarlıktan bakmak... Bu Afrika filmini izledim, bir de İsveç filmi: *La Nuit des forains*. Filmin başındaki uzun sessiz sekans sinema tarihindeki en yoğun + güzel şeylerden biri mutlaka – *Potemkin Zırhlısı*'ndaki Odesa Merdivenleri sekansının biraz altında yeri. Geri kalanı da çok iyi ama düş kırıklığı. Oyuncunun + kızların yüzlerinin harika yakın planları.

[Paris hakkında]

Kent. Bir labirent olarak kent. (Kırsalda labirent yoktur.) Baş - ka şeylerin yanında bu da çekiyor beni.

Kent dikeydir. Kırsal (+banliyöler) yatay.

'Kendimi yerleştiriyorum' kente...

Kent sanatları: tabelalar, reklamlar, binalar, üniformalar, katılımcısı olmayan seyirlikler.

Kent, mevsimlerin (Doğa'nın) önemsizliği, etkili olmaması gerektiği ilkesi üzerine kurulu. Otomatik klimalar, merkezi ısıt - ma, taksiler, vb. bundan dolayı var. Kentte mevsimler yok ama gün + gece arasında kırsaldakinden daha keskin bir zıtlık var. Kent (yapay ışıkları + restoran, parti, barlardaki yapay sosyalleşmelerle) geceyi yeniyor, geceyi *kullanıyor* – oysa kırsalda gece kullanılmayan, negatif zaman.

Önemli gelişme: Motorlu araçların gelişi ve hayvanların şehirden sürülmesinden önce, at pisliği kokusuyla kaplıyken nasıl - dı kentler?

Kaldırımda filizlenip boy atan ağaçlar. Ölü doğa, sınırlanmış, kırpılmış. Asfalt oyun bahçesi.

Polis, kentsel düzenin muhafızı olduğu kadar labirentin rehberi.

Kent sosyalliğinin sınırları. Mahremiyet (yalnızlık karşısında) ayırıcı bir şekilde kente ait.

Gökyüzü, şehirden görüldüğü kadarıyla negatiftir – binaların olmadığı yerdir.

•

Ödev, sorumluluk. Bu sözcüklerin benim gözümde anlamı *var*. Ancak, bir kere ödevlerim *olduğunu* kabullendikten sonra onları eğilimlerimin zıttı olarak görmek zorunda değil miyim? Görevlerim olduğunu, bunların ne olduğunu bilmeden fark edip onaylayamaz mıyım? Bu görevlerin ne olduğunu, onları yerine getirmeden bilebilir miyim?

Dünyayı anlamak, onu kendi görüşlerinin dışında görebilmektir. Anlamakla eyleme dökmek arasındaki doğal fark budur, gerçi bu fark örneğin Gide'in 'sebepsiz edim' kavramı aracılığıyla silinebilir.

Beyaz aklımı kitaplarla suluyorum.

İnsan ilişkilerinin akıl ermez kargaşası.

H. benim erdemlerimi noksanlık olarak görüyor. *[SS başlangıçta 'noksanlık' yerine 'kusur' yazıp, üstünü çizmiş.]* (Kusurları olacak kadar ilginç değilim.) Onun kafa karışıklığı ve savunmacılığını bahane ederek yapılabilecek bütün açıklamalar bir yana, mümkün mü bu? Örneğin, dürüstlük olgusunu ele alın - ca. *Neden* dürüst olmalı? Bu kendini ifşa, saydamlaşma şehveti neden? Başkalarından *acıma* talep etme ihtiyacından kay - naklanıyorsa nefret uyandırıcı.

Gerçeklik anlayışı = şeylerin doğal hali neyse öyle olması gerektiği anlayışı. (Spinoza, Stoacılar) Bende, oldukça sağaltıcı etkisi var fakat zamanından önce doğmuş bu anlayış. Hastalı - ğı kapmadan ilaca sahiptim.

Özgürlüğün bedeli mutsuzluk. Ruhumu çarpıtıp yazmaya, özgür olmaya zorlamalıyım.

•

Kübizm öncesi resimde nominalist tavır.

Kandinsky, Klee karşısında ayakta duramıyor pek. (Kandinsky'nin suluboya + guaj sergisi, 1927-1940, geçen cumartesi akşamüstü Maeght Galerisi'nde, H.'la.) Ancak ilginç: tamamen 20. yüzyıla ait biçimlere dair önseziler + öngörüler: televizyon antenlerinin, füze atış mevzilerinin, makinelerin iç organlarının (Léger'den daha ustalıklı) geometrisi; uydu yörüngeleri + kozmik uzay...

•

Katharine Hepburn – saçları sıkı sıkı toplanmış, ince, hatta kemikli beden yapısı; terzi elinden çıkma giysileri, yüksek yakalı bluzları; kararlı tavırları; samimi-utangaç sırıtışı; feminist kadın idealinin beden bulmuş hali. (Philip'in en sevdiği Hollywood aktrisi olması ilginç.) Örnek niteliğindeki bağımsız kadınların, feminizm imgelerinin eşcinsel oluşu –Garbo, Hepburn, de Beauvoir (Annette [Michelson, film eleştirmeni, akademisyen] bugün böyle diyordu) – feminizm davasını baltalıyor mu?

•

H. yarın dönüyor. Umutsuzca kederliyim, her şeyin biteceği beklentisi beni hasta ediyor. Hiç yazmadı. Bu gece, müziğin yüksek sesle aniden başladığı Bonaparte [sinemasında] *Cennetin Çocukları*'nı izlerken şiddetli gözyaşlarına boğulmak üzereydim. Aylardır ilk defa gözyaşı dökebileceğimi hissettim...

Müzik aracılığıyla filmin olağanüstü hüznünü -yoğunlaşmış haliyle- yeniden yaşadım. Karşılıksız aşklar zinciri: W, X'i sever ama X de Y'ye âşıktır ve Y de Z'ye. Nathalie, "Seni seviyo -

rum," der Baptiste Debureau'ya, "oysa sen Garance'ı seviyorsun, o da Frédérick'i". "Niçin böyle söylüyorsun?" diye haykırır Baptiste. "Birlikte yaşıyorlar ya." "Ah," diye karşılık verir Baptiste, "birlikte yaşayan herkes birbirini sevseydi, güneş gibi ışıldardı dünya!"

H.'ın kırılgan samimiyetini, kendi patavatsızlığımı, sevgisini kazanmak için yapacağım aptallıkları şimdiden zihnimde canlandırabiliyorum. Her şeyi ortaya koymak üzere konuşamamak boğucu, konuşarak (şimdiye dek yaptığı gibi) yalan söylemesine ya da dürüst olmasına sebep olmaksa intiharla eşanlamlı.

Yarın gece (bu gece!) Paul'le tiyatroya gitmeden önce *Herald Trib*'den onu aradığımda telefonda yolculuğun kendisini çok yorduğunu + doğruca eve gitmek istediğini söyleyecek mi? Kısa bir sessizlikten sonra (yalnız geçirdiğim ilk geceki gibi, Paris'teki o ikinci pazartesi gecesi kadar korkunç *olamaz*) tabii, elbette, anlıyorum dediğimi duyabiliyorum. HAYIR, böyle demeyeceğim. Uysalca hak vermeyeceğim. Senin açından sorun olur mu diye sorarsa, *evet*, diyeceğim, sorun olur, hem de büyük bir sorun...

6 Ocak

H. döndü; seks oyunları, aşk, dostluk, takılmalar, kaldığı yerden melankoliye devam. Dublin'de geçirdiği fahişehk gecelerini, enfes zamanları anlatıyor. Tanrım, öyle güzel ki! Birlikte olması çok zor, onunla aynı ikiyüzlülük oyunu oynarken bile. Bencil, gergin, alaycı, benden sıkılmış, Paris'ten sıkılmış, kendinden sıkılmış.

Dokuz günlüğüne [Grand] Hôtel de l'Univers'de yüksek tavanlı beyaz bir odaya yerleştik.

•

Dün gece Paul + memur arkadaşlarıyla Pirandello'nun *IV. Henry*'si. (TNP [Théâtre National Populaire]: Jean Vilar) Fransızca'nın yarısını anlayabilmeme + 12.00'de H.'la buluşacak olmanın heyecanından hasta olmama, gerçekten bulanan mideme rağmen oyundan yine olağanüstü etkilendim. Pirandello'nun yanılsama & gerçek üzerine aşırı duygusal görüşleri bana her zaman hitap etmiştir. *[SS 1979'da, Teatro Stabile di Torino'da Pirandello'nun* As You Desire Me *adlı oyununu yönetecekti.]* Aydınlık, agresif sahnelemeyi de sevdim; basit soytarı kostümlerini de (dört saraylmmki mavi + yeşil, kırmızı + sarı, kırmızı + mavi, yeşil + sarı; kralınki kıpkırmızı) fakat oyunculuk için aynısını söyleyemem – Vilar hariç, ondan muhteşem bir II. Richard olur bu arada. Tiyatro sahnesinde Fransız oyunculuğu çok tumturaklı + abartılı ama uluslararası bir 'gerçekçilik' akımının hüküm sürdüğü sinema için aynısı geçerli değil. Sahnede oyuncular oldukça stilize bir empati seviyesinde başlıyorlar oyuna – ve şiddetli bir duyguyu verebilmek için sıklıkla isterikliğe kaçma pahasına bunun üstüne çıkmaları gerekiyor.

Hiçbir maske bütünüyle bir maske değildir. Yazarlar ve psikologlar maske-yüz'ü araştırmışlardı. Fazla kıymeti bilinmedi maske-yüz'ün. Bazı insanlar, maskelerini keskin bir kılıcın kını gibi takarlar kuşkusuz, dayanılmaz duygular yatar altında. Fakat çoğu insan altındakileri gizlemek için takar maskeyi ve tamamen maskenin temsil ettiği şeye dönüşür.

Gizleme ya da kılık değiştirme aracı olan maskeden daha ilginci, izdüşüm olan, arzunun temsili olan maske. Davranışımı maskeleyerek katıksız hakiki benliğimi korumuyor – onu alt ediyorum.

•

Cumartesi akşamüstü Annette Michelson'la uzun, yarı sarhoş, çoğunlukla evlilikten konuştuğumuz bir sohbet. P.'in masumiyetini ona tarif etmeye çalışıyordum ve Oxford'da kısa süre geçirdikten sonra beni Paris'e gelmeye teşvik edişini örnek verdim. "Paris'e git, çok eğlenceli olur." Annette hemen anladı + cevap verdi: "Demek ki kendi gırtlağını kestiğini bilmiyor."

•

Dün gece rüyamda David'i gördüm, sekiz yaşlarındaydı, çok güzeldi, olgunlaşmıştı. Annemin ben dokuz, on, on bir yaşlarındayken yaptığı gibi güzel sözcüklerle ve çekincesizce duygusal çıkmazlarımı anlattım ona. Çok anlayışlıydı ve kendimi ona açıklarken çok huzurluydum.

David'i ender olarak rüyamda görüyorum ve onu fazla düşünmüyorum. Rüyalarıma birkaç kez baskın yaptı. Yanındayken ona bütünüyle, tamamen, çelişkisiz hayranım. Uzaktayken, iyi bakıldığını bildiğim sürece çabucak önemini yitiriyor. Sevdiğim bütün insanlar arasında *akılsal* sevgi nesnesi olmayan bir tek o var, ona duyduğum sevgi çoğunlukla çok yoğun biçimde gerçek.

•

TNP binası, hayalimde canlandırdığım Sovyetler'de inşa edilmiş Dinlence ve Kültür Sarayı binasına tıpatıp benziyor. Mu -

azzam, zevksiz, inşasına büyük paralar harcanmış; az pencereli mermer duvarlar, devasa merdivenler ve asansörler, olağanüstü yüksek tavanlar, pirinç trabzanlar ve uçsuz bucaksız duvar resimleri. Paul, Paris'teki en büyük tiyatro binası olduğunu söylüyor. Oyundan sonra + H.'la buluşmaya gidişimden önce Palais de Chaillot'nun kanatları arasındaki büyük meydanın kenarında durup tam karşımızdaki Eiffel Kulesi'nin önünü hiçbir şey kapatmayan manzarasını seyrettik. Kahramanlık ölçütlerinde büyük + siyah kuleyle huzursuz beyaz bulutların, cömert ayışığının aydınlattığı gökyüzünün zıtlığı kusursuzdu.

7 Ocak

H. son derece mesafeli, hasmane, dalgın.

Dün gece Opéra'da izlediğim, görsel açıdan kusursuz, müzikal açıdan şöyle böyle *Don Giovanni*'nin vesile olduğu, cehennem üzerine düşünceler. Cehennem düşüncesi + dünyanın bir çöp kutusu, otomatik imha tertibatı olduğu düşüncesi. Cehennem, R.K.'lere, Kalvinistlere adil gelmişti, daha sonra Protestanlara *merhametsiz* geldi. Adalet (yargılaına) ısrarı merhamet savıyla mı çözüldü?

Ahiret düşüncesini, cehennem de dahil olmak üzere, dini teleoloji mi talep etti? Ahlâk muhasebesi hesaplaşmayı da gerektirir. Bazı girişimler zenginleştirir, bazıları iflastır, bazıları dolandırıcılık ya da ikisi birden – ceza + ödül olmalıdır çünkü hayat *ciddidir*. Adalet üstünlüğünün + sanatların + yargılama ahlâkının hayata karşı ciddi bir tavırla uyumlu olduğunu görmek kolay – fakat merhametin ciddiyetini görmek zor, çünkü

nesnel *[metinde böyle]* merhamet, kayıtsızlıktan ve ahlâki haklı öfke duyumsama yetersizliğinden kaynaklanıyor.

Geçen bahar Cambridge'de Herbert Hart'la aramızda geçen bir konuşmayı hatırlıyorum. Onun Nuremberg davaları hakkındaki seminerinden sonra Mass. Meydanı'nda, Schoenhof'un önünde duruyorduk. "Ben öyle pek yargılama meraklısı değilim," deyip konuşmayı kesmişti. Ne kadar absürt, yakışıksız gelmişti!

Dinin ciddi olması gerektiğini, yoksa din sayılamayacağını düşünmek biraz Protestanlık oluyor. Hasidizm, Hindu ritüelinin [E.M.] Forster'ın betimlediği estetikçiliği + karmaşıkhğı.

Ciddiyet benim gözümde gerçek bir erdem, hem varoluşsal hem duygusal açıdan kabullendiğim birkaç erdemden biri. Neşeli ve kayıtsız olmayı seviyorum ancak yalnızca fondaki kaçınılmaz ciddiyet karşısında anlam taşıyorlar.

8 Ocak

Yazar olarak eksiklerim *[SS başta 'isteklerim' yazıp sonradan üzerine çizmiş]* şunlar: 1) yenilikçilik 2) gerçekçi sezileri koruma gücü. H. bugün uyandıktan sonra, öğle yemeğinden önce odasına gitti. Akşamüstü Sorbonne'u dolaştım + akşam yemeğinden önce Celtic'te [Marx Kardeşler'in] *Monkey Business*'ını izleyerek vakit geçirdim.

Philip'ten gelen -yürekler acısı, dokunaklı, duygusal- mektuplar (beş tane!).

9 Ocak

P., Brandeis'ten kovulmuş, ne hissetsem bilmiyorum. Onun yanında olup + ona rehberlik yapmaya mecbur kalmadığım, öğüt vermek, onu avutmak zorunda olmadığım için rahatladım... Fakat ne kadar endişeli ve sıkıntılı olduğunu düşününce merhametle doluyorum.... Düne kadar sapasağlam görünen hayatının ayaklarımın altında dağılışını görmek beni biraz korkutuyor – her şey beni karar vermeye, eyleme geçmeye, dönüşümde onu terk etmeye kışkırtıyor.

H.'la her şey daha iyi gibi – diğer yandan *bilemem*, önceden çok yanılmıştım, Dublin öncesi haftalarda.

Dün akşam Annette Michelson'la (Charpentier'de) yemek + [Racine'in] *Britannicus*'u (Vieux Colombier tiyatrosunda). Annette her zamankinden daha kurnaz + yapmacıktı. H.'ı hiç sevmiyor, dolayısıyla ben de onu sevmiyorum. Racine, Kabu - ki oyunlarından bile daha yabancı – duygular dışsallaştırılmış, matematiksel. Oyun iki ya da en fazla üç karakterin karşılaştığı bir dizi sahneden oluşuyor (Shakespeare'vari bir adam ka - labalığı yok!); entelektüel araç ne diyalog ne monolog, ikisi - nin arasında bir şey, ki benim hoşuma gitmedi – tirat. Hareket yok, yalnizca pozlar.

Agrippine rolündeki Marguerite Jamois muazzam + sahneye çok uygun – bir tür ülküsel Edith Sitwell.

H. kahıredici ölçüde geç geldi dün gece. Doğrudan odaya gelecekti ama sabah 2.15'e kadar gelmedi... Pencere kenarına dikildim + dar sokağı, bir dilenciyi, iki kediyi, bir sağa bir sola gidip geldikten sonra pastanenin önünde duran, birini bekle-

yen adamı seyrederek ayak seslerini dinledim, onunkileri işitmem için bir buçuk saat geçmesi gerekti.

12 Ocak

H. işe gidince, 7.30'da Old Navy Kafe'de Irving Jaffe'yle buluşmadan önce üstümü değiştirmek üzere otele uğradım. H. çok güzel, rahat, sevgi doluydu. Bense – tutkudan ve ona duyduğum ihtiyaçtan başım dönmüş halde ve çok mutluydum... aman tanrım, *mutluyum*! Küskün kalbim + kullanılmamış bedenimle beni mutlu etmek fazla zor olmasa gerek. Fakat hepsi bundan ibaret değil, böyle diyerek hem kendime hem ona büyük haksızlık etmiş oluyorum. Sebebi o, o, o.

Cuma gecesi, orta karar bir *Der Rosenkavalier*, tek başıma, erotik fantezinin zirvelerinde, o tanıdık ve güzel müziğin gelgitlerinde sürüklendim... Gösteriden sonra Kafe Flore'de H.'la buluştum, Club St. Germain'le Tabou'da beş duble viski içtim. Aptallaşacak kadar sarhoş olmadım, St. Germain'de dinlemek zorunda kaldığımız orta karar caza dayanabilecek ve şafağa yakın yataktaki olağanüstü sevişmemize kendimi bırakabilecek kadar içtim.

Amerika'dan gelen haberlerden sonra akşamüstü sarhoş olma - ya karar vermiştim zaten. Champs-Élysées'de bir içki yuvarladıktan sonra [Erich] Von Stroheim, [Louis] Jouvet + Roger Blin'li *L'Alibi*'yi izledik. Sonrasında akşam yemeğini boş verip yağmur altında yürüyerek Opéra'ya gittim.

Cumartesi, dün, geç saate kadar uyuduk, yan binadaki Yu - nan restoranında yemek yedik, Old Navy'de kısa bir süre Ri -

cardo'yu bekledik, radyoyu + ayakkabıları aldık. H. bir pantolon sipariş etti, sonra *[Herald] Tribune* kokteyl partisine gitti + ben de planlanmamış bir şekilde Han (ondan hoşlanmıyorum) ve Monique'le (onu hiç mi hiç anlamıyorum) birkaç saat vakit geçirmeye. Dokuzda H.'la odasında buluştum. Beaux-Arts'da harika bir akşam yemeği. Bir saat kadar insanların toparlanmasını bekledik – Paola + Bruno, Han + Monique – + sonraki, daha 'ciddi' *Tribune* partisine gittik. Bruno saçmalıyordu, neredeyse geceyi mahvedecekti. Şu bodur, açık saçık giyinmiş sarışın, Hilary -H.'ın arkadaşı sayılır- bana açıktan asıldı ve bu çok hoşuma gitti. Onu çekici bulmadım ama yuvaya dönmek çok güzeldi, bir anlamda – erkekler yerine kadınlardan ilgi görmek... Oradan ayrılırken Han bir sandalye çaldı... Ah, Monique + ben seks, aşk, kadınlar, erkekler, onun kocası, benim sevgilim hakkında uzun ve hararetli bir sohbete daldık...

Bugün 3.00'e kadar uyudum. Old Navy'de iğrenç bir sandviç. Korkunç tipler katıldı bize – Diego, Evelyn, Londyn. Bu akşam *Tribune*'a giderken üzerinde şık giysileriyle H. çok güzel görünüyordu.

8 Şubat

Bu sessizliği bozma zamanı. Her nasılsa, bu günlük tılsımlıydı ve onu yalnızca gerçek mutlulukla dolduracağıma inanıyordum esasen, bu yüzden her şey başıma çöktüğünde, doğum günümde Hôtel de Poitou'ya yerleştiğimizde günlük yazma isteğimi yitirdim.

Olanlara, H.'la ilişkimizin bütünüyle çöküşüne o kadar hazırlıksız yakalandım ki, bir türlü akıl erdiremedim. Çarşamba gecesi [Chaplin'den] *Modern Zamanlar*, H. erkenden geldi, geceyarısı buluştuk Flore'de, sonra Club 55'a geçtik, arınağanları odada beni bekliyordu ve hepsinden öte, bana *karşı* öyle nazikti ki – hepsi çok güzeldi; coşkulu bir neşeyle doldum – beni, onu sevdiğim gibi sevdiğini düşünüp kendimi kandırmasam da, ilişkimizde biraz olsun mutlu olduğunu, benden hoşlandığını, birbirimize iyi geldiğimizi düşünmeye cüret ettim. Perşembe günü otele yerleştik – aynı gece Lapérouse, sonrasında da tiyatro ([Luigi Pirandello'nun] *Ce soir on improvise* adlı oyunu) daha önce hiç ziyaret etmediğim türden bir cehennemdi. Bir acılar ormanında körlemesine dolaşıyor gibiydim, gözlerimi içeriden sıkıca kapamış, akıtmak istedikleri yaşlara engel olmaya çalışıyordum. (Lapérouse'da az kalsın engel olamıyordum.) Sonra cuma, cumartesi, pazar günü bu otelde + aynının daha fazlası – bir hayvan gibi sersemlemiş, dilsiz ben ve sürekli karamsar, bencil, sinirli olduğumu tekrarlayarak bana sataşan H...

Pazar günü akşamüstü, l'Île St. Louis'ye yürüyüş – sallanan, kar fırtınasında titreyen uçakta pazar gecesi Londra'ya uçuş – Fransa'ya dönme hazırlıklarıyla geçirdiğim o çılgın hafta – ve o hafta boyunca duygusal açıdan ne burada (Paris'te) ne orada oluşum, havada, ortada sallanışım – hâlâ inanamıyorum.

Pazar gecesi -26 Ocak- döndüm, bitmek bilmez, sıkıcı bir uçuştu, bavullarımı yüklenip odaya çıkardım -saat çoktan sabahın 1.30'u olmuştu- ve H.'ı önceden olduğu gibi buldum, bense öyle umutsuz ve üzgündüm ki onu öpemedim bile. Git -

meden önceki dört gün ben lanetliydim, ben döndükten sonraki dört, beş gün de o lanetliydi (bana söylediğine göre). Hiç sevişmedik, daha da beteri, yatakta bedenini dokunuşlarımdan uzaklaştırışı...

Dönüşümün üzerinden on üç gün geçti ve yalnızca üç, dört kez seviştik – geçen pazartesi geceki çok güzeldi. Ondan beri yalnızca bir kez. Her akşamüstü 226 Blvd. S[t.] G[ermain] adresindeki odasında çalışıyor.

Cumartesi gecesi, H. arkadaşlarıyla yemekte, davet sahibi Sidney Leach adlı adam ona bir çeviri işi ayarladı, böylece *Tribune*'den ayrılabildi. Saat on. Onunla 11'de Old Navy'de buluşacağım.

Akşam yemeği yemedim. [Italio Svevo'nun romanı] *Zeno'nun Bilinci*'ni okuyorum, beni çok duygulandırıyor, derinden etkiliyor.

•

Kendime bir defa daha yineleyeyim. Bitti. Gerçek anlamıyla bitti: H. artık beni sevmediğinden değil, zaten hiç sevmedi, ama artık aşk oyununu oynamadığından. Sevmiyordu ama *sevgiliydik*. Artık değiliz, onun hayaletleriyle dolu, Irene'in [Fornes] hatıralarıyla dolu bu kahrolası otel odasına yerleştiğimizden beri değiliz. Beni hasta eden benden hoşlanmamaya başlaması, gerçekten öyle, üstelik kendinde bunu gizleme zorunluluğunu bile duymaması. Cuma gecesi Beaux-Arts yemeğinden sonra dışarı fırlayıp kapıyı yüzüme kapaması mesela. Hakaretler, laf sokuşturmalar, yüz ekşitmeler. Oysa tek bir sevgi sözcüğü yok, bir kez olsun sarılmak, elimi tutmak, sev -

giyle bakmak yok. Kısacası, ilişkimizi saçma buluyor, artık benden hoşlanmıyor, arzulamıyor da. Hem gerçekten de saçma ilişkimiz.

... Çarmıha gerilmek gibiydi, son iki hafta... Hepsini hak etmiş olmalıyım. Aşk bir rezalet. Sürekli ateş basıyor + başım dönüyor; salı gecesi gerçekten ateşlendim, yataktan kalkamadım – H. akşamüstü çıkmadan önce ilaç ve yiyecek getirdi – çarşamba bütün gün yattım.

Mon coeur blessé [Yaralı kalbim]...

Perşembe akşamüstü odasına, Irene'in odasına (*her iki* oda da onların ve Irene'in) davet edildim – çeviriye yardım etmek, redaksiyon yapmak için. Ah Tanrım, hatırlamak bile istemiyorum! O gece, karda yürüdük – öyle sıcaktı ki, öyle sıcak – sonra Hilary + John Flint'le buluştuk, 12.30'da Deux Magots'da randevumuz vardı – öyle şuursuz + âşık + perişandım ki ayakta zor duruyordum.

Dün daha iyiydi, akşamüstünü Monique + Irving'le geçirdim – biraz kafam dağıldı, Fransızca konuşmak için harcadığım entelektüel çaba sayesinde kanlı bir enkaza dönmüş benliğim - den çıkabildim. Ama sonra! H. arkadaşı Reggie'yle St. Germain des Prés tarzı bir içgözlem ve nasihat seansına başladı. Ve 4-6 arası Passy'deki o ağza alınmaz 'parti'.

Artık yüzleş, kızım. Yetti artık...

•

H., onu ne fiziksel ne duygusal açıdan ilgilendiren bir ilişkiye girdiği için kendini dekadan buluyor. Peki, neler hissettiğini

bilmeme rağmen benim onu arzulamaya devam etmeme ne demeli?

"... anlarlar ki... bu âşık var olmayı başaramayarak affedilmez bir suç işlemiştir – ve kollarında cansız kuklayla inerler aşağı." (*Geceyi Anlat Bana*)

15 Şubat

Daha mı iyiyim yoksa hissizleştim mi, bilmiyorum. Gerçi emin olmanın huzuru başka – emin olunan, büyük bir uğursuzluk ya da geri çevirme olsa bile. Daha iyiyim bence. Tersinden bakıyorum duruma – çok şey bekleyip de azıyla yetinmek zorunda kaldığımda her seferinde umutsuzluğa sürüklenmek yerine şimdi hiçbir şey beklemiyorum, arada bir umduğumdan fazlasını bulduğumda seviniyorum.

•

Nathanael West'in *Toplu Eserler*'ini geri verdim ve *The Dream Life of Balso Snell*'e başladım. Çok komik, acı verici ve çok güzel. *Zeno*'yu bitirdim.

•

P., New York'ta, beceriksizce iş arıyor. Yazmaya giderek üşenir oldum, her gün yazmayı bıraktım, buruşmuş, yarım mektup - ları günlerce paltomun cebinde taşıdığım oluyor.

Eski hayatıma dönme düşüncesi artık bir ikilem gibi gelmiyor bile. Dönemem, dönmem. Bunu rahatça söyleyebiliyorum şimdi.

Bırakan, bırakılan, katil ve maktul. Elimi örümcek ağından perdenin diğer tarafına uzatmak ne zor. Onca yıl geçti, yapamadım, içimde yoktu.

Oysa şimdi o kadar kolay ki – dönüşü olmayan tarafa geçtim bile.

Evlilik, çiftler arasında bir tür söylemeden anlama avı. Bütün dünya çiftlere ayrılmış, kendi küçük evlerinde, kendi küçük çıkarlarını kollayan çiftler + kendi küçük mahremiyet alanlarında ağır ağır pişen çiftler – dünyanın en iğrenç şeyi. Evlilikte aşkın *dışlayıcılığından* kurtulmalı.

19 Şubat

H. dün çok çarpıcı bir şey söyledi, Sam W.'nun devasa kütüphanesi hakkında, bu şekilde kitap koleksiyonculuğu yapmanın 'biriyle sevişmek için evlenme'ye benzediğini söyledi.

Doğru...

Kütüphaneleri kullan!

İki ay için Wolfenstein'ın dairesini tuttuk – Nasıl duygular hissettiğini düşününce, neden benimle yaşamak istediğini anlayamıyorum...

... Dün (akşamüstü) Paris'te ilk kokteyl davetime gittim, Jean Wahl'ın *[1888-1974, Sorbonne'da felsefe profesörü]* evinde – Allan Bloom da bütün tiksindiriciliğiyle oradaydı. Wahl tam beklediğim gibiydi – ak saçları incelip düzleşmiş, geniş, ince

ağızlı, ufak tefek, minyon, kuşları andıran yaşlı bir adam. Oldukça hoş biri, Jean-Louis Barrault'nun altmış beş yaşına gelmiş hali gibi, diğer yandan korkunç *dalgın* ve derbeder. Üzerindeki çuvalı andıran, siyah takımın arkasında üç tane kocaman delik vardı ve (beyaz) iç çamaşırı görünüyordu + Sorbonne'da verdiği -[Paul] Claudel üzerine- akşamüstü seminerinden dönmüştü. Uzun boylu, güzel, Tunuslu bir eşi var (ablak yüzlü, siyah saçlarını sıkıca toplamış), onun yarı yaşında, tahminim otuz beş-kırk arası + üç ya da dört tane de küçük çocukları. Giorgio de Santillana *[MIT'de bilim tarihçi]* oradaydı, iki Japon sanatçı, kürk şapkalı zayıf, yaşlı hanımlar, *Preuves* dergisinden bir adam, Balthus tablolarından fırlamış, Mardi Gras giysileri içinde orta boy çocuklar, Jean-Paul Sartre'a benzeyen bir adam, adları bana hiçbir şey ifade etmeyen başka birçok insan. Wahl'la, de Santillana'yla + (ve kaçınılmaz olarak) Bloom'la konuştum. Daire, rue Peletier'de ve mükemmel – du - varların hepsi çocuklarla sanatçı dostlarının elinden çıkma re - simler + çizimler + eskizlerle dolu, koyu renk ahşaptan Kuzey Afrika mobilyaları, on binden fazla kitap, ağır kumaştan masa örtüleri, çiçekler, tablolar, oyuncaklar, meyve – çok hoş bir düzensizlik gibi göründü bana.

20 Şubat

Utanmak bilmez Harriet Daimler adlı porno yazarı hakkında: "O bir hipster. Kompleksli değil."

Aklım beni atlatıyor. Konuşma eylemi sırasında gizlice arka - dan yaklaşarak şaşırtmam gerekiyor onu.

En kötüsü, geceler. Benzersiz biçimde arzuladığım bedenin yanında uykusuz yatma, engeli aşıp arzu uyandıramama acizliğinin işkencesi. Yan yana. Veya iki kaşık gibi. Dikkat et de dokunma! Korkunç, korkunç bir tekrar duygusu, çünkü Philip'i ilk yıl boyunca olağanüstü arzuluyordum.

En çok H.'ın beni fiziksel olarak reddetmesinden rahatsız oluyorum, açık ara farkla. Aramızda cinsel yakınlık olsa şu noktada her türlü tavrı -hatta şiddetli antipatiyi bile- kabul ederdim. Bundan yoksun olduğum halde onunla yaşamaya devam etmek mazoşistlik olmuyor mu? Aşkın bedeli ne? Üstlenmek zorunda kaldığım bu rolü hiç sevmiyorum, onun kendine özgü uçarı sadizminden hiç hoşlanmıyorum. Günlerdir kaç kez onu omuzlarından yakalayıp sarsınama ramak kaldı. Onu tokatlamak istiyorum – bozmak için değil (ki onun itip kakmaları, dürtmelerinin arkasındaki sebep bu), bana gerçekten bakmasını, gerekiyorsa nefretle bakmasını sağlamak için, onu kalpler ve bedenlerin başka yöne baktığı bu birlikte yaşama aptallığını sonlandırmaya zorlamak için...

•

"Gözlerimi, gecenin kepenklerini de ekleyerek sıkı sıkı yumup elimi boşluğa uzatmadım mı? Kızlar için de aynısı geçerli, gündüzü geceye çeviren, genç, uyuşturucu bağımlısı, sefih, sarhoş kızlar ve en içler acısı olan da, bütün gece korku ve ıstırapla sevgilisini izleyen âşık. Bunlar, gündüz hayatını bir daha asla yaşayamazlar..."

(*Geceyi Anlat Bana*)

21 Şubat

Dün gece (Paul'le) *[Brecht'in] Kafkas Tebeşir Dairesi*'nin Piran - dello'laştırılmış prodüksiyonunu izledik: üslûplaştırma etkisi - ni beğendim – eylemi belli belirsiz vurgulayan müzik (davul, ziller, flüt, gitar), başın üçte ikisini kaplayan, yalnızca üst du- dağı örterek ağzı belirginleştiren parlak maskeler, eğik sahne ve sıradan sahne malzemeleri (oyuncular Çin tiyatrosundaki gibi kendi eşyalarını getiriyor sahneye), anlatıcı ve ikiliğin, oyun içinde oyunun cazibesi...

Pirandello, Brecht, Genet – üçü için de, örnek niteliğinde ve zıt biçimlerde, tiyatronun konusu, yine tiyatro. Aksiyon ressamları için resmin konusunun ressamın eylemi olması gibi. [Pirandel- lo'nun] *Ce soir on improvise* adlı oyunuyla [Genet'nin] *Hizmet - çiler*'ini ve *Kafkas Tebeşir Dairesi*'ni karşılaştır... Bana göre Brecht'in ilgilendiği şey bu, halk hikâyelerini andıran çocukça, basit olay örgülerini özellikle kullanmasına ve izleyiciye dünya, adalet, vb. hakkında bir şeyler öğretme *iddiasma* rağmen.

Genet yeni oyununda, şimdi gözden geçirdiği oyunda para- vanları kullanıyor ve oyun tamamen paravanlar hakkında. Ka- rakterler paravanlara bir şeyler çiziyor, onlara bir şeyler tuttu - ruyor, hem 'gerçekçi' eylemlerde bulunup hem gizli karakter- lerini yansıtıyorlar. Monoloğun yeni, görsel bir versiyonu...

Paravanlar + maske, bir karatahta yerine.

Didaktik oyunları sevmiyorum. Ama felsefi, oyuncul oyunları seviyorum.

Psikolojik oyunlar? Bu daha zor bir konu. Belki de Fransızlar psikolojik oyunları, psikolojik romanları ve genel olarak psi-

kolojiyi (Anglo-Amerikanlar ve Almanlar gibi) sevmemekte haklıdırlar.

Psikolojik içgörünün bütünüyle dışlaştırıldığı oyunlar ideali, Artaud'yla karşılaştır: "...O halde, tiyatronun meselesi, bir konuşına, jest ve ifade metafiziği yaratarak psikolojiye ve 'insan yararına' hizmet esaretinden kurtulmaktır."

23 Şubat

Chez Wolfenstein – devasa, katlanılmaz bir yük kalktı üstümden. H., sevdiğim – güzel, çok güzel. Yapabilir mi? Burada benimle birlikte biraz mutlu olmak isteyecek mi?... Dün akşamüstü geldik, yemekten sonra Ricardo [Vigón] plağı çalıp dans ettik, gece de İtalyanlarla (Terry, Pia) Trois Fontaines ve Kafe Tournon'a gittik: H.'ın sarhoşluğu zarifti, bol bol konuştu, güldü, tilt makinelerinin başından ayrılmadı; Han; benimle flört eden şu İsrailli; salı günü [...]'la randevu ayarlayan zenci...

... Şimdiye dek tutkum -ya da tesellim- hayatı anlamaktı. (Yazarın tinselliği hakkında yanıldım mı yoksa?) Artık tek istediğim hayata rağmen yaşamayı öğrenmek. Başka şeyler yanında, H.'ın olağanüstü yıkıcı özbilinciyle başkaları hakkındaki bilinci öğretti bunu bana. Bundan, onun doygunluk sezgisinden...

Dün söylemeye çalıştım – yoksa önceki gün müydü? – ama her zamanki gibi başarılı olamadım. Benim düşüncelerim, entelektüelliğim olarak algıladığı şey hoşuna gitmiyor. Kendine entelektüel karşıtlığını yakıştırıyor.

"ağız açlığı, mide açlığı değil..."

25 Şubat

Okumakla, ödevcil mektuplar yazmakla, mahremiyetle geçen dengeli bir akşam.

Akşamüstü Joanne Chatelin buradaydı. O gelmeden önce metroyla American Express'e gidip postamı aldım. İki haftadır gitmemiştim – şimdiye kadar verdiğim en uzun ara bu. Philip'e yazmayı giderek daha sık ihmal etmem bir yana, mektuplarını postadan alıp okumaktaki isteksizliğim artıyor, hatta hiç hoşlanmıyorum bunu yapmaktan. Gerçi bugünkü mektuplarında güzel bir sürpriz vardı, Berkeley'ye alınması neredeyse kesinleşmiş. Karar verınemi netleştirecek bu. Mazeret uydurmam mümkün olmayacak –

Sık sık P.'yi düşünüyorum – çekingenhği, aşırı duygusallığı, düşük enerjisi, masumiyeti. Böyle bir tipleme var – erkek bâkire – İngiltere'de çok sayıda olsalar gerek. Evcil tapınağıyla, benle ve David'le var gücüyle ilgileniyor ve başka kimse pek umurunda değil – onu ailesine bağlayan acıma ve bağımlılık büyüsünü bozduğumdan beri. Böyle bir hayat, böyle bir kişi - lik hasar aldığında kolayca onarılamaz. P. sürekli kanıyor, ger - çekte, fiziksel olarak da, duygusal olarak da. Bu acıdan ölmez ama iyileşemez.

•

Savunmada olmak karşı tarafı saldırıya geçmeye davet ediyor, kışkırtıyor. Hatırla! X sefilce-sevgiyle Y'ye bakıyor; üst üste yığılan kendine serzenişler, haksız olduklarını düşünen Y'yi sinirlendiriyor; böylece Y, kendini X'e gaddarca davranmak zorunda duyuyor.

Sadizm ve husumet, aşkta temel unsurlardan. Bundan dolayı, aşkın bir husumetler *alışverişi* olması önemli.

Ders: kalbini istenmediği yere teslim etme.

26 Şubat

Oğlak *[SS'ın burcu]* arkadaşlığı kayıtsız, tutkusuz bir aşk ilişkisine tercih eder. H.'ın dün gece Tabou'da yüzünde kocaman bir sırıtışla bana sunduğu hediye buydu...

Oğlak ikisini de tercih etmez. İkisine de sahip değil. İkisinden de nefret eder.

Ne açıdan uygun, H.? Sana mı uygun acaba? Fakat hiç bana göre değil.

•

Doyumsuzluğuna gelince, sevgili H., sana teselli kabilinden böyle görünen doygunluk yeteneğin bu aslında. İstediğine asla sahip olamamak, sahip olduğunu asla (uzun süre) istememektir – bazen, elinden alındığı zamanlar haricinde.

26 Şubat

... Dün gece Simone de Beauvoir'ın Sorbonne'da roman (hâlâ mümkün mü?) hakkında konuşmasını dinledim (Jaffe'yle birlikte). İnce yapılı, gergin, siyah saçlı ve yaşına göre harika görünüyor ama konuşması rahatsız edici; tiz perdeden çıkan sesi + kaygıyla, hızlı konuşma tarzıyla ilgili bir şey...

Akşamüstü Carson McCullers'ın *Altın Gözde Yansımalar*'ını okudum. Usta işi, gerçekten ekonomik ve 'yazılmış' ama duygusuzluk, katatoni, hayvani empatiyle güdülenim bana göre değil... (Bir romanda, yani!)

27 Şubat

Bu gece Sorbonne'da çok güzel bir konser vardı – Brandenburg [Konçerto] # 6, Beethoven Keman Konçertosu (Geroges Tessier), 2 Mozart aryası ("Della sua pace" + bir başkası), + Taç Giyme Missası # 15.

... "Bu sahte ve tehlikeli ilişki." Benim açımdan, H. için olduğundan daha sahte, daha tehlikeli. Benim için gerçek çünkü. H. için, Irene'in yasını tutarken dikkatinin dörtte birini vererek ayakta tuttuğu, tatmin etmekten uzak bir görüntü kurtarma vesilesi.

Emma Goldınan okuyorum, *Hayatımı Yaşarken*'i...

1 Mart

H.'la ilişkimin dip noktası. Perşembe gecesi sevişirken ettiği fantastik, zalimane hakaret – dün tamamen yabancılaşma... Sorunun ne olduğunu biliyor muydum? Kendimi biraz sorgulamalıydım, vb. vb. Saat 4.00'te ağlayarak kaçtım – bir sinema - ya daldım (*Grand Hotel*, Garbo, Crawford); Monique'le buluş - mak için Old Navy'ye döndüm, Han da oradaydı; Gaudeamus'ta akşam yemeği, slivovitz içip sarhoş oldum, artık ger - çekten hiçbir şey işitmiyordum; bir film daha izlemek üzere

Champs-Élyséés'ye döndüm (*Témoin à charge [Witness for the Prosecution]*) – hâlâ bir şey işitmiyor, dikkatimi veremiyordum; geceyarısı Han + Monique'le metroya bindim + Concorde'a gelince aptalca, utanmazca kaçıp taksiyle Old Navy'ye döndüm, orada olacağımı söylemiştim – onun da orada olacağını umuyor ama olmadığını biliyordum...

24 Mart

Bu günlüğü yalnızca H.'la ilişkimin kronolojisini kaydetmek için kullanmayı bırakmalıyım... Onu sevmem, ona bakmaktan bile olağanüstü zevk almam, arada bir de olsa müthiş sevişiyor olmamız yetmiyormuş gibi -daha doğrusu fazla olmuyormuş gibi- bir de bütün iniş çıkışları kaydetmem bir anlamda onları tahrif ediyor ve kendimi kandırmaya, bütün bunların gerçek olduğuna ya da olabileceğine inanmama sebep oluyor. Oyunu oynamak, daha doğrusu oynamaya çalışmak yeterli. Skor tutmaya çalışmak hata...

... Anlaştığımızda iyi anlaşıyoruz, yani yalnızca o -veya ikimiz birden- sarhoş olduğumuzda. O pazar günü sabahı da sarhoş olmak zorundaydı, üç hafta önce o + ben ve Paula + Jerry bu -raya dönüp yatağa girdiğimizde yüzüme vurdu, sırtımı tırmaladı ve benden nefret ettiğini haykırdı + onu iğrendiriyordum, ben de hıçkırarak ağlayıp geri vurmaya çalıştım ama yapamadım pek... Ve sonraki beş gün boyunca her şey yolundaydı, yeniden sevgiliydik, Aralık ayında Vidal'in odasındaki gecelerden beri olmadığımız şekilde – fakat hafta sonu geldiğinde, 8 Mart'taki parti gününde artık bitmişti. Yüzümdeki morluk soldu ve sonunda yok oldu, aramızdaki cinsel sıcaklık da öy-

le, düş güçlerimizin ender rastlanan kesişimi de. Ertesi gün, Marie-Pierre'in suaresinde yine alevlendi ve sonra bir daha yanmamak üzere söndü.

•

... Dün gece Cinemathèque'te olağanüstü bir film izledim, Stroheim'ın *Foolish Wives*'ı. Bir Don Juan filmi, Stroheim'ın güzelim şehvani sahneleri, birbirinden güzel askeri-seksi kostümler ve sadist tavırlar. Şehvet, Amerikan filmlerinde yer verilen bir konu değil – ve bu adam [D.W.] Griffith'in asistanıymış!

15 Nisan

İspanya'da iki haftadan sonra (Madrid, Sevilla, Cádiz, Tanca) Paris'e döndüm... Günlüğümü niçin götürmedim? Çünkü H.'m kendininkini götürdüğünü biliyordum ve aynı otel oda - sını paylaşıp birbirimizin önünde günlük yazmanın düşünce - si gülünç, korkunç geldi bana – mahrem kişiliklerimizi inşa edecek, özel cehennemlerimizi renklendirecektik –

Her şey beklediğimden hem daha iyi, hem kötüydü – (akşa- müstü benimle seviştikten sonra umutsuzluğum + tamamıyla reddedilmişlik duygum yüzüme yansıdığında ve o da bunu kendisinin reddedildiği yönünde anlamayı tercih edince kav- ga ettiğimiz, Sevilla'daki o saçma gün haricinde) ne tartıştık ne de yakınlaştık... Onun mutsuzluğunun farkındahğından kurtaramadım kendimi, İspanya ve İspanyolca konuşmak Ire- ne'le hayatını hatırlatıyordu. Mesafeli, birarada ama ayrıydık...

... Sevilla'da boğa güreşinde ilk boğa kuma devrildiğinde içimin altüst oluşu. Salı günü Madrid'de, Bosch resimleri ve Flamenko müziğinin bütün gece kafamın içinde köpürüşü... Sevilla'daki bazı yürüyüş alaylarında gördüğüm askerlerin başlarındaki Nazi tarzı miğferler.

Sol topuğumun yola çıkmadan bir gün önce aldığım ayakkabı yüzünden ağrıyışı – Carrera San Jerónimo'daki tapas barı – üçüncü sınıf kompartmanda Sevilla'ya yaptığımız kâbus yolculuğunda bize eşlik eden altı pis, tiksindirici İspanyol 'vitelloni' [biraderler] ("Norman Mailer", "Yazman", "Clark Gable", "Şişman Eküri", pencere kenarında oturan, 'bota'lı [şarap tulumu] derbeder tip)

Cumartesi akşamı Triana köprüsünde bir türlü gelmek bilmeyen ve sonunda gelmeyen 'paso'yu *[Kutsal Hafta geçit alaylarında kullanılan ahşap sal]* beklememiz. Sürekli acıkmam, sanırım endişeli olduğum ve gelme kararımdan sürekli kuşku duydu - ğum, aynı anda kendimi hevesli + üzgün + keyifli hissettiğim için olsa gerek, böyle rahatsız edici bir duygu karışımı...

Çarşamba akşamüstü Madrid'de spor ayakkabı almam, geçit alaylarını izlerken tütsü ve patlamış mısır kokusu.

Cádiz, İspanya'da gördüğüm en güzel şehirdi – merkezi çok temiz ve modern, sahil suru boyunca güzel-üzgün yoksulluk sükûneti. Sevimli ve alçakgönüllü meydanlar, daracık yaya sokakları, çocuklarla denizciler, denizle güneş.

– Sahil suru boyunca yürüyüşümüz, bizi takip eden çıplak ba - caklı çocuklar.

– Cádiz'deki ilk gecemizde H.'dan randevu koparmaya çalışan tombul, genç garson.

– Faytonla otelimize dönüş.

Cádiz'den Algeciras'a otobüs yolculuğunda H.'ın bana Irene'le aralarındaki sevgi sözcüğünü (Pulpo'dan 'Pup') söyleyişi – sonra bu mahremiyeti paylaştığı için yine bana öfkelenişi.

Algeciras'ta, sahil kafesinde yediğimiz karidesler...

Gemide Cebelitarık'ı göreceğimiz için heyecanlanınca H.'ın bana sinir olması.

... Tanca'daki lezbiyen çift – sarışm, ince yapılı, kolejliye benzeyen butch Sandy, koca burunlu, büyük memeli, Portekizli Mary.

... H.'ın Socco'da satın aldığı, altın damgalı, kahverengi, deri cüzdan. Sultanın sarayındaki kafede nane çayı içip + avlunun ortasında oturan Arap müzisyenleri dinleyişimiz.

Sevilla'nın kokuları – tütsü, patlamış mısır, yasemin ve İspan - yol tatlısı 'churros'.

20 Nisan

Bayağılık ve tahakküm – U-Conn'da *[SS'ın birkaç yıl önce ders verdiği Connecticut Üniversitesi]* böyle yazmıştım ve haklıydım...

Duyarlılık aristokrasisi kadar akıl aristokrasisi. Avam muame - lesi görmekten hiç, hem de hiç mi hiç hoşlanmıyorum!

Duygusallığımı ayakta tutacak kadar ego sahibi olmalıyım. Duyarlı olsaydım (yani H.'ın ruh hallerinin, hakkımda gerçek - te düşündüklerinin farkında olduğumu gösterseydim) onu kucaklamaya *asla* cüret edemezdim...

Âşık olmak – ötekinin benzersizliğine dair bu incelikli keskin unutulmaz kavrayış. Onun gibi başka biri yok, onun gibi dans eden, onun gibi üzülen, onun gibi güzel konuşan, aptallık ve terbiyesizlik eden başka biri yok...

Barbara'nın varlığından sıkıldım. H.'a duyduğum sevgi öyle tutkulu, öyle cinsellik yüklü ki, *varlığıyla* H.'ın aklını dağıtmasına + hatta belki onu bana karşı daha sabırlı yapmasına rağmen Barbara'dan ve bu üç kız kardeş oyunundan, kızlar kulübü halinde dolaşmaktan -giderek daha fazla- usanıyorum.

26 Nisan

Hastayım, ateşim var, hakimiyetimi yitiriyorum. Bir hastalık bu tutku! Tam kontrolümü kazandığımı, kendime geldiğimi sandığım ânda yeniden nüksediyor ve bel altına vuruyor... H.'a eskisinden daha az âşık olduğumu *sanıyordum*; bu ilişki - nin beni yozlaştırdığına hiç kuşku yok, benlik bilincime -damak zevkime (Sevilla'da Sierpes'te dolaştığımız gün bademli bir içki içmiştim de, benim 'yontulmamış duyarlılığımı' ilan etmişti), sanat algıma, insanlar hakkındaki görüşlerime, toplum içindeki davranışlarıma, cinsel ihtiyacıma- aralıksız saldırısı sevgimi hırpalıyor. Düşmanlığı ve kabalığıyla ona duy - duğum âşkı yok ettiğini söylüyorum kendime, tek yapmam gereken ona izin vermek, böylece üzüntülü özgürlüğüme ka - vuşabilirim, diyorum. Ama öyle değil aslında...

27 Nisan

Hemingway'in *Bahar Selleri*'ni; [İvan Gonçarov'un] *Oblomov*'unu; Oscar Wilde'ın *De Profundis*'ini okudum:

> "Bütün suçların cezası ölümdür, bütün hükümler idam hükmüdür." (Wilde)

31 Mayıs

Hollandalı Yahudi düşmanının arabasında otobanda hızla Münih'e doğru giderken "Dachau, 7 km" tabelasını görünce hissettiklerim!

•

Edilgen etkinlik, etkin edilgenlik.

Ben, H.'a: "Doğrusu sen kendinden sıkılmışsın. Hayatını duygusal ve cinsel turizm çevresinde inşa edemezsin. Bir meslek edinmelisin..."

Turizm temelde edilgen bir etkinlik. Heyecanlanma, şaşırma, eğlenme beklentisiyle kendini belli bir çevreye yerleştiriyorsun. Duruma hiçbir katkıda bulunman gerekmiyor – ortam zaten yeterince yüklü.

Turizm ve can sıkıntısı.

•

1 Haziran

Münih.

Buluttan parke taşlarıyla kaplı gökyüzü.

Ören yerlerinin şiiri.

Geniş, boş, asfalt caddeler; krem rengi, yeni, anonim yapılar; kalın enseli, uzun pastel rengi araçlarında etrafı kolaçan eden koca kıçlı Amerikan askerleri.

Meıneyi andıran iki kulesiyle Frauenkirche.

4 Haziran

Dünyanın geri kalanı delirmişken aklı başında olan insanla, dünyadaki herkes aklı başındayken deliren insanın durumu arasında ne fark var?

Fark yok.

Aynı durumdadırlar. Delilik ve aklı başmdalık, yalıtılmışlıklarıyla aynı şeydir.

25 Haziran

[Bu kısma SS'in uzanmış yatan bir otoportre eskizi eşlik ediyor]

... Soyut resimlere ayırt edilebilen biçimler -sahneler- için *bakmamak*. Resme plastik değil, edebi bir bakıştır bu. Gerçi onlar hakkında pek az şey *söylenebilir*, hatta hiçbir şey söy - lenemez...

4 Temmuz

Almanya dönüşünden bu yana okuduklarım: [Alberto] Mora - via, *A Ghost at Noon* + Faulkner, *Tapınak*. [Gertrude] Stein'ın muhteşem "Melanctha"sım yeniden okudum.

•

Brecht üzerine notlar: oyunculuk kusursuz biçimde gerçekçi; kostümler, jestler, saç modelleri, mobilyaların gerçeğe uygunluğu nefes kesici (örneğin *III. Reich'ın Korku ve Sefaleti*'ndeki Hitler gençliği sahnesi, annenin saçı gerçekten 1935'li yılların modeli, babanın okuduğu Nazi gazetesi *Völkischer Beobachter* gerçek bir kopya). Fakat çerçevelenmiş, daha geniş bir şeyin kapsamı içinde bir gerçekçilik bu; sahnede yükseltilmiş bir platform üzerinde oynayan oyuncular gibi, sahnenin üzerinde daha küçük bir sahne.

13 Temmuz

Atina

Herkesin kendi gizemi var.

Her erkek dansçının buzuki müziği eşliğinde dans edişi kendi gizemini ifade ediyor. Dansçı kendine dua ediyor. Kendi gizemini yatıştırıyor, kendinden geçiyor, bir katarsis yaşıyor.

Dansçının uyuşturulmuş görüntüsü. Dengenin kıyısında oy - nuyor. Bir yılan ve bedenini kıvırıyor. Bir kuş ve kollarını ka - nat gibi çeviriyor. Bir hayvan ve dört ayak üstüne çöküyor.

Dansçı kendinden geçmişliğine hükmedebilmek için kendi bacağına vuruyor ya da kendini çimdikliyor.

Biri dans ederken diğerleri izliyor. Her biri yalnız başına dans ediyor. İzleyiciler hasmane ruhları uzak tutmak için tıslıyorlar. Dansı bitiğinde dansçının sağlığına kadeh kaldırabilirler; alkışlanmıyorlar çünkü bu bir gösteri değil.

•

Buzuki şarkıcısı koca kafalı, kısa kollu bir kadın, sesi de yarı cadı yarı çocuk sesi – ağıt yakıyor, yalvarıyor, seviniyor, sızlanıyor...

•

Yeni bir şehrin tadına bakmak, yeni bir şarap tatmak gibi.

[defterden kopuk yaprak, 1958 tarihinden başka ibare yok]

Gayrimeşrudur en kusursuz aşklar.

Paranoya + hassasiyet arasındaki yakın ilişki.

[Marquis de] Sade'ın 'sağaltıcı duyarsızlığı'.

New York: Bütün duyumsallık cinselliğe dönüştürülüyor.

14 Temmuz

... H.'la birlikte yaşamak, kişiliğime topyekûn saldırıyla yaşamak demek – duyarlılığıma, aklıma, görünüşüm hariç her şeye. Görünüşüm eleştirilmiyor, ona içerleniyor.

Yine de benim için iyi olduğunu düşünüyorum – ama eleştirilerin sevdiğim kişiden gelmesiyle hiç ilgisi yok. Philip'le yaşadığım yıllarda kendimden hoşnuttum. Onun ruhsuz pohpohlamalarına alışmış, kendime karşı sert olmayı bırakmış, eksikliklerimi sevildikleri için sevilebilir kabul etmiştim. Oysa -H.'ın suçlamaları- doğru aslında, başkaları hakkında, başkalarının ne düşündüğü, nasıl duygular hissettiği konusunda keskin gözlemlerim yok benim, oysa empatik ve sezgili olabilirim, biliyorum. Duyularım köreldi, özellikle koku alma duyum. Bu şekilde içime dönmek ve duyarlılığımı, keskinliğimi köreltmek gerekliydi belki de. Yoksa atlatamayabilirdim. Aklımı korumak için biraz duyarsızlaşmam gerekti. Şimdiyse akıl sağlığımı riske atıp sinirlerimi keskinleştirmem lazım.

Dahası, Philip'ten pek çok güçsüzleştirici alışkanlık kaptım. Kararsız olmayı öğrendim. Yineleyerek konuşmayı, aynı yorum ya da öneriyi tekrarlamayı öğrendim (çünkü beni dinlemiyor, çünkü defalarca yinelemediğim hiçbir şeye aldırmıyor, çünkü bir şeye bir kere olur demiş olması onun için bağlayıcı değil). Philip, karşısındaki insanların ne düşündüğüne, ne hissettiğine, nelerle ilgilendiğine hiç dikkat etmiyor (altı yıl önce Brandeis'te [Profesör Frank] Manuel mülakatı nasıl fiyaskoyla sonuçlanmıştı). Partilerden, mülakatlardan ve konferanslardan sonra arabada yaptığımız otopsi seanslarında biraz olsun aysın diye onca uğraşınama rağmen – sonunda aksine ben duyarsızlaştım.

Bundan başka, P. beni kendi aşk idealine inandırdı – kişinin bir başka kişiye sahip olabileceğine, onun kişiliğinin bir uzantısı olabileceğime (o da benim kişiliğimin uzantısı ola-

caktı, David'se her ikimizin). Kapsayıcı aşk, karşı tarafı silip süpüren, iradenin sinirlerini kesip atan. Benliğin feda edilişi olan aşk.

•

Hareketlerim uyuşuk, mesela saçımı tarayışım, yürüme hızım – H. bu konuda haklı, gerçi içerlemekte haksız.

•

Unutma. Cahilliğim *[günlükte iki kez altı çizilmiş]* sevimli *değil*.

Genç kız tavırlarıyla doğa konusunda cahil olduğumu itiraf etmektense çiçeklerin adını öğrenmek yeğdir.

Ne kadar sık kaybolduğumu söylemektense doğru dürüst bir yön algısı geliştirmek yeğdir.

Bu itiraflar böbürlenmekle eşanlamlı oysa övünecek bir şey yok.

Masum olmaktansa bilgili olmak yeğdir. Küçük bir kız değilim artık.

Nazik, uysal, karşısındakinin seçimine riayet eden biri olmaktansa kararlı, direngen olmak yeğdir.

Aldatıldığımda, iyi niyetim kötüye kullanıldığında hatalarını kabul etmek – ender olarak başvurmam gereken bir lüks. İnsanlar anlayışlı davranıp duygularını paylaşıyor görünebilirler oysa aslında seni az da olsa hor görürler. Zayıflık bulaşıcıdır, güçlüler haklı olarak zayıfları dışlar.

•

P. bana nefret ve umutsuzlukla dolu hodpesent mektuplar gönderiyor. Benim suçumdan, budalalığımdan, aptallığımdan, kendime düşkünlüğümden söz ediyor. David'in nasıl acı çektiğini, ağladığını, yalnız olduğunu anlatıyor – ona nasıl acı çektirdiğimi tarif ediyor.

David'e işkence ettiği için, bu yılı böyle tertiplediği ve bebeğimin yok yere daha fazla acı çekmesine sebep olduğu için onu asla affetmeyeceğim. Gerçi suçlu hissetmiyorum kendimi, David'in çok ciddi yara alınadığına eminim. Bebeğim, canım oğlum, affet beni! Bunları telafi edeceğim, seni yanımdan ayırmayıp çok mutlu edeceğim – sahiplenici, kaygılı davranmadan, hayatı senin üzerinden yaşamaya çalışmadan, doğru şekilde.

Philip alçakça davranıyor. David uğruna ölümüne savaşacağız, biliyorum. Artık bunu kabulleniyorum, gözünün yaşına bakmayacağım çünkü – ya onun hayatı ya benim.

Mektupları uzun bir ıstırap ve kendine acıma feryadı. İtirazları özetle bir tehdit, yaşlı Yahudi annenin (kendi annesiyle *[Philip Rieff'in erkek kardeşi]* Marty arasında geçenler gibi) tutsak oğluna ya da kızına yönelttiği o bilindik tehdit: Beni terk edersen ya da o şiksayla [Yahudi olmayan kadın] evlenirsen kalp krizi geçiririm, kendimi öldürürüm *[Martin Rieff'in eşi Katolikti]*. P. şöyle yazmış: "Sen sen değilsin. Sen bizsin..." Arkasından fiziksel sefalet kataloğu geliyor – ağlıyorum, uyuyamıyorum, kolit oldum. "Kırkıma varmadan öleceğim."

Çok haklı! Ona dönersem kendim olamam. Durumu daha iyi özetleyemezdi. Evliliğimiz bir dizi kendini feda etme eylemiy -

di; o benim için, ben onun için, ikimiz David için. 'Nesnel, doğru, doğal, kaçınılmaz' aile kurumu, evliliğimiz, evlilik.

16 Temmuz

Delphi

Fantastik dağlar, pembeye çalan kayalıklar, dev bir kâsenin dibinde birikmiş gibi vadinin altında uzanan deniz, çam ağaçlarının kokusu, ağaç gövdeleri gibi devrilmiş yan yatan, yarı toprağa gömülmüş sincabi sütunlar, kulakları yırtarcasına cırlayan ağustosböcekleri, boynu çıngıraklı eşekler, kayalıklarda yankılanan (acılı haykırışları andıran) eşek anırtıları, kara bıyıklı adamlar, yakıcı güneş, tepe yamaçlarındaki teraslara dikilmiş zeytin ağaçlarının titreşen gümüşi yeşili, gülümseyen yaşlı kadınlar –

Her şeye rağmen H.'sız yaşayabilirim sanırım...

17 Temmuz

Atina

Atina yabancılarla, yolculukla ilgili bir öyküye iyi dekor olurdu. Ayırt etmesi kolay, albenili sahne malzemeleriyle dolu.

Atina'nın tombul Amazon kraliçeleri, inşaatlarla dolu tozlu sokaklar, geceleri taverna bahçelerinde buzuki çalgıcıları, tabak tabak yoğurt, söğüş domates, yeşil bezelye, reçine şarabı, kocaman Cadillac taksiler, kehribar tespihlerini çekerek parklarda oturan, yürüyen orta yaşlı erkekler, sokaklarda köşe baş-

larında mangallarının arkasında oturan közde mısır satıcıları, daracık beyaz pantolonları, geniş siyah kuşaklarıyla Yunan denizciler, Atina tepeleri ardındaki, Akropolis'ten seyredilebilen çilek pembesi günbatımları, bir drahma karşılığında gelen geçeni tartmayı teklif eden, tartılarının başında yaşlı adamlar –

[tarihsiz, fakat SS'la H.'ın 1958 Temmuz ayında yaptığı Yunanistan gezisinde yazıldığı kesin]

Evlilik repertuarımızda büyük ve bedelsiz jestler kalmadı – giderek daralan tatminsizlik çemberleri + bağımlılık

1959

[tarihsiz fakat 1959 başında yazıldığı kesin]

New York'un çirkinliği. Ama burayı seviyorum, hatta *Commentary*'yi bile *[SS'ın editörlüğünü yaptığı, makale ve eleştirilerinin de yayınlandığı dergi]*. NY'ta duyumsallık tamamen cinselliğe dönüşüyor – duyuların tepki verebileceği nesneler, güzel bir nehir, evler, insanlar yok. Sokağın pis kokuları ve kir toz... Yemek yemekten ve yatakta taşkınlıktan başka bir şey yok burada.

•

Kente uyum sağlamak veya kentin benliğe daha iyi cevap vermesini sağlamak.

3 Nisan

Suç ve Ceza'yı, Blake'in *Milton*'ını okuyorum. Apollinaire okumak istiyorum.

[Sıradaki tarihsiz fakat 1959 baharında yazıldığı kesin olan kısım, SS'ın Ocak ayında New York'a geldikten sonra çalışmaya başladığı Commentary *dergisinin ilk editörü Elliot Cohen hakkında. Hayatının sonlarına doğru, SS'ın da dergi için çalıştığı dönemde, Cohen akıl sağlığını yitirmeye başlamıştı.]*

Elliot Cohen –

bütün hayatını manipülasyon tutkusu yönetiyor. Her şeyi iktidar açısından görüyor. "Elliot değerlendirme becerisine sahipti. Çok tanıdığı vardı. Çevresine dürüst insanları toplayıp onları kullanmaktan *hoşlanırdı*." *[Bu alıntının kime ait olduğu belli değil fakat büyük ihtimalle SS'ın* Commentary*'deki iş arkadaşı Martin Greenberg'in sözleri.]*

"hastalıklı balıkçı kralımız"

eşi Mt. Sinai'de çalışıyordu; oğlu Tom bir televizyon stüdyosunda

1 W. 85. Cadde, West Side

1950'lerde anti-komünizm, 1930'larda komünizm

Alabama, Mobile'da doğmuş

[eleştirmen Lionel] Trilling'i keşfetmiş

Bob Warshow [yazar, *Commentary*'nin film eleştirmeni] hastanede ölüm döşeğinde Martin'e [Greenberg] ondan nefret ettiğini söylemiş

•

Coşku güzelliktir (Blake)

12 Nisan

Durumum kötü. İşte yazıyorum; ağır ağır yazıyorum, el yazı - ma bakıyorum, fena görünmüyor. Marty Greenberg'le iki vot- ka martini içtim. Başım ağırlaştı. Sigaraların tadı acı. Tony'yle ekşi suratlı bir herif ([siyaset bilimci] Mike Harrington) Stan - ford-Binet zekâ testlerinden konuşuyorlar. Kleist bir harika. Nietzsche, Nietzsche

12 Haziran

İyi orgazm ve kötü orgazm

Orgazmların her boyu var: büyük, orta, küçük.

Kadın orgazmı erkeğinkinden daha derin. "Herkes bilir bu- nu." *[Tırnak işareti içine alınmış fakat kime ait olduğu söy - lenmemiş.]* Bazı erkekler asla orgazm olmaz; hissizce boşa- lırlar.

Düzmek ve düzülmek. Düzülmek daha derin -daha kopuk- bir deneyim. Üstte ya da altta olmak için de geçerli aynısı. I[rene] yıllar boyu altta orgazm olamamış çünkü (?) kendini tamamen bırakma, 'sahip olunma' düşüncesini kabullenememiş.

'Safi maskülen' dike, partnerinin dokunmasına asla izin vermez.

[tarihsiz fakat bu yılın yaz başında yazıldığı neredeyse kesin]

Roma ordu birlikleri

Century – 100 asker

Maniple – 200 asker

Kohort – 600 asker

Lejyon – 6 kohort (6000 adam)

•

"Hem yarayım hem bıçak!
... Hem kurban, hem cellat."

(Baudelaire)

"Yalnızlıklarda boş jestler yaptım."

(Apollinaire)

"Yuva düşüncesi – 'Evim, Güzel Evim' – sokak düşüncesiyle birlikte yok edilmeli."

(Piet Mondrian)

"Faniler arası borçlanmaya lanet olsun... Hava gibi özgür olurdum, oysa bütün dünyanın hesap defterlerinde geçiyor adım."

(Melville)

[tarihsiz fakat bu yılın yaz başında yazıldığı neredeyse kesin]

saldırganlığını bastırmanın sonuçları:

A) erkeklerin yetkisi olduğuna, kadınların olmadığına inanmak [ve bunun sonucunda] erkeklerden korkmak; zayıf, hassas, ağlayan kadınlar hanedanı
B) fiziksel saldırganlığa öfkelenebiliyorum çünkü annem *fiziksel olarak* zayıf (bunun onunla bağlantısı yok – *tam aksine*!)

Pantolon giymek (pasaklı görünmek) eşittir çocuk olmak, yetişkin olmamak (+erkeksilik)

Çocukken gücüm azdır – daha savunmasızım, mağdur olma - ya adayım

[tarihsiz ama bu yılın sonbaharında yazıldığı neredeyse kesin]

YAHUDİLER Yidiş: haf (kaşık), Maşeh (içecek) – ad, yada (bilmek – cinsel olarak) – eylem, yani cinsel ilişki

1215 Laterano Konsili'nin Yahudi aleyhtarı önlemleri

İngiltere'den kovuluş – 1290

Mezmurlar 119:63'te Mezmurcu'nun 'hater'i (yoldaş, dindaş, salt arkadaştan fazlası) var.

Yıl 1519 *[metinde böyle]* (1958-1959)

Roş Aşana

Yom Kipur

Hanuka

Purim

Fısıh

Teddy Roosevelt büyük bir filosemitti; bütün Alman Yahudilerinin cumhuriyetçi olması bundan.

Varşova Gettosu – 19 Nisan 1943 (Hamursuz)

Bugün ABD'deki eğitimli Yahudi için, Hıristiyanlığın reddi Ya - hudiliği seçmenin önkoşulu.

Museviliğin karakterim, beğenilerim, entelektüel kanılarım üzerindeki, kişiliğim ve tutumum üzerindeki etkisi

Yahudi olmayı haklı çıkarmak için süregelen çaba

Yahudiler Hindistan'a 19. yüzyılda Bağdat, Musul + Basra'daki Irak topluluklarından göçtüler

Malaki zinayı kıyasıya eleştirir

'Histadrut' – İsrail Genel İşçi Sendikaları Federasyonu

Etiyopya, Irak'ın yerini alarak İsrail'in ana et kaynaklarından birine dönüştü

İsrail'de üniversite seviyesinde 5 kurum var

1) Kudüs'teki Hebrew Üni.
2) Hayfa'daki Technicon
3) Bnei Brak'taki Bar-Ilan Üni.
4) Tel Aviv Belediye Üni.
5) Rehovot'taki Weizmann Bilim Enstitüsü

Aliyah = İsrail'e göç

Altı köşeli yıldızın adı Magen David – Kral Davut'un Kalkanı

Günümüz İspanyolcası'nda Ladino'nun anlamı!

•

– bak

David I. Grossvogel, *The Self Conscious Stage in Modern French Drama* [Modern Fransız Tiyatrosunda Özbilinçli Sahne](Columbia University Press, 1958) Adamov, Ionesco, Apollinaire, vb.

– romanlar

John Barth, *The End of the Road* (Doubleday, 1958)

Stanley Berne, "Bodies + Continents" (*A First Book of the Neo-Narrative*, 1959)

•

Harold Rosenberg, *The Tradition of the New* (Horizon Press, 1959)

•

Yazar temsilcileri (NYC)

J.F. McCrindle

John Shaffner

Toni Strassman (James Purdy)

Candida Donadio (Alfred [*Chester [1928-1971]*], *SS'ın Irene Fornes aracılığıyla tanıştığı,* The Exquisite Corp - se'u *yazan Amerikalı deneysel kurmaca yazarı]*)

[tarihsiz, sonbahar]

Françoise Sagan'ın dünyası – çoğu sanatla bağlantılı olan, kar - şılıksız cinsel hayranlık çemberi oluşturan bir grup Parisli.

[aşağıdaki kısımlar tarihsiz fakat bu defterin bu yılın sonbaharında yazıldığı neredeyse kesin]

Mies van der Rohe: "Az ama öz."

Jane Austen: "Aşk + para hakkında yazıyorum. Başka yazacak ne var ki?"

Kafka: "Belli bir noktadan sonra artık geriye dönüş yok. Ula - şılması gereken nokta işte bu."

•

İonesco'nun Britanya karşıtlığı – Amerikalı bir banliyö ailesi- nin oturma odasına yerleştirmesi *Kel Şarkıcı*'nın etkisini azal - tıyor.

•

New Yorker [dergisi] tarzı:

> Konuşma diliyle süslenmiş üst-orta sınıf söyleyiş şek - li. Alaycı centilmenlik etkisi uyandırıyor – zeki bir

amatörü akla getiriyor – fakat kavrayış ya da derin duyguları aktarmaktan yoksun

Annem iştahını kaybederek görgüsünü artırdı

[tarihsiz, sonbahar]

Özbilinçliliğin sonucu: izleyici ve aktör aynı kişi. Hayatımı kendim için, kendi eğitimim için bir seyirlik olarak yaşıyorum. Hayatımı yaşıyorum fakat hayatının *içinde* yaşamıyorum. İnsan ilişkilerinde istifçilik güdüsü...

Eylül [başka tarih yok]

1) Tutarlı ol.
2) David'in yanında onun hakkında konuşma (komik şeyler vb. anlatma, özbilinçliliğini tetikleme).
3) Her zaman doğru olduğunu düşünmediğin bir şey için onu övme.
4) Yapmasına izin verilen bir şeyden dolayı onu sertçe azarlama.
5) Günlük program: yemek, ev ödevi, banyo, dişler, oda, öykü, yatak.
6) Başka insanların yanında üzerinde tekel oluşturma - sına izin verme.
7) Babası hakkında her zaman iyi konuş (yüzünü ekşit - me, iç geçirme, tahammülsüz davranma, vb.).
8) Çocukça fantezilerden vazgeçirmeye çalışma.

9) Onu hiç ilgilendirmeyen bir yetişkinler dünyasının varlığını anlamasını sağla.
10) Senin yapmaktan hoşlanmadığın şeyleri (banyo, saç yıkamak) onun da sevmeyeceğini varsayma.

Ekim 1959 [başka tarih yok]

Dindar değil yardımcı-dindarım

19 Kasım

Orgazmın gelişi hayatımı değiştirdi. Özgürlüğüme kavuştum, gerçi bunu başka türlü ifade etmem gerek. Daha önemlisi: beni sınırladı, ihtimalleri ortadan kaldırdı, alternatifleri berrak ve belirgin hale getirdi. Artık sımrsız değilim, yani 'hiçbir şey' değilim.

Cinsellik, paradigmadır. Önceden, cinselliğim yataydı, sonsuzca alt bölümlere ayrılabilen sınırsız bir çizgiydi. Oysa şimdi dikey; yukarı, yukarıya ya da hiç.

•

Orgazm odaklıyor. Şiddetle yazmayı arzuluyorum. Orgazmın gelişi kurtuluştan ziyade egomun doğuşu. Egoma ulaşana dek yazamam. Ben yalnızca kendini sergileyen bir yazar olabilirim, başka türlüsü mümkün değil... Yazmak kendini harcamaktır, kendini riske atmaktır. Oysa şimdiye dek kendi adımm sesinden bile hoşlanmadım. Yazmak için adımı sevmeliyim. Yazar kendine âşıktır... kitaplarını bu karşılaşmadan ve şiddetten yaratır.

20 Kasım

Daha önce hiç kimseye I.'e olduğu kadar talepkâr davranmadım. Görüştüğü herkesi kıskanıyorum, benden uzaklaştığı her ân canım yanıyor. Yalnızca ben onun yanından ayrıldığımda ve nerede olduğunu bildiğimde sorun yok. Duyduğum aşk onu bütünüyle kapsamak, yutmak istiyor. Aşkım çok bencil.

Hint mitolojisi:

4 'kişilik'te cisimleşen / 4 temel görüş

Yaratılış – Brahma
Koruma – Vişnu
Yıkım – Şiva
Yenilenme – Krişna

Shelley de (1812'de tanıştığı) John Frank Newton'ın izinden giderek Platon'u, diyaloglarında Orpheusçu kurtuluş düşüncesini sunan Orpheusçu [bir] şair olarak yorumlar (Platon'un ezoterik Yeni Platoncu yorumu)

Shelley, *Zincirden Kurtulan Prometheus*'ta Demogorgon'a şöyle söyletir: "Derin hakikat suretsizdir." Şiir, "sonsuzluğun beyaz ışıltısını lekeleyen renkli camdan bir kubbedir".

Krş. [Thomas Love] Peacock, "Shelley'nin Hatıraları"

Orpheusçu perhiz (aynı zamanda Pythagorasçı): hayvan eti yemek yok (arındırıcı)

Orpheusçuluk Hinduizm'den türemiş olabilir mi??

Krş. Platon'un "Bir Şiir Savunması"ndaki şiir üzerine görüşleri hakkında Shelley'nin yorumları (Peacock'un "Şiirin Dört Evresi" adlı alaylı saldırısına cevaben yazılmış)

•

Georg Christoph Lichtenberg, *Gedenkbuch*: "Uluslar geliştikçe tanrıları da gelişir."

•

Kant: ahlâklılık = yasa

•

'*jejeune*', 'toy' anlamına gelmiyor

'*transpire*', cereyan etmek anlamına gelmiyor

•

"Yazmak var olmaktır, kişinin kendisi olmasıdır."
(De Gourmont)

21 Aralık

Bu gece o [Irene Fornes] iş çıkışında Inez'le buluşmaya San Remo'ya gitti, [gazeteci, oyun yazarı] Ann Morrissett de oradaymış. Sonra Cedar Bar'a geçmişler. 12.00'de eve döndüğün - de ben uyuyordum... Yatağa geldi, bana akşamki konuşmaları anlattı, 2.00'de ışığın söndürülmesini istedi ve uyudu. Ben fel - ce uğramış, dilsiz, gözyaşlarına boğulmuş halde kalakaldım. O uyurken kalkıp sigara içtim.

24 Aralık

Jacob [Taubes (1923-1987)] aradı dün gece, geçen çarşamba Marcuse'le arasında geçen konuşmaları anlattı.

Bir düşmanım var – Philip.

Yazma arzum *[SS önce 'ihtiyacım' yazıp üzerini çizmiş]* eşcinselliğimle ilgili. Yazar kimliğine, toplumun bana karşı kullandığı silaha karşılık verebilecek bir silah gibi ihtiyacım var.

Eşcinselliğimi gerekçelendirmek için değil. Ama bana bir ruhsat verir – öyle hissediyorum.

Queer olduğum için kendimi ne kadar suçlu hissettiğimin farkına varmaya başladım. H.'layken bundan dolayı kaygılanmadığımı düşünüyordum oysa kendimi kandırıyordum. Beni yoldan çıkaranın H. olduğuna, o olmasa *queer* olmayacağıma ya da tamamen *queer* olmayacağıma başka insanları bile inandırdım (örneğin Annette [Michelson]).

Korkumla suçluluk duygumu Philip'le bağlantılandırıyorum, onun olanları dünyanın her köşesine ilan etmesiyle, gelecek yaz yeni bir velayet davası ihtimaliyle. Belki de o yalnızca korkumla suçluluk duygumu arttırıyordur. Madem öyle, Jacob'la [Taubes] aldatmacaya niçin devam ediyorum?

Queer olmak kendimi daha savunmasız hissetmeme yol açıyor. Her zaman duyumsadığım gizlenme, görünmez olma isteğini güçlendiriyor.

28 Aralık

... Şimdiye dek, yalnızca kendi acınası benliğimin kopyaları ya da versiyonlarını derinlikli bir biçimde tanıyabileceğimi veya gerçekten sevebileceğimi hissediyordum (entelektüel ve cinsel

duygularım her zaman ensest eğilimliydi). Şimdiyse bana benzemeyen birini – örneğin Yahudi olmayan, New York kökenli bir entelektüel olmayan kişiyi- yakınlık kurmada başarısızlığa uğramadan tanıyorum + seviyorum. I.['in] yabancılığının, or - tak bir geçmişe sahip olmayışımızın her ân farkındayım ve bu kendi payıma müthiş bir rahatlama deneyimi.

1960

[Ocak 1960'tan başka tarih atılmamış]

Cogito ergo est [Düşünüyorum öyleyse varım]

3 Ocak

Gorki'nin *Tolstoy, Çehov ve Andreyev'den Anılar*'ından:

"Nietzche demiş ki, 'Bütün yazarlar bir erdemin ya da başkasının dalkavuğudur'. Strindberg dalkavuk değil. Oysa ben öyleyim + inanmadığım, saygı duymadığım bir sahibeye hizmet ediyorum. Onu tanıyor muyum? Belki de hayır. Sorunu görüyorsunuz. Bana kalırsa çok üzücü + can sıkıcı, Anton Pavloviç. Anladığım kadarıy-

la sizin de pek hoşunuza gitmediğine göre, ağır ve tinsel prangalarımı daha fazla tartışmayacağım."

11 Ocak

Olumsuz duygularımın üstüne olumlu bir katman yerleştirdim...

... Coleridge, bir ben-sen felsefecisi...

... Memelerinin oktavı.

Stendhal, toplumsal davranış ya da sanat üzerine (?): "Bir et - ki yarat, sonra çabucak oradan ayrıl."

Ondan hoşlanıyorum, o adamdan. Keşke onu sevebilseydim. (Veya: Ondan hoşlanmıyorum. Ama keşke ondan hoşlanabilseydim.) Böylece bu duyguyu armağan ediyorum ona. – Bir hediye bu, ayrıca başımdan savmanın yolu. Fakat şimdi onu sevdiğime inanıyor. Çekimi nakit paraya çevirmeye çalışıyor, oysa karşılıksız bu çek.

Yalnızca nazik olmak istemiştim. Oysa şimdi bir dolandırıcıya dönüştüm, üzerime geldiğini, baskı yaptığını hissediyorum.

Utancımdan çekin karşılıksız olduğunu, onu atmasını söyleyemiyorum. (Nakit paraya çevirmeye kalkışmaz diye düşünüyor, buna güveniyordum!)

Ödeme istiyor. Çelik perdeyi indiriyorum; telefona cevap vermiyor, mektupları açmıyor, onu uzaktan görünce karşı kaldırıma geçiyorum.

•

I: Yaşamakta neden bu kadar zorlanıyorsun, biliyor musun? Çünkü benzinsiz gitmeye çalışıyorsun.

S: Nasıl? Benzin dediğin dürüstlük mü?

I: Hayır, dürüstlük benzinin kokusu.

•

I.['in] iiigesi: Naylondan bir deri giyiyorum üstüme. Çok zaman alıyor, bakımı çok zor ve üstüme tam geldiği de söylenemez ama onu soymaya çekiniyorum çünkü altındaki insan teninin dayanamayacağını düşünüyorum.

Korkuyorum, diyorum. Kapağı kaldırmanın hayatımı değiştireceğinden, bir şeylerden vazgeçmek zorunda kalmaktan korkuyorum. "Öğretmenlikten vazgeçeceğim, David'i bir yetimhaneye, Irene'i White Horse'a göndereceğim anlamına geliyorsa", gerçekte ne düşündüğümü bilmek istemiyorum. Fakat I. "Aslına bakarsan hiçbir şeyin fazla önemi yok," diye karşılık veriyor. Ağlamaya başlıyorum.

"Bütünlüklü olmak insanların canını yakmaktan önemlidir."

Kendi derime güvenmek.

•

Annemin mirası:

A. "Bana yalan söyle, ben zayıfım" – bize dürüstlüğün zalim - lik anlamına geldiğini öğretti. Geçen ağustosta da aynı temayı işledik: Judith hem isyan ediyor hem çöküş yaşıyordu + anneme karşı dürüst davrandığı için her ikisinin önünde Judith'e saldırdım + annem şöyle dedi: "Kesinlikle haklısın."

B. Acı vermekten kaçınması: kötü haber verememesi, ayağa batan dikeni çıkaramaması – yapılacak şeylerdi bunlar. Oysa annem Rosie'yi çağırır + her şey olup bitene dek başka bir oda-ya geçerdi.

'başka odaya geçmek':

– (54' yazında) Philip gebelik testinin sonucu için doktoru ararken merdivenlerden aşağı, David + Rosie'nin odasına in-mem, kulaklarımı ellerimle kapamam.

– David'le Thompson Sokağı'na geldiğimiz cumartesi akşamı I.'e H.'ı aratınam (+ o telefon konuşmasını yaparken salona geçmem).

Ben ne söylersem söyleyeyim, hayatım, eylemlerim, gerçeği sevmediğimi, gerçeği hiç istemediğimi söylüyor.

•

Jacob [Taubes]: [Gershom] Scholem'in en önemli çalışmaları Luriancı Kabbala üzerine. Bunun büyük İspanya felaketine ve-rilmiş bir karşılık olduğunu, sürgün, yabancılaşma düşünce -siyle teolojik bir mücadele olduğunu gösteriyor.

Teoloji ya da edebiyatta, zamanımızın büyük olayı üzerine böyle bir ayrımsama yok. (Ölen altı milyon kişi, Ben-Gurion siyaset oyununu oynayabilsin diye İsrail Devleti'nin ödediği bedel olarak anlaşılamaz.)

•

I. diyor ki H.'ın huysuzluğu dürüstlük değil, yalnızca huysuz -lukmuş. Dürüstlük, gücünün yettiği durumlarda değil, sürek -

li dürüst olmak demek. H., kötü duygularını ifade etme konusunda kendine asla ket vurmuyor. Ama dürüst değil.

13 Ocak

... Telefona cevap vermekten neden hoşlanmadığımı anlamak beş yılımı alabilir...

... Telefon düğümünü anlamakta pek çok açıdan zorlanıyorum... yüzeysel kendini analiz etme sözlükçesiyle çağdaş dil, kendi yüzeyselliğimde yaşamaya devam etmeme destek oluyor. Utangaç olduğumu söyleyebilirim; ya da nevrotik; veya telefonun temsil ettiği özel hayata vahşice saldırı düşüncesine hassasiyetim olduğunu. (Geçen gece Helen Lynd'in evinde bu sorundan kısaca söz ettiğim zaman Wolf Spitzer'ın önerdiği teori buydu.) "Annem iki yaşındayken bana telefon kullandırmıştı", "Siyah telefonlar cinsel semboldür" vb. gibi 'psi-' başlıklı açıklamaları değerlendirmeye bile değer bulma - dan eliyorum.

•

Aziz Justinus-Haham Trypho diyaloğunu oku – M.S. 2. yüzyıl (Hıristiyanlık-Yahudilik tartışması)

Anna Karenina'yı yeniden okuyorum

Bazı Yunan tapınakları M.Ö. yüzyıllar boyunca korunarak re - habilitasyon merkezi olarak kullanılmış, ruhsal sıkıntıları olanların sakin + dinlendirici bir atmosferde iyileşebileceği yerlerdi ('ortam terapisi')

14 Ocak

Bugün Kant'ın ötesini gördüm (daha doğrusu dün, saat sabahın 1.00'i). Dersler harikuladeydi, dönemin son dersleri yani. Bu çocuklardan on-on iki tanesine büyük şefkat besliyorum.

1) Kant bir çatışma ya da kararsızlığı ahlâki durum paradigması olarak almakla doğru noktadan yola çıkıyor. Özellikle temayül + ödev duygusu arasındaki çatışmayı.

Burası önemli: Ahlâk felsefesi bize iyi bir insanın sahip olacağı karakterin ve sergileyeceği davranış aralığının reçetesini vermek olan Aristoteles'le karşılaştır. (Bireysel somut kararlar yerine davranış aralıklarını değerlendirir.)

2) Böylece kategorik buyruk işe yaramaz.

3) İyileştirmek, bütünleştirmek için.

21 Ocak

Konuşmadığım zaman hemen hiç düşünmüyorum. Bu yüzden bu kadar çok konuşuyorum.

Ve bu yüzden yazmıyorum.

•

Alfred [Chester] fevkalade patavatsız olduğumu söylüyor. – Fakat bu, acımasızlığımdan ya da insanları kırmaya ihtiyaç duymamdan kaynaklanmıyor. Aksine, acımasız davranmakta, acı vermekte çok zorlanıyorum. (X) Daha çok duyarsız, duy - gusuz olmamla ilgili. H. da söyledi bunu, Judith de, şimdi de Alfred. I. benzer şeyler söylemiyor çünkü ne kadar duyarsız

olduğumu bilmiyor; acımasız olduğumu düşünmese de, sanıyor ki ne yaptığımı biliyorum.

X: biri tarafından ele geçirilmiş, mecbur bırakılmış olma duygusu. Kendini kurtaramazsın, karşı taraf seni serbest bıraksın istersin. Kendini kısa ânlar için sıcaklık + hoşluk olarak gösterse de, X-kişisinin uzun ilişkideki huysuzluğunun sebebi bu.

Tek gecelik ilişkide ya da telefonda konuşurken X: Hayır diyememe.

X utançla bağlantılı. X = karşındakinin istediği kişi olma dürtüsü.

•

İlham, bana kendini kaygı biçiminde sunuyor.

[takip eden boş sayfalar arasına sıkıştırılmış kâğıt parçasında yazanlar] Blake: Hayat + "arzumuzun yatağında küçük bir et perdesi".

[tarihsiz, büyük ihtimalle Ocak sonları]

Şunları al:

J.W. Allen, *16. Yüzyıl Siyasi Düşünce Tarihi* (Methuen, 3. baskı, 1951)

G.N. Clark, *On Yedinci Yüzyıl* (O.U.P., 1931)

G.M. Trevelyan, *Blenheim: Kraliçe Anne Yönetiminde İngiltere* (Longmans, 1931)

E.M. Tillyard, *Elizabeth Döneminde Dünya Görüşü* (Chatto, 1948)

W.W. Fowler, *Romalıların Dini Deneyimi* (1911)

Dennis Rougemont, *Tutku ve Toplum [belki de satın alındığından üstü çizilmiş]*

R. Briffault, *Analar*

Calvin, *[Hıristiyan Din] Kurumları* (2 cilt)

A.D. White, *Hıristiyanlık Dünyasında Bilimle İlahiyatın Savaşı* (2 cilt, 1896)

M. Murray, *Batı Avrupa'da Cadı Kültü*

B. Malinowski, *İlkel Toplumlarda Cinsellik ve Baskı*

Westermarck, *Ahlâki Düşüncelerin Kökeni + Gelişimi* (2 cilt)

Hobhouse, *Evrimde Etik*

Anders Nygren, *Agape ve Eros*

Karl Barth, *Kilise İnakları* (3 cilt)

Max Weber, *Musevilik Tarihi* (Free Press) *[belki de satın alındığından üstü çizilmiş]*

M. Lowenthal, *Almanya Yahudileri* (1936)

Theodor Gaster, *Thespis – Eski Yakındoğu'da Ritüel, Mit ve Drama*

Margolis ve Marx, *Yahudilerin Tarihi*

Gerth ve Mills, *Max Weber'den [belki de satın alındığından üstü çizilmiş]*

Scholem, Yahudi Mistizmi *[üstü çizilmiş]*

Schweitzer, *İsa'nın Hayatı Araştırmaları Tarihi*

[tarihsiz, büyük ihtimalle Ocak sonları]

Amerikan deyişleri: güncellenmiş, hava açısından, kurma

Argo: şalteri atmak, kafayı yemek

[tarihsiz, büyük ihtimalle Ocak sonları]

Var olmadığımı düşünmeyi tercih ederdi. Dün, onun gözünde benim Latinliği, yabancılığı, beğeniyi, cinsel deneyimi, eğitimsiz aklı temsil ettiğimi söyledi. (Sonuncusu doğru değil, çünkü sözlükte eğitim, sistematik bilgi almanın yanında karakter + zihinsel güçlerin gelişimidir yazıyor.)

Bugün, onu bütün bu olanları yöneten mekanizmayı biraz ol - sun ifşa etmeye zorladım ve beni kendinden uzaklaştırdı. Onu aradım + geldi + benimle sevişmeye başladı. Onunla sevişmeyi fena arzuluyordum fakat kendimi kandırıp onun da istiyor olabileceğine inanabilir miydim – bunu yapmadım. Irene, bunu [sevişmeyi] daha önce hiç bu kadar istemediğini söyledi. Kanıtı, orgazm. Fakat bunu bana sunmadığını bilmiyor muydu? Ondan koparıp aldığımı? Kendimi böyle kandırdım, onun daha önce hiç sunmamış olduğu gerçeğini kanıt olarak kullandığımda. Daha önce hiç sunmadı, vermedi + bana hiç sun - madı, ben aldım. Ta ki almama her şekilde engel olmaya karar verdiği güne dek. Bu kararın H.'la son ve kesin ayrılığımızla il -

gili olması tesadüf müydü? Sonunda ayrılık tamamına erdiğinde, ilk kez benimle yüz yüze kaldığında + varlığıma büyük öfke duymadı mı, izinsiz davetsiz gelişime?

[tarihsiz, Ocak sonu]

önceleme – beklenti

prolisit – evlat katli, özellikle doğumdan önce veya hemen sonra (Latince – proles – zürriyet)

prolis – sonu gelmeyen, sözü çok uzatan, bezdirici

sedulous – dirayetli, azimli, gayretli, özenli

isyan (başarısız) versus devrim (başarılı)

•

Past and Present, sayı 15 (Nisan 1959): Norman Birnbaum, "Zürih'te Zwingli Reformasyonu"

•

mitik/epik

•

Bush, *Bilim ve İngiliz Şiiri*, *Wordsworth*, *Yöre Gezisi*, Yunan çoktanrıcılığım doğa teolojisiyle ilişkilendiren IV. kitap.

1880 tarihli İngiliz bilim-kurgu romanı *Düzülke* [E.A. Abbott] (Dover)

•

Alman işgali sırasında Fransız Direnişi başkenti Lyons

•

Vlaminck gençken profesyonel bisiklet yarışçısıymış

•

Martin Buber editörlüğündeki *Der Jude* dergisinin 1919 Eylül sayısında David Baumgardt'ın Yom Kipur yazısı

•

J. P. Stern, *Lichtenberg* (Indiana University Press)

T.W. Adorno, *Aspekte der Hegelschen Philosophie* [Hegel Felsefesinin Bakış Açıları] (Frankfurt am Main, 1957)

D. için: önsözü Joseph Campbell tarafından yazılmış *Grimm Masalları*, Pantheon baskısı (NY, 1944)

•

[SS'ın 1960 bahar döneminde Jacob Taubes'la birlikte vereceği Din Sosyolojisi dersi için okumalar]

1) Aziz Paulus'un Mektupları
2) Lindsay, vb.: tin/karizma v. yasa/kurumlar
3) *Hıristiyanlık ve Hıristiyan Alemi* [S[oren] K[ierkegaard])
4) Sohm + Weber

•

29 Ocak

Ruhun yatakhane tuvaleti

Daha az ilginç olmak önemli. Daha az konuşmak, daha fazla tekrarlamak, düşünmeyi yazmaya ayırmak.

•

trajedinin keyfi, dolaylı intiharda

[tarihsiz, büyük ihtimalle Ocak]

Bir dizi öykü (Stringberd'in *Evlilik*'teki tarzında)

1. kurtarıcı evlilik
2. cinsellik savaşı
3. ikinci evlilik
4. sınıf atlama
5. Don Juancılık
6. eşcinsel ilişki yüzünden biten evlilik
7. kocama mektup (kocasını henüz terk etmiş kadından)

Evlilik Üzerine Notlar

Evlilik + aile hayatı, sıklıkla (Doğu Ortodoks geleneğindeki) manastır sistemine benzetilen bir disiplindir. Her ikisi de, uzun zaman boyunca birarada dalgalarla savrulan çakıl taşları gibi kişiliğin keskin kenarlarını törpüler

[tarihsiz, büyük ihtimalle yine Ocak; erdem ve ahlâksızlık üzeri - ne burada yer verilmeyen uzun bir akademik tartışmadan sonra SS bir Nietzsche alıntısını yorumlayan kısa bir paragraf yazmış]

Merhametli olma. Merhamet bir erdem değildir. Merhamet, gösterdiğin insanlar için kötüdür. Onları hakir gördüğün anlamına gelir.

•

Oxford'un zarif kindarlığı

Hawthorne'un teması: yalıtılmışlığa karşı paylaşım

Yeats, Brecht, Lorca

Kanon, repertuar

Varoluşçu tema, gerçek bir kimlik arayışı

([İspanya] İç Savaş[ı] döneminde) liberal Madrid gazetesi *El Sol*'un editörlüğünü yapan Ramon Sender

•

... Sessiz [filmlerde] yıldızın yüzünde vurgu gözlerdeydi, şim - diyse ağızda

Artık yakın plan çekimler eskisi gibi değil: yüz izleyiciye dönük, baştan çıkarıcı, yalvaran ifadeler yok. [Şimdi] yüz, sahnedeki bir başka yüze dönük

I.: Resimde yıkıcılığın değerini anlamaya başladım

•

cinsellik de anlak kadar çok katmanlı

[tarihsiz, büyük ihtimalle Şubat başı]

Rastlantısal *[Günlükte sözcük kutu içine alınmış.]*

Bombadan sonra güncel hayatta belirgin hale gelen tuhaflığı görmezden gelen yazarları sevmiyorum.

50'ler:

Saul Bellow: Augie March – Amerikan hayat tarzının yürekten benimsenişi; ABD izdihamının ortasından kopup gelen otodidakt

Ralph Ellison

Baldwin

[Herbert] Gold

Algren

Malamud

Amerikan deneyimi gerçeğiyle uzlaşmak

Geçen yıl:

Thomas Berger, *Crazy in Berlin* – roman

Alfred Grossman, *Acrobat Admits* – orta sınıf Yahudi ha - yatının şaşırtıcı ölçüde tanıdık önemsiz ayrıntılarını keskin bir bakışla yakalıyor, Amerikan edebi türlerinin ya da televizyon şovlarının paradosini yapıyor

Grace Paley, *İnsana Özgü Küçük Rahatsızlıklar* – kısa öy - küler

Philip Roth, *Hoşçakal, Columbus* – kısa öyküler

Metropolitan yazarlar

Yahudi

Huysuz ve aksi şiir-metin

50'ler: Saul Bellow

4 Şubat

Kant'ın Platoncu yorumu doğru. Bunu bu sabah, S[arah] L[awrance Koleji'ndeki] Descartes dersimde gördüm.

Doğruluğun gerçekliğe uygunluğu, doğruluk modelinin *bilgi* olması anlamına gelir

Şu önermeler doğrudur:

"Dışarıda yağmur yağıyor."

"Afganistan'ın başkenti Kabil'dir."

+ bu önermeler doğrudur çünkü gerçekten öyle, Kabil Afganistan'ın başkenti. Bu sonuçlara düşünerek ulaşamazsınız.

Peki ya:

"2 + 2 = 4."

"Küçük çocuklara acı çektirmek yanlıştır."

7 Şubat

I., aynı anda iki kişiyle konuşmayı başaramayıp (her zaman birine odaklanmamın) ve birinin yanında herkesi -garsonları bile- görmezden gelmemin 'X'le ilgili olduğunu söylüyor...

... 'X'i yaratan, birlikte vakit geçirdiğim her insanın benim için 1 numara olması gerektiği düşüncesi.

Böylece kimleysem geri kalan herkese ihanet ediyorum. Kendimi suçlu hissettikten sonra, hesaplarım yine altüst oluyor...

... Annem bana asla kızmazdı, gücenirdi yalnızca. (Tanrı'ya şükür, ben bunu David'e yapmıyorum.) I. yoğunluğu aynı olmasa bile aynısının kendi annesi için de geçerli olduğunu söylüyor. H.'ın annesi isterik öfkesini yüksek sesle sürekli ifade edermiş – belki de o yüzden X hissetmiyor *o*.

Chicago'da X hissederdim. Odamın ziline bu yüzden cevap vermezdim + yalnızca Sheldon ve E.'yle paylaştığım şifreli bir çalma biçimi vardı.

St. Anne's'le [Oxford] X bir ilişki kurmuştum.

Philip'e karşı X hissetmiyordum. Çünkü taleplerini elimden geldiğince doyuruyordum, çünkü onun hakkında başka kimseyle konuşmuyordum, çünkü o 1 numaraydı.

[tarihsiz, büyük ihtimalle Şubat ortası]

"Deliyle rekabete kalkıştığında aklı başında adam yok olur, hiçbir yerdedir."

(Phaidros)

[tarihsiz, büyük ihtimalle Şubat ortası]

Başın içindeki çalkantı – orada olmayan sevgiliyle gün boyu söyleşme, dürtüler, fanteziler

18 Şubat

I.'le gerçekten konuşmuyoruz artık. Şimdiden bıkkınız, söylenebilecek her şeyin söylendiğinin, en azından harekete geçmekten çok konuştuğumuzun (yaptıklarımızın konuştuklarımızın vadesi geçmiş yükümlülükleri olduğunun) farkındayız. Kırgınlık çökeltisi biriktikçe birikiyor, bakışlarını karşındakinin bakışlarından kaçırmak uygar bir davranış gibi geliyor.

P.'yle ilişkimde de aynısı olmuştu, bunu fark edişimi hatırlıyorum da. Evleneli birkaç ayı geçmişti. İlk tartışma benim açımdan büyük şoktu (Midway Drexel Oteli'nde kirli çoraplarımı yere attım diye çıkmıştı – bir hafta kadar sonra *Güzel + Lanetli*'yi okurken tartıştıkları bölümde hüngür hüngür ağlamıştım) ama en kötüsü tartıştıktan sonra barışmayı bırakmamız - dı. Başlangıçta tartışır, altüst olur, sessizleşir, konuşmazdık; sonunda ikimizden biri açıklamak, af dilemek, başka suçlamalar yöneltmek için sessizliği bozardı; haksızlık giderilene, biz - ler pişmanlık duyana, ağlayana, sevişene dek sona ermezdi gerginlik. Fakat bir süre sonra tartışmaya + tartışmayı sürdür - meye başladık. Bir ya da iki gün -bazen yalnızca bir gece- sü - ren acılı, bıkkın sessizlik, arkasından (tamamıyla ortak yaşanan ki, bu da mutfak alışverişi yapıp nevresimleri değiştirmek, ayakkabınızın diğer tekinin nerede olduğunu merak etmek anlamına geliyor) gündelik hayatın kaçınılmaz rutinleri + yükümlülükleri insanı konuşmaya, dostça davranmaya zorluyor ve dağılan parçalar böylece toplanıyor, tartışma çözülmese de iki tarafın onayıyla üzeri örtülüyor.

I.'le bana olan da bu. Birbirimizi daha az sevdiğimizden değil (?) ikimiz de diğerinin sınırların daha somut, daha saydamsız hissettiğimizden.

İnsan aynı konuda kaç kez yakınabilir?

•

İki hafta önce I.'in notlarını okumak, bana H.'ın yazdıklarını okuduğum zamanki, aynı kötü duyguyu verdi. Yine acımasızca ve düş kırıklığıyla değerlendirildiğimi düşündüğümden değil. Bir ân için kendimi bu notları okurken yakalamaktı, yolumu sürekli başkalarının görüşlerinde aradığım düşüncesiydi asıl rahatsız edici olan.

•

(Taubes)

Aristoteles – Hegel karşılaştırması:

Hegel Hıristiyanlıkla uyumlu, Aristoteles değil

Hegel'de dönüşüm ihtimali var ('Kopuşlar'); Aristoteles'te: doğal gelişim, insanın daha da insanlaşarak doğal amacını gerçekleştirmesi

Hegel'in *zamanı*, *özgürlüğü*, *tarihi* var – Aristoteles bunların hiçbirine sahip değil. Hegel tipik bir *modern* felsefeci

•

oku:

Ortega y Gasset, *Sevgi Üstüne* (Meridian)

ilk bölümü Stendhal'ın sevgi üzerine kitabının (kristalleşme doktrini), bencilliğin, 'entelektüel analiz'in eleştirisi – Stendhal hiç sevmemiş, bu belli

ikinci bölüm: Leydi Hamilton. Bu gizemli kadında ne vardı ki bu büyük adamlar onu aşkla sevdi

19 Şubat

(I.)

'Pasif olmak'la kast edilen iki şey var. Edilgenlik. Tepki vermemek. Bu ikisi bütünüyle farklı. İlkinde 'aktif' de olabilirsin (?)

Alfred, cinsel açıdan aktif olduğu yıllar için kendini kazıklanmış hissettiğini söylüyor. Cinselliğinin köreldiğini, penis hassasiyetinin azaldığını hissediyor. Aynısı bütün bedeni için geçerliymiş.

Hangisinde daha fazla zevk vardır? Başparmak mı ağız mı? Ağız. Peki neden?

9.30 [akşam]

I. bir saat önce çıktı gitti. Onun gidişinden (ve arkasından kapıyı çarpışımdan) bir dakika sonra pişman oldum ve o andan beri niçin "Lütfen gitme" demediğimi (gerçi beni dinlemeyebilirdi) ve "Lütfen biraz bekle de konuşalım" demediğimi anlamaya çalışıyorum (David yatmak üzereydi). Ama böyle şeyler söylemedim. Yalnızca aşırı öfkelendim, insana korkunç bir

acı tattırmak üzere olduğunu söyleyen birine duyulabilecek türden bir öfke.

Bundan başka, kendimi mazur göstermek için bahaneler bulmakla meşguldüm – hâlâ hastayım, bunalımdayım + taburcu olması beni korkutuyor çünkü David'in hastalığı ağırlaştı + yan odadayım, telefon çalabilir. Fakat önemli olan bu değil. I.'in de yanılabileceğini, kaprisli olduğunu, kısacası (ne kadar aptalca geliyor ama) kusursuz olmadığını kabullenmek zor. Onun da bana hitap ettiği üzere 'zavallı sevgilim' olduğunu, bütün sevgililer gibi.

Morali bozulduğunda onu rahatlatmayı nadiren başarabilmemin *['asla' sözcüğünün üstü çizilip 'nadiren' yazılmış]*, bana öfkelendiğinde yatıştırmayı asla beceremememin sebebi, onun her zaman haklı olduğunu düşünmem. Ve de haklı olduğu için daha güçlü olması *gerektiğini*.

Bana öfkelendiği zaman tek bildiğim *['hissettiğim' yazıp üstünü çizmiş]* yanlış bir şey yapmış olduğum + beni cezalandırdığı. Hak edilen cezayı veren kişiyi ikna etmeye veya kandırmaya çalışmak mümkün mü?

Bundan başka, aslında kastetmediği bir şey söyleyebileceği düşüncesi -ya da onun söylediklerini yorumlamam, anlamaya çalışmam gerektiği görüşü- şimdiye dek hakkında düşündüklerime tamamen ters.

Belki de, bana duyduğu sevgiden başından beri ara ara kuşkulanmış olduğunu notlarında okuduğumda bu yüzden o kadar şaşırdım ve acı çektim.

Şüphelenmemiş olmam, bir mucize olduğuna inanmam başarı hanemıe yazılacak bir şey değil.

Şüphelenmem *gerekirdi*. Oysa karar verme ve eyleme geçme peşindeydim. Duygularımı ilan etmekte de, yürürlükten kaldırmakta da çok aceleciydim, çok aceleciyim.

... İlk hafta boyunca (aslında gerçekten kuşkulanmasam da) ona beni sevip sevmediğini, nasıl sevdiğini sorup durduğumu hatırlıyorum da – duyguları başından itibaren ikimizin de kabul edeceği ölçüt olacakmış gibi. – Gerçi tuhaf bir biçimde, oldu da.

Son gidişinde -kasım ayıydı- kalp krizi geçireceğim sandım. Şimdiyse çalakalem yazıyorum. Aramızda son üç aydır süren savaşın uyuşukluğu var üstümde.

Bu gece ona, beni sürekli özür dilemek zorunda bıraktığını söyledim.

O da bana bir seks kılavuzu okumamı söyledi.

Daha güçlü olduğu için onu mağdur durumda bıraktığımı sanmasının *['bana öfkelenmesinin' yazıp üstünü çizmiş]* müm - kün olmadığı düşüncesinden kurtulmam çok zor! Bana eşitiymiş gibi davranmakla büyük hata yaptığını düşünemem.

•

12:00

I. şimdi eve dönüp dönmemeyi düşünüyor olmalı (evim demediği bu eve). Belki bu gece dönmemeye karar vermiştir bile.

Aramızda öyle çok açmaz var ki: bu apartman dairesi, ortak yuvamız, seks, David, iş.

I.'e niçin şehir merkezindeki apartman dairesini bırakmasını söylemedim? Neden daha büyük bir yer aramadı? Neden oraya gitmedik + eşyalarını almadık? Bu konuda konuşmamız, hatta karar verme aşamasına bile geçmemiz, bana P.'yle sık sık iki farklı kontrasepsiyon yöntemi kullanarak yeniden seviş-ıneye başlamayı konuşmamızı hatırlattı. Bir kere bile yapma - dık, *yapmaya* yaklaşmadık bile, yalnızca konuşmadan ibaretti. İkiniz de biliyorduk herhalde.

... Şu ân ne kadar sinir bozucuysa geçmiş de o kadar gerçek. I. geçmişimizi, çok şey hatırlamama rağmen yine de unuttuğum pek çok ayrıntıyı nasıl da hatırlıyor. İlişkide taraflardan biri, ilişkinin tarihçisidir: Philip'le ilişkimde hatırlayan bendim; I.'le ilişkimde hatırlayan o...

[tarihsiz, Şubat]

Anıerika'da popülerlik kültü – herkes, hatta sevmediğiniz in - sanlar tarafından bile sevilmek istemek

[tarihsiz, Şubat]

X, bir kamçı.

X kendini bir nesne gibi hissetmektir, özne değil. İşitınek iste - diklerimi söyleyerek, şoke ederek, övünerek + laf arasında ün - lü isimlerden söz ederek ya da çok havalı davranarak insanla- rı memnun etmek ve etkilemek istediğinizde...

Amerika çok X'li bir ülke. Sınıfsal kurallar + cinsel davranışlar 'X'i sınırlayabilir, oysa bunlar Amerika'da daha belirsiz.

Kendin ya da başkaları hakkında (ikisi genellikle biraradadır, bende olduğu gibi) boşboğazlık etme eğilimi X'in klasik semptomlarından biri. Alfred geçen gece White Horse'ta işaret etti buna. (I.'le ben ilk kez X hakkında başka biriyle konuştuk.) Alfred bu açıdan bana benziyor. Onda da X'in devasa izleri var!

Pearl Kazin'in Dylan Thomas'ın önemli kız arkadaşlarından biri olduğunu insanlara kaç kez söyledim acaba? Norman Mailer'ın seks partileri düzenlediğini? [F.O.] Matthiessen'in gey olduğunu? Hepsi kamusal bilgi, şüphesiz, ama ne hakla başka insanların cinsel alışkanlıklarını ilan ediyorum ki?

Bunun için kendime kaç kere kızdığımı unuttum. Kaldı ki, laf arasında ünlü isimlerden söz etme alışkanlığım bundan da beter (geçen sene, *Commentary*'deyken kaç kere Allen Ginsberg'den söz ettim kim bilir). Başkaları çanak tuttuğunda insanları eleştirme huyum da kötü. Örneğin, Jacob'ı [Taubes] Martin Greenberg'e, Helen Lynd'e *[sosyolog ve toplum felsefecisi, 1896-1982]* (daha ölçülü bir şekilde, ama konuşmanın tonunu o belirlediğinden), yıllar önce Morton White'a şikâyet etmem, vb.

İnsanların arkasından konuştum hep. 'Arkadaş' sözcüğünü kullanmakta bu denli yüce gönüllü ve titiz olmama şaşmamalı.

•

Gururlu *[sözcük kutu içine alınmış]* insanlar içimizde X'i uyandırmazlar. Yalvarmazlar. Onları incitmekten çekinmeyiz. Kendilerini en baştan küçük oyunumuzun dışında bırakırlar.

Gurur, X'e karşı gizli silah. Gurur, X-savar.

... Analiz, alaya alma, vb. hariç hangi yöntemle kendimi X'ten kurtarabilirim?

I. analizin iyi olduğunu söylüyor. Beni bu deliğe sokan kendi aklım olduğuna göre, yine aklımı kullanarak çıkış yolunu bulmalıyım.

Oysa gerçek sonuç bir duygu değişimi. Daha doğrusu, duygular ve akıl arasında yeni bir ilişki.

X'in *kaynağı*: Kendi duygularımı *bilmemek*.

Gerçek duygularının ne olduğunu bilmediğimden söylesin diye karşımdakine başvuruyorum. Karşımdaki ona göre duygularının ne yönde, nasıl olması gerektiğini söylüyor. Benim açımdan sorun değil, çünkü duygularının ne olduğunu zaten bilmiyorum, uyumlu olmaktan hoşlanıyorum, vb.

•

Kendi duygularımdan bihaber olduğumu ilk kez H.'la Paris'te filmler üzerine tartışırken anladım:

> [Andrzej Wajda'dan] *Kanal* (ben beğenmiştim, o beğenmemişti)
>
> [Ingmar Bergman'dan] *Monika*['*yla Yaz*] (ben beğenmiştim, o beğenmemişti)
>
> [Visconti'nin] *Beyaz Geceler*'i – Maria Schell'in karakteri üzerine tartışmıştık, Annette [Michelson] ve H. nefret etmişlerdi

Önce başkaları ne diyecek diye beklememle ilgili değil. Ne düşündüğüm sorulduğunda hemen cevap verdim. Ama H. + Han'ın (*Kanal*), H.'la Sam'in (*Monika*), H.'la Annette'in (*Beyaz Geceler*) üzerine düşüncelerini dinleyince haklı olduklarını + benimse yanıldığımı fark ettim ve düşüncemi savunmak için geçerli bir sebep bulamadım.

•

Kişi duygularından nasıl haberdar olur?

Şimdi kendi duygularımı bildiğimi sanmıyorum. Onları desteklemek ve birarada tutmakla öyle meşgulüm ki.

•

Bir keresinde, Paris'teyken H. âşık olup olmadığını hiç bilmediğini söylediğinde ne kadar şaşırdığımı (+ kendimi üstün hissettiğimi) hatırlıyorum da. Neden söz ettiğini anlayamamıştım. Anlattığı şeyin başıma hiç gelmediğini söylemiştim. Elbette gelmemişti. Çünkü benim için âşık olmak karar vermekti: Âşığım + aşkıma tutunuyorum, her zaman bilgi sahibiyim.

•

Gerçek duygularımın ne olduğundan habersizim. İşte bu yüzden, nasıl duygular içinde olmam gerektiğini söyleyen (en azından beni yönlendiren) ahlâk felsefesine bu kadar ilgiliyim. İşlenmiş malzemeyi doğrudan üretmeyi biliyorsan ham cevheri analiz etmekle niçin uğraşasın, diye mantık yürütüyorum.

•

... Ne hissettiğimi neden bilmiyorum? Dinlemiyor muyum? Yoksa kapalı mıyım? Herkesin *her şeye* doğal tepkileri yok mudur? (P. beni çok öfkelendirirdi, çünkü tepki vermediği çok şey vardı – şu koltukta ya da başkasında oturmak, şu filme ya da başkasına gitmek, şu ya da bu yemeği ısmarlamak, vb.)

... Başkaları bize X'li davrandığında niçin canımızı sıkınıyor bu? Fakülte yemekhanesinde etrafa X saçan, erkenden saçları dökülmüş genç adamdan aslında tiksinmiyor muyum? Geçen Perşembe akşamı Alfred'le Irene'e ileride bir gün *queer* olmayı deneyebileceğini söylediği, kendini sevdirmeye çalıştığı için Jacob'dan [Taubes] iğrenmedim mi?

Hatırlıyorum da, Nahum Glatzer'in Brandeis fakülte partilerindeki tavrına nasıl da tutkuyla hayrandım. Akşamın başında saat kaçta gideceğini söylerdi, örneğin saat 10.00. Sonra, saat tam on olduğunda kalkar + kim ne derse desin çıkıp giderdi. Genellikle kimse bir şey demezdi elbette – çünkü istediğini yapan bir adam olduğu belliydi; istediğini yapmaya kararlı, *başkasının aklına uyup fikrini aksi yönde değiştirmesi mümkün olmayan.*

İşte, sır bu. Çünkü o zaman kimse aklına giremez.

P.'yle, Nahum'un partilerden ayrılma biçimi üzerine konuştu - ğumuzu hatırlıyorum, hatta onun evindeki bir davette bu hu - yuna nasıl hayran olduğumu kendisine de söylemiştim. O hafifçe gülümsemiş, sesini çıkarmamıştı.

Bizimle, bize karşı ne kadar iyi ve X'sizdi, gerçi Brandeis yönetimiyle X'li bir ilişkisi vardı besbelli!

[Tarihsiz, fakat Şubat'ta yazıldığı kesin. Bu dönemde, SS günlerini ayrıntılı biçimde defterine not etmeye başlamıştı. Birkaç örneği buraya aldım.]

Cumartesi:

7'de uyandım

10.30'da Museum [of Modern Art]

I. 1.00'de geldi, kahve + öğle yemeği: [film:] *Trouble in Paradise*

4.30-5.00 I.'le kahve; sohbet; taksiyle 118. Cadde'ye David'i almaya giderken bana eşlik etti

I.'i 79. Cadde'de bıraktım – Alfred Chester'ı görecekti

D.'i doyurdum + yatırdım. A. telefonla arayıp partiye gelmem için ısrar etti

Listener'ı okudum – Jack'i, H.'ı aradım – 9.30'da ayrıldım

Taksiyle 14. Cadde'ye – [avangard film yönetmeni] Kenneth Anger'ın filmine ve Pirandello partisine bilet aldım – oradan ayrıldım – Times Square

Bardot filmi – [sabah] 4.00'te evdeydim

Pazar:

7.00'de uyandım – sabah öfkesi

9.00'da A[lfred'i] aradım

9.15'te Jack açtı telefonu

Rumplemayer's'ta kahvaltı

Central Park'ta yürüyüş

Jack + Ann + 2 arkadaşlarıyla (Jack ile H.) Hotel Pierre

Taksiyle Alfred'e

I. + A.'le Bocce'de öğle yemeği

Matine yoktu – I.'le Commons'a gittik

Sohbetimiz

6.45'te Alfred'e döndük

I., Ann'i aradı – hep birlikte Frank's Pizza'ya gittik (I., A + David + ben)

8.00'de Hudson Sokağı'ndan I.'i aldık – Carnegie Hall Playhouse'ta filme gittik

10.30 – taksiyle eve dönüş, D.'i yatırdım – I. acıkmıştı yemek istedi – seks – konuşmadık – uyku

Pazar *[bir hafta sonra]*:

Depresyon, bitkinlik

5.00'te Benzedrine aldım

6.00'da A.'yla buluşmak için taksiyle Wash[ington] Meydanı'na

Frank's [Pizza]'da akşam yemeği

Reggio's'ta kahve [Greenwich Village kafesi]

Çarşamba:

Yorgunum

CCNY [College of the City of New York] – dersler iyi

11.00'de akşamüstü eve geleceğimi söylemek için I.'i aradım

Taksiyle eve dönüş

Yatağa girdim – seviştik – gelmedim – bana niçin sadakatsizlik etmediğini merak ettiğini söyledi

CCNY'a 3.15'te dönecek (geciktim)

Taksiyle döndük, Küba restoranında yemek yedik

Associated [Süpermarket]

D. bekliyor

Pearl Kazin'in evine gidiyorum – evde yok – Pearl geliyor + I. sinemaya gitti – 12.30'da Israeli kahvesinde buluştuk

Seks – gelmedim

Salı:

Bitkinlik

David dışarıda

1. uyandı – ben ağlıyordum: Ann Morrissett'le [yazar ve oyun yazarı] akşam yemeği randevusu olduğunu söyledi – ifadesiz, X'li değil kesinlikle, banyo yapmak için suyu açtı – ben patlayacak gibiydim, kendi kendime sızlandım, ağladım, evden çıktım, 72. Cadde'ye, Helen Lynd'in arabasına yürüdüm. Ağlıyordum –

Arabayla S[arah] [L]awrence'a gittim

Gerçek hakkında daha fazla söylev

12.00'de I.'i stüdyodan aradım – 12.45'te öğrencim (Michael Kellenberg'le) randevu

1.00'de Taylor konferansı

Peter Reed'den 10 dolar ödünç aldım

2 konferans (2-4), Sartre üzerine, yanlış inanç, X

Taksi, tren, eve taksiyle döndüm

Yine karamsarlık + acı – D. bir dakika sonra geldi – Eve dönsün diye I.'i aradım – hemen geleceğini söyledi – Uyumaya çalıştım, David yatakta kitap okuyor – I. 6.30'da zili çaldı – D. + ben aşağı indik – Associated'ta çek bozdurdum – sandviçler

Marguerita's'a taksi – A., David'i yukarı çıkardı

Jacob'ın [Taubes] Hegel semineri (7.10)

Taksiyle 100. Cadde'ye – I. annesiyle konuştu – pis şakalar – guava + peynir

Taksiyle eve dönüş

David yattı

Pantolon giydim

Taksiyle buz pateni pistine – A. orada değil

Coffee Mill – felsefeden konuştuk + benim 'şehvetim'den

Taksiyle eve dönüş

I.'le seviştim, o istemiyordu, benimle sevişmeyi

21 Şubat

Dün gece I.'e ne kadar az sevişirsem, sevişmeyi o kadar az istediğimi söyledim. (Ne kadar inanılmaz, bu hale gelmemiz.)

Söylediğim gerçekti. Daha doğrusu, bir cinsel tıkanıklık yaşadığımda ve sevişmekten vazgeçtiğimde bir süre öyle devam etmek istiyorum, en azından bir süreliğine.

[tarihsiz, büyük ihtimalle bahar]

... Duruşumun ne kadar kötü olduğunu hiç fark etmemiştim. Hep böyleydi; hamile olduğum aylar hariç asla dik durmadım.

Sadece omuzlarım + sırtım eğik değil, başım da öne doğru çıkık.

'Doğal' yüzmeye çalışırken edindim bu duruşu. Başım suyun içine çok fazla giriyordu, başımı sola çevirince ağzım suyun altında kalıyordu ve nefes alamıyordum. Nefes alabilmek için boynumu ve sırtımı eğmem + başımı kaldırmam gerekiyordu + bu da kulaç atmamı engelliyordu.

•

Charles Ingle, *The Waters of the End* (Lippincott) romanı

•

Blackwell's

Broad Sokağı

Oxford

'Aberdeen's'

13. Cadde + 4. Bulvar – yeni kitaplarda % 25 indirim

59. + Madison

'Gandin's' – Fransız dergileri

•

Oku:

Kierkegaard, *İroni Üzerine* (doktora tezi, 1841)

Gyorgy Kepes, *Sanat + Bilimde Yeni Manzaralar* (Chica - go, P. Theobald, 1956)

E. Gellner, *Sözcükler + Şeyler* (1959) 21/ *[fiyat: yirmi bir şilin]*

D. Krook, *Ahlâki Düşüncenin Üç Geleneği* (1959) 30/

Gutherie, *Orfe ve Yunan Dini: Orfeci Hareket İncelemesi*

Paul Tillich, *Kültür Teolojisi* (Oxford, 1959)

Gunther Anders, *Kafka* 10/6

Hans Jonas, *Gnostik Din* (Beacon, 1958) *[belki de satın alındığından sonradan üstü çizilmiş]*

D'Arcy [Wentworth] Thompson, *Büyüme + Form Üstüne* (1952)

25 Şubat

Mutfakta oturup konuşurken I. elini sağ mememin üstüne ko - yuyor. (Naum Glatzer'den söz ediyorum ona.) Konuşmayı bı - rakıyorum, gülümseyerek dikkatimi dağıttığını söylüyorum. X, diye cevap veriyor. Tepki gösterınek zorunda olduğunu his - sediyorsun. Aksi takdirde konuşmaya devam ederdin.

Bendeki kütüphaneci zihniyeti: hiçbir şeyi atamama acizliği, her şeyi (özellikle yazılı olan) 'ilginç' + saklamaya değer bulmam.

– sözcük listeleri kopyalamam (örneğin, Fransızca)

– İngiliz dergilerinden kestiğim küpürler

– kitap satın alma ve yerleştirmeden büyük keyif alınam

28 Şubat

Albee'nin *Zoo Story* adlı oyunu X'in acı verici bir kaydı. Adam (Peter) parkta bir bankta oturmuş kitap okuyor. Jerry çıkageliyor + konuşmak isterdim, diyor – tabii sen okumaya devam etmek istiyorsan o başka. Elbette okumaya devam etmek istiyor ama bunun yerine, neden olmasın, diyor + kitabını bırakıyor.

X durumları:

a) Joyce Carr'ı (P.'yle birlikte) 1.00'de alıp arabayla hava - alanına bırakmam gerekirken Aiken, Willis Doney ve başkalarıyla öğle yemeği yemem.
b) Paris'te Alan Bloom'la geçirdiğim akşam ('Monocle', vb.)
c) Henry Popkin'in beni öpmesine izin vermem

29 Şubat

X üzerine başka düşünceler:

Yalan söylemeyi alışkanlık haline getirmemin sebebi, X. Yalanlarım, karşımdakinin duymak istediğini dü - şündüğüm şeyler.

Sarah Lawrence [College] için X hissediyorum, geçen yıl *Commentary* için hissettiklerim gibi. Peki neden? Çünkü orada yükümlülüklerimi yerine getirmediğim kanısındayım. İşleri zamanında bitiremedim, hazırlıksızdım, vs.

Ama dikkat: Doğru bu. İhmalciyim. Geçen perşembe dersi kaçırdım. Salı konferanslarına asla hazırlanmıyorum. Kontratım saat 10.00'da orada olmamı gerektiriyor fakat perşembeleri hep öğle yemeğinden sonra geliyorum. Sorun çıkmadığı doğru ama oraya karşı hislerim kirleniyor, hastalanıyor.

Belki de X'e yatkınlığı olanlarda sorumsuzluk bir alışkanlıktır.

Asıl sorun, sorumluluğa bütünüyle esaret ve devekuşu misali sorumsuzluk arasındaki aşamaları bilmeyişim değil mi? Ya hep ya hiç; aşk hayatımda en büyük guru - rum buydu!

Kendimde hakir gördüğüm her şey X: ahlâki açıdan bir korkak olmam, yalancılığım, kendim + başkaları hak - kında boşboğazlık etmem, sahteliğim, pasifliğim.

I. insanın kontrat imzalayıp örneğin bir seneliğine bir işe ken - dini adamasını hiç anlayamadığını söylüyor. Ben de ona, bir insanın bir şey yapmaktan nasıl kurtulabildiğini, kendini sıyı - rabildiğini anlamadığımı söyledim.

•

I. onu 'birinci düzeyde' tatmin etmediğimi söylüyor. (Yemek, seks, akıl var aynı seviyede ama aşk değil.) H.'ı da tatmin et -

mediğini söylüyor. Meg ediyormuş – saygı duyamadığı birini sevinemek I.'in kendi zayıflığıymış.

I., bana ailedeki imgemin hükmettiğini söylüyor: annemin kızı olmanın.

•

X, Sartre'ın 'kötü inancı'.

7 Mart

İnsan 'doğru' ile 'bir şey hakkındaki doğru' arasında ayrım yapabilmeli. Doğrudur ki 1) kar yağıyordu 2) Aaron Nolan bana getirdiği kahveye süt koymuştu. Ama örneğin, I.'le ilişkim hakkındaki doğrular olan bitenin, söylenenin, yapılanın dökümü değildir. Doğruysa bir yorumdur, *kavrayıştır*.

... 'Bir şey hakkındaki doğru'nun üç aşaması.

Dil ne hassas bir aygıt.

8 Mart

Aracılığıyla: Benzedrin, Irene'in sürekli içime sızan etkisi, Dr. Purushottam *[Jacob Taubes'in konferans vermesi için Columbi - a'ya davet ettiği Hindu akademisyen]*

Geçen hafta, bu sabah Spinoza ve etik üzerine dersler, Ekim'den beri Kant üzerine düşünmek, dünkü 'doğru' ve 'bir şey hakkındaki doğru' düşüncesi.

9 Mart

Aktör Kelty hakkında perşembe gecesi gördüğüm rüya:

Akşamüstü Jerome Kelty'nin adını *World-Telegram*'ın *[dönemin New York gazetesi]* tiyatro sayfasında görmüştüm. CCNY'ta Keelty adlı bir öğrencim var, adının Kelty diye okunduğunu söylüyor (Bunu *rüyada* düşündüm). I., onun Bay Suçlu olduğunu söylüyor.

Koltuğa serilmişim, hatta uzanıyor gibiyim.

Ayaklarını koridora uzatmışım.

Oyun bitince koltuğumun altında bir sürü çorap buluyorum.

12 Mart

X'le baş etmenin yolu kendini aktif hissetmek (olmak), pasif değil. Telefon çaldığında kaygılanıyorum – bu yüzden telefona cevap vermiyorum ya da başkasının açmasını istiyorum. Bunu yenmenin yolu, kendimi telefona cevap vermeye zorlamak değil. Başkalarına telefon açmak.

I. bir zorba – bu gece mutfaktaki bardak olayı. Ondan nefret ettiğimi hissettim.

Geçen hafta sonu bir şeyleri tetikledi, öfke + güceniklik akmaya başladı içime. Durdurmak zor. İşte geçen gece migren nöbetinden sonra ilaçtan uyuşmuş halde uyuklarken ona, "Ak - lından nefret ediyorum," dediğimde, aslında ondan nefret edi - yordum.

Son üç ayın pasifliği kırıldı. Ama onun yerine içimde soğukluk + öfke belirdi.

I. geriliyor, bazen patlıyor. 'Tepkimi elimden almamak için' mi? Özür dilemek yok, kendini haklı çıkarmaya çalışmak yok. Yalnızca: "Evet yaptım, yapmak istediğim için yaptım."

Şeytana uymak diye bir şey yoktur. Şeytana uymak da diğerleri gibi bir arzu, bir ihtiras – ama sonradan pişman olduğumuz + silmek istediğimiz türden (ya da pişman olacağımızı önceden bildiğimiz türden). Bundan dolayı, "Yapmak istememiştim. Şeytana uydum + direnemedim" demek kişiyi mazur göstermez. O durumda insanın dürüstçe söyleyebileceği tek şey şu: "Evet, yaptım. Yaptığım için üzgünüm."

İncinmek, pasif; öfkelenmek, aktif.

Depresyonun kaynağı, bastırılmış öfke. (I. büyük öfke nöbetleri yaşayan babasını asla depresif görmediğini söylüyor.)

14 Mart

Bu hafta -kırk sekiz saatlik ayrılığımızdan beri- pek iyi gitmedi. Ama umutsuzluğa kapılmaya hakkım olduğunu sanmıyorum, I.'e şikâyet etmeye de hakkım yok. Ona borçluyum; bir yıllık sabır borcum var ona. – Kulağa çirkin ve X'li geliyor olabilir, ama değil – kendimi güçlü, sevgi dolu, vermeye istekli hissettiğim sürece.

Canımı en çok yakan, I.'in sonu gelmez duygusal muhasebe kayıtları, birlikte geçirdiğimiz son yılı yargılaması – çok mutsuzdu, bir başarısızlıktı. Bu böyle.

Dün gece anladım ki (akşam yemeği, pizza, Frank's, David + I. + Alfred) onu kaybetmişim. Times Square'de bir reklam panosu görmek gibiydi. Ona söylemek istedim bunu. – (Geçen hafta, henüz anlayabildiğimden, ya da anlamaya cüret edebildiğimden daha fazlası oldu.) Ona bu sabah söyledim. Cevap vermedi.

Beni sevmeyi bıraktı. Bana dönük değil artık, gözlerinde boş bir ifade, vazgeçti benden.

Geçen pazar, The Commons'tan Alfred'in evine döndüğümüzde hissettiklerime, içgüdülerime güvenmeliydim. (A.'nın yatağına uzanmış, Ann Morrissett'i aramaya çalışıyordu.)

Yeniden ayrılmak ister mi diye sorsam mı? İstiyor, biliyorum. Ama bu kez dönmek istemez bence.– Azat edilmek, onun arzusu. Geçen cuma serbest bıraktım onu. Pazar günü numarası çekip ikimizi yine biraraya getirdim. Gerçi o zaman sandığım kadar bana bağlı değilmiş her şey.

20 Mart

Parça parça ahlâka inanıyorum.

Alman arabası satın almamak bir dayanışma jesti, saygı eyle - mi, bellek anıtı.

Philip'te hakikat sevgisi yok. Düşünmek demek iradesini, ahlâki tepkilerini savunmak demek onun için. Önce sonuç - lara varıyor, sonra vardığı sonuçları etkileyecek savunuları tasarlıyor. Düşünmek, iradenin kendini destekleyişi – sürprizlere yer yok.

Ben Nelson [tarihçi ve sosyolog] geçen şubat şöyle diyordu: Philip hakikatle ilgilenmiyor.

Şöyle demez miydi zaten: Benim için önemli olan anlam, hakikat değil.

•

I. için birini sevmek, o kişiyi ifşa etmek anlamına geliyor. Benim için, birini sevmek ona arka çıkmak, yalanlarına bile destek olmak demek.

İrade. İradeyi ayrı bir yeti olarak kabul etmem, hakikate bağlılığımı engelliyor. İrademe saygı gösterdiğim ölçüde (irademle + kavrayışım çatıştığında) aklımı yadsımış oluyorum.

Üstelik öyle sık çatışıyorlar ki. Hayattaki temel duruşum bu, kökten Kantçılığım.

Aklımın sessiz + ağır olmasına şaşmamalı. Aklıma inanmıyorum, aslında.

İrade düşüncesi sık sık söylediklerimle hissettiklerim arasındaki açıklığı kapatmaya yarıyor (söylediklerimi kastetmediğim – ya da duygularımı değerlendirmeden konuştuğumda).

Evliliğimi böyle istedim.

David'in velayetini istedim.

Irene'i istedim.

Proje: iradeyi yok etmek.

6 Mayıs

W[ittgenstein]'ın Malcolm'a yazdığı mektuptaki banal yorumun yankıları sürüyor. *O* da bunu söylerse!

I., David'in her konuda fikir sahibi olmasına izin verdiğimi -onu yüreklendirdiğimi?- ima etti. (Boston'da balık San Francisco'dan daha iyidir, perdeler indirilmemeli, vb.)

Fikir sahibi olmaktan bıktım, konuşmaktan bıktım usandım.

8 Ağustos

I.'in yazmasına yardımcı olmalıyım. Ben de yazarsam, anlamsızca oturup gözlerimi ona dikmekten, beni yeniden sevsin diye yalvarmaktan kurtulurum.

•

Sevmek acıtıyor. Derinizin yüzülmesine razı olmak gibi, üstelik karşınızdakinin her an derinizi de alarak çekip gidebileceğini biliyorsunuz.

14 Ağustos

[büyük harflerle yazılmış]: YORGUNKEN SEVİŞMEYE KALKIŞMAMALIYIM. YORGUN OLDUĞUMU FARK ETMEYİ ÖĞRENMELİYİM. AMA ÖĞRENEMİYORUM. KENDİMİ KANDIRIYORUM. GERÇEK DUYGULARIMI BİLMİYORUM.

[daha sonra şunları eklemiş] (Hâlâ mı?)

18 Aralık

1) [Ibsen'in oyunu] *Hedda Gabler*: I. kendini kusursuz dişi kurbanla özdeşleştirirken ([D.W. Griffith'in filmi] *Acı Çiçekler*'deki gibi), ben kendimi Kendini Yok Eden Kaltak Hanfendi'yle özdeşleştiriyorum.

Sevdiğim yıldızlar – Bette Davis, Joan Crawford, Katharine Hepburn, Arletty, Ida Lupino, Valerie Hobson – özellikle çocukken.

Bu kadın her şeyden önce bir leydi. Uzun boylu, esmer, gururlu. Ayrıca kaygılı, huzursuz, sinirli, sıkılmış. Sivri dilli ve erkekleri acımasızca kullanıyor.

Hedda [Gabler] gerçekten çok pasif. Tuzağa düşürülmek istiyor. Kaybolan ihtimallerin üzerini çiziyor. Ağı her yönden kendine doğru çekiyor ve kendini boğuyor.

Genç ve yaşlı olmak istiyor. Evlenilebilecek biri, bu yüzden kendini evlenmiş bulacağı günü bekliyor. İntihara meyilli, bu yüzden intihar edeceği ânı bekliyor.

Buyurganlığı bir maske.

2) Hedda olağanüstü geleneksel. Skandal düşüncesi bile korkudan tir tir titremesine yetiyor. Görünürdeki bütün teklifsizliği -örneğin sigara içmesi, tabancaları- bir *leydi* (babasının kızı) olarak yapabileceğini düşündüğü şeylerle ilgili.

•

Hedda yaşamak için sürekli yeni sebepler (ödüller) verilsin istiyor. Bu sebepleri kendisi bulup çıkaramıyor. Kendisine bu sebepleri veremeyen herkesi küçümsüyor. Başkalarını küçüm-

semeyi alışkanlık haline getirmiş ama kendine duyduğu horgörü daha da şiddetli.

Kendini küçümseme ve kibir. Kopma + geleneklere bağlılık.

20 Aralık

[Brezilyalı romancı Machado de Assis'in] *Küçük Bir Kazananın Mezar Kitabesi*'ni oku *[SS yıllar sonra kitabın İngilizce baskısına önsöz yazacaktı]*; [Conrad'ın] *Batılı Gözler Altında*'sını + Henry de Montherlant'ı yeniden oku

Romanı *[SS ilk romanı* The Benefactor* *üzerinde çalışıyordu. Kitabın baş karakterinin adı Hippolyta'ydı, buradaki 'H' de odur]* H.'dan bir mektupla mı bitirmeli? – Kime yazacak?

*) Türkçesi için bkz. *Rüyaların Esiri*, çev. Mefkure Bayatlı, Agora Kitaplığı, İstanbul, 2006. (y.n.)

1961

3 Mart

Jackson Pollock:

"Beni ilgilendiren duygularımı ifade etmek, resmetmek değil."

"İlk resmimi yarım bıraktım çünkü tuvalle aramdaki bağ kop - tu."

"Resim yaparken kendimi geliştirmeye çalışmıyorum, resmin kendine ait bir hayatı var."

•

Aktörler Atölyesi

432 W. 44

(beyaz bina)

9 + 10. Cadde arasında

1. Kat

•

X'in kaynağı:

karşındakini gerçekten sevmemek

belki de kimseyi sevmedim

Nisan

migren:

1. "O kadar iyiyim ki ağrım var."

2. Canım yanıyor, beni avut.

Düş kırıklığına uğratıcı ya da hoşa gitmeyen bir şeye şikâyet etmeden *katlandıktan* sonra başlıyor

Bastırılmış duygularım dışarı sızıyor – yavaşça

Kızgınlık biçimini alıyorlar

Sürekli içimden geçen kızgınlık sızıntısı

Buna rağmen, onu destekleyecek duygunun gücünü her ân duymadığımdan, kızgınlığımın belkemiği yok. Olan biteni açığa kavuşturmak için karşı tarafa *yalvarma* biçimini alıyor

İki temel ihtiyaç çatışıyor içimde:

başkalarınca onaylanma ihtiyacı

başkalarından duyduğum korku

Sitem edişim her zaman bir tepki, eylem değil. Bana serzeniş-te bulunduğu için karşı tarafa sitem ediyorum!

Kendimden esirgediğim bütün özgürlüğü başkalarına teslim ediyorum. Duygularını ifade etsinler, neyseler o olsunlar diye (çünkü 'onların elinde değil'). Kendime öfkelenme izni verdiğim iki konu var yalnızca:

güvene dayalı bir ilişkide ihanet

birinin bana yardım etmeyi reddetmesi

14 Nisan

İyi biri değilim.

Bunu günde 20 kez tekrarla.

İyi biri değilim. Üzgünüm, durum bu.

Sitemler onları hiç incitmiyor.

14 Nisan

Daha da iyisi.

"Sen de kim oluyorsun be?" demek.

23 Nisan

Duygularla ilgili sorun, temelde bir boşaltım sorunu.

Karmaşık bir kanalizasyon sisteminin duygusal hayatı.

Her gün sıçmak gerek yoksa tıkanır.

28 yıllık kabızlıkla başa çıkabilmek için 28 yıl sıçmak gerek.

Reich'ın 'karakter zırhı'nın kaynağı duygusal kabızlık.

Nereden başlamalı? Psikanaliz diyor ki: bokun envanterini yapmaktan. Aralıksız -sonunda mizahi- bakış altında çözünüyor.

•

Haykırma yöntemiyle boşaltım? İnsanları azarlayarak? Bir şeyleri kırarak? Sonuncusu, Susan Taubes'in en gözde fantezisi. Ancak nesne *bilinçli bir şekilde* simgesel olarak algılanıyorsa işe yaramıyor.

Yazarken sorunum, (Frau Anders'la olduğu gibi) tamamen dışarıda ya da Hippolyta'yla olduğu gibi tamamen içeride olmamayı başarmak *[her ikisi de SS'in* The Benefactor *adlı romanından karakterler]*.

•

Yeniden oku: Cassirer, cilt II. *[Ernst Cassirer, Alman asıllı göçmen felsefeci ve felsefe tarihçisi. Bu tarihlerde Columbia'da öğretim görevlisiydi]*: algısal uzay (mitik düşüncede varsayılan), bilimdeki metrik uzaya karşı.

Algısal uzay içerik uzayıdır – sol + sağ, yukarı + aşağı arasındaki temel farkların uzayı. Metrik uzay katışıksız, renksiz, düz, vurgusuz, boş.

Duyarlılıktaki modern kayma, uzayı hâlâ algısal olarak deneyimlememize rağmen algımızın -deneyimin- gerçek olduğuna inanmamamızdan kaynaklanıyor.

Modern (bilimsel; rasyonel) anlayış biçiminden farklı, ilkel bir düşünce yapısı (uzay, zaman, kimlik, vb.) yok.

İnsana ait olan, doğal olan 'ilkel' görme, deneyimleme yöntemi.

Bilimsel yöntem yapay, bir soyutlama ürünü. Ona asla inanmayız, yani onu deneyimlemeyiz.

Ancak şimdi doğal deneyimleme + algılama biçiminin *yanlış* olduğu + [asla deneyimlemediğimiz] yapay yöntemin doğru olduğu öğretiliyor. Sonuçta, bir tür duyarlılık şizofrenisi çıkıyor ortaya.

Bilim, bir tür duyarlılığa yabancılaşma biçimi.

[1961'den kalan defterlerden birinde yalızca SS'ın izlediği filmlerin listesi var: İki film arasında dört günden uzun zaman geçtiği olmuyor: SS çoğunlukla her gün bir, bazen iki ya da üç film izlediğini not etmiş. Buraya bu defterlerden 25 Mart-16 Nisan tarihini kapsayan üç haftalık bir bölüm aktarıldı.]

25 Mart – Museum [of Modern Art]

[Gaumont] *Sept péchés capitaux et l'écriture sainte* (yak. 1900)

Ben Wilson, *West of the Law* (yak. 1927), [oyuncular] Ben Wilson, Neva Gerber

Lambert Hillyer, *Cradle of Courage* (1920)

Wm. S. Hart 'Bilim kurgu-suç'; *Hands Up* [oyuncular] Raymond Griffith

26 Mart – Embassy

John Huston, *Uygunsuzlar* (1961), senaryo: Arthur Miller, [oyuncular] Marilyn Monroe (Roslyn), Clark Gable (Gay), Eli Wallach, Montgomery Clift, Thelma Ritter

27 Mart – Minor Latham

Josef von Sternberg, *Morocco* (1930), Marlene Dietrich, Gary Cooper, Adolphe Menjou

29 Mart – New Yorker

William Wellman, *Halk Düşmanı* (1931), James Cagney (Tom Powers), Edward Woods (Matt Doyle), Jean Harlow (Gwen), Joan Blondell (Mamie), Donald Cook (Tom'un kardeşi), Leslie Fenton ('Nails' Nathan)

Stanley Kubrick, *Zafer Yolları* (1957), Kirk Douglas (Albay Dax), Adolphe Menjou (General x), George Macready (General ——), Ralph Meeker (#1), Timothy Carey (#2), Wayne Morris (Çavuş), Emile Meyer (rahip)

31 Mart – New Yorker

Ingmar Bergman, *Bir Yaz Gecesi Gülümsemeleri* (1955), Ulla Jacobssen, Eva Dahlbeck, Gunnar Björnstrand

G. W. Pabst, *The Last Ten Days* (1956)

1 Nisan – Museum [of Modern Art]

Lynn F. Reynolds, *Riders of the Purple Sage* [1926], Tom Mix (Lassiter), Warner Oland

3 Nisan – New Yorker

René Clair, *The Grand Maneuver* (1956), Michéle Morgan, Gérard Philipe, Brigitte Bardot

[Warner Brothers] Howard Hawks, *Derin Uyku* (1946), Bogart, Bacall

4 Nisan – New Yorker

Jacques Becker, *Casque d'or* (1952), Claude Dauphin, Simone Signoret, Serge Reggiani

Michael Curtiz, *Casablanca* (1942), Ingrid Bergman, Humphrey Bogart (Rick), Paul Heinreid, Claude Rains, Conrad Veidt (Binbaşı Strasser), Sydney Greenstreet, Peter Lorre

5 Nisan – Apollo

[Jean Boyer] *Crazy for Love*, Brigitte Bardot, Bourvil

Mauro Bolognini, *Wild Love*, Antonella Lualdi, Franco Interlenghi

6 Nisan – Museum [of Modern Art]

Fridrikh Ermler, *Fragment of an Empire* (1920) Lyudmi - la Semyonova, Yakov Gudkin

7 Nisan – New Yorker

Laurence Olivier, *V. Henry* (1944), Olivier, Aymler, Genn, Asherson, Newton

René Clair, *The Ghost Goes to West* (1936), Robert Do - nat, Jean Parker, Eugene Pallette

10 Nisan – New Yorker

Mervyn LeRoy, *I am a Fugitive from a Chain Gang* (1932), Paul Muni (James Allen), Glenda Farrell, Ed - ward Ellis, Preston Foster, Helen Vinson, Noel Francis

[Warner Brothers] John Huston, *Malta Şahini* (194[1]), Humphrey Bogart, Mary Astor, Sydney Greenstreet, Pe- ter Lorre

12 Nisan – Cinema 16

Michael Blackwood, *Broadway Express* (18 dk)

Richard Preston, *Black and Whire Burlesque* (3 dk)

David Myers, *Ask Me, Don't Tell Me* (22 dk)

Terence Macartney-Filgate, *End of the Line* (30 dk) – Ka - nada

Ralph Hirshorn, *The End of Summer* (12 dk)

13 Nisan – Bleecker Caddesi

G.W. Pabst, *Üç Kuruşluk Opera* (1931), Rudolf Forster (Mackie Messer), Carola Neher (Polly), Fritz Rasp (Mr. Peachum), Valeska Gert (Mrs. Peachum), Lotte Lenya (Jenny),

Pow Wow

14 Nisan – Archive

The Griffith Report (USC)

Preston Sturges, *Unfaithfully Yours* (1948), Rex Harrison, Linda Darnell, Rudy Vallee

15 Nisan – Columbia Humanist Society

V. Pudovkin, *Asya Üzerinde Fırtına* (*Cengiz Han'ın Torunu* [1928]), Inkijinov

16 Nisan – Beekman

Michelangelo Antonioni, *L'avventura* (1960), Monica Vitti (Claudia), Gabriele Ferzetti (Sandro), Lea Massari (Anna), Dominique Blanchar (Giulia), James Addams (Corrado), Renzo Ricci (Anna'nın babası), Esmeralda Ruspoli (Patrizia), Lelio Luttazzi (Raimondo), Dorothy de Poliolo (Gloria Perkins), Giovanni Petrucci (Genç Prens)

1 Mayıs

Irene'den doktorluk yapabilecek kadar mesafe almasını, aynı zamanda bana karşı tamamen sevgi dolu ve açık olmasını istiyorum.

Bu iki talep birbiriyle çelişiyor.

•

Eleştirilmekten nefret etmek, kendi eylemlerinin sorumlulu - ğunu üstlenmeyen kişinin kaçınılmaz tepkisi. Böyle biri bütün eylemlerini kendi isteği dışında yapmış gibi görür; eylemler kendi içinden gelmiyordur. O zaman elbette bütün eleştiriler haksız, adaletsizdir.

Mayıs [başka tarih yok]

Kitap bir duvardır. Kendimi arkasına saklarım: görmekten ve görülmekten uzağa.

Film de bir duvardır. Yalnız onun karşısına başka insanlarla birlikte otururum. Ayrıca film, kültürel açıdan kitap kadar ınüzakere edilebilir değildir – kitap bir duvardır, bir kale – daha sonra duvarın diğer tarafındaki başkalarına atılabilecek cephaneye dönüştürülebilen bir kale.

•

Kent hayatı: kişinin otururak, yatarak *odalarda* geçirdiği hayat. Kişisel mesafeyi mobilyaların düzeni yönetir. Oturma odasında başka biriyle yapılabilecek tek şey var (sevişmek ya da örneğin tuvalete gitmek hariç): oturup konuşmak. Oturma odasında hayat bizi konuşmaya zorlarken, oyun oynama, derin düşünceye dalma kapasitemize ket vurur.

H. şu sonuca varıyor: en iyisi hiç mobilya almamak

11 Haziran

Gavin Lambert'ın *The Slide Area*'sını ve Faulkner'ın *Ağustos Işığı*'nı oku. Müstehcen yazım türleri

12 Haziran

[Yönetmen] Roger Vadim'in *Tehlikeli İlişkiler*'i hakkında: Sağ - duyulu olmak her zaman aktif olmayı gerektirir – pasiflik, ça -

resizlik hissi, kişinin kendi duyguları karşısında korkakça davranmasından, yani sonuçlardan korkmasından ileri gelir

örnek: 1951 yazı, P.'nin karşısında H.'la karşılaşmaktan korktuğum için Amexco'ya gitmeye çekinmem. Onu görmek istiyordum fakat (hatırladığım kadarıyla) ne kadar sevimsiz ve erkeksi olduğunu P.'nin göreceği düşüncesi ödümü koparmıştı!

H.'ı sevecek ya da Philip'e baş kaldıracak cesaretim yoktu. İkisinden de korkuyordum. "Yalnızca biriyle başa çıkabilirim."

(Bugün de hâlâ geçerli bu pişmanlıklar + kendini suçlamalar)

Onlar için hissettiklerimi ifade etmeyi reddederek, sevdiklerime sözcüklerle başkaları karşısında ihanet etmemin sebebi, bu korkaklık, kendi duygularımdan habersizlik

•

sağduyulu olmak = aktif olmak, 'iyi' olmayı istememek, örneğin herkes tarafından sevilmeyi istememek

•

'Ne istersem yapınama izin verilmeyeceği' korkusundan içim çürüdü

Çünkü arzum yeterince güçlü değil – risk almaktan korkuyor; onay bekliyor

Nasıl yalnız kalınır, hâlâ bilmiyorum – bir kafede bir saat yalnız başıma oturmayı bile. (Şimdi yalnızım, kendimi güç - lü hissediyorum, Caumartin Caddesi'nde Bobbie'yi bekliyo - rum. Ama bu tamlık, bütünlük hissi benim açımdan o kadar ender ki)

Yazabilmek için, I.'le aynı odadayken bile sağgörüüü olmam, yalnız kalmam gerek

•

Romanlarım [*metinde böyle*] düşünceler halinde aklımda değil. Onları tasarlayıp notlar alırken öğreniyorum. Yalnızca yazılırken var oluyorlar; ondan önce bomboşum. İnsan nasıl aklında yarışamazsa öyle, başlamak için işaret verilmesi gerek

[büyük ihtimalle bahar/yaz aylarında yazılan bu tarihsiz bölüm, SS'ın tamamlamadığı bir roman için aldığı notları içeriyor]

veriler:

1) Hedda Gabler tipi bir kadın (YASAK)
2) X (bir kadın) "bugün kapalı"
3) geçmişin enkazı, müze gibi ev *Tehlikeli İlişkiler*
a) sağduyulu olmak istiyor

Japon sevgili
b) tensellik istiyor

Laclos'u İngilizce yapmak

İkisi de değil:
a) Laurentçi coşkulu keşif
b) İsyan olarak seks (önüne gelenle yatıp kalkma)

havalı

[tarihsiz, büyük ihtimalle önceki girişle aynı dönemde yazılmış]

Burke

Yinelemeli biçim ilkesi: bir ilkenin yeni kisveler altında sürekli korunması

•

9 Haziran

Vendôme, Ave de l'Opéra: Jerzy Kawalerowicz, *Mére Jeanne des Anges* (1961), Cinemathéque: Erich von Stroheim, *Foolish Wives*

10 Haziran

Hollywood, Caumartin Caddesi: Roger Vadim, *Les Liaisons Dangereuses* (1960), Jeanne Moreau Gérard Philipe Annette Vadim

12 Haziran

Studio L'Étoile, Wagram Bulv: Kenji Mizoguchi, *Oharu'nun Hayatı, Hafifmeşrep Kadın*

[aynı dönemden tarihsiz bir başka kısım]

Duarte Portekiz'in 11. yüzyıldaki felsefeci kralı?

•

Targum = *Kutsal Kitap*'ın Aramice çevirisi

Talmud = Kutsal Kitap'ta ve Mişna'da bulunan Yahudi yasaları hakkında yorum + tartışmaları içeren ansiklopedik çalışma

Tamamen yasal bölümlere *halaka*, yasal olmayanlara *agada* denir

Hem Babil hem Filistin Talmudları, M.Ö. 2. yüzyıl-M.S. 5. yüzyıl arasında Yahudilerin komünal hayatı hakkında bilgi verir....

•

Jorge Luis Borges, *Labirent*

[Bu giriş, iki editörle toplantısı hakkında, toplantının konusu herhalde The Benefactor*]*

Random House

PL 1-2600

Jason Epstein

Joe Fox

Çarş. 3.30

Lavanta çiçeğinden korsaj

•

BUNLARI AL:

Michael Leiris, *Erginlik Yaşı [büyük ihtimalle satın alındığından üstü çizilmiş]*

George Bataille, *Erotizm*

Robert Michels, *Cinsel Etik*

Torrance, *Calvin'in İnsan Doktrini* (Lutterworth)

Harnack, *[İlk Üç Yüzyılda] Hıristiyanlığın Yayılışı*

Brooks Adams, *Toplumsal Devrim Teorisi*

Jean Wahl, *Felsefenin Savunması ve Gelişimi*

Şairlerin Etkisi: Claudel (Paris, 1959) 292 sayfa

Husserl (Paris, 1959), 2 cilt

L'ouvrage posthume de Husserl: La Krisis (Paris, 1955, 17 sayfa)

•

R. Caillois, *Şiirsel Sanat* (Paris, 1958) 202 sayfa, 2. baskı

10 Ağustos

[SS ağustosta bir aylığına Atina'ya ve İdra adasına gitmişti. Bu defterde bu yolculukta tuttuğu notların yanısıra "Hippolyta'nın İtirafları" başlığı altında karaladığı bazı karakter eskizleri, olay örgüleri, pasajlar var. Bunlar sonradan SS'ın ilk romanı The Be - nefactor*'a dönüşecek.]*

B.B.'nin hüzünlü kayıtsızlığı

•

Rüyalarımda niçin kendimden bu kadar nefret ediyorum?

Bedenimi hiç kullanmadığımdan korkuyorum. (Rüyalarım böyle diyor...)

13 Ağustos

David, ona ilgi gösterip konuşmayan hiçbir yetişkine kendiliğinden dostane yaklaşmıyor.

Yetişkinler David'le konuştuklarmda genellikle onun yerine cevap veriyorum!!

•

Çileciliği hiç anlamamışım. Her zaman duyuların körlüğüyle, zindelik eksikliğiyle ilişkili olduğunu düşünmüştüm. İhtiyaçlarını sadeleştirip bunları karşılamakta daha etkin bir rol almanın da bir tür çilecilik olduğunu hiç fark etmemiştim – ki daha gelişmiş bir duyusallık tam da bu. Benim anladığım tek duyusallık lüksü + rahatı gerektiriyor

•

Yazmak için kendine tam da olmak istemediğin insan olma izni vermek zorundasın (onca kişiliğin arasından bu)

(Savaş hazırlığına dayalı) Amerikan ekonomisi karşısında bilimcinin rolü, giyim dünyasında modacıların rolü gibi – geçen yılınkiler *[metinde böyle]* ıskartaya çıkarılabilsin diye öneınini kaybetme, modası geçmiş standartları yaratmak

•

Yazmak, güzel bir eylem. Daha sonra başkalarının keyif alabi - leceği bir şey yapmak

16 Ağustos

[bu iki cümle üstü kapalı biçimde büyük ihtimalle Irene Fornes'ten söz ediyor]

Annem gibi bayağı. Güç, para, başarı, şöhret – bunlara âşık.

•

Bir şey yanlış olduğunda veya işe yaramadığında onu onarmaya çalışmak hemen hiç aklıma gelmiyor. Genellikle --düşünmeden- kusurlu yanını görmemeye çalışarak bütüne bakmanın bir yolunu buluyorum.

Irene bunun tam tersi, örneğin bütün hafta kullandığım ('?' tuşu eğilmiş, kurdelesi tek yönde sarılabilen) daktiloyu dün kullanmaya başladı. Bir satır yazdıktan sonra makineyi tamir etmeye girişti – etti de. Makarayı bir karton parçasıyla düzeltti, çift satır aralığı vermesine sebep olan arızayı buldu. Ben her şeyi tek tek elle düzeltiyordum –

•

İnsanlarla kartvizit alışverişi yaparak bağlantı kuruyorum. Ne - relisiniz? Ah, falanca kişiyi tanır mısınız? (Bir ibneyse ibne, yazarsa yazar, konuştuğum kişi profesörse profesör, vb.) Arka - sından: Şunu okudunuz mu? Şunu izlediniz mi?

23 Ağustos

I. aylardır ilk defa doğru dürüst orgazm olduğunu, sonrasında her şeyi mahvettiğimi söyledi.

Benden uzaklaşıyor, bıkkın, bana dayanacak sabrı kalmadı.

Geçen şunu teklif etmedi mi, New York'a dönüşümüzde bir oda tutacağını, 'sık sık' görüşeceğimizi söylemedi mi?

Bir tümör varsa ameliyat edilmesi gerekir dedi. Ağlamaya başladım. Elimi tuttu. Çok yakında yeniden teklif edecek, biliyorum.

Bugün ona "Seni seviyorum" dediğimde, bana "Bunun konumuzla ne ilgisi var şimdi?" diye cevap verdi.

Akşamüstü bir saat (o limandayken) mastürbasyon yaptım + aynada amımı inceledim. Döndüğünde bunu ona söyledim. "Bir şey keşfettin mi bari?" dedi. "Hayır," diye cevapladım.

•

ÖNSEZİ

İyi bir şey olduğunda özensiz, dikkatsiz davranma. Arkasından mutlaka iyi şeyler geleceğinden o kadar emin olma.

•

Okumayı bırakıp kitabı kaldırırken bir dahaki sefere aynı yerden devam edebilmek için sayfayı işaretlersin. Benzer şekilde, sevişirken bir ân için durduğunda (işemek için, giysilerini çıkarmak için) nerede kaldığını aklında tutmalısın ki aynı yerden devam edebilesin. İşe yarıyor mu diye dikkatle izlemelisin, çünkü bazen -kısacık bir aradan sonra bile- en baştan başlamak gerekebilir.

•

I.: Seks, hipnozdur. Tekdüze bir ritim tutturmak. (Gerçi bütün ritimler cinsel değil.) Farklı viteslerde ritimler.

•

Geçmiş, bir rüyadan daha azı değil.

•

imge: şefsiz bir senfoni orkestrası, müdürsüz bir şirket, babasız bir rüya

Ağustos

Irene'e asla söz etme:

1) Philip'ten
2) Çocukluğumdan, okullardan, vb.
3) Annemden

(Bunları analist-kloaka sakla + ondan da *[SS'ın geçen bahar görmeye başladığı analist Diana Kemeny]* söz etme)

•

I. geçen gün şöyle dedi: "Benim gözümde, seks bir din."

•

Sekste kibarlığa yer yok. Kibarlık (hassaslık değil) tekeşeyli.

[yalnızca Ağustos tarihi atılmış]

(Stendhal'in erken dönem romanı) *Armance* – daha dolambaçlı ama süratli; 19. yüzyıl romanları daha görsel, daha dramatik.

N.B. Mme de Malvert'in, Armance'ın tüberkülozunu teşhis ettirmenin hastalığın ilerlemesine sebep olacağı yönündeki düşüncesi (1. Bölüm) – "sözcükler duyguları ateşler" – [Stendhal'in] *Parma Manastırı*'ndaki gibi (Sanseverino atlı arabada)

•

Kısa öykü:

Cinsiyetleri ve adları aynı iki kişi

Biri diğerine gıpta ediyor (> nefret besliyor)

İki hayatın karşılaştırması: çocukluk, arkadaşlık, boşanma, iş, istifa, analist

12 Eylül

[tarihin yanına not edilmiş: trenle Prag-Paris]

1) Kendi karakterim hakkında genelleyici yorumlar yapmak yok – örneğin "Ben asla..." ya da "Ben olsam..."

Çocukluğumda içimde birikenleri -eğilim ya da beğeniden ziyade kişisel standartlarım olarak- bu şekilde formülleştiriyorum.

Örneğin: "David'i bir kliniğe götürmem" ya da "H.'a *as-la* borç vermedim" gibi.

Beğeniler, kişisel özellikler kendileri hakkında genellemeler yapmıyor; kendilerini belli bir anda ortaya çıkıp iddiada bulunuyorlar. Öngörülmedikleri zaman öfkelendikleri de yok.

Haklı öfke bir şeylerin yanlış olduğunun işareti –

"Kahveme *asla* süt koymam!" demezsin.

Haklı öfke, genel beyan, tavrı sürdürmek için harcanan bütün *çabaya* tanıklık etmeli. *Her zaman* kişinin eğilimlerine karşı olduğundan değil (büyük ihtimalle çoğu durumda öyledir gerçi), en azından içselleştirilmiş bir tavır olmadığından, bir ödev, zorunluluk, kural gibi 'yüklenildiğinden'. Herkesin bu ödevi kabullenmediğini öğrendiğin zaman haklı öfkeye kapılırsın + herkes aynı çabayı göstermediğinden senin çaban daha değersiz gelir.

2) Para hakkında: *[başka bir şey yazmamış]*
3) Temizlenmek – sorun seksle ilgili. Banyo yaptıktan sonra kendimi 'sevişmeye hazır' hissediyorum ama sevişemiyorum, bu yüzden banyo yapmakta isteksizim – yıkanmanın her seferinde verdiği, kendi etimin varlığını fark etme hissinden korkuyorum. (Bir anı: duş – birlikte [Chicago'nun] kuzey yakasında bir partiye gidip geri çevrildiğimizde Danny'ye söylediğim şey.)

•

Ölümcül Hastalık Meseli:

Üç hafta önce iki aspirinle tedavi edilebilirdi; iki hafta önce penisilin yeterdi; geçen hafta bir oksijen çadırı; bu hafta bir

ampütasyon; haftaya hasta ölmüş olacak. Geçen hafta penisilin veren sersem doktor! Tedavi etmek bir yana, hastalığın ilerleyişini hızlandırmadı mı?

14-15 Eylül

1. Kendimi tekrarlamamak
2. İlginç olmaya çalışmamak
3. Daha az gülümsemek, daha az konuşmak. Bunun aksine, ve en önemlisi, gülümsediğimde gerçekten içimden gelerek gülümsemek, söylediğime inanmak + yalnızca inandığımı söylemek
4. Kendi düğmelerimi dikmek (+ ağzımı da büzmek)
5. Bozulan şeyleri onarmaya çalışmak
6. Her gün yıkanmak, on günde bir saçlarımı yıkamak. D. için de aynısı geçerli.
7. Sinemada niçin tırnaklarımı kemirdiğimi düşünmek
8. Başkalarıyla alay etmemek, sivri dilli olmamak, başkalarının görünüşünü, vb. eleştirmemek (bunların hepsi bayağılık ve kibir)
9. Daha ekonomik davranmak (çünkü kaygısızca para harcayışım beni iyi para kazanmaya bağımlı kılıyor)

[defterden, tarihsiz]

I. haklı. Her şeyden vazgeçmeliyim yoksa kan yerine safra, et yerine deri taşımaya devam edeceğim.

Önemi yok. Ölümü düşün. 'Görünme'ye çalışma. Kendime öyle düşkünürn ki: İrade hakkında hiçbir şey bilmiyorum.

Düşün: "Önemli değil."

Blake'i düşün. Başkaları için gülümsemezdi.

Kendime sahip değilim. Başka birine sahip olmaya çalışmamalıyım; umutsuz bir çaba, bunun için fazla beceriksizim.

Fazla gülümseme, dik otur, her gün yıkan, hepsinden önemlisi, söylenmeye hazır şekilde ânında dilinin ucuna gelen o cümleleri sarf etme.

'Özlem duyına', vb.

Bundan daha da *ileri* gidebilmeliyim, buraya ulaşmakta çok zorlanmış olsam bile.

Sık sık söylediğini duyduğun her şeyden sakın.

Örneğin, trendeki Fransız kız:

> O: "Kız kardeşim şurada" – (yuvarlak, ergen yüzlü, rahatsız bir pozisyonda uyuyan kız kardeşini işaret ediyor)
>
> Ben: "Ah, kız kardeşiniz mi o?"
>
> O: "Evet. Birbirimize hiç benzemiyoruz, değil mi?"

Düşün, bunu kim bilir kaç bin kez tekrarlamıştır ve bu sözcüklerin arkasında yatan nedir – her söyleyişinde katılaşan, güçlenen, doğrulanan bu sözcüklerin.

[defterin daha ilerideki sayfalarında yer alan 15 Eylül tarihli kısım, 'uçakta' notu düşülmüş]

Ölüm düşüncesi ve meşguliyetlerimi bugün ölebileceğim düşüncesiyle karşılaştırma.

Bütün projelerle alay edilir.

"Bekle... Bitirmedim..."

Seks bir proje değil (kitap yazmanın, kariyer yapmanın, çocuk büyütmenin aksine). Seks her gün kendini tüketir. Verilen sözler, amaçlar, ertelenen bir şey yoktur. Bir birikim değildir.

Cinsel hayata geçiş yaptıktan sonra ölümün bizden çalamayacağı tek iyi şey, seks. Bir yıl cinsel açıdan mutlu yaşadıktan sonra ölmek, otuz yıl böyle yaşadıktan sonra ölmekten daha üzücü değil.

Demek ki yalnızca tekrarlanan eylemler ölümün acı tadını taşımıyor.

[tarihsiz, büyük ihtimalle altı yıl sonra bu defterin arasına konmuş bir sayfadan (tarihin 1961 mi yoksa 1967 mi olduğunu kestirmek imkânsız)]

Birkaç yıl önce okumanın beni hasta ettiğini fark ettim, her içki aleminden sonra feci halde kendini akşamdan kalmış hisseden bir alkolik gibiydim. Kitapçıda bir iki saat dolaştıktan sonra uyuşmuş, huzursuz, depresif duygularla doluyordum. Nedendir, bilmiyordum. Ama kitaplardan uzak duramıyordum.

Bundan başka, bir süre okuduktan sonra (özellikle birkaç kitabı peş peşe okuduysam) uyuma ihtiyacı duymam da bunu (bu özelliğimi – ne hissettiğimi anlamadan kullanır – gece ya-

tağın başucuna dizdiğim kitapları oburca okuyarak uyumaya *çalışırdım*.)

Pek çok şeyin satın alınıp dükkândan çıkarılır çıkarılmaz -hatta eve giderken otobüste- daha güzel görünmesinin sebebi, çoktan sevilmeye başlanmış olmaları.

(Fransız kızın trende çantasında taşıdığı plastik bebek, vb.)

"Duygularını dışsallaştırabilen insanları seviyorum."

sarih, seviimli, spontan

İngilizlerdeki soğukluk iyi niyet eksikliğinden değil, teni hissetmediklerinden.

[tarihsiz]

Camus:

Kibre her teslim oluşunda, 'görünmek' uğruna yaşadığı ve düşündüğü her ân, kişi (ben) ihanet içindedir... Kişi kendini başkalarına değil, yalnızca sevdiklerine teslim etmeli. Çünkü o zaman görünmek uğruna değil, yalnızca vermek adına tes - lim etmiş olur kendini. Yalnızca mecbur olduğunda görünen kişi daha güçlüdür. Sonuna kadar gitmek, sırrını saklamayı bilmek anlamına gelir. Yalnızlık bana acı verdi fakat sırrımı saklamak için yalnızlığın acısını yendim. Bugün, yalnız başı - ma, bilinmeden yaşamaktan daha büyük bir mutluluk bilmiyorum.

Yazmak, benim en içten sevincim!

Dünyaya rıza göstermek ve keyfini çıkarmak – ama yalnızca çıplakken.

•

Henry Bellamann Vakfı = her yıl [ödül veriyor]
Edith M. Sansom
Yönetici
1534 Conert Sokağı
New Orleans

Huntington Hartford Vakfı
200 Rustic Canyon Caddesi
Pacific Palisades
Calif.

Yaratıcı yazarlık bursu
Eugene F. Saxton Anma Vakfı
2500 dolar
Harper & Bros
49 E. 33

James Merrill Vakfı

•

(La Hun'dan) al [Paris'te kitapçı]:

Michel Leiris, *[La] Possession et ses aspects théâtraux chez les Éthiopiens de Gondar* [Gondar Etiyopyalılarında Beden İstilası ve Tiyatral Veçheleri], 1958

İnsan, Cahiers d'Ethnologie, de Géographie et de Lingu - istique – yeni dizi – l'École Pratique des Hautes Études et le Centre Naional de la Recherche Scientifique (Lévi-Strauss, vb.)

Librairie Plon

8, Garancière

Paris 6e

A. Schaeffner, "Tiyatro Öncesi,"*Polyphonie*

(Paris I, 1947-1948), s. 7-14

H. Jeanmaire, *Dionysos*, Bacchus kültü tarihi (Paris: Payot, 1951)

•

Sahte asalet: 'kendini feci kötü hissetmek'

Cümleye o süslü 'şahıs' sözcüğüyle başlayıp, ortasında kullanması daha rahat 'o' sözcüğüne geçmek

•

19 Eylül

Bana tuhaf şeyler oluyor. Dün bir kitap katalogu okumaya çalıştım + yapamadım + bir köşeye attım. İyiyle kötüyü ayırt edebilmeye başlıyorum!

Gizemlerin yokluğu (yalnız belirsizliklerin varlığı) üzerine: Püriten ruhun anlamadığı bu işte.

Örneğin, Genet'nin Ermiş Divine'ı.

Giysilerimle uyumak yıkanmamakla ilgili. O zaman yapmak istiyorum bunu.

Zayıflamak: bir kimlik değişimi.

Karakterimizdeki değişiklikleri kişisel görünüşümüzü değiştirerek kutlarız.

H. niçin yapmıyor bunu?

Kişi niçin geleneksel bir Hıristiyan olamaz, vb., kişi herhangi bir dinin hakikatin *tek* vasıtası olduğuna inanamaz. Bu, düz anlamıyla, insanlığı başka uygarlıklardan yoksun bırakmak anlamına gelir. *[bu paragrafı üstü çizilip, arkasından yarım bırakılmış şu cümle takip ediyor]* Uygarlığının sınırlarını bir kere aştın mı, sen

[defterde tarihsiz]

getirt:

Sol Çalışmalar, Küba vs.
I. Cilt, Sayı: 3
85 sent
Posta kutusu 2121
Madison 5, Wisc

Librairie Bonaparte
Tiyatro, filmler

Antonin Artaud ve Günümüz Tiyatrosu, Cahiers de la Compaigne Renaud-Barrault

Kenneth Anger, *Hollywood Babylon*

•

Pourquoi aurais-je tüe cette femme?

Bu kadını niçin öldüreyim?

•

A[nnem]

"Öyle bir aşamaya ulaştım ki..."
"Yıllar içinde fark ettim ki..."
"Gerçeklerle yüzleşelim..."

Visconti, Ford
Théatre de Paris
15, Blanche Caddesi, 8.30

Goya sergisi
Galerie Gavea
45, Boétie caddesi
Paris VIII
10-13.30
2-7

3 Aralık

Hissetmeye 'ölü' yerlerinin farkına varmak. Hiçbir şey hisset - meden konuşmak. (Eskiden hiçbir şey bilmeden konuşmaya karşı duyduğum kendinden iğrenmeden çok farklı.)

•

Yazar dört kişi olmalı:

1) Deli, saplantılı

2) Moron

3) Üslûpçu

4) Eleştirmen

1 malzemeyi sağlar; 2 içeriden çıkmasına izin verir; 3 beğenidir; 4 akıl.

Büyük bir yazar dördüne de sahiptir – ancak yalnızca 1 ve 2'yle de iyi bir yazar olunabilir; en önemlisi onlardır.

9 Aralık

Yaşlanma korkusu, kişinin şu anda istediği hayatı yaşamadığını fark etmesinden kaynaklanır. Şimdiki zamanı kötüye kullanmaya eşdeğerdir.

1962

[sıradaki iki tarihsiz kısım, büyük ihtimalle bu yılın Ocak ya da Şubat ayında yazılmış]

[Romancı ve eleştirmen] Mary McCarthy'nin sırıtışı – kır saç - ları – ucuz kırmızı + mavi baskılı takımı. Kulüp dedikodusu. Tam da romanı *The Group* gibi. Kocasına nazik davranıyor.

•

Kendimi tanımlamak için yazıyorum – bir kendini yaratma eylemi olarak – olma sürecinin bir parçası bu. Kendimle diya - log içindeyim, sevdiğim yaşayan ve ölü yazarlarla, ideal okur- larla...

Çünkü bana haz veren (bir eylem).

Kişisel kurtuluş – Rilke'nin *Genç Bir Şaire Mektuplar*'ı.

7 Ocak

Yahudiler için 'maliyet sorunu'

Nihai değer, erdem olarak hayatta kalmak, araç işlevi gören acıyla özdeşleştirilen

Hıristiyanlar, acının değeri düşüncesini tamamen Yahudilerden (özellike Aziz Paulus'tan) *alır*. (Ama hayatta kalma amacını değil!) *Aradaki fark şu ki, Hıristiyanlar bunu gerçekte yaşamamışlar, buna inanmamışlardır* – ilk baştaki şehitler ve birkaç keşiş haricinde. Deneyimlerinde karşılığı yok (diğer yandan Yahudiler zulüm gördü, pogromlar gördü, Yahudi düşmanlığıyla yaşadı, vb.) Yahudiler bunu söylemiyorlar, yaşıyorlar.

Aristokrat bir ailenin bir çocuğu varmış, anne babası kuzenmiş, onların anne babaları da kuzenmiş + kırk kuşak böyle geriye gidiyormuş + bu çocukta lösemi varmış + her eli altı parmaklıymış + frengiliymiş. Bir gün birisi ona demiş ki: "Bence böyle olmanın sebebi, akraba evliliği." + çocuk da bir başkasına dönüp şöyle demiş: "Aristokrat olduğum için bana imreniyor da."

Tin = berraklık / sükûn

Yahudiler genelde 'hakları'ndan söz ederler (isteklerinden çok).

1) RESMİLİK ("lütfen", "teşekkür ederim", "afedersiniz", vb.)

Kendini karşındaki kişiye vermemenin yolları

İnsanlarla biraradayken sergilediğim teklifli-sakıngan tavırların aynısını David'de sık sık görüyorum

B. Sevişirken beceriksizce bir şey yapınca "affedersin" diyorum

C. İncindiğimde, reddedildiğimde, vb. "bana hakaret ettin" diyorum

Annemin Çinli bir ailenin nasıl olabileceği üzerine görüşleri –

Babama, Judith'e ve bana en çok 'SAYGI' görmediğini söyleyerek şikâyet ederdi. Canını yaktığımızdan, onu sevmediğimizden değil. Bir şekilde onu rencide ediyorduk işte

Yan çizmeye meyilli, cevap vermekten kaçan, isteklerini doğru - dan söylemeyen biri olma yönündeki genel eğilimimin bir aracı

Bir keresinde I.'e şöyle demiştim: "Adaletli olmaktansa kibar olmayı tercih ederim."

2) VAKİTSİZ BÜKÜLGENLİK (uzlaşmacılık)

Böylelikle altında yatan inatçılığa asla dokunulmuyor

Namlı flörtözlüğümün, ayartıcılığımın yüzde sekseni bununla ilgili

Çok gururluyum – küçük düşme duygusunu ifade etmekte çok zorlanıyorum, bir zamanlar öfke için aynısı geçerliydi > tek yapabildiğim uyumak

Mahkeme 14 Şubat *[PR'in DSR'in velayetini almak için açtığı davanın bir Manhattan mahkemesinde görüleceği gün. Sonuçta, PR'in ziyaret hakkı kısıtlanmıştı. Bu kısımda adı geçen 'Lester', SS'ın dava vekili Lester Migdal'dır.]*

Lester'la yüz yüze görüşünce kendimi aşağılanmış hissettiğimi, benden hoşlanmadığı için üzüldüğümü, telefonda soğuk konuştuğunu itiraf etmiyorum

Kendimi zamanından önce aşağılayarak savunuyorum. Kendimi önceden + daha fazla reddederek (hakir görerek) karşı tarafın reddini geride bırakıyorum. Böylece gelen tepkinin gücünü azaltmış oluyorum

3) konuşarak iyiyi (doğalı, özbilinçli olmayanı) bozmak

A. örneğin, ne zaman cana yakın davransa, gülse, şarkıların sözlerini hatırlasa D[avid]'i överek (bu ânlar öyle ender ki!)

B. örneğin, D. hâlâ deneyimlerken durumu açıklayarak – aklını olgularla doldurarak

Pazar günü Ernst kâğıttan kuğu yaparken ona *[David]* bunun origami denen Japon katlama sanatı olduğunu söylemem...

4. HESAP DÖKÜMÜ İSTEMEMEK

örneğin, para hakkında (A[nnem]'den bana geçen düşünce), para bayağıdır

para 'bir yerden' gelir

Para kazanmıyorum, onu hak ediyorum. Adaletli ödeme yoktur (yani, daha azı *ya da* çoğu haksızlık olur) dolayısıyla bütün ödemeler aynıdır

Kendim hakkında öğrendiğim şeyler üzerine:

1) Genelleme yapmıyorum – santim santim ilerliyorum – ve farklı davranış biçimlerini ortaya çıkararak temel teşkil eden değerleri kurcalamıyorum. I.'in söylediği her şey farklı bir ifşa benim için.
2) *Değerler* ve *yaklaşımlar* arasında ayrım yapabilmeliyim

Nevrotik adaptasyon bir değer yaratıyor/bir değere bağımlı hale geliyor ve bu idealden besleniyor, kendini sürdürüyor örneğin, "öyle iyi ki can yakıyor" > Acı Çeken Üstün Yahudi

Anneme hâlâ değer veriyorum (Joan Crawford, bir hanım, vb.) ne kadar hatalı, yetersiz olduğunu görmeme rağmen

Nevrozlarımı yitirdikçe, cazibemi de yitirecek miyim?

Monica Vitti'de ([Antonioni'nin filmi] *L'avventura*'nın [yıldızı]) hayran olduğum/özdeşleştiğim şeyler, [Stendhal'in *Kırmızı ve Siyah*'ının kahramanı] Julien Sorel'de hayran oldukları - nın tam tersi

•

Deneyler + Egzersizler

1. çiğnemek

2. dokuları, nesneleri hissetmek

3. omuzları kontrol etmek (indirmek)

4. bacak bacak üstüne atmamak

5. daha derin nefes almak

6. yüzüme bu kadar sık dokunmamak

7. *her gün* yıkanmak (burada altı ay içinde şimdiden büyük gelişme kaydettim)

8. salı gecesi büyüklenmelerini – asabiyetini – depresyonunu izle. Jacob T[aubes]. Philip'in yerini alan kişi + seminerde. Benim için öğretmek entelektüel mastürbasyon

3 Mart

Annemin öğrettiği numara:

- resmilik ("lütfen", "teşekkür ederim", "afedersiniz", "kusura bakmayın", "rica etsem")
- her türlü dikkat dağılması sadakatsizliktir
- 'Çinli aile'

Annemin çocuğu değildim – onun nesnesiydim (tebaası, refikası, arkadaşı, eşlikçisi. Çocukluğumu -dürüstlüğümü- onu memnun etmeye harcadım). Bütün eylemlerimle kimliklerimin bana bir şekilde gerçek değilmiş gibi gelmesine sebep olan 'kendini tutma' alışkanlığım, aslında anneme sadakat. Entelektüalizmim de bunu pekiştiren, annemin hizmetindeyken kullandığım bir enstrüman – kendi duygularımdan kopmamı sağlıyor.

Kökeninde korkunun yattığını sanıyordum – büyüme korkusunun; sanki büyümek, terk edilmemem, ilgisiz kalmamam için tek gerekçemi elimden alacaktı.

Sekse, işe, anneliğe, vs. kendimi aralıksız (ya da hiç) teslim edemeyişimin altındaki sebep bu diye düşünüyordum. Çünkü bunu yaparsam kendime yetişkin demek zorunda kalacaktım.

Oysa gerçekte çocuk olmamıştım ki!

Yatakta iyi olmayışımın (cinsel açıdan 'rağbet görmememin' sebebi) kendimi bir başkasını cinsel açıdan tatmin edebilecek biri gibi *göremeyişim*. Kendimi özgür bulmayışım.

Kendimi 'deneyen biri' olarak görüyorum. Memnun etmeye çalışıyorum ama elbette asla başarılı olamıyorum.

Karşımdakine denediğimi kanıtlamak için kendi mutsuzluğumu davet ediyorum. "O kadar iyi ki can yakıyor" yalanlarının arkasındaki: "İyi olmaya çalışıyorum. Ne kadar zorlandığımı görmüyor musun? Bana karşı sabırlı ol."

Burada bir başarısızlık istemi var, öyle ki -seks haricinde- becerilerim benim adıma düş kırıklığı. Böylece başarılarımı (burslar, roman, çalıştığım işler) değersizleştiriyorum. Bunlar bana gerçek değilmiş gibi geliyor. Sahte tavırlar takınıyormuşum, rol yapıyormuşum gibi geliyor.

•

Göklere çıkarılan ender olarak âşık olma ve yakın arkadaş edinme özelliğim, "Bak gördün mü, sana sık sık ihanet etmedim" anlamına geliyor. "Yalnızca duyguya karşı koyamadığım zaman. Sanma ki sıradan bir duygu, aksine hayatımı ortaya koyabileceğim kadar kuvvetli bir duygu."

Mecburi tekeşliliğim:

1) annemle ilişkimin bir kopyası – Sana ihanet edemem yoksa beni bırakırsın.

Korku

2) Sana ihanet etsem benim için önemli olmazsın.

İrade

3) Gurur[dan] inatçılığa [ve] korkuya

5 Mart

Seksi duygudan aşağı görüyorum – tam da sevişme eyleminde.

Seksin kişisel olmayışından korkuyorum: konuşulmak, kucaklanmak, vb. istiyorum.

H. tramvası

#1: sertlik, acımasızlık olarak seks. Beni korkutmuştu.

Gürültüyle nefes alıp vermenin (tutkulu) seks olduğu yönündeki Amerikan algısı. Oysa belli ediyorlar, yapmıyorlar. Daha sakin nefes alıp vermek = daha az tutku, soğukluk sanıyorlar. (I.)

Kestirme yok: Sekse seks deme. Karşındakinin bedenini araştırma de (deneyim deme, sevgiyi kanıtlamak deme). Her seferinde yeni bir şey öğreniliyor.

Amerikalıların çoğu sevişmeye gözleri kapalı pencereden atlar gibi başlıyorlar.

Bilişsel bir eylem olarak seks benim açımdan pratikte olumlu bir tavır olurdu, gözlerimi açık, başımı dik tutardım – özellikle I.'in tıbbi muayene yapma, sıklıkla da muayene olma fantezisinde – burada amaç cinsel heyecanı mümkün olduğunca uzun süre *göstermemek* (pelvis kasılmayacak, nefesler hızlanmayacak, bir şey söylenmeyecek, vb.)

Seksi bilişsel + tensel hale getirmeliyim ki dengesizliği düzeltebileyim.

Susan Taubes: Seks kutsaldır. İstemli cehaletin rasyonelleştirilmesi. (Bakarak, inceleyerek gizemi bayağılaştırma.)

3 Eylül

Nehir kenarında çimenlerde oturuyorum. David, Porto Rico'lu bir çocuk ve adamla top oynuyor.

Yalnız, yalnız, yalnız. Vantrilogu olmayan bir vantrilog kuklası. Beynim yorgun, kalbim sızlıyor. Huzur nerede, merkez nerede?

Yattığım yerde yedi farklı yeşil bitki türü var

[bitki çizimleri]

hindibalar, sincaplar, minik sarı çiçekler, köpek boku.

– Yalnız kalabilmek istiyorum, yalnızlığı besleyici bulmayı – yalnızken sadece beklemek istemiyorum.

Hippolyta diyor ki, Kendi hoşnutsuzluklarından başka şeyler - le meşgul olan akıl kutsanmıştır.

Dün gece rüyamda Nat[han] Glazer'ı *[o dönemde Glazer SS'ın* Commentary *dergisinde iş arkadaşıydı]* gördüm. Benden siyah bir elbisemi ödünç almaya geldi, çok güzel bir elbiseydi, kız arkadaşı bir partide giysin diye ödünç alıyordu. Bulmasına yardım ettim. Sade bir yatağa uzandı + ben de yanına oturup yüzünü okşadım. Siyah yosun kümelerini andıran sakalı hari - cinde teni beyazdı. Yüzünün nasıl bu kadar beyazladığını sor - dum + güneşe çıkmasını söyledim. Beni sevsin istedim ama sevmedi.

Ann beni bunaltıyor, Joan bunaltmıyor.

Küçükken nasıl okulu bitirip büyümeyi beklediysem, şimdi de David'in büyümesini bekliyorum. Yalnız bu sefer geçecek olan benim hayatım! Cezasını çektiğim mahkûmiyetler: çocukluğum, evliliğim, çocuğumun çocukluğu.

Hayatımı, yaşamayı beklemektense yaşayabileceğim şekilde değiştirmem gerek. Belki de David'den vazgeçmeliyim.

7 Eylül

[bu kısım defterde 15 Eylül tarihli girdiden daha sonra geliyor]

Freud'un bütün kahramanları baskı altında kahramanlardır (Musa, Dostoyevski, Leonardo); onun için kahramanlığın anlamı budur. Çalışmak eğlencelidir. Ego ve tembel beden karşıtlığı. Bu yüzden Philip'e hitap ediyordu. İnsanlar bana hep Freud'la ilgilenen bir adamın nasıl Philip gibi davranabildiği - ni soruyorlar (Ann daha bu hafta sordu). Sanırım kimse Freud okumamış. Güdüler konusunda olağanüstüydü elbette – yani Prof. Rieff'in tam tersi – fakat o (Freud) kendini sakatlayan 'kahramanlık' iradesinin önde gelen destekçilerinden biriydi. Yarattığı psikanaliz, en iyimser görüşle, bedeni, içgüdüleri, doğal hayatı küçümseme ilmidir.

12 Eylül

Altında yatan inada asla temas edilmesin diye zamansız bükülgenlik, uyumluluk, kötü şöhretli flörtözlüğümün, baştan çıkarıcılığımın yüzde seksenini açıklayabilir.

15 Eylül, sabah 1.15

Şu anda I.'in başkasıyla yatakta olduğuna eminim. Midem haş-lanıyor sanki.

Dün gece zatürre oldum diye ne kadar kaygılandım. Meksika restoranı + Meksika. I. dünkü çılgın, kasıntı mektubunda şöy-le diyordu: "Nefes alamıyorum."

Sarı elbisenin yırtılıp parçalanışı.

•

Kadın cinselliği: iki tipi var, karşılık veren + başlatan. Seks hem aktif (kişinin içindeki dinamo) + hem pasif (teslimiyet).

Çoğu kadının arzulamadan önce arzulanmaya muhtaç olması-nın sebebi, insanlar ne düşünür korkusu – mizaç değil.

Aşk birleşmedir, özümsemedir. Buna karşı koymalıyım. Dans hocasının söylediği gibi, insan gerilimi avcunun içinde hisset -meli. Gevşeksen mesajları alamazsın.

Irene'le bu ayrılığın böyle bir gerilim olduğunu düşün. Mesaj-lar gönderip alabileyim diye... "Umutsuzluk – reddedildim" ya da "Cehennemin dibine kadar yolu var" alternatiflerinden kurtulma fırsatı.

Bu toplumda insanın bedenini 'beslediği' şeyler aklı yoksun bırakıyor + ya da tam tersi. Kişi başından itibaren çok şanslı ya da akıllı değilse, ki ben değildim. Canlılığım nereye gitsin is-terim? Kitaplara mı sekse mi, hırsa mı sevgiye mi, kaygıya mı duyarlılığa mı? İkisine birden sahip olamazsın. Sonunda hep-sine sahip olabileceğini düşünüp şansını zorlama boşuna.

Henry James + Proust'un duyarlılıklarında bayağı, galiz, doyumsuz, hayat karşıtı, züppe bir şeyler var. Paranın sahte cazibesi, seksin kirliliği.

Ya dış dünya yazarı olunur (Homeros, Tolstoy) ya da iç dünya yazarı (Kafka). Dünya ya da delilik. Homeros + Tolstoy figüratif resim gibi – yüce merhametle, yargılamanın ötesine geçerek bir dünya tasvir etmeye çabalıyorlar. Ya da kişi deliliğin tıpasını açmalı. İlk kategoridekiler daha büyük yazarlar. Ben ancak ikincisi olabilirim.

20 Eylül

Zihin bir orospudur.

Okumalarım istifçilik, biriktirme, gelecek için depolama, şimdiki zamanın deliğini tıkama çabası. Seks ve yemek birbirinden tamamen farklı eylemler – kendileri için yapılan, şimdiki zamandan alınan hazlar – geçmişe + geleceğe hizmet etmek için değil. Onlardan hiçbir şey istemiyorum, hatıra bile.

Asıl sınav, bellek. Kişinin -hâlâ deneyim ya da eylemin içindeyken- hatırlamak istedikleri bozuk, yoz.

Yazmak, bu kısıtlamalardan muaf bir başka eylem. Tahliye. Belleğe borcu ödemek.

Özerkliği yitirme içerikli seks fantezileri:

köle

tıbbi muayene

fahişe

tecavüz

[tarihsiz, sonbahar]

... Eksik organları ay be ay umutla rahminde ayrıntısıyla gelişen, sonunda kadın bağı üzerinde lekelere dönüşen + hoyratça üzerine sifon çekilen doğmamış bebeklerin ruhları aklına dadanmıştı.

[tarihsiz, sonbahar]

Kitaplar

Origen, *Contra Celsum*

Pritchard, *ANET* [Eski Çağlar Yakın Doğu Metinleri]

~~Morgan, Hindu Yolu~~

~~Huizinga, Orta Çağın Günbatımı~~

~~Northrop Frye, Eleştirinin Anatomisi~~

Cornford, *Yazılmamış Felsefe*

Jane Harrison, *Themis*

George Thomson, *Eski Yunan Toplumu Üstüne İncelemeler* (|büyük ihtimalle satın alındığı yer] W. 13. Cadde, Communist kitapçısı)

G. Le Bras: *Dini Sosyoloji* (Paris: PUF)

Murray, *Reformasyonun Siyasal Sonuçları*

Gibbon, *[Roma İmparatorluğunun] Gerileyiş ve Çöküş [Tarihi]*

Tillich, *Tarih Yorumu*

16 Ekim

[SS'ın kâğıtları arasında bulunan yapraktan]

Aşırı hassaslık. Duyguların durağanlığı. Hafif bir yük değildir. – Ben aşırı hassasım. Duygu durumlarıma sıkıca tutunuyorum. Yoksa onlar mı bana tutunan?

Keşke basitçe I.'in beni çantada keklik saydığını düşünebilsem. Mektuplarında yakınlığın şiddetle reddi, arada bir lütfedercesine sevgi dokunuşları.

Bir kez olsun "Seni özledim" yok, içten gelen tek sözcük yok.

Fakat bunu, benim için beslediği duyguların tamamen çöküşünden, acı vermeden dağılışından başka bir şeyle açıklayamam. Bütün çizgiler çekildi.

Tiemmi, tiemmi. [*Dante'nin* Araf*'ından, Kanto XXXI. ("Sarıl bana, sarıl bana.")*]

Anahtar I.'de sanıyordum, yalnızca onda sanıyordum. Bütün cinselliğimin ona bağlı olduğunu. Şimdi bunun, teknik açıdan böyle olmadığını biliyorum. Fakat yine de ondan başkasının gerçekliğine ikna olamıyorum.

Bana döneceğine inanmıyorum. Gidenler asla dönmez.

– Mektuplarımda ona nasıl da yalan söylüyorum! Sakin ve umutlu olduğuma inansın istiyorum – onu geri getirebilecek tek ve son büyüm bu.

1963

26 Mart

Hakikati, iyi insan olmaktan daha fazla sev.

Sor: Bu kişi içimden iyi bir şeyler çıkarıyor mu? Hayır diyor - san: Bu kişi güzel mi, iyi mi, değerli mi?

[En başında Nisan, Porto Rico yazan
bu on yaprak bir defterden koparılıp klipsle tutturulmuş]

Görünüş bir silahtır. Ben silahlarımı kullanmaya korkuyorum (yoksa utanıyor muyum?).

"Kadın romancılarda uygulayıcı güç eksikliği var" dedi ([Columbia University İngilizce bölümü öğretim üyesi] Steve Marcus geçen gece) – kendi egolarıyla farklı bir ilişkileri var. Duyarlılıklarıyla galip geliyorlar.

Yalnız olmaktan nefret ediyorum çünkü yalnızken kendimi on yaşlarında hissediyorum. (Çekingen, kararsız, endişeli, şunu ya da bunu yapmaya iznim olup olmadığı konusunda şüphelerle dolu.) Başkasının yanında yetişkinliği + özgüveni o kişiden ödünç alıyorum.

Burada otelde – bu sabah telefonla saati nasıl sormalı, banyo havlularını sahile götürebilir miyim, kişisel çek bozdurabilir miyim, nasıl öğrenmeli, vs.

Dün gece iki rüya gördüm:

– bir adam (kocam mı? Bir deli mi?) kendini öldürmeye çalışıyor – muslukları açıp evi suyla dolduruyor (beton bloklar) – Çocukla birlikte yukarıdaki tepeye kaçıyorum – bizi takip ediyor, beni kandırıyor, çocuğu geri götürüyor ve ikisi de ölüyorlar.

– bir öğrenci derste ([*boş*] hakkında) beni suçluyor. (Bay Mall Wall?) Benden niçin böyle nefret ettiğini anlayamıyorum. Sınıfta kimse bana destek olmuyor. Şöyle gelişiyor olaylar: Mızıka çalmaya başlıyor (çok güzel çalıyor) – konuşmaya başlıyorum, durmasını söylüyorum ama durmuyor. Öfkeleniyorum + gidip mızıkayı ondan alıyorum. Sınıfın karşısına dönüyorum. Başka bir mızıka çıkarıyor. Onu sınıfta bırakacağımı söylüyorum. O zaman konuşmaya başlıyor.

Diğer derste de (C[olumbia] C[ollege]) isyan var. Amerika hakkında hafif eleştirel bir şey söylüyorum – birdenbire bütün öğrenciler küçük, kare biçiminde kâğıtlar çıkarıyor + bunları yakıyorlar. (Ufak bir konferans salonundayız.) Çıt çıkmıyor. Bekliyorum. Derken bunun bir açıklama, bir sinyal, bir büyü olduğunu anlıyorum. Hepsi faşist bir öğrenci birliğine üye. Beni kınıyorlar.

Rüyanın geri kalanında bir dekanla görüşüp durumu açıklamak üzere ofislerde dolaşıyorum. Friess'i buluyorum. Fakat o da yaşlı bir kadına dönüşüveriyor – çok meşgul, eve gitmesi gerekiyor ama bunun yerine beklerken bana eşlik ediyor. Ona ne kadar şaşırdığımı anlatıyorum. Bunca yıldır öğretmenlik yapıyorum, daha önce hiç böyle bir şey yaşamamışım, derken bir günde iki olay birden çıkıyor. On altı yaşındayken olduğunu itiraf edeceğim, daha fazlasını değil.

•

Bunca mutsuzluğun da iyi bir yanı olabileceği yönündeki umudumu saymazsak, bu yolculuğa niçin çıktım, anlayamıyorum. Bana düşen büyük mutsuzluk payını harcayıp geriye yalnızca neşe kalmasını mı umut ettim? Her ân kasvetli, şaşkın bir mutsuzluk içindeyim, bu duyguyu seğreltecek ya da beni oyalayacak hiçbir şey yok üstelik. Hasta olmak gibi. Sürekli keşke David'i getirseydim diyorum.

Ben ve + I. arasındaki en korkunç şeylerden biri, konuşarak kozlarımızı paylaşmaya asla ara vermememiz. Her sohbetimiz taze bir yara açıyor – haklı çıkarma + karşı haklı çıkarma,

açıklama ve karşı açıklama. Film beğenilerim meselesi gibi – taze bir yara, taze bir acı.

Dünyaca ünlü Honda Motosiklet'in başındaki Soichiro Hon - da'nın düsturu: "Hız insana haktır."

Delilik rüyam: bağlantı kurma çabasını gösteremeyecek hale gelmek. Delilik sayesinde bu yükümlülükten kurtulmak.

Buraya geldiğimden beri sersemlemiş + uykuluyum – yirmi dört saati geçti oysa. 'Gerçek ben', cansız olan. Kısmen başka insanlarla birlikte vakit geçirerek kaçmaya çalıştığım. Mıymıntı. Uyuyan ve uyandığında sürekli aç olan. Yıkanmayı, yüzmeyi sevmeyen, dans edemeyen. Sinemaya giden. Tırnaklarını kemiren. Ona Sue de.

K. *[bir arkadaş, bu dönemde bir süre SS'ın sevgilisi]* içimden birbiriyle çelişen iki şeyi ortaya çıkardı: onun zindelik yoksunluğu aksine zindelik; ondaki bu yoksunluğun bulaşıcı ola - bileceği korkusu. İki düşünce de korkunç (ve birbirine bağım - lı, birbirini besleyen düşünceler).

I.'yle olanları kontrol altına almayı neden hiç denemedim? Bi - linçli bir şekilde kontrol etmekten söz ediyorum. Gizlemek ya da kaçmaktan değil, sadece aramızı düzeltmeye çalışmaktan. Bunu hiç denemedim! Yerine sürüklenmeyi tercih ettim, hat - ta ikimizi de öfkelendiren sorular sorarak onu kışkırttım. "Al- fred nasıl? Nelerden söz ettiniz?" vb. Dört yıldan sonra mayınların nerede olduğunu bilmem gerekir. Biliyorum da. Fakat tembelim ve özyıkıma eğilimliyim.

Çıkar doğrultusunda yönlendirmeye, kendimi bilinçli bir şe - kilde kontrol altında tutmaya duyduğum tiksinti – X'in kayna -

ğı işte bu. X = kendimi başkalarının koruması altına aldırma arzusu. Bu korumanın avans ödemesi, sokulgan çaresizliğim.

İş = dünyada olmak

Sevmek, sevilmek = dünyanın kıymetini bilmek (ama içinde olmamak)

Sevmemek, sevilmemek = dünyayı tatsız, cansız bulmak

Sevmek en yüce değer verme, tercih etme biçimidir. Ama bir var olma durumu değildir.

•

[SS, Lenin ve Stalin'in metinlerini yorum yapmadan Kiril alfabesiyle kopyalamış]

•

['Pazar, gece' ibaresi dışında tarih atılmamış ama Porto Rico günlüğüne ait olduğu kesin]

Son iki gündür acıyla I.'i özlemem – nereden çıktı bu? Yitirme duygusu; bastırılmışlık, hınç? Bu mu sebebi? Diyelim ki sebep bu, yine de tek sebep mi peki? I.'in nüfuz edilmezliğini hissediyorum – onu kavrayamıyorum. Beni atlatıyor, savuşturuyor –yine de ondan istediklerimden vazgeçemiyorum. Hakkımdaki yorumları diken, ok, kanca, iğne gibi. Acıdan kıvranıyorum. Aynı anda hem ondan uzaklaşmak istiyorum + hem de beni kendine çeksin istiyorum.

Öncelikle, sakin olmam gerek. Alfred'le ilgili mesele ortalığı bulandırıyor ama ben izin verdiğim için böyle oldu. Daha cö -

mert olabilseydim (+ bu kadar muhtaç olmasaydım) umurumda olmazdı – Irene'i sevmesem de olmazdı sevsem de.

İki türlüsü de umurumda olmamalı.

Beni şimdi yakan ne? Sosyal hayatım olmadığı yönündeki suçlama. Benimleyken her gece çalışmak istediğini söylüyor. Yani şehir merkezinde, onun sosyal kulübünde olmak.

[I.'in] konuşmasından nefret ediyorum. Sürekli plan yapmasından + planladıklarının onda birini gerçekleştirmesinden nefret ediyorum. Banyo küvetinde bir saat + otuz dakika kalmasından nefret ediyorum. – Tembellik veya dağınıklıktan nefret ettiğim için değil, bu yaptığı erkeksiliği + gerginliğine uymadığından. Onu dinlemem için ısrar etmesinden nefret ediyorum.

10 Nisan

Birini dışlamadan (izleyici konumuna düşürmeden) ikisiyle birlikte olmak! Bunu neden yapamıyorum? *[SS büyük ihtimal - le Irene Fornes ve K. ile ilişkisi hakkında yorum yapıyor]*

Bu histeri -saplantılı sorular saldırısı- nereden kaynaklanıyor? Umutsuzca bağlantı kurma çabasından mı acaba?

İkisinin biraraya gelmesini engellemeye çalıştığımdan değil. Biraraya gelseler, rahatlardım. Oysa bunu imkânsız kılmak için ne gerekirse yapıyorum.

Her zaman biriyle – yalnızca biriyle. Yazdıklarımda da görülüyor bu. Üçlü sahne hiç yok –

O kadar utanıyorum ki. Saklanmak istiyorum.

[tarihsiz]

Bakış – cinsel kucaklaşmadan daha kişisel (teslimiyetçi) çünkü onda kopukluğa yer yok; fazla özlü bir davranış

•

H[enry] J[ames]'in canavarca iğdiş edilmiş üslûbu

•

Kararsızlığın uzun, kösnül ağrısı (her acı hazzını nasıl bulacağını bilir!)

•

'Eğlence' – ABD'de hazzın yerine kullanılıyor

8 Ağustos

yalnız bırakılma korkusu
tesellisiz, samimiyetsiz, güvencesiz
soğuk dünya – yapacak hiçbir şey yok

yattığım zaman daha fazla kaygı duyuyorum
ayağa kalktığımda
yıkandığımda

kayıp, kayıp, kayıp
hayat geçici çözümler

içim bomboş

David gittiğinde ne olacak?
Bu gece bir trene atlamak istedim, uzaklara gitmek: KAÇIŞ
Tutunmaya korkuyorum, bırakmaya da
Sürekli aldatmaca > suçluluk > kaygı

...

Her şey nasıl bu kadar yanlış bir hal alabildi? Bu karışıklıktan nasıl kurtulabilirim?

... Bir şey yap

Bir şey yap

Bir şey yap

29 Ağustos

Fransızca versus İngilizce

1. terimler (*ticaret terimleri, vs.*) genel dile nüfuz etmemiş

2. daha az sözcük var (İngilizce siyam ikizi dili) – her şeyin eşanlamlısı var

3. sözcük dağarcığı daha soyut, daha az sayıda somut sözcük, özellikle de daha az sayıda eylem (etken eylem)

4. bildirimsel üslûp

5. daha az eğretileme kullanımı

6. duygu durumları için daha az sayıda sözcük

Fransızca'da bir sözcüğün arkasından hangi sözcüğün geleceği daha belirgin, İngilizce'ye göre seçenek sayısı daha az

[tarihsiz, Eylül ayında yazıldığı hemen hemen kesin]

[Kurmaca] yazım her zaman ayırmayla ilgili – 'ben' ve 'o'.

Sorumluluk alma meselesi. Bu konu *The Benefactor*'da hafif alaycı bir tavırla işleniyor. Hippolyta sakince eylemlerinin sorumluluğunu üstlendiğini iddia ediyor fakat itiraf ettiğinden daha fazla etkilendiği apaçık ortada...

•

The Benefactor + 2 kısa öykü, çözülmeli, ayrıştırıcı emrivakiler üzerine, bunların zararları + ödülleri üzerine düşünce egzersizleriydi

[Jean] imrenilecek biri. Kendini kaybetmiyor – dünyayı bünyesinde topluyor.

[Yeniden] çünkü her zaman 'ben' ve 'o' karşıtlığı var.

Yazdıklarımda hiç *insan* olmaması. Yalnızca hayaletler.

[tarihsiz kısım, 1963 sonu]

İlk çocukluğumdan bu yana erişip kullanabildiğim entelektüel esrime. Gerçi esrime esrimedir.

Entelektüel 'yoksunluk' gibi cinsel yoksunluk.